

REYNOLD JUNGES
MØNTMESTERREGNSKABER
1534-1540

UDGIVNE VED
GEORG GALSTER
AF
SELSKABET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE

PAA CARLSBERGFONDETS BEKOSTNING

KØBENHAVN
I KOMMISSION HOS G. E. C. GAD

TRYKT I FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI

1934

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie har den 22. September 1932 besluttet at udgive Reynold Junges Møntmesterregnskaber ved Museumsinspektør *Georg Galster* under Tilsyn af fhv. Arkivar Dr. phil. *William Christensen* og Professor Dr. phil. *Knud Fabricius*.

Svend Aakjær. Erik Arup. Louis Bobé. Johs. Brøndum-Nielsen. William Christensen. Knud Fabricius. Aage Friis. Astrid Friis. Georg Galster. Holger Hansen. Holger Hjelholt. Ellen Jørgensen. Bjørn Kornerup. Alfr. Krarup. L. Laursen. Axel Linvald. M. Mackeprang. Emil Marquard. Eiler Nystrom. Poul Nørlund. Jørgen Olrik. Carl S. Petersen.

Indhold.

Indledning	I
I. (B-Bogen)	1
II. (A-Bogen)	82
III. (Møntregnskab 1540)	103
IV. (Guldregnskab)	105
V. (Møntmærker)	109
VI. (•Quittansbogen•)	111
VII. (Quittansregister)	136
VIII. (Antegnelser)	147
IX. (Møntmesterens Svar)	163
X. (Ekstrakt af Regnskabet)	171
XI. (Forskrift for Forhør)	183
XII. (Møntmesterens Bekendelse om sine Pengeanbringelser)	175
XIII. (Møntmesterens Quittans)	177
Tillæg	178
Ordliste	202
Navneregister	207

Indledning.

De Regnskaber, som her udgives, opbevarede fra gammel Tid i Geheimearchivet; de blev indordnet i de af Geheimearchivar Thorkelin dannede »Danske Samlinger«, hvorfra de efter A. D. Jørgensens Nyordning af Rigsarkivet (fra 1883) atter udtoges og samledes i en særlig Pakke (Registr. 108 A S. 29). Regnskaberne omfatter følgende Protokoller og Aktstykker, alle in folio:

- I. Pergamentbind med 73 nummererede samt 5 ubeskrevne og overkrydsede Blade. Hver Tekstside er egenhændigt underskrevet af Christian III og overtegnet med Kruseduller udenfor og imellem Teksten. Bindet bærer et gammelt Mærke »B« og citeres i nedennævnte Antegnelser som »B buch« (§ 19), »buch mit B gezeichnet« (§ 36) eller »das erste buch« (§ 1). Bindet var registreret som Nr. 583 i »Danske Samlinger«. Det indeholder en Renskrift af forskellige Regnskaber:

- Blad 1—4b. Sølv, modtaget paa Gottorp 1534.
 5—35. (Titel mangler) Sølv, modtaget i Aarhus, Roskilde og København 4. Febr. 1535—22. Febr. 1538.
 37—42b. Sølv, modtaget af Iver Lykke og Jesper Brochmand (og Joachim Beck) i København 19. Juli 1537—27. Marts 1539.
 45—47b. Klippinge, modtaget til Ommøntning 28. April 1536—19. April 1537.
 49—52. »Payement«, modtaget i Aarhus til Ommøntning 1535.
 53—59. Hvad det forannævnte Sølv, Klippinge og Payement er udmøntet til.
 61—66b. Penge, udbetalt efter Kongens og Marskal Melchior Rantzaus Befaling uden Kvittering 6. Marts 1535—2. Febr. 1539.

69—75. Udgifter til Mønten i Aarhus 1535, i Roskilde 1535—36 og i København 1537—39.

II. Pergamentbind med 23 nummererede samt 9 ubeskrevne og overkrydsede Blade. Ligesom i det førstnævnte Bind er hver Tekstside indrammet af Kruseduller og underskrevet af Kongen. Bindet bærer et gammelt Mærke »A« og citeres i nedennævnte Antegnelser som »buch A« (§ 29) og »buch mit A gezeichnet« (§ 34). Det var registreret som D. Saml. 582. Udskriften paa Bindet: »Muntzmeisters rechnung de anno 1534 1535 1536 1537 1538 1539«, kunde passe til det førstnævnte Bind, men er misvisende for dette, for saa vidt som det kun indeholder Renskrift af Regnskaber i Fortsættelse af det foregaaende:

Blad 1—6b. Sølv, modtaget af Kongens Kammer ved Hans Kitscher 1539.

9—16b. Sølv, 2- og 1-Markstykker og Klippinge, modtaget af Jesper Brochmand 1539 og 1540.

18—19. Hvad det fornævnte Sølv, Markstykker og Klippinge er udmøntet til.

21—23b. Udbetalinger paa Kongens Vegne og Udgifter til Mønten 1539 og 1540.

Indbindingen af disse to Protokoller er foretaget og den misvisende Udskrift er skrevet, før Undersøgelsen af Møntmesterens Forhold iværksattes. Et paa Bindet af »A-Bogen« foroven tegnet Narrehoved med Horn i Panden kan maaske være tegnet under et langsommeligt Forhør som et satirisk Contrafej af den anklagede¹⁾.

¹⁾ Det maa dog bemærkes, at Mønterlærlinge i Datiden bar en saadan Narredragt. Saaledes foreskrives i Kejser Maximilian II's Privilegium af 1571 for Møntersvende, at de »in ihren vier Lehrjahren eine thörlliche Kappe tragen«. Dragten kendes dels fra et Billede fra 1625 af et pfalzisk Møntværksted, dels fra en endnu i Hannover bevaret Klædning fra Mønten i Zellerfeld; den bærer Bjælder med Navne og Aarstal, det sidste er 1669. R. v. Höfken:

III

- III. Læg af 3 Blade, brækkede, og halvt ubeskrevne. Paa-tegning af Langebek: »1540«. Registreret som D. Saml. 581 a 103. Regnskab over Sølv og Klippinge, modtaget og formøntet til Toskillinger, der atter er udbetalt 12. Juli—9. November 1540.
- IV. Læg af 3 Blade, brækkede, og halvt ubeskrevne. Paa-tegning af Langebek: »1534. 1536. 1537. 1539.« Registreret som D. Saml. 581 a 90. Regnskab over Guld, modtaget paa Gottorp, i Roskilde og København 1534, 36, 37 og 39 og formøntet til rhinske Gylden.
- V. Brækket Blad med Kongens Underskrift paa de 2 Sider. Paa-tegning af Langebek: »1534. 1535.« Registreret som D. Saml. 581 a 91. Beskrivelse af de hemmelige Kende-tegn paa de forskellige Sorter Klippinge og Firskillinger, udmøntede paa Gottorp 1534 og i Aarhus 1535.
- VI. Pergamentbind med 26 arksignerede Blade, hvoraf det sidste ubeskrevet. Det betegnes i Svar til Antegnelse § 36 som »Quittansbogen«. Misvisende nyere Paa-tegning: »1533«. Registreret som D. Saml. 581 a 77. Bindet indeholder Renskrift af forskellige Regnskaber:
- Blad 1—3b. Udbetaling af holstensk Mønt paa Gottorp 1534.
- 5—5b. (Titel mangler) Udbetaling af holstenske Toskillinger i København 9. April 1538—13. April 1539 og af Jochemdaler 12. Jan. 1538 samt Omkostninger ved Udmøntning af disse Mønter.
- 7—21b. Udbetaling af dansk Mønt til Krigsfolkene paa Gottorp 1534, i Aarhus 4. Januar 1535—27. Juli 1535, i Roskilde 2. September 1535—23. September 1536 og i København 21. August 1536—14. April 1537.
- 23—25b. Udbetaling af dansk Mønt til Iver Lykke med flere 3. August 1536—11. November 1538.

IV

- VII. Læg af 24 sammenheftede Blade, hvoraf de 5 sidste ubeskrevne. Registreret som D. Saml. 585. Fortegnelse over alle Kvitteringer, som blev fundet i Møntmesterens Kiste (Lade) 1541. Tilsvarende hertil nævnes i Møntmesterens Svar til Antegnelse § 36 »den budel mijt der qwijtancien«. Et Ark og en Seddel med Sammentællinger er indlagt. De anførte Kvitteringer hører hovedsagelig til det foregaaende Regnskab (Nr. VI).
- VIII. Læg af 26 Blade, registreret som D. Saml. 581 b 27. Antegnelser til Møntmesterens Regnskab, dog kun til B- og A-Bogen (73 §§).
- IX. Læg af 8 Blade, registreret som D. Saml. 581 b 28. Møntmesterens Svar.
- X. Ark, registreret som D. Saml. 581 b 53. Ekstrakt af de Antegnelser, hvori Møntmesteren har erkendt sig skyldig. Bilag: et Ark, Concept til samme.
- XI. Ark, registreret som D. Saml. 581 b 51. Forskrift for Forhør over Møntmesteren angaaende hans Vekselerervirksomhed.
- XII. Læg af 4 Ark, registreret som D. Saml. 581 b 52. Heraf er det ene Ark Omslag, det andet Genpart. Møntmesterens Bekendelse (om hvor de skyldige Penge er anbragt).
- XIII. Pergamentbrev med Seglrem, hvor Seglet nu mangler. Udskrift: »1540 Reinolt Jungen Quitanz«. Registreret som D. Saml. 586 d. Reynold Junges Forligelse med Kongen, dateret København, 26. November 1540.

De fleste af disse Regnskaber (I B-Bogen, II A-Bogen, III Register 1540, IV Guldregister, V Møntmærker, VI Quittansbogen og IX Møntmesterens Svar) er skrevet med samme Haand, af Møntmesterens Skriver (se Notat i Quittansregistret S. 142). Regnskaberne er ført i Møntmesterens Navn, saaledes at »ick«, »mijne quitancien« og lignende gaar paa Reynold Junge, men en enkelt Gang nævnes Reynold Junge dog i tredje Person i Quittansbogen (S. 133), og Møntmesterens Svar er affattet i vekslende første og tredje Person. Møntmesterens egen Haand forekommer kun som Afslutning paa hans Svar (S. 170) og i Underskriften paa Quittansen S. 177. De øvrige Aktstykker (VII—VIII og X—XIII) er skrevne med forskel-

lige andre Hænder, der næppe lader sig henføre til kendte Mænd. Som Skriftprøve gengives her S. XVII Møntmesterens og hans Skrivers Haandskrift, svarende til Teksten S. 169 nederst og S. 170. — Paa de bevarede Kvitteringer, skrevne med Møntmesterens Skrivers Haand og aftrykt i Anmærkningerne 37, 39, 42, 57 og 122, har Reynold Junge sat sit Segl, der gengiver hans Bomærke (i Skjold) og Navnebogstaver:

Disse Regnskaber er betydningsfulde ved det Indblik, de giver i de usædvanlig store Udmøntninger fra de stormfulde Aar, da ogsaa Land og Rige kastedes i Smeltediglen. Tilsvarende Kildestof foreligger ikke udover et Par meget kortfattede Regnskaber fra Tiden før og efter. Det ene er »Reghenskaff po hwess guld oc sølff, som her Joachym Rønøw electus till Roskyldæ domkircke, her Henrick abbeth vthi Sore, her Andhers Bilde till Siøholm oc her Oluff Rosenkrantz haffuer anammedt oc opborith aff kircke sølff po righens raadtz veghne oc guld, som ther er skraffuit oc skedet aff, offuer alt riget Danmarck, som hiidt till Køffnehaffn oc po capitils hwsset vthi vor frwe kircke er komenn, oc hwor the thet po righens veghne ladet oc vdgiffruit haffue po mynthen oc andhre stedtz, oc hwess peninge the haffue oppeborith ighen aff mynthen etc.« Regnskabet omfatter lidt over 5320 lødige $\frac{1}{2}$ Sølv og 33 lødige $\frac{1}{2}$ Guld, som for Størstedelen blev leveret til Udmøntning til Jørgen Kock i Malmø og Jørgen Drewes i København. Regnskabets Datering fremgaar af, at Niels Friis anføres som dets Skriver fra 7. Januar 1532 til 2. Juli 1533. Aktstykket, der opbevares i Konsistoriets Arkiv, er aftrykt af H. F. Rørdam: Om Beskatningen af Kirkerne og Plyndringen af deres Klemodier i Kong Frederik I's Tid, Kirkehistoriske Samlinger 6. Bd. (Khn. 1867—68) S. 38—41.

VI

Det andet Regnskab, »Jørgen Degeners muntemesters regenscaff aff Flensborg«, angaar den Flensborg Møntmester Jørgen Degener, der fungerede fra Efteraaret 1544 til sin Død i Foraaret 1546; det omhandler kun 2354 Daler. Dette Aktstykke, som tidligere var indordnet i Langebeks Excerpter (Nr. 278 Fol.), ligger nu ved Møntregnskaberne fra 1534—40; det er aftrykt med Bemærkninger af Ingeniør Marstrand i Numismatisk Forenings Medlemsblad XII (1930) S. 21—23, 29—31 og 53—61.

Foruden disse to Regnskaber foreligger trykt i Suhms Nye Samlinger II (Khn. 1793) forholdsvis fyldige Oplysninger om de Udmøntninger, som foretoges i Malmø af Dines Blicher fra 1. August 1513 til April 1518 og af Jørgen Kock fra 4. April 1518 til 1. April 1523. En Del af disse Aktstykker var kendt og benyttet af Bolle Villum Luxdorph: »Anmærkninger over adskillige Mynte Anordninger under de høy-salige Kongers Christian den II. Friedrich den I. og Christian den III. Regieringer« (i »Skrifter, som udi det Kiøbenhavnske Selskab af Lærdoms og Videnskabers Elskere ere fremlagte og oplæste i Aarene 1759 og 1760«). De danner Grundlag for en Fremstilling af Christiørn II's danske Mønter, trykt i Norsk Numismatisk Forenings Småskrifter Nr. 3 (Oslo 1928). — Iøvrigt er det kun spredte Oplysninger, der foreligger om Udmøntningerne under Kongerne Hans og Frederik I.

Af de her udgivne Regnskaber er Nr. I, II og V kendt og benyttet af Luxdorph i hans ovenanførte »Anmærkninger«, der giver en god Oversigt over Mønternes Lødighed, Vægt og Værdi i dansk Kurantmønt. Paa Luxdorpha Afhandling bygger O. P. Kølle i »Beskrivelse over danske Mynter og Medailler i den kongelige Samling« 1791 S. LII og LVI, Paludan-Müller: Grevena Feide I (Khn. 1853) S. 402 ff. og William Scharling: Pengena synkende Værdi (Khn. 1869) S. 20 ff. I Festskrift til Kr. Erslev (Khn. 1927) er S. 271—290 givet en foreløbig Bearbejdelse af disse »Reynold Junges Møntmesterregnskaber 1534—1540«. Endelig er de lejlighedsvis benyttet af Astrid Friis: »Kansler Johan Friis' første Aar« i Scandia VI S. 231—327. Derimod er de ikke benyttet af Joh. Grundtvig i hans i Danske Magazin 4. Række 3. Bind (Khn. 1872) udgivne »Bidrag til Oplysning af Grevefejdens Tid«.

Aftrykket af Regnskaberne er givet bogstavret, dog saaledes

VII

at de almindelige Forkortelser er opløst. »Marck« er overalt gengivet ved ℥ og »Schilling« ved ſ ; derimod er det sjældent forekommende ſ for »Penning« kun sat saaledes efter Forlægget. Store og smaa Bogstaver er brugt i Flæng i Regnskaberne. I Aftrykket er store Bogstaver kun anvendt som Begyndelsesbogstaver, efter Punktum og i Egennavne. Der er ikke taget Hensyn til den vilkaarlige Interpunktion. Regnskabernes Romertal er gengivet ved arabiske Tal, der kun undtagelsesvis er anvendt i Forlæggene.

Der er det for os saa besynderlige, at man, skønt de arabiske Tal forlængst var kendte, stadig fastholdt Brugen af de romerske Tal. Regning med arabiske Tal kaldtes »Algorisme« efter den arabiske Mathematiker Al-Chwarazmi, der i sin Regnebog c. 820 indførte Brugen af disse »indiske« Taltegn¹). Al-Chwarazmis Regnebog var oversat til Latin allerede i Begyndelsen af det 12. Aarhundrede, men saa meget hang man ved de gamle, ubekvemme Romertal, at man f. Eks. endnu i 1494 i Frankfurt kunde forbyde Brugen af Arabertal i Stadens Regnskaber, og først sent i det 16. Aarhundrede trængte Brugen af arabiske Tal igennem. Modstanden imod dem begrundedes i, at Regnskaber med disse Tal skulde være lettere at forfalske. At man overhovedet kunde bruge Romertal, laa i, at alle Udregninger foretoges ved Hjælp af Regnebrættet, der var et nødvendigt Tilbehør til ethvert Kontor, — det franske Ord »Bureau« betegner oprindeligt et Regnebræt²).

Datoerne er angivet efter den middelalderlige Helgenkalender, som den anvendtes i Nordtyskland; særlig danske Helgene som f. Eks. Knud Konge eller Knud Hertug forekommer ikke. Aarets Begyndelse er Juledag (Wijnacht). I Aftrykket er Omregning af de middelalderlige Dateringer tilføjet [*med Kursiv*].

Den for Danske let forstaaelige nedertyske Sprogart, som er benyttet i Regnskaberne, drister Udgiveren sig ikke til at fremsætte nogen Mening om; den strider jævnlgt imod almindelige Begreber om den tyske Grammatik. De mange Forlæg af danske Regnskabsbilag er af Skriveren gengivet i Oversættelse, og kun sjældent er danske Ord løbet i Pennen (se f. Eks. S. 68 Anm. 99). Nogle, mest faglige Gloser er forklarede

¹) Karl Menninger: Zahlwort und Ziffer (Breslau 1934) S. 323 og 337.

²) F. P. Barnard: The casting-counter and the counting-board. Oxford 1916.

VIII

S. 202 ff.; iøvrigt henvises til K. Schiller & A. Lübben: *Mittel-niederdeutsches Wörterbuch I—VI* (Bremen 1875—81) og til Fr. v. Schrötter: *Wörterbuch der Münzkunde* (Berlin/Leipzig 1930).

Forholdet mellem Møntherre og Møntmester kunde være ordnet paa forskellig Vis. Møntmesteren kunde have Mønten i Forpagtning, saaledes at han selv skulde levere Sølv og udmønte det for egen Regning efter den lovbestemte Møntfod mod at tilsvare Møntherren en bestemt Slagskat. Dette Forhold var ret almindeligt i Lande, hvor Møntherren ikke selv besad Sølvminer og havde Vanskelighed ved at fremskaffe det fornødne Sølv til sin Mønt. Saaledes synes Forholdet at have været i Kong Hans' lovpriste gamle Dage i Følge en Udtalelse af Mester Anders Glob og Rigsraadet paa Herredagen i Odense 1526¹). I Kong Hans' Kontrakt med Møntmester Mikkel Johansson i Stockholm 1497 er Møntmesterens Afgift fastsat til $\frac{1}{2}$ Gylden af hver vejen Mark Guld og $\frac{1}{2}$ Stockholmsmark af hver vejen Mark Sølv, som han udmønter²). Antagelig har Slagskatten været af tilsvarende Størrelse i Danmark. Christiern II's Møntordning af 1513 stemmer til Dels overens med det nævnte Brev af 1497, men Mester Dines Blicher i Malmø blev indtil videre fritaget for Slagskat, et Forhold som var bragt til Ophør 1517 samtidig med, at Kongen i høj Grad begyndte at udnytte Mønten som Indtægtskilde under Unionskrigen med Sverige. I Frederik I's Tid var Mønten i Malmø indtil 1526 og maaske senere pantsat til Jørgen Kock; det har vel svaret til en Bortforpagtning paa særlig gunstige Vilkaar for Møntmesteren. Trods Bortforpagtningen kunde Møntherren forbeholde sig at faa et vist Kvantum Guld og Sølv frit udmøntet, saaledes 1497 og 1513: 20 Mark Guld og 20 Mark Sølv aarligt.

Det omvendte Forhold var, at Møntherren leverede Sølv og gav Ordre til Udmøntning, hvorefter Møntmesteren aflagde Regnskab og havde en bestemt Løn, der gerne svarede til den Mængde lødigt Sølv, han havde formøntet. Desuden kunde Møntmesteren meget vel udmønte af sit eget Sølv mod at svare Slagskat. Da saaledes Hans Hansen ansættes som Møntmester

¹) Nye Danske Magazin V (1827) S. 207.

²) Handlingar rörande Skandinaviens historia 19. Del (Stkh. 1834) S. 13.

i Oslo 1525, skal hans Løn være $2\frac{1}{2}$ Mark dansk af hver lødig Mark fint Sølv, han forarbejder, men desuden har han Tilladelse til selv at købe Sølv og udmønte det mod at svare 10 Skilling af hver lødig Mark fint Sølv i Slagskat¹⁾). Lignende Ordning var i Brug i Nordtyskland. Eksempelvis anføres, at Didrik Baumgarten, der 1512 ansættes som Møntmester i Schauenborg, lønnes med 20 Skilling lybsk af hver formøntet Mark lødig fint Sølv, men han skal svare 4 Skilling i Slagskat af hver Mark lødig, han formønter af sit eget Sølv²⁾). — Desuden havde Møntmestrene særlige Privilegier som Ret til at drive Købmandskab og Fritagelse for borgerlig Skat og Tynge.

Den selvstændige Stilling, som Møntmestrene saaledes havde, og som var begrundet i deres særlige tekniske Kundskaber, medførte, at de var eller blev usædvanlig rige og formuende Mænd. Dette Forhold kan spores langt tilbage i Middelalderen, men vel kendte for deres Rigdom var herhjemme Slægten Comhaer under Erik af Pommern, Hans Myndel under Christopher af Bayern, Henrik Dringenberg under Christiern I, Hans Sever under Kong Hans, Jørgen Kock under Christiern II og Frederik I og Poul Fechtel senere under Christian III³⁾). Det er et sørgeligt Faktum, at de fleste var Udlændinge. — En overmaade stor Indtægt havde de, naar de selv fremskaffede Sølv til Mønten og derfor havde en (ofte privilegeret) Vekselforretning knyttet til deres Virksomhed, hvor Godtfolk indleverede og omvekslede Sølvtoj og gamle eller fremmede Mønter mod gangbar Mønt. En Skilling paa hver Mark, altsaa $6\frac{1}{4}$ %, synes at have været en almindelig Opgæld i Omvekslingen i Grevefejdens Tid, og lejlighedsvis har Indtægten mulig været endnu større.

Møntmestrene gjorde i Datiden Fyldest som Bankholdere; den første kendte Bank i Nordeuropa nævnes 1421 i Lybæk; dens Indehaver var Rolaf Comhaer, der før og efter nævnes som Erik af Pommerns Møntmester.

¹⁾ Diplomatarium Norvegicum II Nr. 1081 S. 798.

²⁾ P. Weinmeister: Münzgeschichte der Grafschaft Holstein-Schauenburg. Zeitschrift für Numismatik XXVI (Berlin 1908) S. 375 f.

³⁾ Møntmesterslægten Comhaer. Moneta, Meddelanden från Skånes Numismatiska Förening I (Lund 1932) S. 15—26. — Erik Person: Myntmästarna i Malmö 1444—1512. Numismatisk Förenings Medlemsblad XII Okt. 1930 S. 86—90.

Desuden havde Møntmestrene sædvanlig Ret til, hvad de kunde genindvinde af »Afgangen«, det Spild, som fremkommer ved Omsmeltning af Sølv og under Udmøntningen; det kunde let udgøre henved en Procent. Møntordningen tillod dem endelig et vist »Remedium«, tysk »Vahre«; men overskred de denne yderste Grænse for deres Vindskibelighed, var de bogstavelig talt i Fare for den sorte Gryde. 1530 og 1531 blev saaledes Møntmestrene Johan Kreckelman og Lamert Flemynck kogt levende paa Torvet i Osnabrück¹⁾. Til Skræk og Advarsel stod paa Raadhuset i Stralsund den Gryde, hvori Møntmesteren Ladewich i 1431 var bleven sydet i Olie for sin ringholdige Mønt. Den gamle Krønikeskriver skrev hundrede Aar efter: »Hvis denne Straf skulde ske Fyldest i vore Dage, skulde mange Fyrster og Herrer, ja, ogsaa Raadet i mange Stæder, selv vorde sydet«²⁾. Netop 1535 tryktes i Wittenberg en gammel Klagesang, »Vetus querela«, med Fortale af Luther, hvor ogsaa Møntvæsenet skildres i mørke Farver:

»Quando boni nummi uadunt,
statim eos igni tradunt,
sicque manet pagamentum
scoria, et non argentum.«³⁾

Det er stedse Krigen, der medfører Møntens Forringelse. Selv den dygtigste Feltherre er afmægtig uden klingende Mønt: »Uden Penge ingen Landsknægte«. Machiavelli drøfter Renais-sancens Slagord »pecunia nervus belli«, og da Kong Ludvig XII 1499 raadspurgte en italiensk Condottiere, gav denne det Svar, som lever den Dag i Dag: »Til at føre Krig maa man have tre Ting i Beredskab, nemlig Penge, Penge og atter Penge«⁴⁾.

Den toaarige Kamp om Danmarks Rige førtes med et stort Opbud af Lejetropper, hvad der forudsatte en overordentlig Anspændelse i økonomisk Henseende, før Sejren kunde tilfalde

¹⁾ Mittheilungen des historischen Vereins zu Osnabrück. 2. Jahrg. 1850 S. 170.

²⁾ Des Thomas Kantzow Chronik von Pommern, herausg. von Georg Gaebel, I (Stettin 1897) S. 266.

³⁾ Udgivet af M. Cl. Gertz i Theologisk Tidsskrift for den danske Folkekirke IV (Khn. 1887) S. 107—133, Citatet S. 126. — »Scoria«: Slagger.

⁴⁾ Richard Ehrenberg: Das Zeitalter der Fugger I (Jena 1896) S. 6 f.

XI

det holstenske Parti. Det var Hertug Christierns Held, at han i første Omgang kunde ty til sin sparsommelige Faders efterladte Skatte, og at han ved sin Side havde den holstenske Adel, der raadede over usædvanlig rige Pengemidler. Rantzauerne, Brockdorfferne og Ahlefeldterne var de eneste Kapitalister i Nordtyskland, der kunde jævnstilles med de Augsborger og Nyrnberger Finansmænd¹⁾. Christian III har opgjort sine Krigsudgifter til 1,500,000 Gylden²⁾. At dette for Datiden enorme Beløb ikke kan være grebet helt ud af Luften, viser ogsaa disse Møntregnskaber, der omfatter over en Million Gylden. Den Mand, som forestod de usædvanlig store Udmøntninger under saare vanskelige Forhold, var Reynold Junge. Om hans Herkomst og Uddannelse vides intet, udover at han engang (før 1530) havde været Smedemester ved Mønten i Reval. Han havde en Del Forretningsforbindelser i Ditmarsken, og muligvis hørte han hjemme i Husum, hvor Hertug Frederik kort før 1514 havde oprettet en Mønt. Møntmesteren her var Jørgen Drewes, der var i Funktion endnu 1533, ganske vist ikke i Husum, men i København. Endnu her betegnes han som »Møntmester af Husum«. Vistnok 1522 havde Hertug Frederik indrettet Møntsmedje paa Gottorp, i en Bastion Nordøst for Slottet, hvor Virksomheden i Ufredstider var bedre sikret, og Udmøntningerne i Husum var rimeligvis indstillet, da Møntergaarden omved 1529 solgtes til Bygmesteren Marten Bussart. Den smukke gamle Bygning, der ligger paa Byens Torv, er endnu bevaret³⁾. Da Jørgen Drewes døde 1533, var den unge Hertug Christiern øjensynlig i nogen Tid i Forlegenhed for en Møntmester, eftersom han forud for Kieler Omslag 1534 maatte sende en Del Guld og Sølv til Hamborg for der at faa det formøntet og vekslet⁴⁾. I sidste Uge af April 1534 forekommer dog atter en Møntmester i Husum, og den 23. Maj nævnes han ved Navn: Reynold Junge⁵⁾. Skønt han endnu

¹⁾ Ehrenberg, Anførte Værk S. 265 ff.

²⁾ Paludan-Müller: Grevens Fejde S. 398.

³⁾ Chr. Lange's Sammlung schleswig-holsteinischer Münzen und Medaillen I (Berlin 1908) S. 214. H. Oldekop: Topographie des Herzogtums Schleswig (Kiel 1906) VII S. 39. C. U. Beccau: Geschichte Husums (Schleswig 1854) S. 57. Robert Schmidt: Schloss Gottorp (Leipzig 1887) S. 24.

⁴⁾ D. Mag. 4 III 22.

⁵⁾ D. Mag. 4 III 53 og 130 Nr. 121.

XII

betegnes som Møntmester i Husum, var hans Virksomhed paa Gottorp; i de bevægede Dage, da Grev Christopher aabnede Kampen ved sit Indfald i Holsten, kom han først for Alvor i Arbejde. Der foreligger ingen Møntordning i Anledning af Reynold Junges Ansættelse; man har aabenbart ikke haft Stunder til at concipere en lovformelig Bestalling. Der har kun været en mundtlig Aftale med Landmarskal Melchior Rantzau, og Thomas Guldsmid i Husum har været til Stede, vel som sagkyndig Tillidsmand, da Afgangen ved Omsmeltning fastsattes til en Mark af hver 100 Mark lødig. Hvad Møntmesteren kunde spare eller genindvinde af Svindet, maatte efter almindelig Skik komme ham selv til gode. Indtægten ved Vekslingen har man ikke berammet, saaledes at Møntmesteren med Rette kunde anse sig for frit stillet til at omveksle Sølv og Mønt. Regnskaberne oplyser intet om, hvorvidt han (uden at betale Slagskat) har præget Mønt af sit eget Sølv, men Antegnelserne (§ 28) forudsætter det som selvfølgelig. Skønt Møntmesteren saaledes havde god Adgang til Fortjeneste, savner man dog nøjere Oplysning om hans egentlige Løn. I Følge Quittansregistret (S. 144) har Møntmesteren modtaget 4 Beløb paa tilsammen 5000 Gylden dansk og 2009 Gylden 2 β lybsk, men kun de to Beløb er indført i de foreliggende Regnskaber. Den 31. Marts 1538 (S. 133) har Skriveren indført de 5000 Gylden Mønt som udbetalt til Reynold Junge, »hvilke hans Naade ham skyldig var i Følge hans Brev«, og i Møntregnskabet 1540 er fradraget 1000 g dansk (svarende til 606 $\frac{1}{4}$ Gylden lybsk) »til Møntmesterens Betaling i Følge det forseglede Brev efter kgl. Majestæts Befaling tilsagt ved Kansleren« (S. 105). Disse Breve er rimeligvis først udstedt længe efter, at Møntmesteren havde tiltraadt sit Embede. Antegnelserne (S. 155) fremdrager, hvad Møntmesteren har handlet »kgl. Majestæt til Skade og ham til Fordel, alt imod hans Ed, Ære og Forpligtelse«, men intetsteds paaberaabes en lovformelig Møntordning eller Bestalling. Ikke engang en Wardein har Møntmesteren haft ved sin Side som Kontrol. En Jeronimus Proberer forekommer vel i Hertugdømmerne 1534, dog uden Forbindelse med Mønten¹⁾, og Thomas Guldsmid kan

¹⁾ D. Mag. 4 III 37 og 50.

XIII

vel have kontrolleret de allerførste Leverancer til Mønten paa Gottorp, men ellers er det først efter, at Mønten er forlagt til København i 1537, at den kongelige Sekretær Jesper Brochmand faar den fornødne Opsigt med Møntvæsenet. Indtil da er altsaa hele den store Virksomhed overladt til Møntmesterens personlige Hæderlighed og Dygtighed.

Naar Sølv eller Mønt indleveredes enten gennem Rentemestrene eller direkte fra Lensmænd, Købstæder, Kirker og Klostre, skulde Møntmesteren tage en Prøve af hver Levering. Det Sølv, der indkom gennem Skatterne, var oftest 13½ lødigt — efter Møntmesterens Regning. Det forjagede Tempo har umuliggjort nøjagtige Enkeltprøver, og overfor Antegnelserne hævdede Møntmesteren, at han ikke havde Digler nok til Raadighed. Prøverne foretoges ved at afdrive lidt af Sølvet i smaa Digler eller Skaale af Benaske, »Probierschalen« (S. 75) eller »Capellen« (S. 169). Sølvet smeltedes sammen med Bly i disse Digler, hvis Vægge opsugede de uædle Metaller. Det fine Sølv, der blev tilbage, vejedes paa Probervægten, og Holdigheden lod sig derefter let konstatere. Til Smeltningen udkrævedes Muffeler (S. 99), halvcylindriske Apparater af ildfast Ler, og særlige Ovne. Om den nærmere Fremgangsmaade, som den ogsaa praktiseredes i senere Tid, henvises bl. a. til Møntdirektør Knophs Fremstilling¹).

Det modtagne Sølv blev smeltet i store Digler, specielt nævnes i Regnskaberne (S. 99) »hessiske Digler«, der er formet af en særlig Art ildfast Ler, og som Møntmesteren maa have ladet hente i Tyskland. Disse Digler var indsatte i dertil byggede Ovne med grundmurede Skorstene (S. 76 f.). Diglerne fyldes med Sølv, lukkes med Jerndæksler, der lægges Kul paa ogsaa foroven, og det antændes jævnt fra oven af. Det var en særlig Opgave at fremskaffe de nødvendige store Mængder Trækul, som maatte opbevares i et eget Skur (»Stall« S. 77). Da Mønten skulde flyttes til Roskilde, fik Abbederne af Sorø, Esrom, Æbelholt og Ringstedkloster, Prioren paa Antvorskov og Fogeden paa Abrahamstrup Ordre til hver at lade brænde

¹) H. S. Knoph: En kort Beskrivelse over Kiøbenhavns practiske Mynte-Væsen (Khn. 1768), Numismatisk Forenings Medlemsblad XIV S. 124 ff. En udførlig og illustreret Skildring udkom anonymt i Nyrnberg 1762: Er-öfnetes Geheimnus der practischen Münz-Wissenschaafft.

XIV

20 Mile Kul, »ikke af Eg«, og med det første at skikke det til Mønten i Roskilde. Noget senere gik der atter Kongebrev til Sorø, Antvorskov og Ringsted om ufortøvet at lade brænde hver 60 Læster Kul til Møntmesteren og sælge ham dem for 3 β Tønden¹). Dette var kun en Begyndelse. Møntmesteren fører til Regnskab (S. 79) 4000 Læst Kul, betalt med 3 β Læsten.

Naar Sølv et er smeltet og flyder saa tyndt som Vand, maa det omrøres omhyggeligt med en Jernhage, for at ikke det finere Sølv skal synke til Bunds, og der tages en Digelprøve. Hvis der skulde præges Jochemdalere, var Sølv et maaske forud fineret eller finbrændt i »Tester«; dette Arbejde var til Tider overdraget Guldsmedene. Til den mere eller mindre ringholdige Mønt skulde der derimod tilsættes et vist Kvantum Kobber. Det var ikke let at fremskaffe saa meget, som skulde bruges. Saaledes fik Christen Hvid den 14. Maj 1535 Ordre til at købe Kobber til Mønten, og da Møntmesteren senere skriver til Kongen om stor Brist paa Kobber til Møntens Behov, faar Abbeden i Esrom Ordre til at udlevere noget Kobber, som Kongen har faaet Kundskab om skal ligge der i Klostret²). Iøvrigt giver Regnskaberne Oplysning om Indkøb af Kobber, der steg i Pris fra 75 β (S. 78) til 160 β (S. 81) pr. Skippund. Særlig nævnes »Skivekobber«, der er Betegnelse for en Slags rensat Kobber, som formet i runde Skiver produceredes baade i Sverige og Ungarn. Det forulykkede Indkøb fra Danzig (S. 78) stammer sikkert fra Fuggernes Miner i Ungarn.

Naar Smeltningen efter foretagne Prøver var af den rigtige Holdighed, blev det »beskikkede Gods« hældt i »Ingusser« (»yngoeten« S. 81), Jernstøbeforme, hvori det formedes til Stænger (»tene«). I Datiden, der ikke kendte til Valseværk, maatte disse Tene møjsommeligt hamres tynde, idet de gentagne Gange glødedes paa »Glødepanden«, indtil de havde den for Mønten bestemte Tykkelse (S. 73). Med store Sakse (»scheren«) blev Møntblanketterne klippet til, og derefter kunde Prægningen gaa for sig. Et Træsnit fra ca. 1510 af Augsborger

¹) D. Mag. 3 V 75, 101, 260 og VI 51.

²) D. Mag. 3 V 40 og 128.

Kunstneren Hans Burgkmair giver et godt Billede af de forskellige Arbejdere i et Møntværksted¹⁾.

Til Poinçons («Penszonen») og Stempler krævedes særlige Arter af Staal; der nævnes (S. 79) Kernestaal og »Huuesteenstaal« eller Eggstaal. Det var Smedemesterens Opgave at gøre Poinçons og Stempler i Stand til Stempelskærerne. Kongens Kleinsmed, Mester Adam, døde, førend han kom i Arbejde i Roskilde, men Møntmesteren fik Arbejdet gjort ved de stedlige Smede i Aarhus og Roskilde. Poinçons eller Punsler er positive Dele af Møntbilledet eller Bogstaver, som slaas ind i det uhardede Stempelstaal, som derefter bliver hærdet. Stemplerne («de munt yszeren» S. 80) blev gjort af Matthias Guldsmid fra Husum og af de indkaldte Svende Nijckels fra Prøjsen og Bartelt fra Lybæk.

Naar Mønterne var prægede, blev de lagt i Sydeskaalen («szeetschale») og hvidkogt i en Lud af Salt og Vinsten. Derved fjernedes Kobberet i Overfladen, og de kobberholdige Mønter fik et hvidt Udseende. Møntmesteren beregnede en Afgang paa $1-2\frac{1}{2}$ % under Udhamringen af Møntblanketterne og ved Hvidkogningen i Sydeskaalene. En stor Del af dette Svind kunde han ganske vist indvinde — for egen Regning — i Af-faldet («kratz» S. 160). Paa Mønten i vore Dage er her praktisk talt intet Svind. Afgangen i Sydeskaalene maa ogsaa i Datiden have været uden Betydning, da Hvidkogningen kun fjerner lidt Kobber, men intet af Sølv.

Guldet og Sølvet modtoges efter Vægt: marck lodich, lødige Mark, der ikke maa sammenblandes med det udmøntede Markstykke eller med Regningsmønten: Mark dansk eller Mark lybsk. Den lødige Mark, Vægtmarken, var rimeligvis oprindelig ens i Norden og i Tyskland, svarende til $\frac{2}{3}$ af et romersk Pund, d. v. s. ca. 218 g; men medens Vægtmarken i Norden havde en Tendens til at blive beregnet lettere, var det omvendte Tilfældet med den saakaldte «kølnske» Mark, der med den lybske Møntregning vandt Indpas i Danmark i det 14. Aarhundrede. Den kølnske Mark fikseredes 1821 i Berlin til 233,856 g, derimod er den beregnet til at have været 231,156 g

¹⁾ Et Møntværksted ca. 1500. Numismatisk Forenings Medlemsblad XIV (Marts 1934) S. 43.

XVI

i det 16. Aarhundrede¹⁾. Den »kølnske« Mark, som man regnede med i Norden, var endda lidt lavere; man maa antage, at Reynold Junge efter de bevarede Mønter at dømme har benyttet en Markvægt til ca. 230 g. Marken deltes i 16 Lod à 4 Quintin à 4 Ort. Finere end $\frac{1}{2}$ Ort, d. v. s. knap 0,4 g, har man ikke vejlet, og helst opgav man, at der gik saa og saa mange Møntstykker paa den lødige Mark. En Omregning til Milligram vilde derfor være en misvisende Nøjagtighed, og de bevarede Møntstykker varierer indtil et Gram.

Paa tilsvarende Maade beregnede man Finheden: 1 Mark lødig Sølv kunde holde saa og saa mange Lod, Quintin og Ort fint Sølv. Det mindste, man derefter regnede med, var 1 : 256, medens Nutidens Regning efter Tusindedele altsaa er henved 4 Gange nøjagtigere. I Virkeligheden var Forskellen endnu større paa Grund af de rent tekniske Vanskeligheder.

Naar man omregner Regnskabernes Angivelser af Mønternes Vægt og Finhed (se Skemaet S. 184 f.) til moderne Regning, fremkommer følgende Skema:

	Raavægt g	Finhed $\frac{1}{1000}$	Finvægt g
Guldgylden.....	3,19	764	2,44
Jochemdaler.....	28,75	906 $\frac{1}{4}$	26,05
Holstensk 2 β	3,90	472 $\frac{2}{3}$	1,84
Klipning 1534 (2 $\mathbb{X}$)....	14,38	625	8,98
1. — 1535 —	14,38	500	7,19
2. — — —	14,38	437 $\frac{1}{2}$	6,29
3. — — —	12,12	437 $\frac{1}{2}$	5,30
1. Firskilling	3,71	312 $\frac{1}{3}$	1,16
2. —	3,06	250	0,77
3. —	3,15	218 $\frac{3}{4}$	0,69
Tomark.....	14,38	406 $\frac{1}{4}$	5,84
Mark.....	7,19	406 $\frac{1}{4}$	2,92
Toskilling.....	1,75	187 $\frac{1}{2}$	0,33
Skilling.....	1,15	156 $\frac{1}{4}$	0,18

¹⁾ H. Grote: Münzstudien III (Leipzig 1863) S. 33. Med Rette bemærkes her S. 35: »Es sind also die haarscharfen Ermittlungen des Gewichtsbetrages der Mark bis auf Centigramme oder gar Milligramme für die Münztechnik und noch mehr für die Numismatik und wohl gar die des Mittelalters, nichts als theoretische, aber völlig unpraktische Spitzfindigkeiten«. Jfr. ogsaa Numismatisk Forenings Medlemsblad XII S. 227 f., 239 f. og XIII S. 94 f.

Dit is dat ynt der werlt opgeproben so veel als des Leuens
 ofte in de staten vorsteden veruen, dat der doring moerke
 heel opgekanten sijn, ofte dat de rapellen moerken opgesprongen sijn
 dat der doring moerke heel opgekanten werden, so stelle ick dat
 ynt ho. Wat. gaudt hem gij bruden moerke opgekanten

74 Ghe wylt gescreuen antwort selke ijsz veynelt ynghe
 oeven op de nuyt tijdel so ho mat besteken in
 een verkerkt yet vueren, versterken geskenstet
 liden. Ik ten bide den gauen ho mat vuer gottes
 wijlen ofte ijsz in gaffen nuytlegen vuer in
 moerke vuer ten seken, dat mij sijn ho mat doring
 sijn gadinge wil mij gadinge sijn vuer doring
 ho mat so sijn vuer sijn alle mij sijn doring
 mij seken vuer vuer sijn doring wil dat mijn doring
 sijn an sijn in gadinge. Dit is mijn eften dat sijn

XVIII

Mønter fra Gottorp 1534 og Aarhus 1535.

XIX

11

12

13

14

16

17

Mønter fra Roskilde 1535 og København.

18

19

20

21

22

XXI

Det har sin Interesse at undersøge, hvorledes de bevarede Mønter forholder sig til Regnskabernes Opgivelser af Mønternes Vægt. Dette er vist i følgende Skema¹⁾.

			Schou	Tunge- ste Ex. g	Lette- ste Ex. g	Gen- nemsnit g	Af Exx. i MK
1534	1	Guldgylden	Slesvig	U. A. 1—2	3.23		1
	2	2 β l.	—	1—7	3.90	3.40	6
	3	$\frac{1}{2}$ β l.	—	8—9	1.11	0.95	0
	4	2 $\frac{1}{2}$ $\square$	(—)	1	14.80		1
1535	5	2 $\frac{1}{2}$ $\square$	(Aarhus)	17	14.42		1
	6	— $\square$	—	48—50	10.62	9.45	3
	7	8 β $\square$	—	239	3.32		1
	8	4 β $\square$	—	240	1.51		1
	9	4 β	Aarhus	65—68	3.82	3.40	2
	10	—	—	69—99	3.35	2.27	15
	11	2 $\frac{1}{2}$	(Roskilde)	1—16	13.51	11.40	7
	12	$\frac{1}{2}$	—	18—45	8.10	5.72	15
	13	4 β	Roskilde	146—238	3.35	2.21	45
	14	—	København	100—135	3.23	2.25	22
1536	15	2 β	Roskilde	78			0
	16	—	København	18—73	2.21	1.21	38
	17	β	—	79—112	1.30	0.73	25
	18	Guldgylden	Slesvig	1—7	3.22	3.15	6
	19	2 β l.	—	8—12	3.90	3.40	6
1537	20	Daler	(København)	2—13	29.00	28.06	8
	21	$\frac{1}{2}$ Daler	—	14—17	14.45		1
	22	2 β	Slesvig	1—25	4.20	2.95	17

De paagældende Mønter er gengivne her med Undtagelse af 2 β fra Roskilde 1536, der kun kendes i et enkelt Eksempel i Ermitagen, Leningrad; det er af ganske samme Type som 2 β fra København 1536. — De to sjældne Mønter, Søslingen fra Slesvig 1534 og Halvdaleren 1537, kendes ikke i Regnskaberne.

Det er vanskeligt at faa undersøgt Lødheden, idet Mønterne derved ødelægges. Et lille Antal mere almindelige Mønter er dog velvilligt blevet undersøgt af Statsguardein Johs. Siggaard:

¹⁾ H. H. Schou: Beskrivelse af danske og norske Mønter 1448—1814. Khn. 1926. — Det er hovedsagelig kun Eksempelarer i den kgl. Mønt- og Medaillesamling (MK), der er vejet. — Nr. 4—10 se Anm. 146—153.

XXII

Mark 1535.....	Schou	22	440	Tusindede	
4 β 1535 Aarhus.....	—	89	268	—	
— — København..	—	117	280	—	
— — — ..	—	119	254	—	
2 β 1536 — ..	—	42/62	202	—	

Undersøgelsen har givet det overraskende Resultat, at Mønterne snarest er bedre, end de skulde være efter Regnskaberne. For saa vidt har den gode Møntmester leveret ærligt Arbejde i Mønternes Skrot og Korn. Ansvarer for Forringelsen af den danske Mønt falder saaledes fuldt ud paa Kongen og hans Raader. Derimod tillod de ikke, at Mønten i Hertugdømmerne blev forringet; her skulde den lybske Møntfod opretholdes i Henhold til Privilegierne af 1460. Derfor var i al Fald Daleren af 1537 og Guldgylden fuldgode i Udlandet. Da Mønten i München i 1539 prøvede Christian IIIs Daler af 1537, holdt den 14½ Lod, netop det, den skulde holde efter Reynold Junges Regnskaber. Den var saaledes endog bedre end de andre tyske Dalere, der holdt en Ort mindre, dog med Undtagelse af den egentlige Jochemdaler, der holdt 1¼ Quintin mere¹⁾. Og de nederlandske Vekselerere værdsatte Christian IIIs Guldgylden til samme Værdi (28 Styver) som den hamborgske Guldgylden²⁾.

En Betydning frembyder Mønternes Datering. De københavnske Firskillinger kan jo først være præget efter Stadens Erobring; altsaa er Aarstallet 1535 en Antedatering. Medens alle Mønter med Aarstallet 1535 har den korrekte Titel »Electus rex«, har Mønterne med Aarstallet 1536 alle »Rex«, og paa To- og Enesteskillingerne er Kongebilledet endogsaa kronet. Da Kroningen først fandt Sted i August 1537, er enten Titulaturen mindre korrekt eller ogsaa er denne Aargang antedateret. Forklaringen paa denne Foreteelse ligger i, at Kongen ønskede at bringe sin Mønt paa den gamle Fod igen og afskaffe den slette Krigsmønt. Allerede i Malmøs Reces af 6. April 1536 lovede Kongen at ville »thet første os mueligt er,

¹⁾ Fr. v. Schrötter: Das Münzwesen des Deutschen Reichs von 1500 bis 1566. Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft im Deutschen Reich, herausg. v. Gustav Schmoller. 35. Jahrg. 1911 S. 170.

²⁾ D'onghe valuweirde gauden ende zelveren munte. Gent (ca. 1545).

giøre en god skickelse och ordinants paa thenne atskillige mynt, som her er udi riget¹⁾. Dette Tilsagn fik sit Udtryk i Forordningen af 21. Oktober 1537 (se Tillæget S. 199 ff.); men man har ikke haft Midler til at gennemføre denne Møntreduktion før ved Recessen 1540 (§ 12). Forordningen er blevet staaende paa Papiret; man har fortsat Udmøntningen som før, men antedateret Mønterne med Aarstallene 1535 og 1536.

Hvor Reynold Junges forskellige Møntværksteder har ligget i Aarhus, Roskilde og København, vides ikke; alle Spor synes udslettede. Møntergaarden i Aarhus kan have ligget ved Aaen (jfr. S. 77: Plankeværk udenfor og indenfor Vandet). I København kan Virksomheden være genoptaget i Kong Hans' gamle Møntsmedje i Vingaarden, hvis middelalderlige Kældervælvinger endnu er bevarede i Vingaardstræde Nr. 6. Den var 1529 skænket til Johan Rantzau, og den har næppe været tidssvarende. I Slutningen af 1537 var der Planer oppe om en ny Møntbygning, maaske i det nedlagte Sankt Klara Kloster, men Kongen stillede Sagen foreløbigt i Bero²⁾.

Efter at Grevefejden var afsluttet, blev en Del af Møntpersonalet anvendt andetsteds. En Smedemester og 10 Svende blev sendt over til Ribe, hvor Frederik I's gamle Møntværksted blev taget i Brug igen. Udmøntningerne her ophørte atter i Efteraaret 1538, da Slotsfogeden Klaus Sehested og Rente-

¹⁾ Danske Kancelliregistranter 1535—1550, udgivne af Kr. Erslev og W. Møllerup (Khn. 1881) S. 15.

²⁾ I »Gemein cantzlei register Georg Corpornn, angefangen am mitwochen nach Laurentij anno 1537« Blad 44 b er indført under »mitwoch nach Lucie« (19. Dec.) et Brev fra Gottorp omhandlende den nye Møntbygning, den lybske eller holstenske Mønt, som skulde udmøntes i København, og et Pas til Møntmesterens Tjener: »Ist der muntzmeister Reinolt Jung beantturt wordenn vñ sein schreiben des bawes, der lubschen (tilføjet: neuen) muntz vnnd einer gepettenen pasbart halb beantturt wordenn, das er es mit dem baw bis vñs vor jahr beruhen lassenn solle. Die lubschen muntz lassen ko. w. jñ jren werden sein; ko. w. wollenn aber, das der muntzmeister die holsteinschen muntz nicht verringern, sondern jñ denn werden, darin sie jtzo ist, bleiben lassenn solle. Vnnd so hab ko. w. des muntzmeisters diennner die gepeten pasbart zustellen lassen. Die pasbart lautet also, das man des muntzmeisters diener jedertzeit, so vñft er mit der pasbart ansuche, jñ vnnd aus Denmarcken vonn ampten zu ampten mit einem wagen furdern solle, dartzu sich ko. w. ernnstlich verlassen. Datum vt supra. Relator dominus rex per se et subscripsit.«

mester Jørgen Pedersen fik Kongens Ordre »at de straks an-
namme alle Stempler fra Møntemesteren udi Ribe og besegle
og holde hos dem og forbyde ham noget efter denne Dag at
mønte enten smaa Mønte eller store«¹⁾. Udtrykkene tyder paa,
at Møntmesteren, hvis Navn ikke kendes, har drevet Mønten
for egen Regning, i Forpagtning eller mod at svare Slagskat.
Der kendes nu af Ribemønt kun 4 β 1535 og 2 og 1 β 1536,
der utvivlsomt er antedaterede.

Paa lignende Vis er Reynold Junges gamle Mønt i Aarhus
taget i Brug igen. Den 2. September 1538 blev en Møntmester
Hans v. d. Viidhe optaget som Borger i Byen²⁾; maaske er
han ved den Tid ophørt med Virksomheden. De Toskillinger
1536, der foreligger fra Aarhus, er sandsynligvis antedaterede.

De Udmøntninger, der blev iværksat i Bergen 1537, fore-
toges af Reynold Junges Mandskab, 3 Svende og en Formand
(S. 74 f.). Udgifterne til deres Lønning, Proviant og haand-
værksmæssige Udstyr blev udredet paa Kongens Vegne af
Reynold Junge, men selve Udmøntningen — der foreligger
Skillinger fra Bergen 1537 — var ham uvedkommende.

Det samme gælder selvsagt de Skillinger, som Slotsherren
paa Akershus, Erik Gyldenstjerne eller Vincens Lunge, lod
slaa i Oslo 1535 i Navnet »Christern D. g. heres Norvegie«³⁾.

I Visby slog en Mester Jacob ringholdige Skillinger med
Aarstallene 1535—1537, øjensynlig uden nærmere Forbindelse
med den øvrige danske Krigsmønt⁴⁾.

Og endelig maa nævnes de Udmøntninger af danske Marker,
8- og 4-Skillinger, som Gustav Vasa i Hemmelighed satte i
Gang i Stockholm i Begyndelsen af 1536 for at kunne lønne
Knægtene i Skaane med »dansk« Mønt. Det var simpelthen
Falskmøntneri. En Række af disse Mønter er paavist i vore
Dage.⁵⁾

¹⁾ D. Mag. 3 IV 194.

²⁾ J. R. Hübertz: Aktstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhus I
(Khn. 1845) S. 246.

³⁾ C. I. Schive: Norges Mynter i Middelalderen (Chria. 1865) S. 150 Tab.
XVII 9.

⁴⁾ P. Hauberg: Gullands Myntvæsen. Aarb. for nord. Oldk. og Hist. 1891
S. 53.

⁵⁾ T. G. Appelpgren: Gustav Vasas mynt (Stkh. 1933) S. 94. Jfr. Numis-
matisk Forenings Medlemsblad XIII (Dec. 1933) S. 306.

Ogsaa Modpartiet har udfoldet en stor Virksomhed med Møntprägning i den fangne Kong Christierns Navn. Det raadede over Møntværksteder baade i København og i Malmø. Malmøs Borgmester Jørgen Kock var jo tillige Møntmester, og han fik i disse Aar et stort Tilgodehavende hos Grev Christopher og Hertug Albert, som endnu 1548 ikke var afviklet¹⁾. En Mængde Firskillinger blev slaaet i Malmø 1535. Desuden nævnes 1534 en Møntmester i København²⁾. Man maa formode, at de Mønter (Guldgylden og Firskillinger), som tillige bærer Grev Christophers Navn og Vaaben, er slagne i Fejdens første Aar i København. Efter at Hertug Albert var optraadt paa Skuepladsen, lod ogsaa han slaa Mønt, som hans egne Krigsfolk dog nægtede at modtage³⁾. Disse Mønter har været Klippinge, men de kendes ikke i vore Dage. Som Hertugens og Grevens fælles Mønt maa vel opfattes de Firskillinger og Tomarker, som dateres efter Kong Christierns Fangenskab, samt de københavnske Hvide. Alle disse Mønter blev indvekslede efter Københavns Overgivelse.

Det er klart, at den forringede Krigsmønt maatte medføre en betydelig Prisstigning. Knægtene, der maatte modtage Mønten for fuld Navneværdi, kom i Vanskelighed, naar de skulde gøre Indkøb hos Bønder og Borgere. Gang paa Gang udgik der derfor strenge Kongebreve til de jyske Købstæder, til Falster, til Skaanes Landsting, til Møen, til Købstæder og Lensmænd paa Sjælland, som truede med Galge og Gods' Fortabelse, om nogen dristede sig til at vrage Kongens Mønt⁴⁾. I Sammenhæng hermed søgte Kongen at fastsætte Maksimalpriser⁵⁾. Men var Priserne stegne i Kongens Lejr, var Forholdene uendelig meget værre i den belejrede og udhungrede Hovedstad⁶⁾.

Der kendes en (desværre udateret) Kancellinotits om Breve,

¹⁾ Nye D. Mag. II 146.

²⁾ D. Mag. 4 III 37. — J. B. Sorterup i Fortegnelse over Generalmajor v. Krebers Mynt- og Medaille-Samling I (Khn. 1841) S. 118 oplyser uden at opgive sin Kilde, at i Kjöbenhavn var 1536 Gerhard Myntmester.

³⁾ Paludan-Müller: Aktstykker S. 387 og 389.

⁴⁾ D. Mag. 3 V 39, 54, 102, 114, 118, 120, 258 og 305.

⁵⁾ D. Mag. 3 V 65 og 67. — Iøvrigt mange Oplysninger om Priser i D. Mag. 4 III.

⁶⁾ Henrik Veiger-Smiths Krønike, Samlinger til Skånes historia, forn-

der skal udfærdiges: »At myntemesteren schal her epther jcke holle flere swenne paa ko. mt. omkostning thet schal her Anders sige hanom«¹⁾. Denne Ordre til Herr Anders Bille staar vistnok i Forbindelse med Standsningen af Reynold Junges Møntværksted. Den sidste Dato i Regnskaberne er den 9. November 1540. Dette lille Regnskab for 1540 og Guldregnskabet synes ikke at have fremkaldt nogle Antegnelser. Det er Regnskaberne for de foregaaende Aar, der har voldt Vanskeligheder. Den sidste Datering i A-Bogen er den 7. April 1540 (S. 92). Derefter er altsaa Regnskaberne i B- og A-Bogen blevet afsluttede, men der er sikkert gaaet adskillig Tid, inden de i renskrevet Form er blevet forelagt Kongen, der personlig har gennemgaaet Post for Post og efter Evne øvet Kritik, ja, Antegnelsernes sidste § viser, at Kongen selv har foretaget Holdighedsprøver. I Kejser Maximilians selvbiografiske Værk om »Den vise Konge« fremhæves det som en af Kongens Pligter at sætte sig grundigt ind i Møntvæsenet²⁾, og meget tyder paa, at Christian III personlig har interesseret sig for det. Men hverken han eller Rentemestrene har været sagkyndige nok til at kunne bedømme de mange tekniske Enkeltheder. Den virksomste Mand i den nedsatte Kommission har sikkert været den gamle Møntmester Jørgen Kock, der ret ubarmhjertig har fremdraget de svage Sider ved Regnskaberne. Revisionen er næppe afsluttet før ind i 1541; herpaa tyder Paa-tegningen paa Quittansregistret. Naar Møntmesterens Forligelse med Kongen er dateret den 26. November 1540, er det sandsynligvis en Antedatering, der giver en Anvisning paa, naar Møntmesteren fratraadte sit Embede. Sin mægtige Gæld til Kongen er han rimeligvis blevet kvit ved at udrede sine forskellige Obligationer og hvad han ellers ejede.

Med Reynold Junges Aftakkelse sluttede et vigtigt Afsnit

kunskap och beskrifning 1871 S. 24 ff. og Historiske Kildeskrifter udgivne af Holger Rørdam I (Khn. 1873) S. 373, 632 ff.

¹⁾ Diplomatarium Norvegicum 15. Samling (Chria. 1900) S. 679.

²⁾ Der Weiss Kunig. Eine Erzehlung von den Thaten Kaiser Maximilian des Ersten. Von Marx Treitzsaurwein auf dessen Angeben zusammentragen, nebst den von Hannsen Burgmair dazu verfertigten Holzschnitten. Herausgegeben aus dem Manuscripte der kaiserl. königl. Hofbibliothek. Wien 1775. — Det paagældende Kapitel er gengivet i Numismatisk Forenings Medlemsblad XIV (Marts 1934) S. 44.

XXVII

i dansk Mønthistorie. Møntordningen af 20. September 1541¹⁾ indledede den nyere Tid under Poul Fechtels Auspicier i den nyindrettede Mønt i det nedlagte Sankt Klaras Kloster.

Om Reynold Junges sidste Aar er at berette, at han den 18. Maj 1541 vandt en Proces imod Mads Bager i Nyborg, der skyldte ham 190 Mark i gamle danske Firskillinger²⁾. Denne Mads Bager havde før Fejden købt Korn for 200 Å af Jørgen Drewes og kun faaet betalt de 10 Mark, inden hans Kreditor døde. Reynold Junge har da overtaget denne sin Forgængers Fordring. Det er et enkelt Eksempel blandt flere paa, hvorledes Datidens Møntmestre drev Købmandskab ved Siden af deres Embede. Reynold Junge var paa dette Tidspunkt ikke personlig til Stede ved Rettertinget i København, da han førte Sagen ved en Fuldmægtig ved Navn Erik³⁾. Maaske har han endnu paa dette Tidspunkt siddet »i Taarn og Fængsel«⁴⁾, eller maaske var han da vendt tilbage til Husum. 1542 flyttede hans Hustru Christine deres Bohave, som henstod paa Kongens Møntergaard i København, til Husum. 1544 udgik for Reynold Junge et aabent Brev til »fogeder, embitzmend oc alle andre, att the ere hannom behielpelig att hand etc.«⁵⁾. Desværre har Registratoren ikke optegnet nærmere, hvad dette Brev gik ud paa. — 1545 fik han Kongens Tilladelse til at præge Guldgylden, men først da Møntmesteren Jørgen Degener i Flensborg døde i Foraaret 1546, traadte Reynold Junge i Funktion igen som hans Efterfølger. Han overtog nogle af hans Møntredskaber (for knap 20 Daler). Af hans Udmøntninger i Flensborg foreligger nu dobbelte og enkelte Guldgylden samt Søslinge, alle af Aargang 1546. Som Møntmærke anvendte Reynold Junge her en Glødehage, medens han i Aarene 1534—40 havde anvendt et Kløverblad⁶⁾. — I Juni 1546 stævnedes han Herr Stygge Krumpen, den fordums Børglum Biskop, og hans

¹⁾ William Scharling: Pengenes synkende Værdi (Khn. 1869) S. 21 og 418.

²⁾ Kongl. maytt. och Dannemarckis rigens raads domme 1541—1543.

³⁾ Maaske Cancelliskriveren Erik Hansen? Danske Kancelliregistranter 1535—50, udg. ved Kr. Erslev og W. Møllerup (Khn. 1881) S. 298 og 302 samt Numismatisk Forenings Medlemsblad XII (Marts 1930) S. 22.

⁴⁾ Prior Christen Povelsøns Brevbog. D. Mag. II 69.

⁵⁾ D. Mag. 4 I 38.

⁶⁾ Erwin Nöbbe: Flensborg som Møntsted. Numismatisk Forenings Medlemsblad XII (Febr., Marts og April 1930) S. 10, 18 og 30 f.

XXVIII

Provst for Gæld, der vel stammede fra Krigens Tid¹⁾, men kort efter døde han²⁾). De Udlæg — 119½ Å lybsk — han havde gjort ved Opførelse af Bygninger ved Mønten i Flensborg, fik hans Enke godtgjort efter kongelig Ordre af 6. Juli 1547³⁾). Hans Regnskab blev antaget og kvitteret, og Lensmanden Jesper Rantzau fik den 6. Februar 1548 Ordre til at levere Møntmesterens Kautionsister deres Forskrivning tilbage⁴⁾). Møntmesterens Enke Christine modtog derefter en aarlig Pension paa 30 Å , der udbetaltes hende af Tolderen paa Gottorp, Nicolaus Lucht, fra 1547 til 1553, og formodentlig er hun død i dette sidste Aar⁵⁾).

1535 forekommer en Broder til Møntmesteren, Herr Bertran, som muligvis kan være identisk med en Domherre i Slesvig Domkapitel (1524—39), som døde 1562⁶⁾). I Quittansbogen (S. 118) er under 11. Juli 1535 opført en anden Broder, Poul.

Inden jeg herefter giver Ordet til den gamle Møntmester, ønsker jeg at fremføre min ærbødigste Tak til Carlsbergfondet, der har bekostet Udgivelsen af disse Regnskaber. Jeg bringer mine Tilsynsførende, Dr. William Christensen og Professor Dr. Knud Fabricius min hjerteligste Tak. Dr. Christensen skylder jeg særlig Tak for velvillig Vejledning og grundig Gennemgang af mit Arbejde.

Georg Galster.

¹⁾ D. Mag. 4 I 202 f. H. C. P. Sejdelin: Diplomatarium Flensborgense II (Khn. 1873) S. 374 Nr. 476.

²⁾ Han nævnes som død i den Flensborger Møntmester Jørgen Kock den Yngres Bestalling af 22. Januar 1547. Diplomatarium Flensborgense II S. 386 Nr. 485.

³⁾ Diplomatarium Flensborgense II S. 980 Nr. 878.

⁴⁾ Diplomatarium Flensborgense II S. 410 Nr. 504.

⁵⁾ Fælles Arkivet. Reviderede Regnskaber. Gottorp Toldregnskaber 1545 ff.

⁶⁾ D. Mag. 4 III 223 og 5.

I. (B-Bogen.)

Register des suluers wes ick entfanghen hebbe van wegen
myns gnedichster heren tho Gottorp vth den vorstendomen
anno etc. 34. 1 ||

Anno etc. 34.

Jtem entfanghenn ynt erste tho Gottorp van Thomas golt-
smijth¹ van weghen mijns gnedichster herenn ann wittem
suluer 173 ½ lodich. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn vann Thomas goltsmijth van
weghenn mijns gnedichster heren ann wittem suluer 203 ½
lodich. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn vann Thomas goltsmijth vann
weghenn mijns gnedichster heren ann wittem suluer 156 ½
lodich. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn vann Thomas goltsmijth vann
weghenn mijns gnedichster herenn ann wittem suluer 920 ½
lodich. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn vann Thomas goltsmijth vann
weghenn mijns gnedichster herenn ann wittem suluer 112 ½
lodich 12 loth. Anno etc. 34.

Summa lateris 1564 ½ lodich 12 loth.

Christian

2 ||

Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn vann Thomas goltsmijth vann
weghenn mijns gnedichster herenn ann wittem suluer 24 ½
lodich vnde 9 loth. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn vann Thomas goltsmijth vann

¹) Thomas Guldsmid i Husum har aabenbart faaet Sølv til foreløbig
Behandling, inden det afleveredes til Møntmesteren paa Gottorp. Han var
en betroet Mand, der udførte meget Arbejde for Frederik I og Christian III,
og han nævnes saaledes jævnlig i Rentemesterregnskaberne indtil 1550/51.
Se tillige D. Mag. 4 III 97.

weghenn mijns gnedichster herenn ann witem suluer 8 ½ lodich vnde 13 loth. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn vann Thomas goltsmijth vann weghenn mijns gnedichster herenn ann witem suluer 426 ½ lodich vnde 2 loth. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn van Thomas golthsmijth vann weghen mijns gnedichster herenn ann witem suluer 30 ½ lodich. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghen van Thomas goltsmijth van weghen mijns gnedichster heren an witem suluer 133 ½ lodich 8 loth. Anno etc. 34.

Summa lateris 623 ½ lodich.

Christian

||

Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghen van weghen Melchior Rantszow an witem suluer 19 ½ lodich vnde 6 loth, gheleuert dorch Hinricus suluer paep². Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghen van der stadt Flenszborch an witem suluer 2 ½ lodich 12 loth. Anno etc. 34.

Strander suluer³.

Jtem noch entfanghen van Hieronimus Khuene van weghen mijns gnedichster heren an witem suluer 184 ½ lodich. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn van Jasper Rantszow, amptman tho Gottorp, an witem suluer 26 ½ lodich 2 loth. Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghen van der olde konijnghynne⁴ weghen

²) Henrik Borchardes, Sølvpop eller Sølvknægt, har vel her efter Landmarskal Melchior Rantzaus Ordre leveret hertugeligt (kongeligt) Bordsølv til Mønten. Se tillige om Henrik Sølvpop D. Mag. 4 III 12.

³) Strander Sølv, d. v. s. Sølv, oppebaaret i Skat fra Nordstrand, der indtil Stormfloden 1634 var langt større end i Nutiden og omfattede 5 Herreder. Skønt det undtagelsesvis er sat som Overskrift, angaar det kun den første fra Rentemester (Sekretær) Hieronimus Kuene modtagne Post. Om Hieronimus Kuene henvises til D. Mag. 4 III 7.

⁴) Den gamle Dronning er naturligvis Christian IIIs (36-aarige) Stedmoder, Dronning Sophia. De Guldsmykker, som hun ved samme Tid, i Juni—Juli 1534, leverede til Møntmesteren, og som nævnes D. Mag. 4 III 130, føres til Regnskab nedenfor (Guldregnskabet, Nr. IV).

an witem suluer 51 ℥ lodich, tho Gottorp entfanghenn anno etc. 34.

Summa lateris 283 ℥ lodich 4 loth.

Christian

3 ||

Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghenn van weggen mijns gnedichster heren vann Jasper Rantszow, amptman tho Gottorp, an witem suluer 54 ℥ lodich 2 loth. Anno etc. 34.

Summa des registers an ruwem suluer 2525 ℥ lodich vnde 2 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 14 loth $1\frac{1}{2}$ quantijn.

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen ruwem suluer affhegaenn ynn dem smelten, als dat yn garnalienn ghegoten is, van 100 ℥ lodich 1 ℥ vnde is yn der wijcht 25 ℥ lodich 2 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck des suluers werth affghenomen van dem ersten summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 2500 ℥ lodich, vnde is fijn ynne 2246 ℥ lodich $1\frac{1}{2}$ loth⁵.

Jtem noch entfanghen van weggen mijns gnedichster herenn tho Gottorp an balyun van Jasper Rantszow 110 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 9 loth, vnde is fijns ynne 61 ℥ lodich 14 loth.

Christian

||

Anno etc. 34.

Jtem noch entfanghen an jochemdaler 1088 stucken, den daler gherekent tho 29 β lubsch. Vnde is ym talle 1972 ℥ lubsch. De ℥ fijns gherekent vor 15 ℥ lubsch. Vnde is fijns yne 131 ℥ lodich 7 loth 1 quantijn $2\frac{1}{2}$ orth⁶.

Jtem noch entfanghen 200 lubsche ℥ stucken, dat stucke tho 19 β lubsch gherekent. Js ym talle $237\frac{1}{2}$ ℥ lubsch. De ℥ fijns gherekent vor 15 ℥ lubsch. Js fijns yne 15 ℥ lodich 13 loth 1 quantijn 1 orth.

⁵) I Marginen er her tilskrevet »A«. Det sigter til Antegnelse § 1 angaaende den for summariske Angivelse af Finholdigheden (og § 50 angaaende Afgangen, Tabet ved Omsmeltingen af Raasølv).

⁶) I Marginen er her tilskrevet »B«. Det sigter til Antegnelse § 2 angaaende Finholdigheden.

Jtem noch entfanghen an schrickebarger 452 floren, 7 schrickebarger up eyn gulden gherekent. Den gulden tho 29 β lubsch. Js de summa yn munte 819 ƥ 4 β lubsch. De ƥ fijns gherekent vor 15 ƥ lubsch. Vnde is fijns yn dussze vorgeschreuen schrickebargher 54 ƥ 9 loth 3 quantijn 1 orth. Actum am daghe Barbare [4. Dec.], gheleuerth dorch Hinricus Schulten, anno etc. 34⁷.

Jtem noch entfanghen an schrickebargher 451 $\frac{1}{2}$ gulden, 7 schrickebarger vor eyn gulden gherekent, den gulden tho 29 β gherekent. Js de summa yn munte 818 ƥ 5 $\frac{1}{2}$ β lubsch. Vnde is fijns ynne 54 ƥ lodich 8 loth 3 $\frac{1}{2}$ quantijn.

Jtem szo is fijns yn dusszem vorgeschreuen paymente 318 ƥ lodich 5 loth 1 $\frac{1}{2}$ quantijn.

Christian

4 ||

Jtem szo is fijnes ynn alle dusszem register, beyde van suluer vnde paymente, vnde is ynn der wijcht 2564 ƥ lodich 6 loth 3 $\frac{1}{2}$ quantijn.

Christian

||

⁸Anno etc. 35.

Jtem entfanghen van wegen mijns gnedichster heren van Erick Erickszen⁹ an witem suluer 407 ƥ lodich vnde 12 loth.

⁷) De her nævnte Jochemdalere, lybske Markstykker og Schreckenbergere skulde ommøntes til danske femlødige Firskillinger til Lønning af Krigsfolkene i Jylland, se D. Mag. 4 III 131.

⁸) Her har Skriveren glemt et Titelblad eller i det mindste en Overskrift, der kunde have lydt: »Register des suluers, wes ick entfanghen hebbe van wegen ko. mat. tho Aarhuszen anno etc. 35, tho Roskildt anno etc. 35. 36. vnde tho Koppenhagen anno etc. 36. 37. 38.« Endnu i den første Post af 4. Februar benyttes den hidtidige Titulatur, »mijn gnedichster here«, der derefter afløses af »Kongelig Majestæt«. — Overflytningen af Møntvirksomheden fra Gottorp til Aarhus omtales i et følgende Regnskab i samme Bind Blad 70.

⁹) Rigsraad Erik Eriksen Banner, den bekendte Lensmand paa Kalø, fik efter Skipper Clements Nederlag for et Aarstid ogsaa Aalborghus i Forlening. Den her til Mønten indleverede Mængde Sølv stammer rimeligvis fra de tunge Skatter, der fra nu af udskreves i Jylland, nærmere kan det ikke bestemmes, da de bevarede Tegnelser over alle Lande først begynder med den første Februar 1535 (D. Mag. 3 IV 177 ff.). Erik Banner forekommer

Actum Aarhuszen am donredage vor vastelauende anno etc. 35 [4. Febr.].

Jtem noch den suluigen dach entfanghen an swedeschen suluer van Frans Trebbow, ko. mat. secretarius¹⁰, yn bij weszen mester Christen Hwidt 109 ƒ lodich vnde 12 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch den suluigen dach entfanghen 80 ƒ lodich min 3 loth. Dit werth gheszant bij Erick Erickszen, van Peter Ebszen vnde Axel Iule, vnde is vorgult ghewest¹¹. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van den goltsmeden tho Aarhuszen an suluer vnde affschaff 50 ƒ lodich vnde 2 loth, des affschaffs was 2 ƒ lodich. Dit suluer hadde mester Christen den golt-smeden gheleuert, van wegen her Johan Rantzow, do Alborch ghewonnen was¹². Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van mester Christen Hwidt, ko. mat. renthemester, an witem suluer 5 ƒ lodich vnde 5 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van Frans Trebbow, ko. mat. secretarius, an swedeschen suluer 110 ƒ lodich vnde 4 loth, vm-trent dominica letare anno etc. 35 [c. 7. Marts].

Summa lateris 763 ƒ lodich.

Christian

5 ||

mærkeligt nok kun paa denne Side i disse Regnskaber. Den Sølvskat, som den 10. Marts udskreves af Sognekirker, Sognepræster og Sognedegne, skulde sendes til Erik Banner paa Aalborghus eller Kalø (D. Mag. 3 IV 213), men den blev efter senere Bestemmelse opkrævet af Ove Lunge og Knud Gyl-denstjerne. Sølv fra Kalø Len indsendes af Skrивeren, Herr Jens (Blad 7).

¹⁰) Det svenske Sølv, som nævnes her og nedenfor (ca. 7. Marts), stammer rimeligvis fra Bjergværket i Sala og er Forstrækninger fra Gustav Vasa, til hvem Christian III allerede i Juli 1534 havde sendt sin Sekretær, Frans Trebbow (D. Mag. 4 III 8 og Paludan-Müller: Aktstykker I 70 (Juli 1534), 89 (7. Aug.), 96 (14. Aug.) og 162 (4. Jan. 1535), hvor bl. a. omtales »eth mærkeligt stycke sølff«, som Gustav Vasa sender til Christian III).

¹¹) Forgylt Sølv, som jævnlig forekommer i det følgende, er naturligvis mere værd end hvidt Sølv; her i Regnskabet opføres kun Værdien i hvidt Sølv, hvortil det er værdsat og omvekslet af Møntmesteren. — Om Peder Ebbesens og Axel Juuls Virksomhed se nedenfor.

¹²) Det var den 18. December 1534, at Johan Rantzau tog Aalborg med Storm. Den her nævnte Sum er kun en ringe Del af Byttet fra Staden, der efter Krigens Love hjemfaldt til almindelig Plyndring af Landsknægtene.

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van Samszoe¹³ van weghe[n] ko. mat. an witten suluer 29 ℥ lodich vnde 8 loth. Dit leuerde mester Christen Hwidt anno etc. 35 tho Aarhuszen.

Jtem noch entfanghen van Samszoe an witten suluer 5 ℥ lodich 5 loth. Dit leuerde ock mester Christen Hwidt anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van mester Christen Hwidt an witten suluer 67 ℥ lodich 9 loth tho Aarhuszen anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van Hieronimus Khuene van wegen ko. mat. an witten suluer 299 ℥ lodich vnde 5 loth, tho Aarhuszenn entfanghenn anno etc. 35. Hijr manck is ghewest 147 ℥ lodich vorgult suluer.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van Hieronimus Khuene van wegen ko. mat. an witten suluer 12 ℥ lodich 12 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van Hieronimus Khuene van wegen ko. mat. ann witten suluer 25 ℥ lodich vnde $12\frac{1}{2}$ loth. Anno etc. 35 am palm auende [20. *Marts*].

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van Hieronimus Khuene van wegen ko. mat. an witten suluer 20 ℥ lodich vnde 7 loth¹⁴. Anno etc. 35 am palm auende [20. *Marts*].

Summa lateris 460 ℥ lodich $10\frac{1}{2}$ loth.

Christian

||

¹³) Samsø hørte egentlig til Kalundborg Len, men her var Lensmanden, Mogens Gjøe, i Januar 1535 fortrængt af Lange Herman som Grev Christophers Lensmand.

¹⁴) Hieronimus Kuene har for de her nævnte 4 Partier Sølv modtaget Kvitteringer af Reynold Junge (D. Mag. 4 III 220 f.): 4. Marts: 299 ℥ 5 Lod og 12 ℥ 12 Lod, 20. Marts: 80 ℥ i dansk Sølv og 23. Marts: 20 ℥ 7 Lod. Det kun femlødige danske Sølv har Møntmesteren altsaa ført til Regnskab for det tilsvarende Kvantum hvidt Sølv. — Af Hier. Kuenes Regnskaber fremgaar, at han 8. Februar af Flensborg havde oppebaaret 36 ℥ 14 Lod Sølv foruden rede Penge (D. Mag. 4 III 133 f.), i Februar 12 ℥ 10 Lod Sølv foruden rede Penge af Bispen i Ribe, ca. 25. Februar 75 ℥ 5 Lod Sølv fra Tørninglen, 27. Februar 2 ℥ 4 Lod Sølv foruden rede Penge i Kolding fra »Halsløsningen» og 2. Marts 219 ℥ 12 Lod Sølv af Kirkerne i Ribe (D. Mag. 4 III 140—144 og 156), tilsammen 349 ℥ 1 Lod Sølv, altsaa Hovedparten af de 358 ℥ $4\frac{1}{2}$ Lod, som er ført i Regnskab af Møntmesteren.

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van her Ouo Langhen ritter¹⁵ van weghen ko. mat. ann wittem suluer 780 ƒ lodich. Hijr manck is ghewest 147 ƒ lodich vorgult suluer. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghenn tho Aarhuszen van de swarte monneken van weghen ko. mat. ann wittem suluer 24 ƒ lodich vnde 13 loth, gheleuert ijn der stillen weken anno etc. 35 [21.—27. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van vnszer leuen frouwen kercken tho Aarhuszen van weghen ko. mat. ann wittem suluer 10 ƒ lodich vnde 10 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen vth sinte Oloffs karspel van wegen ko. mat. 11 ƒ lodich 6 loth. Dit is alle vorgult ghewest. Anno etc. 35 gheleuert yn der stillenn wekenn [21.—27. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van her Ouo Langhen ritter van weghenn ko. mat. ann wittem suluer 9 ƒ lodich vnde $\frac{1}{2}$ loth, do ko. mat. wech toech van Aarhuszen anno etc. 35¹⁶.

Jtem noch entfanghen van weghen ko. mat. van dem cappittel tho Aarhuszen yn bij weszen Peter Ebszen ann wittem suluer 113 ƒ lodich 9 loth yn der stillen weken gheleuert anno etc. 35 [21.—27. *Marts*].

Summa lateris 949 ƒ lodich $6\frac{1}{2}$ loth.

Christian

6 ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jens Julen tho Aarhuszen ann wittem suluer 7 ƒ lodich vnde 8 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van Oloff Mekelenborch van wegen ko. mat. tho Aarhuszen ann wittem suluer 126 ƒ lodich 9 loth.

¹⁵) Her Ouo Langhe er Regnskabernes Navneform for den kendte Rigsraad Ove Vincentsen Lunge, som i Fællig med den udvalgte fynske Biskop Knud Gyldenstjerne skulde opkræve Sølvs-katten fra de jydskke Købstæder (D. Mag. 3 IV 207 f. og 210), fra de jydskke Sognekirker, Sognepræster og Sognedegne (D. Mag. 3 V 26 f. og 35) og muligvis ogsaa fra de jydskke Klostre (D. Mag. 3 IV 206). — Som de nærmest følgende Poster viser, indbetalte den stedlige Gejstlighed dog Sølv et direkte til Mønten.

¹⁶) 23. Marts, se Christian IIIs Itinerar, G. Waitz: Lübeck unter Jürgen Wullenwever II (Berlin 1855) S. 431.

Am szonauende vor misericordia domini anno etc. 35 [10. April].

Jtem noch des suluighen daghes entfanghen van her Ouo Langhenn ritter¹⁷ van wegen ko. mat. ann wittem suluer 625 fl lodich vnde 1 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van weggen ko. mat. vann Jurgen schriuer van Sunderborch ann wittem suluer 60 fl lodich. Am szonauende vor jubilate anno etc. 35 [17. April].

Jtem noch entfanghenn tho Aarhuszen van wegen ko. mat. van dem biscop tho Wenszhuszel¹⁸ 94 fl lodich vnde 2 loth. Js vorgult suluer ghewest. Am donredage vor cantate anno etc. 35 [22. April].

Jtem noch entfanghen van mester Knuth Guldenstern elect tho Funen vnde her Ouo Langhen ritter van ko. mat. wegen an wittem suluer 1123 fl lodich $11\frac{1}{2}$ loth. Am dinxdaghe vor der crutce weken anno etc. 35 [27. April].

Summa lateris 2036 fl lodich $15\frac{1}{2}$ loth.

Christian

||

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. vann Axel Iule¹⁹ an wittem suluer 588 fl lodich vnde 14 loth. Am frijdaghe na des heren hemmeluarth anno etc. 35 [7. Maj].

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. vann des electes weggen tho Rijpen Oloff Monck an wittem suluer 17 fl lodich vnde 1 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van den twie verorden heren, Knuth Guldenstern elect tho Funen vnde her Ouo Langhen ritter, an wittem suluer 1449 fl lodich $1\frac{1}{2}$ loth. Hijr mijt is ghewest 200 fl lodich vorgult suluer. Am midweken na pinxten anno etc. 35 [19. Maj].

¹⁷⁾ Ove Lunge fik en Irettesættelse, fordi han havde modtaget yderligere 5200 fl Mønt i Stedet for Sølv. D. Mag. 3 V 35.

¹⁸⁾ Biskoppen i Vendsyssel er den kendte Stygge Krumpen. Han kom forøvrigt i Gæld til Møntmesteren, der stævned ham for Retten den 8. Juni 1546 (D. Mag. 4 I 202).

¹⁹⁾ 25. Marts var det overdraget den kgl. Sekretær Axel Juul i Fællig med Peder Ebbesen Galt at indkræve »Halsløsningen«, Bøderne fra de op-rørske Bønder (D. Mag. 3 V 25).

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. van Axel Iule an wittem suluer 111 ⷀ lodich den dach Viti [15. Juni].

Noch entfanghen van dem suluighen an wittem suluer 179 ⷀ lodich den dach Viti anno etc. 35 [15. Juni].

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. van her Jens schriuer vth Kalloe leen an wittem suluer 19 ⷀ lodich vnde 2 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van her Knuth Guldenstern elect tho Funen vnde her Ouo Langhen ritter van wegen ko. mat. an wittem suluer 72 ⷀ lodich $4\frac{1}{2}$ loth. Am auende Johannis baptiste anno etc. 35 [23. Juni].

Summa lateris 2436 ⷀ lodich 7 loth.

Christian

7 ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. vann mester Christenn Hwidt, ko. mat. renthemester, ann wittem suluer 210 ⷀ lodich 9 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. vann mester Christen Hwidt, ko. mat. renthemester, ann wittem suluer 210 ⷀ lodich. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. vann mester Nijls Friesze van Wijborch ann wittem suluer 64 ⷀ lodich vnde 9 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen vann wegen ko. mat. vann dem cappittel tho Aarhuszenn ann wittem suluer 36 ⷀ lodich vnde 11 loth. Am midweken na Margarete anno etc. 35 [14. Juli].

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. vann dem prouest tho Randerhuszen²⁰ ann wittem suluer 75 ⷀ lodich. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghenn van weggen ko. mat. tho Aarhuszenn van her Oloff tho Schanderborch²¹ an wittem suluer 30 ⷀ lodich. Am manedage vor Magdalene anno etc. 35 [19. Juli].

Summa lateris 626 ⷀ lodich 13 loth.

Christian

||

²⁰) Provsten i Randers hed Mads Ovesen (D. Mag. 3 V 49 og VI 131).

²¹) Skanderborg var forlenet til Mogens Gjøe. Herr Oluf er vel Præst og/eller Skriver.

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. van Otto Guldenstern ann wittem suluer 1518 ƥ lodich vnde 5 loth²². Am dage Marie Magdalene anno etc. 35 [22. *Juli*].

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. vann Christoffer Roszenkrans ann wittem suluer 13 ƥ lodich vnde 8 loth. Am frydage na Magdalene anno etc. 35 [23. *Juli*].

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. vann her Magnus Louwenbalch ann wittem suluer 3 ƥ lodich 9 loth 2 quentijn. Am frijdage na Magdalene anno etc. 35 [23. *Juli*].

Jtem noch entfanghen tho Aarhuszen van wegen ko. mat. vann Axel Iule ann wittem suluer 60 ƥ lodich. Am achten daghe nha Jacobi anno etc. 35 [1. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen tho Roskildt²³ van wegen ko. mat. vann mester Jasper Brochman van wegen Wadiszlaß Vobitszer²⁴ ann swedeschenn suluer 257 ƥ lodich 12 loth. Am szondage na Egidij anno etc. 35 [5. *Sept.*].

Jtem noch entfanghen tho Roskildt van wegen ko. mat. vann Otto Guldenstern ann wittem suluer 500 ƥ lodich²². Am dage natiuitatis Marie anno etc. 35 [8. *Sept.*].

Summa lateris 2353 ƥ lodich $2\frac{1}{2}$ loth.

Christian

8 ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Roskildt van wegen ko. mat. vann her Ouo Langhen ritter ann wittem suluer 65 ƥ lodich vnde 9 loth. Am frijdage na Marien gheborth anno etc. 35 [9. *Sept.*].

²²) D. Mag. 3 V 142: Reynold Junges Kvitteringer for modtaget Sølv den 22. Juli og 8. September. — Otto Gyldenstjerne var Lensmand paa Bygholm.

²³) Om Møntens Flytning fra Aarhus til Roskilde se D. Mag. 3 V 54 og 68. — Et Brev om «Konglige Majestats Mynterie fra Aarhus til Roskilde at fores fandtes i Anders Sørensen Vedels Samlinger: Promocondus Scriptorum Historiæ Danicæ, Westphalens Monumenta inedita IV (Lipsiæ MDCCXLV) 1594. — Indretningen af Mønten i Roskilde omtales i et følgende Regnskab i samme Bind Blad 70 b.

²⁴) Wladislav Wobitzer, hvis Virksomhed i 1535 ikke kendes, synes her efter at have været sendt til Sverige, hvorfra han har hjemført Forstrækninger fra Gustav Vasa, jævnfør ogsaa nedenfor 23. og 29. November. Se iøvrigt D. Mag. 4 III 84 f.

Jtem noch entfanghen tho Roskildt van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe dener ann wittem suluer 80 ƒ lodich²⁵. Am daghe Michaelis anno etc. 35 [29. Sept.].

Jtem noch entfanghen tho Roskildt van wegen ko. mat. van des biscops kentszeler vth Schonen ann wittem suluer 827 ƒ lodich 9 loth. Js mijt ghewest an vorgult suluer 374 ƒ lodich.

Jtem noch entfanghen tho Roskildt van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe dener Anthonio an wittem suluer 103 ƒ lodich 7 loth. Am szonauende na Dyonisij anno etc. 35²⁶.

Jtem noch entfanghen tho Roskildt van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe dener Anthonio ann wittem suluer 200 ƒ lodich. Am szondage na Dyonisij anno etc. 35 [10. Okt.].

Jtem noch entfanghen tho Roskildt van wegen ko. mat. van her Axel Bragde wegen ann wittem suluer 359 ƒ lodich vnde 1 loth. Anno etc. 35.

Summa lateris 1635 ƒ lodich 10 loth.

Christian

||

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen tho Roskildt van wegen ko. mat. van her Magnus Guldensterns dener ann wittem suluer 73 ƒ lodich vnde 1 loth. Noch an jochemdaler 72 ƒ lodich 4 loth. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Jochem Troll wegen ann wittem suluer 204 ƒ lodich vnde 3 loth. Am frijdage na alre zielen dach anno etc. 35 [5. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Knuth Bilde wegen ann wittem suluer 105 ƒ lodich 8 loth. Am frijdage na alre zielen dach anno etc. 35 [5. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe dener Anthonio an wittem suluer 224 ƒ lodich. Noch eijn spanne, wijcht 9 loth 1 quentijn. Am frijdaghe na Martini anno etc. 35 [12. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van mester Johan

²⁵) Reynold Junges Kvittring for dette Sølv og Kongens Kvittring paa Reynold Junges Vegne for de 200 ƒ 10. Oktober: D. Mag. 3 V 144 og 143. — Se Tillægget S. 178 f. om Sølvskat i Skaane.

²⁶) Dateringen er urigtig, idet Dionysii Dag (9. Okt.) 1535 var Lørdag.

Friesze, ko. mat. kentszeler, 5000 swedesche jochemdaler, wegen 625 ℥ lodich. Am dinxdage vor Katherine anno etc. 35 [23. Nov.].

Dussze jochemdaler holden ynt fijn 15 loth min $\frac{1}{2}$ quentijn²⁷.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jacop Brokenhuszen ann wittem suluer 28 ℥ lodich 6 loth. Am dinxdage vor Katherine anno etc. 35.

Summa lateris 1332 ℥ lodich 15 loth 1 quentijn.

Christian

9 ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe dener Anthonio ann wittem suluer 84 ℥ lodich. Am manedage vor Andree anno etc. 35 [29. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Axel Vgrup dener Peter schriuer ann wittem suluer 78 ℥ lodich. Am manedage vor Andree anno etc. 35 [29. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. an swedeschen suluer 875 ℥ lodich vnde 11 loth, werth fijn ghebrant dorch Hans Kelszen tho Roskildt²⁸. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van des biscops kentszeler ynn Schonenn ann wittem suluer 433 ℥ lodich 14 loth. Hijr manck is ghewest 12 ℥ lodich 14 loth vorgult

²⁷) Finheden af de svenske Dalere (fra 1534 og 1535) er sikkert med Rette sat til $14\frac{7}{8}$ lødige, det samme som de tyske Jochemdalere. — K.-A. Wallroth har i sine Tabeller over Sveriges Mønter 1527—1535 opført dem til $15\frac{1}{4}$ -lødige (953/1000), se Kungl. Mynt- och Justeringsverket. Myntdirektörens underdåniga berättelse för år 1916 (Stkh. 1917) S. 95 og Numismatiska Meddelanden, utgivna av Svenska Numismatiska Föreningen XXII (Stkh. 1918) S. 19. — Ogsaa her er der Forskel paa Theori og Praxis; man kan ingenlunde stole paa, at Udmøntningen svarer til Møntordningen.

²⁸) Det svenske Sølv har sandsynligvis været i Sølverts eller Raasølv fra Sala Gruberne. — Den 15. September 1535 tilstod Christian III at have modtaget til Laans 1300 ℥ Sølv, svensk Vægt, og 4000 Jochemdaler samt yderligere Løfte paa 3000 ℥ Sølv og 9000 Jochemdaler, se Pal.-Müller: Aktstykker I 255. Af disse Beløb er 1253 ℥ 7 Lod Sølv og 5000 Jochemdaler leveret til Indsmeltning paa Mønten. — Guldsmid Hans Keldsen blev 1520 Medlem af St. Luciigilde i Roskilde og var »Gærdebroder« her 1532, se C. Nyrop: Danmarks Gilde- og Lavsskraaer I (Khn. 1899) 393 og 403. Han nævnes ogsaa D. Mag. 3 VI 77 og 204. — Hertil Antegnelserne § 4.

suluer. Am manedage vor Andree anno etc. 35 [29. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Knuth Bilde wegen ann wittem suluer 16 fl lodich vnde 6 loth. Am szonauende nha Andree anno etc. 35 [4. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem borgermester tho Slangszdorp²⁹ ann wittem suluer 6 fl lodich vnde 4 loth. Am dage Nicolay anno etc. 35 [6. Dec.].

Summa lateris 1494 fl lodich 3 loth.

Christian

||

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Guldensterns wegen an wittem suluer 328 fl lodich vnde 4 loth. Am dage conceptionis Marie anno etc. 35 [8. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Claws Erickszenn tho Roskildt an wittem suluer 135 fl lodich 9 loth³⁰. Am frij dage na conceptionis Marie anno etc. 35 [10. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Melchior Rantzow leen Scoldenes an wittem suluer 127 fl lodich vnde 12 loth. Am dage Lucie anno etc. 35 [13. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Claws Daue vth Funen³¹ an wittem suluer 112 fl lodich vnde 8 loth. Am dage Lucie anno etc. 35 [13. Dec.].

Jtem noch entfanghen van ko. mat. van her Oloff Roszenkrans frouwe³² wegghen an wittem suluer 70 fl lodich. Am dage Lucie anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Christoffer Hwidtfeldt tho Nuborch an wittem suluer 17 fl lodich vnde 3 loth. Am dage Lucie anno etc. 35 [13. Dec.].

Summa lateris 791 fl lodich 4 loth.

Christian

10 ||

²⁹) Villum Jensen? — Se Arne Sundbo: Frederikssunds og Købstaden Slingerups Historie I (Hillerød 1931) S. 47. — Se Tillægget S. 179 ff. om Sølvskat af Købstæderne.

³⁰) Den 4. November udskreves en Sølvskat i Sjælland og Smaalandene af samme Størrelse som før i Skaane (D. Mag. 3 V 256 og 269). Se Tillæg.

³¹) Claus Daa, Lensmand paa Næsbyhoved, skulde i Fællig med Rigsraad Herr Erik Krummedige opkræve Sølvskat fra Fyen. D. Mag. 3 V 143.

³²) Rigsraad Herr Oluf Nielsen Rosenkrantz, Lensmand paa Abrahamstrup, var taget til Fange i København. Hans Frue: Ide Munk.

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van der stadt Helszkenore van we-
genn ko. mat., gheleuert dorch Pouwel Fechtel, an witem suluer
31 ƥ lodich 4 loth. Am dage Lucie anno etc. 35 [13. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Peter
Løcke vnde Christoffer Hwitfeldt an witem suluer 246 ƥ
lodich 12 loth. Am dinxdage na Lucie anno etc. 35 [14. Dec.].

Dit suluer szende Peter Ebszen vth Jutlandt.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Peter
Løcke vnde Christoffer Hwitfeldt an witem suluer 253 ƥ
lodich vnde 8 loth. Am dinxdage na Lucie anno etc. 35 [14. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Las Iude,
her Holgerts voghet, an witem suluer 97 ƥ lodich 1 loth.
Am dinxdage na Lucie anno etc. 35 [14. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Aszmus
Lawszenn, her Holgerts voghet³³, an witem suluer 150 ƥ lo-
dich. Am dinxdage na Lucie anno etc. 35 [14. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Hans Vren,
amptman up Warneborchs sloth, an witem suluer 70 ƥ lodich
12 loth. Am donredage na Lucie anno etc. 35 [16. Dec.].

Summa lateris 849 ƥ lodich 5 loth.

Christian

||

Anno etc. 35.

Jtem entfanghen van wegen ko. mat. van Gheert Jensze[n]s
wegen vth Schonen ann witem suluer 115 ƥ lodich. Am donre-
dage na Lucie anno etc. 35 [16. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Marqwart
Tijmens wegen tho Holbeeck an witem suluer 95 ƥ lodich.
Am frijdage nha Lucie anno etc. 35 [17. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Claws Erick-
szen tho Roskildt an witem suluer 119 ƥ lodich 3 loth. Hijr
manck is ghewest 4 ƥ lodich 4 loth vorgult suluer. Am szon-
auende nha Lucie anno etc. 35 [18. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe

³³) Herr Holger Ulfstands Fogeder Lars Jyde og Rasmus Lavesen paa
Laholm, se Paludan-Müller: Aktstykker II Nr. 28.

Krabbe dener Anthonio an witem suluer 92 ƛ lodich. Am szonauende vor Thome anno etc. 35 [18. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Maurijts Jepszen³⁴ wegen ann witem suluer 170 ƛ lodich 15 loth. Am dage Thome anno etc. 35 [21. Dec.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Las Jenszen tho Ramlos an witem suluer 125 ƛ lodich 7 loth. Am donre-dage vor wijnachten anno etc. 35 [22. Dec.].

Summa lateris 717 ƛ lodich 9 loth.

Christian

11 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Las Jenszen tho Ramlos an witem suluer 222 ƛ lodich 9 loth. Am daghe circumcisionis domini anno etc. 36 [1. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Selschoer an witem suluer 31 ƛ lodich. Am szondage na nije jars dach anno etc. 36 [2. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Slaels an witem suluer 62 ƛ lodich vnde 8 loth. Am szondage na nye jars dach anno etc. 36 [2. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Ringstede an witem suluer 6 ƛ lodich vnde 7 loth. Am mane-dage na nije iars dach anno etc. 36 [3. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Nijkoping, Oths herit an witem suluer 5 ƛ lodich. Am dinxdage na nije jars dach anno etc. 36 [4. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van des biscops kentszeler vth Schonen an witem suluer 61 ƛ lodich 12 $\frac{1}{2}$ loth. Am auende trium regum anno etc. 36 [5. Jan.].

Summa lateris 389 ƛ lodich 4 $\frac{1}{2}$ loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Michel Law-szen tho Holbeeck an witem suluer 7 ƛ lodich 8 loth. Am dage trium regum anno etc. 36 [6. Jan.].

³⁴) Rigsraad Herr Maurits Jepsen Sparre var død 1. Januar 1534. Det synes her at være Skatten fra Fers Herred, der overtoges af Jacob Sparre.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Prestø an witem suluer 11 ½ lodich. Am szondaghe na trium regum anno etc. 36 [9. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Warneborch an witem suluer 15 ½ lodich 11 loth. Am szondaghe nha trium regum anno etc. 36 [9. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Nestweel an witem suluer 92 ½ lodich vnde 12 loth. Am donredage na trium regum anno etc. 36 [13. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Oloff Roszenkrans frouwe an witem suluer 18 ½ lodich vnde 8 loth. Am donredage na trium regum anno etc. 36 [13. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Koghe an witem suluer 93 ½ lodich vnde 14 loth. Am vrijdag vor Anthonij anno etc. 36 [14. Jan.].

Summa lateris 239 ½ lodich 5 loth.

Christian

12 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Nijls Hansen tho Heddinghen an witem suluer 6 ½ lodich 4 loth. Am szonauende vor Anthonij anno etc. 36 [15. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Nijkoping vth Falster an witem suluer 25 ½ lodich 2 loth. Am vrijdag vor Anthonij anno etc. 36 [14. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jffwer Krabbe koken mester an witem suluer 112 ½ lodich 10 loth. Am dinxdage Anthonij anno etc. 36³⁵.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Christoffer Otszen tho Nuborch van Axel Iule wegen, geleuert dorch her Hans Gaas, an witem suluer 691 ½ lodich vnde 3 loth. Am midweken na Anthonij anno etc. 36 [19. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Roskildt an witem suluer 62 ½ lodich 8 loth. Am dage Fabiani vnde Sebastiani anno etc. 36 [20. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Siuert Grobbe

³⁵) Dateringen er urigtig: Antoniiday, 17. Januar, var 1536 en Mandag.

tho Truggefeldt an witem suluer 257 ƒ lodich 8 loth. Am dage Agnetis anno etc. 36 [21. Jan.].

Summa lateris 1155 ƒ lodich 3 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Claws Erick-szen tho Roskildt an witem suluer 13 ƒ lodich 9 loth. Am dage Agnetis anno etc. 36 [21. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe dener Anthonio an witem suluer 56 ƒ lodich. Am szondage vor Pauli bekinghe anno etc. 36 [23. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Naschow yn Lalandt an witem suluer 75 ƒ lodich. Am szondage vor Pauli bekinghe anno etc. 36 [23. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Las Jenszen tho Ramlos an witem suluer 6 ƒ lodich. Am manedage vor Pauli bekinghe anno etc. 36 [24. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Las Jenszen tho Ramlos an witem suluer 35 ƒ lodich 8 loth, vnde is kercken suluer. Am manedage vor Pauli bekinghe anno etc. 36 [24. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Nijkopings sloth yn Falster an witem suluer 265 ƒ lodich vnde 4 loth. Am manedage vor Pauli bekinghe anno etc. 36 [24. Jan.].

Summa lateris 451 ƒ lodich 5 loth.

Christian

13 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Goye wegen vth Kalenborchs leen an witem suluer 260 ƒ lodich 4 loth. Am manedage vor Pauli bekinghe anno etc. 36 [24. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Steeck up Moen an witem suluer 65 ƒ lodich vnde 8 loth. Am dage Pauli bekinghe anno etc. 36 [25. Jan.].

Jtem noch entfanghen vth Moens leen van ko. mat. wegen vann Albert Goye ann witem suluer 76 ƒ lodich. Am dage Pauli bekinghe anno etc. 36 [25. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Claws Erick-szen tho Roskildt ann wittem suluer 18 ℥ lodich 6 loth. Am szonauende na Pauli bekinghe anno etc. 36 [29. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem borger-mester tho Stubbekoping ijn Falster an wittem suluer 18 ℥ lodich vnde 3 loth. Am szondage vor lichtmis anno etc. 36 [30. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Oloff schriuer vth Alholms leen³⁶ an wittem suluer 285 ℥ lodich, vnde is boeren suluer. Noch 34 ℥ lodich, vnde is kercken suluer. Noch 25 ℥ lodich, vnde is borger suluer. Am dinxdaghe vor lichtmis anno etc. 36 [1. Febr.].

Summa lateris 782 ℥ lodich 5 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Marqwart Tijmens tho Holbeeck an wittem suluer 200 ℥ lodich vnde is boeren suluer. Noch 29 ℥ lodich vnde is kercken suluer. Am dinxdage vor lichtmis anno etc. 36 [1. Febr.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Knuth Rude wegen vth Korsoers leen an wittem suluer 310 ℥ lodich 4 loth³⁷. Am szonauende nha lichtmis anno etc. 36 [5. Febr.].

³⁶) Skriveren Oluf Pedersen optræder her i Regnskaberne i Stedet for Fogeden Laurits Knop. Aalholm var egentlig (ligesom Nykøbing Len) Dronning Sophias Livgeding. Sølvs-katten er her (ligesom enkelte Gange i det følgende) specificeret: fra Lenets Bønder, Kirker og Købstæder (Nysted).

³⁷) Den hertil hørende Kvittering forefindes i Knud Jørgensen Ruds Privatar-kiv, Papir C 1536 Febr. 5:

»Jck Reynolt Junghe, ko. mat. tho Dennemarckenn muntemester tho Roskildt, bekenne mijt dusse apene hantschrift, dat ick entfangen hebbe van weghenn mijns gnedichster herenn ann wittem suluer van dem erbarenn vnde ernstfestenn here, here Knudt Rwdt ritter, ynn bij wesenn des erbarenn Clawes Ericksenn, vnde is vorseghelt ghewest ynn twie kistenn, drie hundert teyn ℥ lodich vnde vier loth, is na loth tall tho rekenen vier dusent neghen hundert neghenn vnd tsetich loth; dat dit war is, heb ick mijn ghewonlicke pitzer hijr vnder vp gedrucket des sonauendes na purificationis Marie anno 36.« (Udskrift:.) »Breff paa the 5000 lodh sølff aff mynthe mestere-n och veeadh the min 31 lodh minne.«

Der er her en Uoverensstemmelse paa 5 Lod Sølv.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Marijbo yn Lalandt an witem suluer 15 fl lodich vnde 12 loth. Am szonauende na Marie lichtmis anno etc. 36 [5. Febr.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Saxkoping yn Lalandt an witem suluer 11 fl lodich 4 loth. Am szonauende na Marie lichtmis anno etc. 36 [5. Febr.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Melchior Rantszow leen tho Scoldenes an witem suluer 57 fl lodich 8 loth. Am dinxdage vor Scholastice anno etc. 36 [8. Febr.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Hans Vren, amptman up Warneborchs sloth, an witem suluer 187 fl lodich 6 loth. Am dage Scholastice anno etc. 36 [10. Febr.].

Summa lateris 811 fl lodich 2 loth.

Christian

14 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Kalenborchs leen van her Magnus Goye wegen an witem suluer 38 fl lodich 14 loth. Am dinxdage na Valentini anno etc. 36 [15. Febr.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Warneborchs leen van Hans Vren, amptman, an witem suluer 14 fl lodich. Am dinxdage na Valentini anno etc. 36 [15. Febr.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Holbeeckes leen ann witem suluer, borger, boeren vnde kercken suluer, 25 fl lodich 1 loth. Am manedage vor catedre Petri anno etc. 36 [21. Febr.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Warneborch an witem suluer 9 fl lodich 5 loth. Am auende Matthie apostel anno etc. 36 [23. Febr.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Selschoer an witem suluer 31 fl lodich vnde 4 loth. Am szonauende nha Matthie anno etc. 36 [26. Febr.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Prestø an witem suluer 7 fl lodich 11 loth. Am szondage ym vastelauende anno etc. 36 [27. Febr.].

Summa lateris 126 fl lodich 3 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Slaels an witem suluer 31 ƒ lodich 4 loth. Am szondage ym vastelauende anno etc. 36 [27. *Febr.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Ringstede ann witem suluer 6 ƒ lodich 1 loth. Am manedage ym vastelauende anno etc. 36 [28. *Febr.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Otto Guldenstern vth Jutlandt an witem suluer 559 ƒ lodich 10 loth. Am dinxdage ym vastelauende anno etc. 36 [29. *Febr.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Nestweel ann witem suluer 74 ƒ lodich. Am midwekenn ym vastelauende anno etc. 36 [1. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe dener Anthonio an witem suluer 80 ƒ lodich. Am donredage ym vastelauende anno etc. 36 [2. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Goye wegen vth Kalenborchs leen an witem suluer 171 ƒ lodich 8 loth. Am szonauende vor jnuocaut anno etc. 36 [4. *Marts*].

Summa lateris 922 ƒ lodich 7 loth.

Christian

15 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Siuert Grobbe tho Truggefeldt an witem suluer 17 ƒ lodich. Am dinxdaghe nha jnuocaut anno etc. 36 [7. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jffwer Krabbe vth Koppenhaghens leen an witem suluer 6 ƒ lodich 14 loth. Am midweken na jnuocaut anno etc. 36 [8. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van frow Mette wegen, her Johan Oxszén na ghelaten wedue, an witem suluer 300 ƒ lodich. Am dinxdage na reminiscere anno etc. 36 [14. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Roskildt an witem suluer 62 ƒ lodich 8 loth. Am dinxdage na reminiscere anno etc. 36 [14. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Las Jenszenn tho Ramlos ann witem suluer 36 ƒ lodich vnde 5 loth. Am donredage na reminiscere anno etc. 36 [16. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem elect vth Funen her Knuth Guldenstern an wittem suluer 24 ƥ lodich vnde 4 loth. Am szonauende vor letare anno etc. 36 [25. *Marts*].

Summa lateris 446 ƥ lodich 15 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Nijkopings sloth ynn Falster, gheleuert dorch Peter schriuer, an wittem suluer 27 ƥ lodich 10 loth. Am manedage na letare anno etc. 36 [27. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Nykoping yn Falster ann wittem suluer 12 ƥ lodich 6 loth. Am midweken na letare anno etc. 36 [29. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Stubbekoping ynn Falster an wittem suluer 9 ƥ lodich vnde 5 loth. Am midweken na letare anno etc. 36 [29. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Guldensterns schriuer Jurgen ann wittem suluer 22 ƥ lodich 14 loth. Am donredaghe nha letare anno etc. 36 [30. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Koghe ann wittem suluer 25 ƥ lodich. Am donredaghe nha letare anno etc. 36 [30. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Alholms leen ynn Lalandt ann wittem suluer 16 ƥ lodich $4\frac{1}{2}$ loth. Am midweken na letare anno etc. 36 [29. *Marts*].

Summa lateris 113 ƥ lodich $7\frac{1}{2}$ loth.

Christian

16 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Nwstadt yn Lalandt, gheleuert dorch Jacop Rij sma swen³⁸, an wittem suluer 9 ƥ lodich 6 loth. Am midweken na letare anno etc. 36 [29. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Saxkoping

³⁸) Jacob Ridesmaasvend nævnes 4. August 1530 (Kjøbenhavns Diplomatarium II 235) og fik siden Kapelgaard i Tuneherred i Forlening (Erslev: Danmarks Len og Lensmænd i det 16. Aarh. (Khn. 1879) S. 94).

yinn Lalandt ann wittem suluer 6 ½ lodich vnde 4 loth. Am midweken nha letare anno etc. 36 [29. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Naskaw ynn Lalandt ann wittem suluer 49 ½ lodich vnde 9 loth. Am midweken nha letare anno etc. 36 [29. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Marijbo ynn Lalandt ann wittem suluer 9 ½ lodich 4 loth. Am midweken nha letare anno etc. 36 [29. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Claws Daue vth Funen ann wittem suluer 18 ½ lodich 2 loth. Am vrijdaghe nha letare anno etc. 36 [31. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Steeck up Moen ann wittem suluer 7 ½ lodich 9 loth. Am szonauende nha letare anno etc. 36 [1. *April*].

Summa lateris 100 ½ lodich 2 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van mester Christen Hwiddt, gheleuert dorch sijnem dener Christen, an wittem suluer 186 ½ lodich. Am szondage judica anno etc. 36 [2. *April*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van mester Christen Hwiddt, geleuert dorch Otto Guldenstern, an wittem suluer 47 ½ lodich. Am szondage judica anno etc. 36 [2. *April*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Moens leen vann Albert Goye wegen an wittem suluer 33 ½ lodich 8 loth. Am midweken vor palm anno etc. 36 [5. *April*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Korszoers leen an wittem suluer 32 ½ lodich. Hijr manck is ghewest 2 ½ lodich vorgult suluer³⁹. Am szonauende vor palm anno etc. 36 [8. *April*].

³⁹) Den hertil hørende Kvittering forefindes i Knud Ruds Arkiv, Papir C 1536 Apr. 8:

•Jck Reynolt Junghe, ko. mat. tho Dennemarckenn muntemester tho Roskildt, bekenne mijt dusse opene hantscrijfft, dat ick entfangen hebbe vann weghenn mijns ghenedichster herenn ann wittem suluer vann weghenn here Knudt Rudte ritter vth Korsoers leenn ynn bij wesenn des erbarenn vnde ffestenn Clawes Ericksenn vijff hundert loth vnde viere, is mijt ghewest 32 loth vergult suluer; dat dit war is, heb ick mijn ghewoenlicke pitzeer

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Korszoer, geleuert dorch Jacop Rij sma swen, an witem suluer 6 fl lodich 4 loth. Am szonauende vor palm anno etc. 36 [8. April].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Oloff Roszenkrans frouwen wegen an witem suluer 25 fl lodich. Am palm szondach anno etc. 36 [9. April].

Summa lateris 329 fl lodich 12 loth.

Christian

17 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Axel Bragde wegen ann witem suluer 28 fl lodich vnde 14 loth. Am midweken vor paschen anno etc. 36 [12. April].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Kraken leen, gheleuert dorch Jacop Rantszow⁴⁰ 50 fl lodich vnde 10 loth. Am paschen dage anno etc. 36 [16. April].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van des bischoppes wegen yn Schonen an witem suluer 92 fl lodich vnde 4 loth. Am dinx dage nha paschen anno etc. 36 [18. April].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Slaels an witem suluer 12 $\frac{1}{2}$ fl lodich. Am midwekenn nha paschenn anno etc. 36 [19. April].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Warneborger leen van wegen Johan Vren an witem suluer 77 fl lodich. Am donredage na paschenn anno etc. 36 [20. April].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Claws Ericksen tho Roskildt an witem suluer 56 fl lodich 4 loth. Am manedage na quasi modo geniti anno etc. 36 [24. April].

Summa lateris 317 fl lodich 8 loth.

Christian

||

hijr vnder vp ghedrucket des sonauendes vor palm dach anno etc. 36.*
(Udskrift:) »Mynthe mesterenss breff paa 504 lodh sølff.«

Der er en Uoverensstemmelse mellem Kvittering og Regnskab paa 8 Lod.
— Der var den 17. Marts atter udskrevet en Sølvskat i Sjælland af Bønder og menige Almue (D. Mag. 3 V 290). Det spores her i Lensmændenes Indbetalinger.

⁴⁰⁾ Den hernævnte Jacob Rantzau var Foged for Lensmanden Johan Rantzau (D. Mag. 3 VI 45).

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Helmstede yn Schonen⁴¹ an witem suluer 19 ℥ lodich vnde $\frac{1}{2}$ loth. Am szondage jubilate anno etc. 36 [7. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jacop Rantszow vth Kraken leen an witem suluer 24 ℥ lodich. Am szondaghe jubilate anno etc. 36 [7. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Knuth Rude wegen vth Korszoers leen an witem suluer 59 ℥ lodich vnde 2 loth⁴². Am manedage na jubilate anno etc. 36 [8. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe wegen vth Schonen an witem suluer 19 ℥ lodich. Am manedage na jubilate anno etc. 36 [8. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Scholdenes, Melchior Rantszow leen, an witem suluer 36 ℥ lodich vnde 10 loth. Am manedage na jubilate anno etc. 36 [8. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Marqwart Tijmens wegen tho Holbeeck an witem suluer 72 ℥ lodich 8 loth. Am dinxdage na jubilate anno etc. 36 [9. *Maj*].

Summa lateris 230 ℥ lodich $4\frac{1}{2}$ loth.

Christian

18 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Siuert Grobbe tho Truggefeldt an witem suluer 50 ℥ lodich vnde 4 loth. Am dinxdage na jubilate anno etc. 36 [9. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Warne-

⁴¹⁾ Der var den 14. April udskrevet en almindelig Sølvskat af Købstæderne at udrede 14 Dage efter Kundgørelsen, se Tillægget S. 179 ff.

⁴²⁾ Den hertil hørende Kvittering forefindes i Knud Ruds Arkiv, Papir C 1536 Maj 8:

•Jck Reynolt Junghe, ko. mat. tho Dennemarckenn muntemester tho Roskildt, bekenne miyt dusse opene hantscrijfft, dat ick entfanghenn hebbe vann weghenn mijns ghenedichster herenn ann witem suluer vann deme erbarenn vnde ernstfestenn here Knudt Rude ritter vth Korsoers leen gheleuert neghenn vnde vefttich lodighe ℥ vnde twie loth, is na loth tall tho rekenenn neghenn hundred sos vnde vertich loth; tho merer tuchenisse der warheit heb ick mijn ghewoenlicke pitzier hijr vnder vp ghedrucket des manedaghes na jubilate etc. anno etc. 36. (Udskrift:) •Tethe er mynthe mester screffth paa 950 loth sølff ther væde han min 4 minne. •

borchs leen an witem suluer 28 fl lodich 10 loth. Am midweken na jubilate anno etc. 36 [10. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Kalenborchs leen, gheleuert dorch Claws schriuer, an witem suluer 24 fl lodich 12 loth. Am midweken na jubilate anno etc. 36 [10. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jffwer Krabbe vth Koppenhaghens leen an witem suluer 58 fl lodich. Am donredage vor cantate anno etc. 36 [11. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Vrenn ann witem suluer 28 fl lodich $10\frac{1}{2}$ loth. Hijr manck is ghe-west 17 fl lodich 15 loth vorgult suluer. Am midweken na cantate anno etc. 36 [17. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Kalenborch ann witem suluer 19 fl lodich 11 loth. Am szonauende vor vocem iocunditatis anno etc. 36 [20. *Maj*].

Summa lateris 209 fl lodich $15\frac{1}{2}$ loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule vth Jutlandt an witem suluer 1665 fl lodich. Am manedage vor des heren hemmeluarth anno etc. 36 [22. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Ringstede an witem suluer 11 fl lodich vnde 4 loth. Am manedage vor des heren hemmeluarth anno etc. 36 [22. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Hans Perszen vnde Szegher Jenszen, borgers tho Boons yn Funen, an witem suluer 9 fl lodich 7 loth. Am dinxdage vor des heren hemmeluarth anno etc. 36 [23. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Engelholm ynn Schonen an witem suluer 16 fl lodich 12 loth. Am auende des heren hemmeluarth anno etc. 36 [24. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Las Jenszen tho Ramlos an witem suluer 1 fl lodich 11 loth. Am dage des heren hemmeluarth anno etc. 36 [25. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Swijneborch ynn Funen an witem suluer 21 fl lodich 14 loth. Am dage des heren hemmeluarth anno etc. 36 [25. *Maj*].

Summa lateris 1726 fl lodich.

Christian

19 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Naschow yn Lalandt an witem suluer 24 $\frac{1}{2}$ lodich 8 loth. Am frijdage na des heren hemmeluarth anno etc. 36 [26. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van de borgers tho Holbeeck an witem suluer 3 $\frac{1}{2}$ lodich 8 loth. Am szonauende na des heren hemmeluarth anno etc. 36 [27. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Slaels ann witem suluer 7 $\frac{1}{2}$ lodich 8 loth. Am manedaghe vor pinxten anno etc. 36 [29. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Guldenstern ritter an witem suluer 50 $\frac{1}{2}$ lodich 1 loth. Am dinxdage vor pinxten anno etc. 36 [30. *Maj*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Per Orscherer tho Suborch⁴³ an witem suluer 5 $\frac{1}{2}$ lodich. Am donredaghe vor pinxten anno etc. 36 [1. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Korszoer ann witem suluer 4 $\frac{1}{2}$ lodich vnde 7 loth. Am frijdage vor pinxten anno etc. 36 [2. *Juni*].

Summa lateris 95 $\frac{1}{2}$ lodich.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Warneborch ann witem suluer 15 $\frac{1}{2}$ lodich. Am szonauende vor pinxten anno etc. 36 [3. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Hans Vren wegen up Warneborchs sloth an witem suluer 7 $\frac{1}{2}$ lodich 10 loth. Am szonauende vor pinxten anno etc. 36 [3. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Kalenborchs leen, geleuert dorch Vincentium schriuer, an witem suluer 75 $\frac{1}{2}$ lodich. Hijr manck is ghewest 3 $\frac{1}{2}$ lodich vorgult suluer. Am manedage na pinxten anno etc. 36 [5. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van den borger-

⁴³) Rimeligvis Borgmesteren i Købstaden Søborg. Slottet er antagelig lagt øde under Grevefejden. Lensmanden Knud Sparre var fængslet i København og siden ført til Meklenborg tilligemed flere andre sjællandske Adelsmænd. Lenet er muligvis allerede nu lagt under Krogen Len. C. F. Wegener: Om Udgravningen af Asserbos og Søborgs Ruiner. *Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie* 1851, især S. 337.

mesters tho Heddinghen an witem suluer 12 ƒ lodich 8 loth.
Am manedage na pinxten anno etc. 36 [5. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt
Warneborch ann witem suluer 15 ƒ lodich. Am midweken
na pinxten anno etc. 36 [7. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Nijkoping,
Othsherith ann witem suluer 5 ƒ lodich 9 loth. Am frijdage
na pinxten anno etc. 36 [9. Juni].

Summa lateris 130 ƒ lodich 11 loth.

Christian

20 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Melchior
Rantzouwen leen tho Scholdenes ann witem suluer 1 ƒ lodich
1 loth. Am szonauende na pinxten anno etc. 36 [10. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Ouo
Langhen ritter an witem suluer 2 ƒ lodich vnde 10 loth. Am
manedaghe na trinitatis anno etc. 36 [12. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van den borger-
mesters tho Slangszdorp an witem suluer 7 ƒ lodich 9 loth.
Am dinxdage na trinitatis anno etc. 36 [13. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt
Selschoer ann witem suluer 9 ƒ lodich vnde 6 loth. Am dinx-
dage na trinitatis anno etc. 36 [13. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt
Nustadt ynn Lalandt ann witem suluer 12 ƒ lodich 8 loth.
Am dinxdage na trinitatis anno etc. 36 [13. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Laurens
Paschen, voghet tho Scholdenes, an witem suluer 2 ƒ lodich
1 loth. Am midweken na trinitatis anno etc. 36 [14. Juni].

Summa lateris 35 ƒ lodich 3 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Rukoping
vth Langhelandt an witem suluer 9 ƒ lodich 14 loth. Am
frijdage na sacramenti anno etc. 36 [16. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Erick
Krommedijck an witem suluer 226 ƒ lodich, vnde is borger

suluer vth de koepsteden ynn Schonenn⁴⁴. Noch an jochemdaler 29 ŷ lodich vnde $3\frac{1}{2}$ loth. Am frijdage na sacramenti anno etc. 36 [16. Juni].

Noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Saxkoping yn Lalandt an witem suluer 5 ŷ lodich. Am szondaghe na sacramenti anno etc. 36 [18. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Foborch ynn Funen ann witem suluer 10 ŷ lodich. Am manedaghe na sacramenti anno etc. 36 [19. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Helskenøre an witem suluer 31 ŷ lodich. Am dinxdaghe vor Johannis anno etc. 36 [20. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Stubbekoping ynn Falster ann witem suluer 18 ŷ lodich 12 loth. Am donredage vor Johannis anno etc. 36 [22. Juni].

Summa lateris 329 ŷ lodich $13\frac{1}{2}$ loth.

Christian

21 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Albert G[o]ye wegen vth Moens leen an witem suluer 9 ŷ lodich 9 loth. Am donredage vor Johannis anno etc. 36 [22. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Schacke Rantszow vth Nijkopings leen an witem suluer 77 ŷ lodich 14 loth. Noch van der stadt 15 ŷ lodich. Am donredage vor Johannis anno etc. 36 [22. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Marijbo ynn Lalandt ann witem suluer 8 ŷ lodich 10 loth. Am donredage vor Johannis anno etc. 36 [22. Juni].

Jtem noch entfanghen van der stadt Nestweel an witem suluer 40 ŷ lodich vnde 4 loth. Am donredage vor Johannis anno etc. 36 [22. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Jacop

⁴⁴) Rigsraad Herr Erik Krummedige skulde opkræve Sølvs-katten fra de skaanske Købstæder og fremsende den til Møntmesteren (D. Mag. 3 V 302). — 1535 skulde han ligeledes opkræve Sølvs-kat fra Taasinge og Langeland og levere den paa Mønten (D. Mag. 3 V 57 og 69), hvad dog ikke fremgaar af Møntregnskaberne.

Troll ritter ann wittem suluer 83 ℥ lodich 12 loth. Am szondage na Johannis anno etc. 36 [25. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Christoffer Hwitfeldt weghe an wittem suluer 104 ℥ lodich 12 loth. Am szondage na Johannis anno etc. 36 [25. *Juni*].

Summa latēris 339 ℥ lodich 13 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van frow Mette, her Johan Oxszēn na ghelaten wedue, an wittem suluer 43 ℥ lodich 6 loth, vnde is van de olde schat⁴⁵. Noch van der sulfste frouwe entfanghen an wittem suluer 132 ℥ lodich 10 loth. Am manedaghe na Johannis anno etc. 36 [26. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe dener Anthonio an wittem suluer 7 ℥ lodich. Am midwekenn na Johannis anno etc. 36 [28. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Elskēnborchs leen, gheleuert dorch mester Peter Seuer⁴⁶, an wittem suluer 109 ℥ lodich 3 loth. Am midweken na Johannis anno etc. 36 [28. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Prestø ann wittem suluer 7 ℥ lodich vnde 8 loth. Am dage Petri vnde Pauli apostolen anno etc. 36 [29. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule vth Jutlandt ann wittem suluer 458 ℥ lodich 7 loth. Am vrijdaghe na Petri vnde Pauli anno etc. 36 [30. *Juni*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem prior tho Anderschow kloster⁴⁷ an wittem suluer 45 ℥ lodich 12

⁴⁵) Den gamle Skat er rimeligvis Sølvs-katten af 4. November 1535 (D. Mag. 3 V 256). Den 14. Marts havde Fru Mette dog betalt 300 ℥ Sølvs.

⁴⁶) Cantor i Lund (død 1558), se Ny Kirkehist. Saml. II 222 f. Han var Søn af Hans Sever, Møntmester i Malmø 1491—1512. Erik Person: Myntmästarna i Malmö 1444—1512. Numismatisk Forenings Medlemsblad XII (Oktober 1930) 89 f.

⁴⁷) Der var udskreuet Sølvs-kat af alle Klostrene at udrede med forskellige nærmere angivne Beløb den 11. Juni (D. Mag. 3 V 313 f., VI 42 og 47). Det fremgaar af Regnskaberne, at Skatten indgik senere og med mindre Beløb, se Tillægget S. 182 ff. — Nedenfor under 18. August navngives Prioren: Herr Niels Andersen (Fos). Han døde 74 Aar gammel den 26. Fe-

loth. Am szonauende na Petri vnde Pauli anno etc. 36 [1. Juli].

Summa lateris 803 & lodich 14 loth.

Christian

22 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule vth Jutlandt ann wittem suluer 556 & lodich 8 loth. Am manedage na visitationis Marie anno etc. 36. [3. Juli].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Alholms leen, gheleuert dorch Oloff schriuer, an wittem suluer 77 & lodich 13 loth. Am manedage na visitationis Marie anno etc. 36 [3. Juli].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Claws Erick-szen tho Roskildt ann wittem suluer 6 & lodich vnde 5 loth. Am midweken na visitationis Marie anno etc. 36 [5. Juli].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem abbet tho Knardorp kloster eyne gulden kelcke mijt eyne gulden patene, vnde is gherekent vor 500 loth suluers. Is 31 & lodich 4 loth. Den kelck hefft entfanghen ko. mat. mit der patenen vnde bij sich beholden⁴⁸. Mit dusszem kelcke hefft de abbet vorgheschreuen betalet 500 loth with suluer, welck he geuen scholde ynn der suluer schat up der munte. Dit is ghescheen am midweken na visitationis Marie anno etc. 36 [5. Juli].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem abbet tho Ringstede⁴⁹ ann wittem suluer 53 & lodich 7 loth. Hijr manck is ghewest 2 & lodich vorgult suluer. Am frijdage na visitationis Marie anno etc. 36 [7. Juli].

Summa lateris 725 & lodich 5 loth.

Christian

||

bruar 1568 i Følge M. Morten Pedersens Kalenderantegnelser, Ny kirke-historiske Samlinger III 490. — Det er saaledes urigtigt, naar J. B. Daugaard: Om de danske Klostre i Middelalderen (Khn. 1830) S. 277 og Erslev: Dan-marks Len og Lensmænd S. 148 anfører Eskil som Prior til 1538.

⁴⁸) Abbeden forekommer flere Gange (20. Juli, 9. August og 11. Oktober), men navngives ikke. Hans Navn, der er Jens iflg. D. Mag. 3 V 59, kendes ikke af Daugaard, anførte Værk S. 237. — Guld skulde ikke formøntes. Allerede i Foraaret 1535 havde saaledes Rentemester Christen Hvid faaet Brev om, at hvad han opbærer af rhinsk Guld eller andet Guld maa han ikke udgive, men holde det til Kongens Haand (D. Mag. 3 V 37).

⁴⁹) Abbeden i Sankt Bents Kloster navngives nedenfor under 24. Juli: Niels (Hansen). — Det er saaledes urigtigt, naar Daugaard S. 204 og Erslev S. 149 anfører Jens Mortensen som Abbed til 1537.

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Nijs tho Heresfoeth kloster yn Schonen an witem suluer 31 ƥ lodich 4 loth. Am dage Kiliani anno etc. 36 [8. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van abbet Kanutus Fro tho Holste kloster⁵⁰ ynn Lalandt van wegen ko. mat. an witem suluer 4 ƥ lodich 2 loth. Am dage Kiliani anno etc. 36 [8. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Hinrick tho Sor kloster an witem suluer 93 ƥ lodich 12 loth. Am dage Kiliani anno etc. 36 [8. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Helskenore ann witem suluer 10 ƥ lodich vnde 4 loth. Am dage Kiliani anno etc. 36 [8. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Schow kloster by Nestweel an witem suluer 63 ƥ lodich 12 loth. Hijr manck is ghewest 30 ƥ vorgult suluer. Am manedage vor Margarete anno etc. 36 [10. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jacop Rantszow vth Krake leen an witem suluer 5 ƥ lodich. Am dage Margarete virginis anno etc. 36 [13. *Juli*].

Summa lateris 208 ƥ lodich 2 loth.

Christian

23 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Magnus van Ebelholdt kloster an witem suluer 52 ƥ lodich 6 loth. Hijr manck is ghewest 12 ƥ lodich vorgult suluer. Am frij-dage vor diuisionis apostolorum anno etc. 36 [14. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Holgert Wolffstan wegen vth Suder Hallandt an witem suluer 41 ƥ lodich. Am frij-dage vor diuisionis apostolorum anno etc. 36 [14. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Holgert Wolffstan wegen vth Tundersche herit an witem suluer 27 ƥ lodich 8 loth. Am frij-dage vor diuisionis apostolorum anno etc. 36 [14. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Holgert

⁵⁰) Abbeden i Halsted Kloster kendes ikke af Daugaard og navngives (urigtigt) af Erslev S. 151: Jens Fugl (—1538).

Wolffstan wegen an witem suluer 88  lodich. Am frijdage vor diuisionis apostolorum anno etc. 36 [14. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van mester Pouwel Kempe wegen tho Wijborch yn sinte Johans kloster an witem suluer 28  lodich 2 loth. Am szondage na diuisionis apostolorum anno etc. 36 [16. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van des biscops kentszeler yn Schonen an witem suluer 146  lodich 10 loth. Hijr manck is ghewest 18 loth vorgult suluer. Am sondage na diuisionis apostolorum anno etc. 36 [16. *Juli*].

Summa lateris 383  lodich 10 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Ellemboghe ann witem suluer 31  lodich vnde 5 loth. Am midweken vor Magdalene anno etc. 36 [19. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jacop Sparre tho Swaenszholm yn Schonen an witem suluer 70  lodich 6 loth. Am midweken vor Magdalene anno etc. 36 [19. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem abbet tho Knardorp kloster an witem suluer 6  lodich 4 loth. Am donredage vor Magdalene anno etc. 36 [20. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Knuth Bilde vth Glasszasse leen an witem suluer 39  lodich 6 loth. Am frijdage vor Magdalene anno etc. 36 [21. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Per tho Bekeschow kloster an witem suluer 25  lodich. Hijr manck is ghewest 10 loth goldes, maket 90 loth suluer⁵¹, is 5  lodich 10 loth. Js nijcht vormuntet, is ko. mat. ouerantwordet. Noch is dar manck ghewest 160 loth vorgult suluer, is 10  lodich. Am frijdage vor Magdalene anno etc. 36 [21. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Hinrick tho Sor kloster an witem suluer $37\frac{1}{2}$  lodich. Dit is golt ghewesen, yn dem talle 300 stucken, den golt gulden vor 2 loth suluers annghenomen. Js ko. mat. ouerantwordet vnde

⁵¹) Det af Abbed Peder (Tuesen) modtagne Guld har vel været legeret (Forholdet mellem Guld og Sølv var nemlig 1 : 10,7). Se iøvrigt Anm. 48.

is nijcht vormuntet. Am auende Jacobi anno etc. 36 [24. Juli].

Summa lateris 209 ℥ lodich 13 loth.

Christian

24 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Taghe Otszen tho Nes yn Schonen an witem suluer 44 ℥ lodich 10 loth. Hijr manck is ghewesen 15 ℥ lodich vorgult suluer, gheleuert van wegen Aars kloster yn Hallandt⁵². Am auende Jacobi anno etc. 36 [24. Juli].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Anders Krock, prior tho sinte Johans kloster ynn Horszens, an witem suluer 12 ℥ lodich 8 loth. Am auende Jacobi anno etc. 36 [24. Juli].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Gheert Jenzenn vth Willens herit ynn Schonen an witem suluer 38 ℥ lodich 4 loth. Am auende Jacobi anno etc. 36 [24. Juli].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Nijls tho Ringste kloster an witem suluer 62 $\frac{1}{2}$ ℥ lodich, geleuert dorch Jasper schriuer am auende Jacobi anno etc. 36 [24. Juli].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Hinrick tho Sor kloster an witem suluer 31 ℥ lodich vnde 4 loth. Am auende Jacobi anno etc. 36 [24. Juli].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Ype Oloffszenn⁵³ wegen tho Thomrup kloster yn Schonen an witem suluer 27 ℥ lodich 2 loth. Hijr manck is ghewest 5 ℥ lodich vorgult suluer. Am auende Jacobi anno etc. 36 [24. Juli].

Summa lateris 216 ℥ lodich 4 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Westerwijck kloster yn Jutlandt, geleuert dorch Jone, ko. mat. dener, an witem suluer 18 ℥ lodich 3 loth. Am dage Jacobi anno etc. 36 [25. Juli].

⁵²) Dette stemmer ikke med Christian IIIs Brev af 27. Juli 1536, hvorefter Tage Ottesen (Thott) paa Aas Klosters Vegne havde indleveret 1000 Lod Sølv (62 $\frac{1}{2}$ ℥) paa Mønten. Daugaard S. 169 og Kanc. Reg. S. 17.

⁵³) Jep Olsen nævnes 1522 af Daugaard S. 166, men ikke af Erslev S. 147.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Marten tho Wor kloster yn Buckholms leen an witem suluer 4 ƥ lodich 12 loth. Am dage Jacobi anno 36 [25. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Hinrick tho Sor kloster an witem suluer 6 ƥ lodich 4 loth. Am daghe Jacobi apostel anno etc. 36 [25. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Christen tho Heluingh kloster yn Schonen an witem suluer 31 ƥ lodich vnde 4 loth. Am dage Jacobi anno etc. 36 [25. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van proest Hinrick tho Dalbw kloster yn Schonen an witem suluer 41 ƥ lodich 8 loth. Hijr manck is ghewest 16 ƥ vorgult suluer. Actum am dage Jacobi anno etc. 36 [25. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Anders tho Twijsch kloster yn Jutlandt an witem suluer vnde jochemdaler 31 ƥ lodich 4 loth⁵⁴. Am dage Jacobi anno etc. 36 [25. *Juli*].

Summa lateris 133 ƥ lodich 3 loth.

Christian

25 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van mester Jacop, prior tho Dwholm yn Morszøø, an witem suluer 38 ƥ lodich 2 loth. Hijr manck is ghewest 12 ƥ vorgult suluer. Noch 2 ƥ lodich 2 $\frac{1}{2}$ loth vorgult suluer. Am dage Jacobi anno etc. 36 [25. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Sor kloster, geleuert dorch Peter schriuer, an witem suluer 6 ƥ lodich 4 loth. Am donredage na Jacobi anno etc. 36 [27. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Per tho Eem kloster, gheleuert dorch Christoffer schriuer, an witem suluer 81 ƥ lodich 4 loth. Am donredage na Jacobi anno etc. 36 [27. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jeppe Falck, des biscops tho Schonen voghet, vth Nesbwholms leen an witem suluer 58 ƥ lodich, gheleuert dorch Jacop Rij sma swen. Am donredage na Jacobi anno etc. 36 [27. *Juli*].

⁵⁴) Jochemdalerne, som modtages af Abbed Anders (Andersen), Tvis Kloster, foranlediger Antegnelse § 5.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Guldensterns wegen, geleuert dorch Jurgen schriuer, an witem suluer $66\frac{1}{2}$ ⷀ lodich 6 loth. Am donredage na Jacobi anno etc. 36 [27. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Guldensterns wegen, geleuert dorch Pouwel Jude, an witem suluer $117\frac{1}{2}$ ⷀ lodich. Am donredage na Jacobi anno etc. 36 [27. *Juli*].

Summa lateris 370 ⷀ lodich $2\frac{1}{2}$ loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Sor kloster, geleuert dorch Peter schriuer, an witem suluer 28 ⷀ lodich vnde 12 loth. Am dage Petri ad vincula anno etc. 36 [1. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem prior vth sinte Kanutus kloster tho Odenszee yn Funen an witem suluer 250 ⷀ lodich, is 4000 loth. Manck dusszem suluer is ghewest 82 ⷀ vorgult suluer vnde sijnt bilden ghewest⁵⁵. Am dage Petri ad vincula anno etc. 36 [1. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van abbet Peter tho Eszrom kloster an witem suluer 78 ⷀ lodich 2 loth van wegen ko. mat. Am donredage na vincula Petri anno etc. 36 [3. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Nijls tho Heresfoet kloster yn Schonen an witem suluer 83 ⷀ lodich vnde 2 loth. Hijr manck is ghewest 4 ⷀ lodich vorgult suluer. Am donredaghe nha vincula Petri anno etc. 36 [3. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe

⁵⁵) Denne Post oplyses nærmere af Prior Christen Povelsons Brevbog, D. Mag. II 69. Prioren maatte med Kongens Tilladelse tage det forgyldte Sølv af et Skrin i Kirken (formodentlig Sankt Knuds Helgenskrin, se Aarb. f. n. Oldk. 1887 S. 165); men Møntmesteren erklærede det for »ondt Sølv«, og Prioren maatte da i Aabod betale 500 Lod Sølv til Møntmesteren, »og de 500 Lod stal han fra Kongl. Majst. og ikke de komme udi hans Regenskab«. Saaledes som Møntregnskaberne er opstillet, kommer det ganske vist ikke frem; men Reynold Junge har dog forelagt Sagen for Kongen og foranlediget Kongens Brev til Prioren. Den hertil knyttede Antegnelse § 6 gaar kun ud paa, at Sølv et som »Billeder« vel ikke har været mindre end 15-lødig, hvorimod Møntmesteren i sit Svar paastaar, at de paagældende 1312 Lod kun var $7\frac{1}{2}$ -lødige.

Krabbe wegen, geleuert dorch mester Peter Seuer, an witem suluer 1 fl lodich 10 loth, vnde is van de olde schat. Am donredage na vincula Petri anno etc. 36 [3. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe wegen, geleuert dorch mester Peter Seuer, an witem suluer 84 fl lodich 8 loth. Am frijdage na vincula Petri anno 36 [4. Aug.].

Summa lateris 526 fl lodich 2 loth.

Christian

26 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Laurens tho Oeuits kloster yn Schonen, geleuert dorch her Trude⁵⁶, an witem suluer 32 fl lodich. Hijr manck is ghewest 2 fl lodich vorgult suluer. Am szonauende na vincula Petri anno etc. 36 [5. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van des biscops kentszeler vth Schonen an witem suluer 15 fl lodich vnde 6 loth. Am szonauende na vincula Petri anno etc. 36 [5. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van mester Johannes Laurentij, canonick tho Roskildt, an witem suluer 12½ fl lodich⁵⁷. Am szonauende na vincula Petri anno etc. 36 [5. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Knardorp kloster wegen, geleuert dorch her Johannes Olai, cantor tho

⁵⁶) Abbed Laurits Thomsen, Øvedskloster (Daugaard 168). — Herr Truid Gregersen Ulfstand, Lensmand paa Varberg.

⁵⁷) Kvitteringen er bevaret. (Langebek:) Det kgl. Danske Selskabs Begyndelse og Tilvext 1745—47 (Kh. 1748) S. 260 Nr. 67. — Rigsarkivet, Roskilde Kapitels Arkiv:

•Ick Reynolt Junghe, ko. mat. tho Dennemarckenn muntemester tho Roskildt, bekenne mijt dusse opene hantscrijfft, dat ick entfanghenn hebbe vann weghenn mijns ghenedichster herenn vann deme werdighenn here mester Johannes Laurentij hundert jochem daler, is twie hundert loth suluers. Jnn erkenenisse der warheit hebbe ick mijn ghewoenlicke pitzler hijr vnder vp ghedrucket. Datum Roskildt denn sonauendt na vincula Petri anno etc. 36. (Udskrift:) •Mynthemestherens quittantz paa 100 jackomdalers.

Her har Møntmesteren undladt at nævne Jochemdalere i sit Regnskab, hvad der vilde have fremkaldt en Antegnelse (jfr. saaledes Antegn. § 10). — Hans Lauridsen se Biogr. Lex.

Roskildt, an witem suluer 9 ℥ lodich 6 loth. Am midweken vor Laurentij anno etc. 36 [9. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem prior tho Anderschow kloster an witem suluer 54 ℥ lodich 8 loth. Hijr manck is ghewest $6\frac{1}{2}$ ℥ lodich vorgult suluer. Noch 6 ℥ lodich 4 loth an jochemdaler. Am szonauende na Laurentij anno etc. 36 [12. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Schow kloster bij Nestweel ann jochemdaler 25 ℥ lodich. Am auende assumptionis Marie anno etc. 36 [14. Aug.].

Summa lateris 155 ℥ lodich.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van proest Hinrick, Dalbw kloster yn Schonen, an witem suluer 25 ℥ lodich 2 loth. Am szondage vor assumptionis Marie anno etc. 36 [13. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Roskildt ann witem suluer 38 ℥ lodich. Am auende assumptionis Marie anno etc. 36 [14. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Sor kloster, geleuert dorch Peter schriuer, an witem suluer 56 ℥ lodich 4 loth. Am midweken na assumptionis Marie anno etc. 36 [16. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Oloffs wegen tho Witschiolff kloster yn Jutlandt an witem suluer 62 ℥ lodich 8 loth. Dit is affgheschauet suluer gheweszen vnde is gheleuert dorch Peter schriuer tho Sor kloster. Am midweken nha assumptionis Marie anno etc. 36 [16. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Ringste kloster an witem suluer 29 ℥ lodich vnde 8 loth. Am midweken na assumptionis Marie anno etc. 36 [16. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Ebelholdt kloster an witem suluer 29 ℥ lodich 11 loth. Hijr manck is ghewest 3 ℥ lodich vorgult suluer. Noch 35 golt gulden, sijn vor 70 loth suluer ann ghenommen, is 4 ℥ lodich 6 loth. Am donredage na assumptionis Marie anno etc. 36 [17. Aug.].

Summa lateris 245 ℥ lodich 7 loth.

Christian

27 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Knuth Bilde wegen vth Glasszassze leen yn Schonen an witem suluer 3 fl lodich $13\frac{1}{2}$ loth. Am donredage na assumptionis Marie anno etc. 36 [17. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Ringste kloster wegen an witem suluer vnde an 64 golt gulden, den gulden vor 2 loth suluers anghenommen, 33 fl lodich mijt golt vnde suluer. Am donredage na assumptionis Marie anno etc. 36 [17. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Anderschow kloster, geleuert dorch her Nijls Anderszen, ann witem suluer 72 fl lodich 10 loth. Js all tho szammen vorgult ghewest, vth ghenommen 4 fl lodich wit suluer. Am frijdage na assumptionis Marie anno 36 [18. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule vth Jutlandt ann witem suluer $212\frac{1}{2}$ fl lodich. Am szondage na assumptionis Marie anno etc. 36 [20. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Guldensterns wegen, geleuert dorch Hans Bokeler, bw voghet tho Roskildt, an witem suluer 5 fl lodich 8 loth. Am szondage nha assumptionis Marie anno etc. 36 [20. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Heluing kloster wegen ynn Schonen an witem suluer 18 fl lodich vnde 12 loth. Hijr manck is ghewest 2 fl lodich vorgult suluer. Am szondaghe nha assumptionis Marie anno etc. 36 [20. Aug.].

Summa lateris 346 fl lodich $3\frac{1}{2}$ loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Wor kloster ynn Jutlandt yn Buckholms leen an witem suluer 31 fl lodich vnde 4 loth. Hijr manck is ghewest 4 fl lodich vorgult suluer. Am manedage vor Bartholomeo anno etc. 36 [21. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Nijls tho Hereszfoeth kloster ynn Schonen an witem suluer 125 fl lodich. Am manedage vor Bartholomei anno etc. 36 [21. Aug.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Sor kloster

wegen, gheleuert dorch Jurgen Schouwer, an witem suluer 31 ƒ lodich 4 loth. Am dinxdage vor Bartholomei anno etc. 36 [22. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Koppenhagen ann witem suluer 312 $\frac{1}{2}$ ƒ lodich. Am midwekenn vor Bartholomei anno etc. 36 [23. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Siuert Grobbe tho Truggefeldt an witem suluer 9 ƒ lodich 11 loth. Am manedage na Bartholomei anno etc. 36 [28. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Anderschow kloster wegen an witem suluer 11 ƒ lodich 2 loth. Am manedage na Bartholomei anno etc. 36 [28. *Aug.*].

Summa lateris 520 ƒ lodich 13 loth.

Christian

28 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Nestweel ann witem suluer 18 ƒ lodich vnde 12 loth. Am dage decollationis Johannis anno etc. 36 [29. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem borgermester tho Roskildt Nijls Stempen an witem suluer, dat he ko. mat. ghelenet hefft, 25 ƒ lodich, vnde sijn tenenn ghewest. Am dage decollationis Johannis anno etc. 36 [29. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Jochem Troll ritter vth Schonen an witem suluer 1 ƒ lodich 2 $\frac{1}{2}$ loth, geleuert dorch Jacop Rij sma swen. Am frijdage nha decollationis Johannis anno etc. 36 [1. *Sept.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van mester Johannes Laurentij, canonick tho Roskildt, an witem suluer 1 ƒ lodich. Am dage Egidij abbatis anno etc. 36 [1. *Sept.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Ellemboghe ann witem suluer 189 ƒ lodich. Am donredage vor Marie natiuitas anno etc. 36 [7. *Sept.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Koghe ann witem suluer 43 ƒ lodich vnde 12 loth. Am dinxdage vor Marie natiuitas anno etc. 36 [5. *Sept.*].

Summa lateris 278 ƒ lodich 10 $\frac{1}{2}$ loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Landszkroen ann wittem suluer 79 ƒ lodich vnde 4 loth. Am midweken vor Marie natiuitas anno etc. 36 [6. Sept.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe wegen vth Elskenborchs leen ann wittem suluer 63 ƒ lodich 6 loth. Am szondage na Marie natiuitas anno etc. 36 [10. Sept.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Koppenhagen ann wittem suluer 62 ƒ lodich vnde 2 loth. Am szondage na Marie natiuitas anno etc. 36 [10. Sept.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jffwer Krabbe, amptman up Koppenhaghens sloth, an jochemdaler $12\frac{1}{2}$ ƒ lodich. Am szondage na Marie natiuitas anno etc. 36 [10. Sept.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Ellemboghe ann wittem suluer 124 ƒ vnde 2 loth. Am manedaghe na Marie natiuitas anno etc. 36 [11. Sept.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Rijchert Nijszenn vth Schonen aff Froste herith og Odensherith an wittem suluer 6 ƒ lodich 4 loth. Am dinxdage vor exaltationis crucis anno etc. 36 [12. Sept.].

Summa lateris 347 ƒ lodich 10 loth.

Christian

29 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Warbarch yn Schonen an suluer tenen, dar manck sijn ghe-west 12 tenen boesztes suluers, 18 ƒ lodich 4 loth. Am dinxdage vor exaltationis crucis [12. Sept.] anno etc. 36. Hijr tho scall noch gegeuen werden 16 loth vor das boesze suluer⁵⁸.

Jtem noch entfanghen van Eszrom kloster van wegen ko. mat., geleuert dorch abbet Peter, ann wittem suluer 125 ƒ lodich. Am dage exaltationis crucis anno etc. 36 [14. Sept.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe wegen vth Schonenn ann wittem suluer 14 ƒ lodich 8 loth. Am midweken vor Michaelis anno etc. 36 [27. Sept.].

⁵⁸) Se Antegnelse § 9.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem abbet tho Heuingh⁵⁹ kloster an wittem suluer 62 fl lodich 8 loth. Am donredaghe vor Michaelis anno etc. 36 [28. Sept.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Hereszoet kloster yn Schonen, geleuert dorch her Johannes organista, an wittem suluer 4 fl lodich 6 loth. Am dage Hieronimi anno 36 [30. Sept.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Moens leen van Albert Goye wegen ann wittem suluer 9 fl lodich 15 loth. Am dinxdage na Michaelis anno etc. 36 [3. Okt.].

Summa lateris 234 fl lodich 9 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem cantor tho Roskildt, her Johannes Olau, ann wittem suluer vnde ann jochemdaler 144 fl lodich 3 loth. Am frijdage nha Michaelis anno etc. 36 [3. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jffwer Krabbe, amptmann up Koppenhaghens sloth, geleuert dorch Jacop Rij sma swenn, ann wittem suluer 18 fl lodich 12 loth. Am szonauende vor Dyonisij anno etc. 36 [7. Okt.].

Jtem noch entfanghen van ko. mat. van Dalem kloster⁶⁰ yn Funen, gheleuert dorch mester Johan Friesze, ko. mat. kentszeler vnde stadtholder, an wittem suluer 26 fl lodich 6 loth $\frac{1}{2}$ quantijn. Am szonauende vor Dyonisij anno etc. 36 [7. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Alholms leen, geleuert dorch Oloff schriuer, an wittem suluer 19 fl lodich 11 loth. Am dinxdage na Dyonisij anno etc. 36 [10. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Nijkopings leen ynn Falster, geleuert dorch Peter schriuer, an wittem suluer 37 fl lodich 8 loth. Am dinxdage na Dyonisij anno etc. 36 [10. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Knardorp

⁵⁹) Skriftejl for Heluingh (Helne).

⁶⁰) Dalum Kloster, som Kansler Johan Friis havde i livsvarig Forlening, er ved en mærkelig Udeladelse ikke opført paa Listen over Klostrene til Sølvs-katten af 11. Juni 1536.

kloster wegen ann witem suluer $1\frac{1}{2}$ ⷰ lodich. Am midweken na Dyonisij anno etc. 36 [11. Okt.].

Summa lateris 248 ⷰ lodich $\frac{1}{2}$ quentijn.

Christian

30 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tuge Krabbe dener Anthonio ann witem suluer 6 ⷰ lodich. Am donredaghe nha Luce anno etc. 36 [19. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vth Holbeeckes leen an witem suluer 14 ⷰ lodich 8 loth, vnde is boeren suluer. Noch entfanghen an witem suluer 1 ⷰ lodich vnde 5 loth. Am dinxdage vor Sijmonis & Jude anno etc. 36 [24. Okt.].

Jtem noch entfanghen van der stadt Landeszkroen van wegen ko. mat. ann witem suluer 8 ⷰ lodich 15 loth. Am midweken vor Sijmonis vnde Jude anno etc. 36 [25. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Joseph Falster⁶¹ ann witem suluer 14 loth, vnde is boeren suluer. Am vrijdaghe vor Sijmonis & Jude anno etc. 36 [27. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Erick Krommedijck, geleuert dorch Jacop Rij sma swen, van sinte Johans klosters wegen ynn Odenszee ann witem suluer 62 ⷰ lodich 8 loth. Am dage Sijmonis & Jude anno etc. 36 [28. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Claws Daue vth Funen an witem suluer 5 ⷰ lodich 10 loth. Am dage Sijmonis & Jude anno etc. 36 [28. Okt.].

Summa lateris 99 ⷰ lodich 12 loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van frow Mette, her Johan Oxen na ghelaten wedue yn Lalandt an witem suluer 25 ⷰ lodich, vnde is van denn nijen schat. Noch 2 ⷰ lodich 8 loth, vnde is van de olde schat. Am dage Sijmonis & Jude anno etc. 36 [28. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Guldensterns wegen ann witem suluer 5 ⷰ lodich 9 [loth.].

⁶¹) Lensmand paa Snedstrup ved Halmstad (Bispegods). Erslev: Danmarks Len og Lensmænd S. 77.

Am szondaghe nha Sijmonis & Jude anno etc. 36 [29. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jone Hake, borgermester tho Ouerschere yn Schonen⁶², an witem suluer 1 fl lodich 4 loth. Am manedaghe na Sijmonis & Iude anno etc. 36 [30. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Maurijts Oloffszzen ritter vth Schonen⁶³ ann witem suluer 6 fl lodich 7 loth. Am manedage na Sijmonis et Iude anno etc. 36 [30. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van abbet Per tho Eszrom kloster ann witem suluer 37 fl lodich 8 loth. Am dinxdage vor alle Godes hilligen anno etc. 36 [31. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt Ellemboghe, gheleuert dorch Soron Szoronszen, an witem suluer 12 fl lodich 4 loth. Am dinxdage vor alle Godes hillighen anno etc. 36 [31. Okt.].

Summa lateris 90 fl lodich 8 loth.

Christian

31 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Tughe Krabbe, gheleuert dorch mester Peter Seuer, an witem suluer 14 fl lodich 9 loth. Am dinxdage vor omnium sanctorum anno etc. 36 [31. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Bekeschow kloster wegen ynn Schonen an witem suluer 35 fl lodich 6 loth. Am dinxdage vor omnium sanctorum anno etc. 36 [31. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Axel Vgrup ritter wegen vth Bleken leen an witem suluer 31 fl lodich 10 loth. Am dage omnium sanctorum anno etc. 36 [1. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule vth Jutlandt ann witem suluer 15 fl lodich 10 loth. Am szondaghe nha omnium sanctorum anno etc. 36 [5. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der stadt

⁶²) Avaskær (ved det senere Christianopel) i Bleking.

⁶³) Maurits Olufsen Krognos, Lensmand paa Lykaa i Bleking, hvor Bønderne det længst mulige vægrede sig ved at udrede Sølvskatten. D. Mag. 3 VI 57, 66.

Naschow yn Lalandt an witem suluer 12 ƥ lodich 10 loth. Am szondage nha omnium sanctorum anno etc. 36 [5. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem proest tho Dalbw kloster yn Schonen an witem suluer 38 ƥ lodich $2\frac{1}{2}$ loth. Hijr manck sijn ghewest 150 golt gulden, den gulden vor 2 loth suluers ann ghenommen, is 300 loth. Am manedage vor Martini anno etc. 36 [6. Nov.].

Summa lateris 147 ƥ lodich $15\frac{1}{2}$ loth.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Axel Bragde wegen vth Schonen an witem suluer 1 ƥ lodich $14\frac{1}{2}$ loth. Am manedage vor Martini anno etc. 36 [6. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Gheert Jenszen vth Willens herit yn Schonen an witem suluer 1 ƥ lodich 14 loth. Am manedage vor Martini anno etc. 36. [6. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Jochem Troll wegen vth Schonen an witem suluer 14 loth 3 quentijn. Am midwekenn nha Martini anno etc. 36 [15. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Holgert Wolffstan wegen ann witem suluer 15 loth. Actum am manedage vor Andree anno etc. 36 [27. Nov.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Sander Leye, borgermester tho Helsingore, ann witem suluer 7 ƥ lodich vnde 9 loth. Am szondage na Lucie anno etc. 36 [17. Dec.].

Jtem noch entfanghen van frow Mette, her Johan Oxen na ghelaten wedue, an witem suluer 2 ƥ lodich 4 loth, vnde is van de olde schat. Noch 5 ƥ lodich vnde $6\frac{1}{2}$ loth, vnde is van de nije schat. Am frijdage vor palm szondach anno etc. 37 [23. Marts].

Summa lateris 20 ƥ lodich $13\frac{1}{2}$ loth 1 quentijn.

Christian

32 ||

Anno etc. 37.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Godtschalck, canonick tho Roskildt⁶⁴, an witem suluer vnde an

⁶⁴) Om Godskalk Wedzell (død 1557) se Kirkehist. Saml. 4 II 498. — Hertil Antegnelser §§ 11—12.

jochemdaler 11 ½ lodich 4 loth. Am donredage na trium regum anno etc. 37 [11. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Godtschalek, canonick tho Roskildt, an wittem suluer 4 ½ lodich 7 loth. Am manedage vor Anthonij anno etc. 37 [15. Jan.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Johannes Olai, cantor tho Roskildt, van wegen des capittels ann wittem suluer 93 ½ lodich 12 loth. Hijr manck is ghewest 10 ½ lodich vorgult suluer. Am frijdage vor letare anno etc. 37 [9. Marts].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der kerckheren vnde priesteren wegen ynn Szelandt ann wittem suluer 20 ½ lodich vnde 13 loth. Am szonauende vor letare anno etc. 37 [10. Marts].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Godtschalek, canonick tho Roskildt, geleuert dorch her Erick, 40 jochemdaler, is 80 loth suluer, is 5 ½ lodich. Am dinxdage na exaudi anno etc. 37 [15. Maj].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Las Jenszen tho Ramlos an wittem suluer 12 loth, vnde is van de olde schat. Am frijdage nha paschenn anno etc. 37 [6. April].

Summa lateris 136 ½ lodich.

Christian

||

Anno etc. 37.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Sijmon schriuer, geleuert dorch Jacop Rij sma swen, an wittem suluer 2 ½ lodich 9½ loth 1 quentijn. Am manedage vor Philippi vnde Jacobi anno etc. 37 [30. April].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Schacke Rantszow wegen vth Nijkopings leen yn Falster an wittem suluer 12 ½ lodich 13 loth. Am szondage na Viti anno etc. 37 [17. Juni].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van der kerckheren vnde priesteren wegen yn Szelandt, geleuert dorch dem cantor tho Roskildt, an wittem suluer 41 ½ lodich 10 loth. Dit suluer hebbe ick wedder ouerantwordet vth beuel ko. mat. dem vornehmen man Christoffer Bloede na lude sijne qwij-tancien.

Noch entfanghen van Jffwer Krabbe, amptman up Koppenhagen sloth, an witem suluer 2 fl lodich $4\frac{1}{2}$ loth. Actum am manedage nha Johannis anno etc. 37 [25. *Juni*]. Js dem suluigen Christoffer⁶⁵ ock wedder ouerantwordet na lude sijne qwijtancien.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Guldensterns wegen an witem suluer 6 fl lodich $1\frac{1}{2}$ loth, geleuert dorch Hans Schonen. Am donredage na visitationis Marie anno etc. 37 [5. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Holgert Wolffstans wegen an witem suluer 2 fl lodich $9\frac{1}{2}$ loth, geleuert dorch Nijls Lemme. Am szonauende na visitationis Marie anno etc. 37 [7. *Juli*].

Summa lateris 68 fl lodich 1 quantijn.

Christian

33 ||

Anno etc. 37.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van des officials wegen tho Roskildt, geleuert dorch her Claws, an witem suluer 9 fl lodich 13 loth. Am dinxdage vor Margrete anno etc. 37 [10. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Magnus Guldensterns wegen an witem suluer 15 fl lodich. Am szonauende na Jacobi anno etc. 37 [28. *Juli*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Laurens, schriuer tho Holbeeck, ann witem suluer $15\frac{1}{2}$ loth. Am donredage vor Laurentij anno etc. 37 [9. *Aug.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem officiael tho Roskildt an witem suluer 24 fl lodich 7 loth. Am donredage vor Marien gheborth anno etc. 37 [6. *Sept.*].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Oloff Peterszen, schriuer up Alholm yn Lalandt, an witem suluer 21 loth 3 quantijn. Am dage cathedre Petri anno etc. 38 [22. *Febr.*].

Summa lateris 51 fl lodich 9 loth 1 quantijn.

⁶⁵) Nævnes i et følgende Regnskab (1539—40, II Blad 21) som Juvellerer, Købmand fra Nyrnberg. Christoph Ploed (1496—1549) blev Raadsherre 1526, se iøvrigt Georg Habich: Die deutschen Schaumünzen des 16. Jahrh. I 2 (München 1931) 153. — Det drejer sig rimeligvis om Indkøb til den forestaaende Kroning (12. August 1537).

Jtem szo is de summa des suluers, wes dar is entfanghen tho Aarhuszen vnde tho Roskildt van wegen ko. mat. tho der munte behoeff, vnde is yn der wijcht, guth vnde qwaet, szo ydt geleuert is, 32296 ℥ lodich 8 loth $\frac{1}{2}$ quentijn.

Christian

||

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen ruwem suluer ko. mat. wedder ouerantwordet vnde is tho ghewegen marcken 644 ℥ lodich $7\frac{1}{2}$ loth. Dit suluige is ghewest an fijnem golde vnde an rijschen golde, dat ick vor suluer entfanghen hebbe, den gulden vor 2 loth suluers, vnde an affschaff vnde an suluer, szo mijne qwijtancien miyt bringhen, vnde is nicht vormuntet.

Jtem wenn dit vorgheschreuen suluer werth affghenomen van dem summen der ersten entfanghinghe, dat ko. mat. is wedder ouerantwordet an golde vnde suluer vnde ann affschaff, szo blijfft dar noch an ruwem suluer 31652 ℥ lodich $2\frac{1}{2}$ quentijn.

Jtem szo is noch manck dusszem vorgheschreuen ruwem suluer entfanghen 1353 ℥ lodich vnde 7 loth an swedeschen suluer⁶⁶, dar van holt de marck ghewegen 14 loth $1\frac{1}{2}$ quentijn, vnde is fijns ijne 1215 ℥ lodich 15 loth 2 quentijn $2\frac{1}{2}$ orth.

Jtem noch is dar entfanghen ijnn dusszem vorgheschreuen suluer 5000 jochemsdaler ym talle⁶⁷, vnde is tho lodighe marcken 625 ℥ lodich. Hijr van holt de marck ynt fijn 15 loth min $\frac{1}{2}$ quentijn, vnde is fijns ynne 581 ℥ lodich $3\frac{1}{2}$ quentijn.

Christian

34 ||

Jtem wen dussze beide porcelen, als swedisch suluer vnde jochemsdaler, werden affghenomen van dem vorighen summa des ruwenn suluers, szo blijfft dar noch an ruwen suluer 29673 ℥ lodich 9 loth $2\frac{1}{2}$ quentijn.

Jtem szo is dusszem vorgheschreuen ruwem suluer affghe-

⁶⁶) Se 4. Febr., ca. 7. Marts, 5. Sept. og 29. Nov. 1535. Antegnelse § 4 paataler, at de af Hans Keldsen finbrændte 875 ℥ 11 Lod maa have holdt mere end 14 Lod $1\frac{1}{2}$ Quintin.

⁶⁷) Se 23. Nov. 1535 (Blad 9).

gaen ynn dem smelten, als dat ynn garnalien ghegoten is, van hundert $\frac{1}{2}$ ghewegen 1 $\frac{1}{2}$ lodich, vnde is de affganck ynn der wijcht 296 $\frac{1}{2}$ lodich 12 loth⁶⁸.

Jtem wenn dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen vann dem vorighen summen des ruwenn suluers, szo blijfft dar noch ann garnalien 29376 $\frac{1}{2}$ lodich 13 loth $2\frac{1}{2}$ quantijn, des de marck holt $13\frac{1}{2}$ loth, vnde is fijs ynne 24786 $\frac{1}{2}$ lodich 10 loth 1 quantijn⁶⁹.

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen fijnem suluer affghenomen 31 $\frac{1}{2}$ lodich, dar mijt is beschicket dat rijsche golth, dat dar is ghemuntet tho Gottorp vnde tho Roskildt vnde tho Koppenhagen, vnde is ko. mat. wedder ouerantwordet ynn dem golde vnde is nijcht vormuntet thom denschem ghelde.

Christian

||

Jtem wen dit vorgheschreuen fijne suluer is affghenomen van dem summen des fynem suluers, dat dar is ghekomen tho dem rijschem golde, szo blijfft dar noch ann fynem suluer 24755 $\frac{1}{2}$ lodich 10 loth 1 quantijn.

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 57 $\frac{1}{2}$ lodich 8 loth, vnde is ghekomen tho der betalinge des gheleneden geldes der kremeren vnde koepuden, dat der doemheren gelt nijcht strecken konde, szo dat de 13000 gulden konden entrichtet werden. Dit vorgheschreuen suluer werth tho rekenschap ghebracht yn der doemheren register⁷⁰.

Jtem wen dit vorgheschreuen fijne suluer is affghenomen van dem summen des fijnen suluers, dat dar is ghekomen tho betalinge des gheleneden gheldes, szo blijfft dar noch an fijnem suluer 24698 $\frac{1}{2}$ lodich 2 loth 1 quantijn.

Jtem szo is fijs suluers ijn dusszem register an ghemenen suluer, an swedisch suluer, an jochemdaler, vnde is yn der

⁶⁸) Se Antegnelserne § 51.

⁶⁹) Se Antegnelserne § 3 om den for summariske Angivelse af Lødigheden.

⁷⁰) Det fremgaar heraf, at Kongen for en Gæld paa 13000 Gylden har givet sine Leverandører (jfr. Anm. 65) Anvisning først paa de sjællandske Domherrer, og, da deres Penge ikke slog til, paa Møntmesteren.

wijcht 26495 ƛ lodich 2 loth 3 quantijn $\frac{1}{2}$ orth. Dit vorgheschreuen suluer is gheleuert tho Aarhuszenn vnde tho Roskildt.

Christian⁷¹

35 ||

Register des suluers, welck ick vann Jffwer Locke vnde mester Jasper Brochman van wegenn konincklicke maiestat entfanghenn hebbe etc.⁷²

37 ||

Anno etc. 37.

Jtem entfanghen van wegen ko. mat. ann wittem suluer, gheleuert dorch Jffwer Locke, ko. mat. secretarius, 405 ƛ lodich vnde 12 loth. Noch ann vorgult suluer 46 ƛ lodich vnde 12 loth. Js de summa ynn alle 452 ƛ lodich 8 loth. Am donredage vor Magdalene [19. *Juli*] anno etc. 37. Hijr van helt de ƛ ynt fijn $13\frac{1}{2}$ loth. Js norsch suluer.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jffwer Locke, ko. mat. secretarius, ann wittem suluer 102 ƛ lodich vnde 4 loth. Am szonauende nha Jacobi [28. *Juli*] anno etc. 37. Helt de ƛ $13\frac{1}{2}$ loth. Vnde is norsch suluer.

Jtem noch entfanghen vann wegen ko. mat. van Jffwer Locke, ko. mat. secretarius, ann vorgulden suluer 26 ƛ lodich vnde 12 loth. Am dinxdage vor Johannis enthoeffdinghe [28. *Aug.*] anno etc. 37. Helt de ƛ ynt fijn $13\frac{1}{2}$ loth. Vnde is norsch suluer.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Jffwer Locke, ko. mat. secretarius, ann wittem suluer 19 ƛ lodich vnde 10 loth. Am dinxdage vor Johannis enthoeffdinghe [28. *Aug.*] anno etc. 37. Helt de ƛ ynt fijn $13\frac{1}{2}$ loth.

Summa lateris 601 ƛ lodich vnde 2 loth.

Christian

38 ||

Jtem szo is de summa dusszes vorgheschreuen suluers, dat ick vann Jffwer Locke, ko. mat. secretarius, entfanghen hebbe vnde is ynn der wijcht 601 ƛ lodich vnde 2 loth.

⁷¹⁾ Blad 35 b—36 b er ubeskrevne og overkrydsede.

⁷²⁾ Møntvirksomheden er nu helt overflyttet til København, hvor Møntmesteren fra nu af modtager Sølv (og Mønt til Ommøntning) og afleverer det udmøntede til de kongelige Sekretærer, hvoriblandt især Mester Jesper Brochmand førte Tilsyn med Mønten. Herom D. Mag. VI 1—24.

Jtem szo is van dusszem vorgeschreuen suluer affghegaen ynn dem smelten, als dat ynn garnalien ghegoten is, vnde is ynn der wijcht 6 ℥ lodich, dat is vann 100 ℥ gheweghenn 1 ℥ lodich.

Jtem wenn dussze vorgeschreuen affganck is affghenomenn, szo blijfft dar noch ann garnalienn 595 ℥ lodich 2 loth. Hijr van holt de ghewegenn ℥ 13 $\frac{1}{2}$ loth. Vnde is fijs ynn 501 ℥ lodich 15 loth 3 quentijn⁷³.

Christian

||

Anno etc. 37.

Jtem entfanghen van mester Jasper Brochman, ko. mat. secretarius, van wegen ko. mat. ann wittem suluer 200 ℥ lodich. Actum Koppenhagen am dinxdage vor Martini [6. Nov.] anno etc. 37. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van weghenn ko. mat. ann wittem suluer 561 ℥ lodich. Am midwekenn nha Elyzabeth [21. Nov.] anno etc. 37. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. ann wittem suluer 756 ℥ lodich. Am szondage nha Andree [2. Dec.] anno etc. 37. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochmann van wegen ko. mat. ann wittem suluer 1138 ℥ lodich⁷⁴. Am dinxdage vor Thome [15. Dec.] anno etc. 37. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. ann wittem suluer 321 ℥ lodich 10 loth. Am szonauende nha wijnachten [29. Dec.] anno etc. 38⁷⁵. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Summa lateris 2976 ℥ lodich 10 loth.

Christian

39 ||

⁷³) Et lille Kryds i Marginen henleder Opmærksomheden paa den beregnede Afgang, se Antegnelse § 52.

⁷⁴) De 4 Poster (6. Nov.—15. Dec.) stemmer overens med Mester Jespers Indberetning til Kongen af 21. December: — — Jeg haffuer antuordet ind paa Myntten 2655 lødige ℥ Siølf, och ther aff haffuer Myntemestheren fanget Guldsmidene at brende vdi fynt 12 eller 13 hundrede lødige ℥ . — — (D. Mag. VI 23). En Del af dette Sølv havde han modtaget af Herr Henrik Rosenkrantz: 6144 Lod som Sølvskat fra Gulland (D. Mag. VI 20).

⁷⁵) Aaret regnes fra Juledag.

Anno etc. 38.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman vann wegen ko. mat. ann wittem suluer 139 ℥ lodich. Am manedage nha trium regum [7. *Jan.*] anno etc. 38. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegenn ko. mat. ann wittem suluer 504 ℥ lodich. Am szondage nha Pauli bekeringe [27. *Jan.*] anno etc. 38. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. ann wittem suluer 809 ℥ lodich. Am dage purificationis Marie [2. *Febr.*] anno etc. 38. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. ann wittem suluer 231 ℥ lodich. Am midwekenn vor Valentini [13. *Febr.*] anno etc. 38. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. ann wittem suluer 591 ℥ lodich. Am dage annunciationis Marie [25. *Marts*] anno etc. 38. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Summa lateris 2274 ℥ lodich.

Christian

||

Anno etc. 38.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. ann wittem suluer 1100 ℥ lodich. Am frijdage nha pinxtenn [14. *Juni*].

Noch am donredage na visitationis Marie [4. *Juli*] 53 ℥ lodich. Js yn alle 1153 ℥ lodich. Anno etc. 38. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van weghenn ko. mat. ann wittem suluer 58 ℥ lodich 14 loth. Am frijdage vor Matthei [20. *Sept.*] anno etc. 38. Helt de ℥ ynt fijn 13 loth.

Summa lateris 1211 ℥ lodich 14 loth.

Jtem szo is de summa des vorgheschreuen suluers, dat dar holt 13 loth fjns suluers, vnde is ynn der wijcht 6462 $\frac{1}{2}$ ℥ lodich.

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen suluer affghegaenn ynn dem smelten, als dat yn garnalien ghegoten is, van 100 ℥ lodich 1 ℥ , vnde is de affganck ijn der wijcht 64 ℥ lodich 8 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomenn van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 6398 ℥ lodich, des de ℥ holt 13 loth fijns suluers.

Christian

40 ||

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen garnalien gheleuert den goltsmeden, dat sze hebben ghebrent tho behoeft der jochemdaler, vnde is ynn der wijcht 2600 ℥ lodich, des de ℥ helt 13 loth, vnde was fijns ynne, do sze dat erstmals brendenn 2112 $\frac{1}{2}$ ℥ lodich.

Jtem wenn dussze vorgheschreuen garnalien is affghenomen van dem summen, dat den goltsmeden is ouerantwordet, szo blijfft dar noch ann garnalien 3798 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ijt fijn 13 loth. Vnde is fijns ynne 3085 ℥ lodich 14 loth.

Jtem szo hebbe ick vann denn goltsmeden⁷⁶ wedder entfanghen ann fijnem suluer, szo dat register mijt bringt, eynder na synem gheholde. Vnde is ynn der wijcht 2080 ℥ lodich 12 loth 3 quentijn.

Jtem szo is dem suluer affghegaen, dat de goltsmedenn ghebrent hebben, up denn testenn vnde ynn der spillinghe, vnde is ynn der wijcht 31 ℥ lodich 11 loth 1 quentijn, vnde is nicht vormuntet⁷⁷.

Christian

||

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegenn ko. mat. ann witem suluer 655 ℥ lodich vnde 8 loth.

⁷⁶) Disse Guldsmede opføres i Slutningen af Quittansregistret (Regnskab VII); særlig nævnes Johan Guldsmid (Siebe?), der ogsaa forekommer langt senere i Rentemesterregnskaberne og f. Ex. 1551 i Kancelliets Brevbøger (1551—1555 S. 87).

⁷⁷) I Marginen forneden er med en anden Haand tilføjet: «fatis fhins silber 5166 ℥ 10 loett 3 quentin». Det er en Omregning af det ovennævnte 13-lødige Sølv, som ikke blev formøntet. En simpel Omregning, som ikke tager Hensyn til Afgangen ved Omsmeltning og Finbrænding, giver dog 5250 ℥ 12 $\frac{1}{2}$ Lod. Den hertil knyttede Antegnelse § 54 betegner Afgangen ved Omsmeltning som unødvendig.

Am szondage vor Martini [10. Nov.] anno etc. 38. Helt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn 13 loth 3 quentijn. Vnde is norisch suluer⁷⁸.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman vann weghenn ko. mat. ann wittem suluer 191 $\frac{1}{2}$ lodich 8 loth. Am frijdage vor Andree [29. Nov.] anno etc. 38. Helt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn 13 loth 3 quentijn. Vnde is norisch suluer.

Jtem szo is de summa dusszer beyde porcelen ynn der wijcht 847 $\frac{1}{2}$ lodich, dar van de $\frac{1}{2}$ ghewegenn holt 13 loth 3 quentijn.

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen ijn dem smelten, als dat ynn garnalien ghegoten is, van 100 $\frac{1}{2}$ ghewegen 1 $\frac{1}{2}$. Vnde is de affganck $8\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ gheweghen.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van dem vorigenn summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 838 $\frac{1}{2}$ lodich vnde 8 loth. Vnde is fijns ynne 720 $\frac{1}{2}$ lodich 9 loth $1\frac{1}{2}$ quentijn.

Christian

41 ||

Jtem noch entfanghenn vann mester Jasper Brochman, ko. mat. secretarius, van wegen ko. mat. an wittem suluer 150 $\frac{1}{2}$ lodich. Am dinxdage na oculi anno etc. 39 [11. Marts].

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen ynn dem smelten, als dat yn garnalien ghegoten is, van 100 $\frac{1}{2}$ lodich 1 $\frac{1}{2}$. Vnde is de affganck $1\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ lodich.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 148 $\frac{1}{2}$ lodich 8 loth, des de $\frac{1}{2}$ helt 13 loth min 1 orth, vnde is fijns ynne 120 $\frac{1}{2}$ lodich 1 loth 1 quentijn⁷⁹.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman, ko. mat. secretarius, van wegen ko. mat. an wittem suluer 44 $\frac{1}{2}$ lodich 14 loth. Am manedage na letare [17. Marts] anno etc. 39. Helt de $\frac{1}{2}$ 14 loth min 1 orth.

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen

⁷⁸) Det norske Sølv er vel hovedsageligt (ligesom det fra forrige Aar) fra Sølvskat i Norge, men kan maaske ogsaa til Dels hidrøre fra den begyndende Bjergværksdrift. 1538 sendtes saksiske Bjergmestre op til Norge. M. Thr. Brünnich: Historiske Efterretninger om Norges Biergverker (Khn. 1819).

⁷⁹) Et Kryds i Randen sigter til Antegnelse § 55.

ynn dem smelten, als dat yn garnalien ghegoten is, vnde belopt sich yn der wijcht 9 loth.

Jtem wen dussze vorgeschreuen affganck is affghenomen vann den vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch ann garnalien 44 $\frac{1}{2}$ lodich 5 loth, des de $\frac{1}{2}$ helt 14 loth min 1 orth. Vnde is fijns ynne 38 $\frac{1}{2}$ lodich $9\frac{1}{2}$ loth $1\frac{1}{2}$ orth⁸⁰.

Christian

||

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman vann wegenn ko. mat. ann wittem suluer 60 $\frac{1}{2}$ lodich vnde 4 loth. Am donredaghe vor palm [27. *Marts*] anno etc. 39. Helt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn 13 loth 1 orth.

Jtem szo is van dusszem vorgeschreuen suluer affghegaen ynn dem smelten, als dat ynn garnalien ghegoten is, vnde belopt sich ynn der wijcht 17 loth.

Jtem wen dussze vorgeschreuen affganck is affghenomen van dem vorighenn summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 59 $\frac{1}{2}$ lodich 3 loth, des de $\frac{1}{2}$ holt 13 loth 1 orth, vnde is fijns ynne 48 $\frac{1}{2}$ lodich 5 loth $\frac{1}{2}$ quantijn⁸¹.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegenn ko. mat. an wittem suluer 65 $\frac{1}{2}$ lodich vnde 4 loth. Am manedage na des heren hemmeluarth [19. *Maj*] anno etc. 39. Helt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn 13 loth 1 quantijn 3 orth.

Jtem szo is van dusszem vorgeschreuen suluer affghegaen ynn dem smelten, als dat ynn garnalien ghegoten is, vnde belopt sich ynn der wijcht 12 loth.

Jtem wen dussze vorgeschreuen affganck is affghenomen vann den vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien $64\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ lodich, des de $\frac{1}{2}$ holt 13 loth 1 quantijn 3 orth, vnde is fijns ynne 54 $\frac{1}{2}$ lodich $2\frac{1}{2}$ loth $3\frac{1}{2}$ orth.

Christian

42 ||

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegenn ko. mat. an dubbelde $\frac{1}{2}$ stucken 7600 $\frac{1}{2}$ densch⁸². Am manedage na oculi anno etc. 39 [10. *Marts*].

⁸⁰) Et Kryds i Randen sigter ogsaa her til Antegnelse § 55.

⁸¹) Et Kryds i Randen sigter til Antegnelse § 15.

⁸²) Det er Mønt fra Grevefejden, der her indleveres til Ommøntning i Følge Møntreduktionen af 21. Oktober 1537, som forøvrigt næppe blev gennemført før 1541. Se Bilag.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman an ½ stucken 400 ½ densch. Am manedaghe nha letare anno etc. 39 [17. *Marts*].

Jtem noch entfanghen van Jochem Beck, ko. mat. renthemester, ann dubbelde ½ stucken 1370 ½ densch. Am dinxdaghe nha oculi anno etc. 39 [11. *Marts*].

Jtem szo is de summa dusszer drie porcelen tho ghelde 9370 ½ denisch, vnde is tho ghewegen ½ 277 ½ lodich. Hijr van holt de ghewegen ½ 6½ loth fijns suluers, vnde is fijns ynne 112 ½ lodich 8½ loth.

Jtem noch entfanghen van Jochem Beck, ko. mat. renthemester, ann groethe klippinghen 197 stucken, is 394 ½ densch, vnde is na gewegen ½ 10 ½ lodich. Hijr van holt de ½ ynt fijn 7 loth, vnde is fijns ynne 4 ½ lodich 6 loth. Am dinxdaghe na oculi anno etc. 39 [11. *Marts*].

Jtem szo is fijns suluers ynn alle dusszem register, wes ick hebbe entfanghen, beyde an suluer vnde an payemente, vnde is tho gheweghen ½ 6767 ½ lodich 5 loth 1 orth.

Christian⁸³

||

Dit register ludet up alle klipping penninghen, groeth vnde kleyn, de ick van wegen ko. mat. tho Dennemarcken etc. entfanghen hebbe vnde wedderumme vormuntet ynt iar 36 etc.

45 ||

Anno etc. 36.

Jtem entfanghen van Engel Lantwer van wegen ko. mat. ann groethe klippingen 16360 ½ densch ghetellet ghelt, dit is vormuntet tho twie ½ stucken. Actum Roskildt am frydaghe vor misericordia domini anno etc. 36 [28. *April*].

Jtem noch entfanghenn van Axel Iule van wegegn ko. mat. 45247 ½ densch ann groethe klippinghenn. Actum tho Roskildt am manedaghe na des heren hemmeluarth anno etc. 36 [29. *Maj*].

Jtem noch entfanghenn van Jone, ko. mat. doerknecht⁸⁴, van

⁸³) Blad 43 og 44 er ubeskrevne og overkrydsede. — Herefter følger Regnskab for Ommøntningen af Klippingene, der var prægede som Nødmønt i Gottorp og Aarhus.

⁸⁴) »Camerarius et cubicularius regius« Joen v. Varnstrup nævnes ofte i Kancelliregistranterne.

weghenn ko. mat. ann groethe klippinghenn 1220 ½ dansk. Actum tho Roskildt am auende des heren hemmeluarth anno etc. 36 [24. *Maj*].

Jtem noch entfanghenn van Axel Iule van wegenn ko. mat. ann klene klippinghenn 5570 ½ dansk ghetellet ghelt. Actum tho Roskildt am szondaghe vor pinxtenn anno etc. 36 [28. *Maj*].

Summa lateris 68397 ½ dansk.

Christian

46 ||

Anno etc. 36.

Jtem entfanghen van Kalenborchs leen an klene klippingen van wegen ko. mat., gheleuert dorch Vincentium schriuer, 500 ½ dansk. Actum Roskildt am manedaghe nha pinxtenn anno etc. 36 [5. *Juni*].

Jtem entfanghen van der stadt Odenszee ynn Funen van wegen ko. mat. ann klippingen 960 ½ dansk. Actum Roskildt am midweken nha trinitatis anno etc. 36 [14. *Juni*].

Jtem entfanghenn van der stadt Swijneborch ynn Funen van wegenn ko. mat. ann klipping penningen 276 ½ dansk. Actum Roskildt am midweken na trinitatis anno etc. 36 [14. *Juni*].

Jtem entfanghenn van Axel Iule vann wegen ko. mat. ann klipping penninghen 1100 ½ dansk. Actum Roskildt am vrijdaghe Petri vnde Pauli apostolenn anno etc. 36⁸⁵.

Jtem noch entfanghenn van wegen Axel Vren, gheleuert dorch Axel Iule, ann klippingen van wegen ko. mat. 1109 ½ dansk. Actum Roskildt am manedaghe nha visitationis Marie anno etc. 36 [3. *Juli*].

Summa lateris 3945 ½ dansk.

Christian

||

Anno etc. 36.

Jtem entfanghenn van Engel Lantwer vth beuel ko. mat. ann klipping penninghenn 3190 ½ dansk⁸⁶. Actum Roskildt am midwekenn vor Laurentii anno etc. 36 [9. *Aug.*].

Jtem entfanghenn vann dem erbaren Axel Vren vann wegenn ko. mat. 45 groethe klippingen, is 90 ½ dansk. Actum Ros-

⁸⁵) Per og Povlsdag (29. Juni) var Torsdag i 1536.

⁸⁶) Kvittering for dette Beløb, omregnet til 1276 Gylden: D. Mag. 4 III 354.

kildt am szondage vor assumptionis Marie anno etc. 36 [13. Aug.].

Jtem entfanghen vann Axel Iule vann wegenn ko. mat. ann klipping penninghenn 29000 ƥ densch. Actum Roskildt am szondage na assumptionis Marie anno etc. 36 [20. Aug.].

Jtem entfanghen van wegen Christoffer Hwidtfeldt tho Nwborch, geleuert dorch her Hans Gaas, ann klippingen van wegenn ko. mat. 7140 ƥ densch. Actum Roskildt am szonauende na Egidii abbatis anno etc. 36 [2. Sept.].

Jtem entfanghen van dem erbaren Jffwer Krabbe, amptman up Koppenhagens sloth, van wegen ko. mat. ann klippinghen 554 ƥ densch. Actum Roskildt am dage exaltationis crucis anno etc. 36 [14. Sept.].

Summa lateris 39974 ƥ densch.

Christian

47 ||

Anno etc. 36.

Jtem entfanghenn van Axel Iule van wegenn ko. mat. ann klippinghenn 740 ƥ densch. Noch 70 ƥ greues ghelt⁸⁷. Actum Koppenhaghenn am szondage na omnium sanctorum anno etc. 36 [5. Nov.].

Jtem entfanghenn van weghenn ko. mat. van Johann Doemszdorp, amptman up Kalenborchs sloth⁸⁸, ann klippingen 100 ƥ densch. Noch ann greues 4 β stuckenn 50 ƥ . Actum Koppenhagen an donredage vor jubilate anno etc. 37 [19. April].

Summa lateris 960 ƥ densch.

Summa der klipping penningen ynn alle nha dem talle is 113276 ƥ densch. Vnde is na ghewegenn ƥ 2979 ƥ gheweghenn, vnde is fijns ynne 1303 ƥ lodich 7 loth 3 quantijn⁸⁹.

Christian

||

⁸⁷) Den 25. November 1536 kvitterer Axel Juul til Rentemester Engel Lantwer for 138 ƥ dansk i Grev Christophers Firskillingsmønt at aflevere til Mønten. D. Mag. 4 III 354. — En tilsvarende Indbetaling forefindes ikke i Møntregnskaberne, der her og i følgende Post tilsammen kun opfører 120 ƥ i Grevens Mønt.

⁸⁸) Johan Demstrup kendes ellers ikke som Lensmand paa Kalundborg (i 1535 havde han faaet Nykøbing i Forlening i Fællig med Schack Rantzau. Erslev: Danm. Len S. 27). Han har altsaa afløst Mogens Gjæ.

⁸⁹) Denne altfor summariske — og lave — Opgørelse af Finholdigheden paatales i Antegnelserne § 16. — Blad 48 er ubeskrevet og overkrydset.

Register des paymentes, wes ick entfanghenn hebbe van
wegenn ko. mat. tho Aarhuszen anno etc. 35. 49 ||

Anno etc. 35.

Jtem entfanghen van wegen mijns gnedichster herenn vann
Hieronimus Khuene ann lubscher munte, vnde is ym talle
3178 [$\frac{1}{2}$] 8 β lubsch, tho Aarhuszenn gheleuert anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Hieronimus
Khuene tho Aarhuszenn 5868 $\frac{1}{2}$ lubsch. Dit is paymente ghe-
wesenn, vier stede munte. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vann Hieronimus
Khuene an jochemdaler vnde ann schrickebarger vnde ann
16 $\frac{1}{2}$ stucken⁹⁰, vnde is ym talle 1139 $\frac{1}{2}$ lubsch. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van her Johann
Rantszow ritter ann jochemdaler vnde ann schrickebarger
vnde ann $\frac{1}{2}$ stuckenn, vnde is ym talle 3833 $\frac{1}{2}$ lubsch. Anno
etc. 35.

Jtem szo is de summa der 4 porcelenn des dutschenn pay-
mentes 14018 $\frac{1}{2}$ 8 β lubsch, vnde is fijns ynne 934 $\frac{1}{2}$ lodich
9 loth 1 orth. De $\frac{1}{2}$ fijns gherekent vor 15 $\frac{1}{2}$ lubsch.

Christian

50 ||

Anno etc. 35.

Jtem entfanghenn van wegen ko. mat. van Axel Iule tho
Aarhuszen ann 4 witten schellingen, vnde is ym talle 468 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$
densch. Anno etc. 35 am frijdage na des heren hemmeluarth
[7. Maj].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule
ann szoszlingen vnde ann witten, vnde is ym talle 2910 $\frac{1}{2}$
densch. Am frijdage na des heren hemmeluarth anno etc. 35
[7. Maj].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule
ann szoslingen, vnde is ym talle 227 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ ensch. Anno etc. 35.

⁹⁰⁾ Markstykkerne er slagne i de fire Stæder: Lybæk, Hamborg, Lyne-
borg og Vismar. De her nævnte tyske Penge hidrører sandsynligvis fra
Raadet i Flensborg (8. Februar 1535) og fra Tyvendepengeskatten fra Her-
tugdømmerne. D. Mag. 4 III 133 og 140 ff. — 16 $\frac{1}{2}$ Skrivejl for 16 β .

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule ann witten, vnde is ym talle 1253 ℥ densch.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule ann 2 β stucken, vnde is ym talle 420 ℥ densch. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule, vnde is ym talle 600 ℥ densch ghetellet gelt. Anno etc. 35.

Christian

||

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van mester Christen, ko. mat. renthemester, van wegen ko. mat. ann szoslingen, vnde is ym talle 577 ℥ 8 β densch. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van mester Christen ann szoslingen, vnde is ym talle 412 $\frac{1}{2}$ ℥ densch. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem proest tho Randerhuszenn ann densch wittenn, vnde is ym talle 42 ℥ densch. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van dem suluigen proest ann szoslingen, vnde is ym talle 213 ℥ densch. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Pieter Ebzen tho Aarhuszen ann szoslingen, vnde is ym talle 387 $\frac{1}{2}$ ℥ densch. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Peter Ebzen ann szoslingen, vnde is ym talle 487 $\frac{1}{2}$ ℥ densch. Anno etc. 35.

Christian

51 ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Peter Ebzen ann szoslingen vnde anderen denschenn ghelde, dar ydt stucke aff ghelt 2 β densch, vnde is ym talle 625 ℥ densch. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Peter Ebzen ann densch witten, vnde is ym talle 575 ℥ densch. Hijr mijs is gheweszen 24 ℥ ann 4 witte stuckenn. Anno etc. 35.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Axel Iule

ann paymente als 14 penning stuckenn, szoslingen, wittenn, 4 witten, 2 β stuckenn⁹¹, vnde is ym talle 3847 $\frac{1}{2}$  densch ghetellet ghelt. Anno etc. 35.

Jtem szo is de summa des denschenn paymentes vnde is ym talle 13046 $\frac{1}{2}$  densch, vnde is fijns ynne 501  lodich 13 loth 2 $\frac{1}{2}$ quentijn. De  fijns gherekent vor 26  densch.

Jtem szo is de summa dusszer beyder quaternen⁹² des paymentes als klippling penningen, dutsch vnde densch ghelt, wes ick entfanghen hebbe tho Aarhuszen vnde Roskildt, vnde be-lopt sich thom fijnen suluer 2739  lodich 14 loth 1 $\frac{1}{2}$ quentijn 1 orth.

Christian

||

Jtem szo belopt sich dit gantsze register tho fynem suluer, wes ick hebbe entfanghen ann ruwem suluer vnde an swedeschenn suluer vnde ann jochemdaler vnde ann paymente, ann dutscher munte vnde ann denscher munte, szo dit register mijt bringt, vnde is ynn der wijchte 38566  lodich 13 loth 2 $\frac{1}{2}$ orth.

Christian

52 ||

Dit is das besluut des gantszenn registers⁹³.

53 ||

Jtem szo belopt sich dit gantsze register tho fynem suluer, wes ick hebbe entfanghen ann ruwem suluer vnde an swedischen suluer vnde ann jochemdaler vnde an paymente, an dutscher munte vnde an denscher munte, szo dit register mijt bringt, vnde is ynn der wijcht 38566  lodich 13 loth 2 $\frac{1}{2}$ orth.

⁹¹) De nævnte Hvide, Søslinge, Fjortenpenninge, Firehvide og Toskillinger er typiske Møntsorter fra Frederik Is Tid, oppebaarne i forskellige Skatter og Halsløsningsbøder fra Jylland af Axel Juul, Peder Ebbesen, Christen Hvid og Provst Mads Ovesen. Den summariske og for lave Beregning af Finholdigheden af den gamle danske Mønt foranlediger Antegnelser §§ 17 og 33.

⁹²) De 2 Læg (quaternen): Blad 45—48 og 49—52.

⁹³) »Resultatet af hele Regnskabet« (Blad 53—59) giver en klar Fremstilling af alle Udmøntningerne fra 1534—39. For at lette Oversigten er det opstillet skematisk i Tillægget S. 184 f. Den beregnede Afgang paatales i Antegnelserne § 19.

Jtem szo is affghenomen van dusszem vorgheschreuen fijnem suluer 1997 ℥ lodich 10 loth. Dit is beschicket tho jochemdaler, vnde is ynn der wijcht $2204\frac{1}{2}$ ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ynt fijn $14\frac{1}{2}$ loth. Vnde is affghegaen ynn dem degel, szo ydt yn tenen ghegoten is, van 100 ℥ beschicket gudes 3 loth.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijten vnder dem hamer vnde yn der szeetschalen van 100 ℥ lodich 3 loth. Szo belopen sich de beyde affgangen thom summen 8 ℥ lodich $3\frac{1}{2}$ loth, vnde is fijns ynne 7 ℥ lodich 7 loth $2\frac{1}{2}$ quantijn.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der jochemdaler, szo blijfft dar noch tho ghewegen ℥ 2196 ℥ lodich 4 loth, des de ℥ holt $14\frac{1}{2}$ loth, vnde is vth ghemuntet an jochemdaler, vnde belopt sich thom talle 17570 stucken, vnde is gheschrodet up de ghewegen ℥ 8 stucken, vnde is fijns ynne 1990 ℥ lodich 5 loth $2\frac{1}{2}$ quantijn. Js vth der munte gaen 17 ℥ lubsch 1 β 7 penningen de ℥ fijns.

Christian

54 ||

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 4836 ℥ lodich 4 loth $3\frac{1}{2}$ quantijn. Hijr van sijn beschicket holsten 2 β stucken, vnde is yn der wijcht 10232 ℥ lodich 3 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn $7\frac{1}{2}$ loth 1 orth, vnde is affghegaen yn dem degel, szo dat yn tenen ghegoten is, vnde is van 100 ℥ beschicket gudes 1 ℥ ghewegenn.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijten vnder dem hamer vnde yn der szeetschalen van 100 ℥ lodich 24 loth. Szo belopen sich de beyde affgangen thom summen 300 ℥ lodich 10 loth, vnde is fijns ynne 142 ℥ lodich 2 loth $3\frac{1}{2}$ orth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge des holsten geldes, szo blijfft dar noch tho ghewegenn ℥ 9931 ℥ lodich 9 loth, des de ℥ holt $7\frac{1}{2}$ loth 1 orth, vnde is affghemuntet holsten 2 β stucken. Vnde is gheschrodet up de ghewegen ℥ 59 stucken, vnde belopt sich thom talle 49085 floren, vnde is fijns ynne 4694 ℥

lodich $2\frac{1}{2}$ loth $3\frac{1}{2}$ orth, gaen vth der munte 15 ℥ 10 β lubsch de ℥ fijns.

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 737 ℥ lodich $\frac{1}{2}$ loth. Hijr van sijn beschicket klipping penningen, vnde is ynn der wijcht 1179 ℥ lodich 4 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 10 loth, vnde is affghegaen ynn dem degel, szo dat yn tenen ghegoten is, vnde is van 100 ℥ beschicket guth 1 ℥ ghewegenn.

Christian

||

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttten vnder dem hamer vnde yn der szeetschalen van 100 ℥ ghewegen 1 ℥ lodich. Szo belopen sich de beyde affgangen thom summen 23 ℥ lodich, vnde is fijns ynne 14 ℥ lodich 6 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der klippingen, szo blijfft dar noch tho ghewegen ℥ 1156 ℥ lodich 4 loth, des de ℥ holt 10 loth. Vnde is gheschrodet up de ghewegen ℥ 16 stucken, vnde be-lopt sich thom talle 14800 gulden. Vnde is fijns ynne 722 ℥ lodich $10\frac{1}{2}$ loth, gaen vth der munte 50 ℥ densch de ℥ fijns⁹⁴.

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 1067 ℥ lodich 14 loth. Hijr van sijn beschicket klipping penningen, vnde is ynn der wijcht 2135 ℥ lodich 12 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 8 loth. Vnde is affghegaen yn dem degel, szo dat yn tenen ghegoten is, vnde is van 100 ℥ beschicket gudes 1 ℥ ghewegen.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttten vnder dem hamer vnde yn der szeetschalen van 100 ℥ ghewegen 1 ℥ lodich. Szo belopen sich de beyde affgangen 42 ℥ lodich. Vnde is fijns ynne 21 ℥ lodich vnde 4 loth.

Christian

55 ||

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der klippingen, szo blijfft dar noch tho ghewegenn ℥ 2093 ℥ lodich 12 loth, des de ℥ holt 8 loth.

⁹⁴) Som det fremgaar af Antegnelserne § 18 og Møntmesterens Svar, har Skriveren her skrevet fejl 50 ℥ i Stedet for 51 ℥ 3 β .

Vnde is vth ghemuntet klipping penningen. Vnde is gheschrodet up de ghewegen fl. 16 stucken. Vnde belopt sich thom talle 26800 gulden. Vnde is fijns ynne 1046 fl. lodich 10 loth. Gaen vth der munte 64 fl. densch de fl. fijns.

Noch is dar affghenomen van dusszen vorgheschreuen fijne suluer 2091 fl. lodich $14\frac{1}{2}$ loth. Hijr van sijn beschicket klipping penningen. Vnde is yn der wijcht $4781\frac{1}{2}$ fl. lodich. Hijr vann holt de fl. ynt' fijn 7 loth. Vnde is affghegaen yn dem degel, szo ydt yn tenen ghegoten is, van 100 fl. beschicket gudes 1 fl. lodich.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttē vnder dem hamer vnde yn der szeetschalen van 100 fl. ghewegen 1 fl. lodich. Szo belopen sich de beyde affgangen thom summen 96 fl. lodich, vnde is fijns ynne 42 fl. lodich.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der klippingen, szo blijfft dar noch tho ghewegen fl. $4685\frac{1}{2}$ fl. lodich, des de fl. holt 7 loth. Vnde is vth ghemuntet klipping penningen. Vnde is gheschrodet up de ghewegen fl. 16 stucken. Vnde belopt sich thom talle 60000 gulden. Vnde is fijns ynne 2049 fl. lodich $14\frac{1}{2}$ loth. Gaen vth der munte $73\frac{1}{2}$ fl. densch de fl. fijns.

Christian

||

Jtem noch is dar affghenomen van dusszem vorgheschreuen fijne suluer 488 fl. lodich 2 loth 1 quentijn. Hijr van syn beschicket klipping penningen. Vnde is ynn der wijcht 1115 fl. lodich 12 loth. Hijr van holt de fl. ynt' fijn 7 loth. Vnde is affghegaen ynn dem degel, szo ydt yn tenen ghegoten is, van 100 fl. beschicket gudes 1 fl. ghewegen.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttē vnder dem hamer vnde ynn der szeetschalenn van 100 fl. lodich 1 fl. . Szo belopen sich de beyde affganghen thom summen 22 fl. lodich. Vnde is fijns ynne 9 fl. lodich 10 loth.

Jtem wen dussze vorgeschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinghe der klippingen, szo blijfft dar noch tho gheweghen fl. 1093 fl. lodich 12 loth, des de fl. holt 7 loth. Vnde is vth ghemuntet klippinghenn, vnde is gheschrodet up de ghewegen fl. 16 stucken. Vnde belopt sich thom

talle 14000 gulden. Vnde is fijns ynne 478 fl lodich 8 loth 1 quentijn. Gaen vth der munte $73\frac{1}{2}$ fl densch de fl fijns.

Jtem noch is dar affghenomen van dusszen vorgheschreuen fijne suluer 2642 fl lodich 5 loth min 1 orth. Hijr van sijn beschicket klipping penningen. Vnde is ynn der wijcht 6039 fl lodich 9 loth. Hijr van holt de fl ynt fijn 7 loth. Vnde is affghegaen yn dem degel, szo ydt yn tenen ghegoten is, van 100 fl beschicket gudes 1 fl gheweghenn.

Christian

56 ||

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttten vnder dem hamer vnde ynn der szeetschalen van 100 fl lodich 1 fl ghewegen. Szo belopen sich de beyde affganghen thom summen 121 fl lodich 8 loth, vnde is fijns ynne 52 fl lodich 15 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinghe der klippingen, szo blijfft dar noch tho ghewegenn fl 5918 fl lodich 9 loth, des de fl holt 7 loth. Vnde is vth ghemuntet klipping penningen. Vnde is gheschrodet up de ghewegen fl 19 stucken, vnde belopt sich thom talle 90000 gulden. Vnde is fijns ynne 2590 fl lodich $7\frac{1}{2}$ loth min 1 orth. Gaen vth der munte 86 fl densch $13\frac{1}{2}$ fl densch de fl fijns.

Jtem noch is dar affghenomen van dusszem vorgheschreuen fijne suluer 363 fl lodich 7 loth. Hijr van sijn beschicket 4 β stucken, vnde is ynn der wijcht 1163 fl lodich. Hijr van holt de fl ynt fijn 5 loth. Vnde is affghegaen ynn dem degel, szo ydt ynn tenen ghegoten is, van 100 fl beschicket gudes 1 fl lodich.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttten vnder dem hamer vnde ynn der szeetschalen van 100 fl gheweghen 2 fl lodich. Szo belopen sich de beyde affgangen $34\frac{1}{2}$ fl lodich, vnde is fijns ynne 10 fl lodich $10\frac{1}{2}$ loth.

Christian

||

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der erstenn beschickinghe der 4 β stucken, szo blijfft dar noch tho ghewegen fl 1128 $\frac{1}{2}$ fl lodich, des de fl holt 5 loth. Vnde sijn affghemuntet 4 β stuckenn. Vnde is gheschrodet up

de ghewegen ⅆ 62 stucken, vnde belopt sich thom talle 7000 gulden. Vnde is fijns ynne 352 ⅆ lodich 12½ loth. Gaen vth der munte 50 ⅆ densch de ⅆ fijns.

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 4463 ⅆ lodich 6 loth. Hijr van sijn beschicket ghe-west 4 β stucken. Vnde is ynn der wijcht 17853½ ⅆ lodich. Hijr van holt de ⅆ ynt fijn 4 loth. Vnde is affghegaen ynn dem degel, szo dat ynn tenen ghegoten is, vnde is van 100 ⅆ beschicket gudes 1 ⅆ lodich.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttten vnder dem hamer vnde ynn der szeetschalen van 100 ⅆ ghewegen 2 ⅆ lodich. Szo belopen sich de beyde aff-ganghenn 535½ ⅆ lodich, vnde is fijns ynne 133 ⅆ lodich 14 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der 4 β stucken, szo blijfft dar noch tho ghewegen ⅆ 17318 ⅆ lodich, des de ⅆ holt 4 loth. Vnde sijn aff ghemuntet 4 β stucken. Vnde is gheschrodet up de ghewegen ⅆ 75 stucken, vnde belopt sich thom talle 130000 gulden. Vnde is fijns ynne 4319½ ⅆ lodich. Gaen vth der munte 75 ⅆ densch de ⅆ fijns⁹⁵.

Christian

57 ||

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 308 ⅆ lodich 14 loth. Hijr van sijn beschicket 4 β stucken. Vnde is ynn der wijcht 1412 ⅆ lodich. Hijr van holt de ⅆ ynt fijn 3½ loth. Vnde is affghegaen ynn dem degel, szo dat ynn tenen ghegoten is, vnde is van 100 ⅆ beschicket guth 1 ⅆ ghewegenn.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttten vnder dem hamer vnde ynn der szeetschalen van 100 ⅆ ghewegen 2 ⅆ. Szo belopenn sich de beyde affgangenn 42 ⅆ lodich. Vnde is fijns ynne 9 ⅆ lodich 3 loth.

Jtem wenn dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der erstenn beschickinghe der 4 β stuckenn, szo blijfft dar noch tho gheweghenn ⅆ 1370 ⅆ lodich, des de ⅆ holt 3½ loth. Vnde sijn affghemuntet 4 β stuckenn. Vnde is gheschrodet

⁹⁵) Som det fremgaar af Antegnelserne § 28 (og § 44), har Møntmesteren her svarligt forsyndet sig, idet han ikke har skrodet 75, men 80 ⅆ dansk paa Marken fin.

up de ghewegen ƛ 73 stucken. Vnde belopt sich thom talle 10000 gulden. Vnde is fijns ynne 299 ƛ lodich 11 loth. Gaen vth der munte 83 ƛ $6\frac{1}{2}$ β densch de ƛ fijns.

Christian

||

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 19214 ƛ lodich 4 loth $1\frac{1}{2}$ orth. Hijr van sijn beschicket dubbelde vnde eyntfoldige ƛ stucken. Vnde is yn der wijcht 47296 ƛ lodich 10 loth. Hijr van holt de ƛ ynt fijn $6\frac{1}{2}$ loth. Vnde is affghegaen yn dem degel, szo dat yn tenen ghegoten is, vnde is van 100 ƛ beschicket gudes 1 ƛ lodich.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttenn vnder dem hamer vnde ynn der szeetschalen van 100 ƛ gewegen 20 loth. Szo belopen sich de beyde affgangen 1064 ƛ lodich 4 loth. Vnde is fijns ynne 432 ƛ lodich 5 loth $2\frac{1}{2}$ quentijn.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der dubbelde vnde eyntfoldige ƛ stucken, szo blijfft dar noch tho ghewegen ƛ 46232 ƛ lodich 6 loth, des de ƛ holt $6\frac{1}{2}$ loth. Vnde sijn aff ghemuntet dubbelde vnde eyntfoldige ƛ stucken. Vnde is gheschrodet up de ghewegen ƛ der twie ƛ stucken 16 stucken vnde der eyntfoldige ƛ stucken 32 stucken. Vnde belopt sich thom talle 591775 gulden $1\frac{1}{2}$ ƛ densch. Vnde is fijns ynne 18781 ƛ lodich 14 loth 2 quentijn. Gaen vth der munte 75 ƛ densch de ƛ fijns⁹⁶.

Christian

58 ||

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 258 ƛ lodich $10\frac{1}{2}$ loth. Hijr van sijn beschicket 2 β stucken. Vnde is yn der wijcht $1374\frac{1}{2}$ ƛ lodich. Hijr van holt de ƛ ynt fijn 3 loth. Vnde is affghegaen ynn dem degel, szo ydt ynn tenen ghegoten is, van 100 ƛ beschicket gudes 1 ƛ ghewegenn.

⁹⁶) I Følge Antegnelserne § 20 (og § 27) skal Møntmesteren ikke have skrodet 75 ƛ , men 78 ƛ 12 β dansk «og mere» paa Marken fin, hvad han dog paastaar er kommet Kongen selv til gode efter Herr Johan Rantzaus Befaling. Denne Paastand er sandsynligvis kun halvvejs rigtig.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttē vnder dem hamer vnde ynn der szeetschalen van 100 ℥ ghewegen $2\frac{1}{2}$ ℥ lodich. Szo belopen sich de beyde affgangenn 48 ℥ lodich 2 loth. Vnde is fijns ynne 8 ℥ lodich $11\frac{1}{2}$ loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der 2 β stucken, szo blijfft dar noch tho ghewegen ℥ 1326 ℥ lodich 6 loth, des de ℥ holt 3 loth. Vnde is affghemuntet 2 β stucken. Vnde is gheschrodet up de ghewegen ℥ 120 stucken. Vnde belopt sich thom talle 8000 gulden. Vnde is fijns ynne 249 ℥ lodich 15 loth. Gaen vth der munte 80 ℥ densch de ℥ fijns.

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 97 ℥ lodich $\frac{1}{2}$ loth. Hijr van sijn beschicket 1 β stucken. Vnde is yn der wijcht 621 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ynt fijn $2\frac{1}{2}$ loth. Vnde is affghegaen yn dem degel, szo dat yn tenen ghegoten is, vnde is van 100 ℥ beschicket gudes 1 ℥ lodich.

Christian

||

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttē vnder dem hamer vnde ynn der szeetschalen van 100 ℥ ghewegen $2\frac{1}{2}$ ℥ lodich. Szo belopen sich de beyde affgangen 21 ℥ lodich. Vnde is fijns ynne 3 ℥ lodich $4\frac{1}{2}$ loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der β stucken, szo blijfft dar noch tho ghewegenn ℥ 600 ℥ lodich, des de ℥ holt $2\frac{1}{2}$ loth. Vnde is affghemuntet 1 β stucken. Vnde is geschrodet up de ghewegen ℥ 200 stucken. Vnde belopt sich thom talle 3000 gulden. Vnde is fijns ynne 93 ℥ lodich 12 loth. Gaen vth der munte 80 ℥ densch de ℥ fijns.

Jtem szo is de summa des denschen geldes, wat van dem suluer ghemuntet is, dat ick hebbe entfanghen van wegen ko. mat., vnde is ym talle 955375 gulden 24 β densch⁹⁷.

⁹⁷) Besynderligt nok paataler Antegnelserne (§ 36 jfr. § 21) ikke den endelige Sammentælling til 955375 Gylden 24 β dansk, thi en Sammentælling af de saa klart angivne Udmøntninger beløber sig til 915375 Gylden 24 β dansk Mønt + 66655 Gylden tysk Mønt (Jochemdaler og holstenske Toskillinger), altsaa tilsammen 982030 Gylden 24 β dansk.

Jtem szo is up dusszem vorgheschreuen summa des geldes wedder entrichtet tho ko. mat. behoeff nha lude mijnre qwij-tancien vnde registerenn 987399 gulden 2 β densch.

Jtem szo is vpboringhe vnde vthghijfft, dat ene yeghen dat ander affghekortet, szo hebbe ick mer vth gegeuen, als vth dem suluer ghemuntet is. Vnde is ym talle 32023 gulden 18 β densch. Vnde wes geldes ick hebbe mer vthgegeuen, als vth dem suluer ghemuntet is, dat is ynn der schrodinge ghesocht, vnde is ko. mat. thom bestenn ghescheen.

Christian⁹⁸

59 ||

Dit register ludet up allem gelde, wes ick hebbe uth gegeuen van wegen ko. mat. vth syn ghenade beuel vnde des marschalckes Melchior Rantszow, dar ick nycht aff gheqwy-teret bin van dem iare 35 ann.

61 ||

Anno etc. 35.

Jtem jnt erste entrichtet Kele Krabbe, des biscops voghet tho Aarhuszen, van wegen ko. mat. vth beuel mester Christen 1600 fl densch, js 640 gulden na lude synre bekantenissze, gheschreuen tho Aarhuszen, londag nest effter syndach oculi anno etc. 35 [6. *Marts*]. Dit gelt is ghekomen tho den boetsz-luden, de dar weren up den orloch schepenn⁹⁹.

Jtem noch entrichtet ko. mat. marschalck Melchior Rantszow 60 gulden denscher munte am szondage na Sijmonis & Iude anno etc. 35 [31. *Okt.*].

Jtem noch entrichtet Luder Becker vth beuel Melchior Rantszow 30 gulden denscher munte anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Hans van Gottingen vth beuel des marschalckes 30 gulden denscher munte anno etc. 35.

⁹⁸) Blad 60 er ubeskrevet og overkrydset.

⁹⁹) Skönt dette Regnskab skal omfatte Udbetalinger, for hvilke Kvitteringer ikke er givet, foreligger netop for den første Post Kvittering, indstukket her som Bilag: »Kield Krab kiendis met tenne mit egen hantskrift, at ieg haffuer annammet aff Regennolt myntmester 1600 fl dansk i klipping penninge. Screffuet i Arhus lørdag nest effter syndag oculj anno etc. 1535« (Bagsidepaategning med Møntmesterens Skrivers Haand:) »Kele Krabbe vp 1600 fl densch, js 640 floren«. Den tyske Skriver har undtagelsesvis bi-beholdt den danske Datering (londag!).

Jtem noch entrichtet Joest Jnghenhuus vth ko. mat. beuel 20 gulden, do he nha ydt landt tho holsten gheschicket worde anno etc. 35¹⁰⁰.

Jtem noch entrichtet Detleff Brockdorp van wegen ko. mat. 40 gulden, do sijn gnade van Ringstede kam anno etc. 35¹⁰¹.
Summa lateris 820 gulden munte.

Christian

62 ||

Anno etc. 35.

Jtem noch ko. mat. laten forderen bij sijnem junge 20 gulden, do sijn gnade van Ringstede kam anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Rondes Hoern 40 gulden vth Melchior Rantszow des marschalckes beuele anno etc. 35.

Jtem noch ghedaen den goltsmeden 40 gulden vor dat suluer tho schauen¹⁰². Noch 16 gulden vor kost vnde bier. Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Christoffer vam Husze 50 gulden vth ko. mat. beuele. Am szonauende vor Martini anno etc. 35 [6. Nov.].

Jtem noch entrichtet Fabian van Winszem 20 gulden vth ko. mat. beuele. Am manedage na Martini anno etc. 35 [15. Nov.].

Jtem noch entrichtet Jone, ko. mat. doerknecht, 20 gulden vth beuel ko. mat. Am szondage vor Katherine anno etc. 35 [21. Nov.].

Jtem noch entrichtet Hans Kelszen, goltsmijth tho Roskildt, 50 gulden vann wegen ko. mat. vor dat swedesche suluer tho brenden. Anno etc. 35¹⁰³.

Jtem noch vtgegeuen tho vngelt 40 gulden vor koelen,

¹⁰⁰) Den 5. Marts udbetalte Møntmesteren 12500 $\frac{1}{2}$ dansk til denne betroede Mand (Provst i Uetersen Kloster), se det følgende Regnskab, Quit-tansbogen Blad 9 b, og samme Dag fik han Rejsepas, se D. Mag. 4 III 337.

¹⁰¹) Den 30. Oktober 1535 var Kongen i Roskilde, men om han da var kommen fra Ringsted, vides ikke. I al Fald maa dette Besøg i Roskilde ligge mellem den 23. September, da Christian III vendte tilbage fra Skaane og sit Besøg hos Gustav Vasa i Stockholm, og den 5. November, da han rejste til Hertugdømmerne. Christian IIIs Itinerar, G. Waitz: Lübeck unter Jürgen Wullenwever III S. 577 f.

¹⁰²) Guldsmedene i Aarhus i Foraaret 1535, se ovenfor S. 5 og Anm. 12.

¹⁰³) Se ovenfor S. 12 og Anm. 28.

ringen, yszer werck, dat tho dem swedeschen suluer kam tho brenden. Anno etc. 35.

Summa lateris 296 gulden munte.

Christian

||

Anno etc. 35¹⁰⁴.

Jtem noch entrichtet Cordt von Honsteyn ouerste vth beuel Christoffer van Felten 1000 floren¹⁰⁵. Am midweken vor trium regum anno etc. 35 [5. Jan. 1536!].

Jtem noch entrichtet Melchior Rantszouwen schriuer Andreas 54 gulden an $\frac{1}{2}$ stucken vnde 4 β stucken. Am midweken nha reminiscere anno etc. 36 [15. Marts].

Jtem noch entrichtet Jurgen van der Wijsche¹⁰⁶ 30 gulden vth beuel Melchior Rantszow. Am szondage oculi anno etc. 36 [19. Marts].

Jtem noch entrichtet ko. mat. drawanten vth beuel Melchior Rantszow 90 gulden. Am donredage na letare anno etc. 36 [30. Marts].

Jtem noch entrichtet Hans Kitszer vth beuel Casper Fuchs van wegen ko. mat. 20 gulden¹⁰⁷. Am donredage na letare anno etc. 36 [30. Marts].

Jtem noch entrichtet den repsleger van Flenszborch¹⁰⁸ vth beuel Melchior Rantszow tho Slangszdorp 27 $\frac{1}{2}$ gulden, do ko. mat. na Helskenore toech. Am frijdage na letare anno etc. 36 [31. Marts].

¹⁰⁴) Skrivfejl for 36.

¹⁰⁵) En Kvittring fra Obersten paa 1000 Gylden foreligger med Datering 3. Januar. D. Mag. 4 III 283. I hans summariske Regnskab, opgjort med den øverste Feltherre Christopher von Veltheim, se D. Mag. 4 III 265 f., nævnes denne Udbetaling ikke.

¹⁰⁶) Sandsynligvis »den gamle» J. v. d. Wisch, Skibshøvedsmand. D. Mag. 4 III 53.

¹⁰⁷) Da Caspar Fuchs var Secretair i det tyske Cancelli, angaar denne Udbetaling sikkert Hans Kitschers Regnskab for tyske Cancelli, Udgift i Januar—Februar 23 Gylden. D. Mag. 4 III 269.

¹⁰⁸) Ditlev Rebslager, se D. Mag. 4 III 7 og Dipl. Flensb. II 524. — Kongen kom tilbage fra Hertugdømmerne og var i Kalundborg 18.—28. Marts og i Helsingør 6. April. Waitz, anførte Sted. — Landevejen fra Roskilde til Helsingør gik over Slangstrup.

Jtem noch entrichtet Hans Bere¹⁰⁹ twie roth knechten, de mede up de schepe kemen, 96 gulden. Anno etc. 36.

Jtem noch ghedaen ko. mat. dorch Tymme Schramme 153 $\frac{1}{2}$ ½ ƥ densch, js 41 gulden 1 ƥ densch an 4 β stucken. Am szonauende na des heren hemmeluarth anno etc. 36 [27. Maj].

Summa lateris 1378 $\frac{1}{2}$ ½ gulden munte 1 ƥ densch.

Christian

63 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch Melchior Rantszouwen dener ghedaen vt sijnem beuele 10 ƥ densch, js 4 gulden. Am szonauende vor pinxten anno etc. 36 [3. Juni].

Jtem noch entrichtet Jone, ko. mat. doerknecht, vt zijn gnade beuel 200 ƥ densch, js 80 gulden. Am dage sacramenti anno etc. 36 [15. Juni].

Jtem noch entrichtet eyn reysich knecht vth beuel Melchior Rantszow 16 gulden. Am dage sacramenti anno etc. 36 [15. Juni].

Jtem noch entrichtet den klenen boeden, de yn Sweden toech, 40 gulden vth beuel Melchior Rantszow, Am frijdage na sacramenti anno etc. 36 [16. Juni].

Jtem noch entrichtet eynem boetszman 100 ƥ densch, js 40 gulden, vth beuel Melchior Rantszow. Am szonauende na sacramenti anno etc. 36 [17. Juni].

Jtem noch entrichtet Jone, ko. mat. doerknecht, 100 floren an dubbelde ƥ stucken tho ko. mat. behoeff. Am szonauende na trinitatis anno etc. 36 [17. Juni].

Jtem noch Melchior Rantszow gheszant bij sijnem dener 60 ƥ ann 4 β stucken, js 24 gulden. Am frijdage vor Johannis anno etc. 36 [23. Juni].

Jtem noch ghedaen Hans Bere 100 gulden van wegen ko. mat. Am szondage nha Johannis anno etc. 36 [25. Juni].

Summa lateris 404 gulden munte.

Christian

||

¹⁰⁹⁾ Hans von Bern var Høvedsmand (D. Mag. 4 III 175) og førte en Fænnike (henved 500 Knægte). En Rode, ført af en Rodemester, talte 12 Mand; 96 Gylden er en Maanedes Sold for 2 Roder (4 Gylden pr. Knægt).

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Jone 20 floren van wegen ko. mat., do ko. mat. wech toech. Am midweken na Johannis anno etc. 36 [28. Juni].

Jtem noch entrichtet Hinrick van Hamen bussze schutte 20 floren munte vth Jone beuele. Am midweken na Johannis anno etc. 36 [28. Juni].

Jtem noch entrichtet Michel Groepe, ghefordert van ko. mat. wegen, 70 ½ densch, js 28 gulden. Am dage Petri vnde Pauli anno 36 [29. Juni].

Jtem noch Jone ghedaen 100 floren van wegen ko. mat. Am donredaghe na visitationis Marie anno etc. 36 [6. Juli].

Jtem noch ghedaen den goltsmeden tho Roskildt 30 ½ densch, js 12 gulden, vor er arbeyt¹¹⁰. Anno etc. 36.

Jtem noch Melchior Rantszow ghedaen 100 floren, do Marcus Meyer tho Roskildt was ghebracht vnde na Scoldenes scolde ghefuret werden¹¹¹. Anno etc. 36.

Jtem noch ghedaen Melchior Rantszouwen dener 100 gulden an 4 β stucken, dussze 100 floren hadde Melchior vor henne ghelenet van Goszen tho Foerde, de krech he wedder. Actum am dage assumptionis Marie anno etc. 36 [15. Aug.].

Jtem noch Erick Vren ouerantwordet van ko. mat. wegen 10 floren munte. Do suluest anno etc. 36 [15. Aug.].

Summa lateris 490 floren munte.

Christian

64 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Semmeler¹¹² 50 ½ densch, js 20 gulden van wegen ko. mat. vth beuel Frans Trebbow, ko. mat. secretarius. Anno etc. 36.

¹¹⁰) For at tilberede Møntsølvet, afskave forgyldt Sølv og finere ringholdigt Sølv. Se nedenfor, hvor Heyn Guldsmid nævnes. Hans Keldsen er nævnt ovenfor, Anm. 28. Guldsmidesvendene i Roskilde havde faaet Tilhold om at forblive i Staden (D. Mag. 3 V 120) for at være til Tjeneste ved Mønten.

¹¹¹) Det var den 6. Juni, at Marcus Meyer, som havde overgivet sig i Varberg den 28. Maj, kom i Forhør paa Hvidøre; den 9. Juni blev han forhørt paa Skjoldnæs (mellem Roskilde og Ringsted) hos Melchior Rantzau (Aktstykker I 296, 301 og 302). Den 17. Juni blev han og hans Broder Gert Meyer halshuggede og stejlede ved Helsingør. Paludan-Müller II 332.

¹¹²) Hans Semler og Frans Trebbow fik den 30. Sept. 1537 Fuldmagt til

Jtem noch hebbe ick gegeuen tho Roskildt den goltsmeden, de mij hebben helpen dat suluer dunne tho slaen, dar dat gelt aff ghemaket is, up dat ick mochte des tho eer thom gelde komen, vnde hebbe sze mothen holden ynn kost ynn der herbergen, vnde staen mij mijs kost vnde bier vor 955 floren. Anno etc. 36.

Jtem noch vor dat vorgulde suluer tho schauen gegeuen tho Roskildt denn goltsmeden 300 ƥ densch, js 120 gulden. Anno etc. 36.

Jtem noch den goltsmeden gegeuen vor dat suluer tho brenden, dat tho denn jochemdaler kam, 520 ƥ densch, js 208 gulden. Actum am dage Thome vnde lichtmis anno etc. 38 ock 39 [21. Dec. og 2. Febr.].

Jtem noch gegeuen den goltsmeden, de ydt suluer schaeffden 250 ƥ densch, js 100 gulden munte, krech Heyn goltsmijth vth mester Jaspers beuel. Anno etc. 38.

Jtem noch mester Jasper Brochman gedaen 100 ƥ densch, js 40 gulden, welck [he] hefft ghebruket tho boede loen, de na dem suluer ghereden sijn. Anno etc. 38 ock 39.

Summa lateris 1443 gulden munte.

Christian

||

Anno etc. 38.

Jtem den dach exaltationis crucis [14. Sept.] dorch anforderinge mijnre gheszellen, als ynn dem talle 18, dat ick ko. mat. moste anlangenn, vmme der thoszaghe willen, de sijn gnade ene ghedaen hadde tho Roskildt up der munte dorch Detleff Brockdorp yn sijn gnade bij weszen¹¹³, szo sijn gnade de stadt eroeferde, dat sze sijn gnade dancken scholden. Hijr up hefft mij ko. mat. ynn beuel ghedaen, dat ick mijs den gheszellen scolde eyn vordrach maken, szo dat sze ghestillet mochten werden. Szo hebbe ick mijs ene eyn vordrach ghemaket

at drive Bjergværk i Norge. Brünlich: Norges Biergverker Bilag I 3. Muligvis er denne Semler identisk med den saksiske Bjergmester Hans Cimbler, der blev sendt til Norge 1538, se Langebeks Excerpter 304 (Kgl. Bibl.) og Diplomatarium Norvegicum 16. Samling (Chria. 1903) S. 746.

¹¹³) Dette Løfte er vel givet i Efteraaret 1535, da hans Naade kom fra Ringsted (se Blad 62). — Et senere Kongebesøg paa Mønten omtales den 1. September 1536 (D. Mag. 3 VI 47).

van ko. mat. wegen, dat ick eynem yderen gaff 36 ƒ densch tho eyn kleet. Szo hebbe ick den twen smijthmesteren gegeuen eyn yder szo vele, als der anderen gheszellen twie, als dat eyne wijsze effte ghebruck is vnder den munter gheszellenn.

Jtem szo is de summa, dat den gheszellen gegeuen is vth ko. mat. beuele, als 720 ƒ densch, js 288 florenen.

Jtem noch 10 gheszellen tho Rijpen gegeuen vor eyn hoff kleet van wegen ko. mat. eynem yderen 25 ƒ densch vnde dem smijthmester 50 ƒ densch¹¹⁴. Szo is de summa, dat den gheszellen tho Rijpen gegeuen is vth ko. mat. beuele, 275 ƒ densch, js 108½ gulden 4 scelling densch¹¹⁵.

Summa lateris 396½ floren 4 β densch.

Christian

65 ||

Anno etc. 37.

Jtem jnn Norwegen gheschicket eyn vorweszer der munte mijt drie gheszellen¹¹⁶ vnde eyn ytlicken gegeuen 4 floren de

¹¹⁴) Frederik Is gamle Mønt i Ribe var taget i Brug igen. Der foreligger Firskillinger 1535 og Toskillinger og Skillinger 1536, men efter al Sandsynlighed er disse Mønter antedaterede, og Mønten i Ribe er først sat i Gang, efter at Møntvirksomheden i Roskilde var afviklet i Slutningen af 1536. Den her udbetalte Ducør tyder ogsaa paa, at det er aftakket Mandskab fra Roskilde, der arbejdede i Ribe, indtil Slotsfogden Klaus Sehested og Rentemester Jørgen Pedersen efter Kongens Ordre i Efteraaret 1538 tog Stemplerne i Forvaring og standsede Udmøntningen. D. Mag. 3 VI 194.

¹¹⁵) Her er en Fejl; der skulde staa 300 ƒ = 120 gulden. Se Antegnelserne § 22.

¹¹⁶) Disse Møntersvende er udsendt i Henhold til Forslag i et udateret Aktstykke, D. Kanc. Norske henlagte Sager 1536—37:

— — — Jtem hui ko. matt. will haffue thet forhandlett om beskatting oc hielp aff the, siig forsett haffue, oc anden landehielp tiill att oprette en oprecktiig mønt mett, som man kan opholde hans naades krigsfolk mett. Jtem att ko. matt. will skikke sin egne møntmesther mett, som haffue hans naades breff oc beffaling paa, huadt korn marchen fientt skall holde, oc ther staa hans naade for oc gjøre hans naade sielffue regnnskab. — — — (I det følgende foreslaas bl. a. at sende 1500 Mand Krigsfolk).

Jtem ware thett oc stuorligen behoff, att wij finge mett oss en tre eller fire maanetz soldt tiill samme landtzknechte eller sølff, ther mand kunde ladhe thet møntte aff. — — —

Der kendes nu Skillinger fra Bergen 1537 (og med Antedatering eller fejl Aarstal: 1533!). Derimod er en paatænkt Udmøntning i Throndhjem atter opgivet (se ogsaa Anm. 117).

maente, wen sze nijcht arbeyden, vnde dem vorweszer ge-
geuen de weke 8 floren, sze arbeyden effte nijcht. Szo hebben
sze dar ghearbeydet 4 weken, vnde sze sijnt 20 weken wech
ghewest. Szo rest den drie eyn yderen 4 maente, js 48 floren
munte, dem vorweszer de 20 weken, js 160 floren. Js tho
szamen 208 floren.

Jtem noch em mijt ghedaen an gelde 300 ƛ densch thor
teringhe, js 120 gulden munte.

Jtem noch 12 floren eyn gloye panne ghekofft, den sze mijt
sze kregen.

Jtem noch Karel Schotten¹¹⁷ gegeuen 40 ƛ densch, js 16
gulden vor prouande, do sze van Bergen aff na Drontheym
szeghelden.

Jtem noch eyn paer probier schalen mijt dem thobehoere,
koste 10 floren. Dit is dar vorbrent mijt ander dingen mer.

Jtem noch ann degelen, ann wijnsteen vnde ann eyn szeet-
schale, koste 23 floren.

Jtem szo is de summa der vnkosten, de up de munte yn
Norweghenn ghegaen is, 972 ƛ 8 β densch.

Christian

||

Jtem hijr up wedder entfanghen an wijnsteen, an szeet-
schalen, an degelen vnde an mele, an lassze, an speck vnde
rijntflesche, dat ene ouerghebleuen was, dat ydt sich belopt
thom gelde 237 ƛ densch.

Jtem szo blijfft de vnkoste, de up de munte yn Norwegen
ghegaen is, dat ene yeghen dat ander affghekortet 735 $\frac{1}{2}$ ƛ
densch, js tho gulden tall 294 gulden 8 β densch.

Christian

66 ||

Anno etc. 36.

Jtem der koninghynne ghedaen an dubbelde vnde eyntfoldige
 ƛ stucken 400 ƛ densch, halede Otto Meler vnde werth ghe-
lenet van Hinrick Munter vnde Erick Kremer tho Koppen-

¹¹⁷) Skipper Karl Skotte (Karl von Hustedt) førte i Grevefejden den
Aalborger Bøjert. D. Mag. 4 III 217. Møntpersonalet har sandsynligvis været
hans Passagerer. Om Udsendelse af Skibe til Bergen og Trondhjem 1537 se
Paludan-Müller II 400 ff.

hagen¹¹⁸. Am szonauende na Andree anno etc. 36 [2. Dec.].

Jtem noch 100 ₰ vor vncij golt, js 40 gulden tho dem smucke ynn der kroninge. Am donredage vor Magdalene anno etc. 37 [19. Juli].

Jtem noch klene Szebalddt¹¹⁹ ghedaen 300 ₰ an dubbelde ₰ stuckenn, dat forderde he mijt der koninghyinnen ringe. Js 120 gulden. Am dage decollationis Johannis anno etc. 37 [29. Aug.].

Jtem noch 100 ₰ vor vncij golt, js 40 gulden tho dem smucke. Am dage decollationis Johannis anno etc. 37 [29. Aug.].

Jtem noch der koninghyne gheszant bij Hans Hüge 200 ₰ densch, js 80 gulden. Am dage natiuitatis Marie anno etc. 37 [8. Sept.].

Summa lateris 1000 ₰ densch, js 400 gulden munte, 2½ ₰ densch vor den gulden gherekent.

Summa des registers 5822 floren 28 β densch.

Christian¹²⁰

||

Dit register ludet up alle vnkosten vnde vthghyfft, wes up der munte ghegaen is ynt iar 35 tho Aarhuszen vnde ynt iar 35 ock 36 tho Roskilde vnde ynt iar 37, 38 vnde 39 tho Koppenhagen etc. 69 ||

Anno etc. 35.

Jtem szo hebbe ick tho Aarhuszen yn der munte laten bouwen, wes dar ynn behoeff was.

Jnt erste drie groete schorstenen vth de grunth up ghemuret, ynn der koecken vnde yn de smelte kamer vnde yn der eszen, darne gloyet, staen 500 ₰, js 200 gulden munte.

Jtem noch 16 szezzen vnde preech balyen, kosten mij 125 ₰,

¹¹⁸) Møntmesteren har altsaa her maattet laane de af Dronningen rekvi-rerede Penge af de nævnte to Borgere, af hvilke Henrik Mynter nævnes D. Mag. 3 VI 107 (i 1537) og 4 II 34 (i 1524); han vides ikke at have været Møntmester, trods (Familie-)Navnet.

¹¹⁹) Sebald stod (ligesom Otto Meler) i Dronningens Tjeneste, han nævnes saaledes D. Mag. 4 III 162, og er maaske (som antaget D. Mag. 4 III 75) identisk med Mester Sebald Guldsmid, der herefter synes at have udført Arbejde til Kroningen den 12. August 1537.

¹²⁰) Blad 67 og 68 er ubeskrevne og overkrydsede.

js 50 gulden, mijt tymmerluden vnde arbeydes loen vnde yszer werck, kost vnde bier.

Jtem noch dat huus tho decken vnde den stall, dar de kolen ynn leggen, kosten 170 fl , js $67\frac{1}{2}$ gulden.

Jtem noch den hoff vmme her to beplancken vnde den tuun ynn dem houe, vnde buten vor dat water her vnde bynnen vor, koste ynn alle 250 fl densch, js 100 gulden munte.

Jtem noch $62\frac{1}{2}$ fl , de ick gaff vor norsche delen vnde klene sparren, de bleuen dar liggen. De den hoff dar ynne hefft, de mach darumme weten, wor dat bleeff. Js 25 gulden.

Jtem noch gegeuen vor kost vnde bier vnde teringe, sunt dat ick van Gottorp vor vnde tho Aarhuszen was mijt mijne gheszellen vnde volck, js thom gelde 5000 fl densch, js 2000 gulden¹²¹.

Summa lateris 2443 gulden munte.

Christian

70 ||

Anno etc. 35.

Jtem dho ick de munte ann hoff tho Roskildt, bouwede ick vijff groete schorstenen, kosten $527\frac{1}{2}$ fl densch, js 211 gulden.

Jtem noch hebbe ick laten bouwen up der munte ynn der smijttten szeeszen vnde preechbalien vnde de smede tho scellen vnde slaepkameren vnde herbergen, wes dar yn behoeff was, mijt kalck, leem vnde steen, brede vnde tymmer vnde arbeydes loen, kost vnde bier. Js thom gelde 1500 fl densch, js 600 gulden.

Jtem noch hebbe ick ghehadt twie arbeydes luden tho Roskildt up der munte, szo lange als ick dar was, de mij hebben ghearbeydet, was ick tho doende hadde vnde des noetrofftig was tho der munte behoeff, vnde staen mij mijt kost vnde bier vnde loen 350 fl densch, js 140 gulden munte.

Jtem szo hebbe ick vth gegeuen vor kost, bier vnde allent, wes ick tho der koecken behoeff hadde, groeth vnde kleyn, szo langhe als ick tho Roskildt de munte hadde vnde tho Koppenhaghenn ann hoeff. Vnde belopt sich thom gelde 11025 floren munte.

Jtem dit nagheschreuen is ghekomen tho der munte behoeff,

¹²¹) Mønten flyttedes fra Gottorp til Aarhus i December 1534—Januar 1535, til Roskilde i August 1535 og til København i Efteraaret 1536.

vnde is ynt erste ghekofft 90 schippundt koppers. Dar mijt
sijn ghewest 9 schippundt, gegeuen vor dat schippundt 75 fl. .
Noch sijn mijt ghewest 20 schippundt, gegeuen vor dat schip-
pundt 90 fl. . Noch vor 30 schippundt gegeuen vor dat schip-
pundt 100 fl. . Vnde vor de ander 30 schippundt gegeuen vor
dat schippundt 150 fl. densch¹²². Vnde is thom gelde yn alle
3990 floren.

Summa lateris 15966 floren munte.

Christian

||

Anno etc. 35¹²³.

Jtem noch ghekofft van Frans Trebbow tho behoeff der
munte 15 centener schiuen koper, steyt betalet na lude sijnre
handtschrift vor 900 fl. densch, js 360 gulden. Actum Ros-
kildt am szondage nha pinxten anno etc. 36 [11. Juni].

Jtem noch hebbe ick laten kopen tho Dantszick 30 centener
koppers, de ick wolde hebben ghebruket tho der munte, des
mij den tijden noetroffich was. Vnde kosten mij ynt gelt
1000 fl. densch, Js 400 floren. Dit suluige koper hadde ick
gheschepet vnde wert mij ghenomen ynn der szee van hertoch
Alberts volck¹²⁴.

Jtem noch hebbe ick gegeuen den munter gheszellen tho
arbeydes loen, dar sze vor ghearbeydet hebben tho Aarhuszen

¹²²) Denne summariske Opgørelse giver kun 89 Skippund Kobber, hvad
Antegnelserne § 68 ikke særlig fæster sig ved. Iøvrigt paataler Antegnelserne
§§ 59—72 den mangelfulde Oversigt over Kobberet. — Til det her nævnte
Kobber, købt for 100 fl. Skippundet, hører en bevaret forsegleet Kvittering,
der er bilagt Møntregnskaberne:

•Jck Reynolt Junghe, ko. ma^t. tho Dennemarckenn muntemester tho
Roskildt, bekenne mijt dusse apene hantschrift, dat ick hebbe vth ko. ma^t.
vorderinghe entfangen ander halff scippunt ander halff lijspunt koper tho
der munte behoeff, vmme mijn ghelt ghekofft van der stadt Nestwel, dat
scippunt betaelt vmme hundert fl. densch, is ydt lijspundt vijff fl. . Dit hefft
de noth ghevordert tho der munte behoeff etc. Datum Roskildt des donre-
daghes vor wijnachtenn anno 35^a [23. Dec.].

1 Skippund = 20 Lispund = 320 Pund = 640 fl.

¹²³) Fejlskrift for 36.

¹²⁴) Gert Meyer, der i Januar 1536 havde stillet sig med sit Skib til Hertug
Alberts Tjeneste, og som fandt Tilhold i de meklenborgske Stæder Rostok
og Vismar, tog netop i Februar 1536 et rigt ladet lybsk Skib, der kom fra
Danzig. Paludan-Müller II 326. — Se ogsaa Anm. 111.

vnde tho Roskildt vnde Koppenhagen, vnde is thom gelde 7000 gulden mijt den smijthmesteren. Den gulden gherekent tho $2\frac{1}{2}$ ⷀ densch.

Jtem noch hebbe ick ghekoft tho der munte behoeff 4000 last kolen, steyt de last betalet 3 ⷀ densch, js thom gelde 4800 gulden, den gulden gherekent tho $2\frac{1}{2}$ ⷀ densch.

Jtem noch hebbe ick gegeuen den smeden tho Aarhuszen, de mij hebben ghemaket hemeren, tangen, stempel vnde, wes ick tho der munte bedarff hebbe ghehad, 262 gulden munte.

Jtem noch hebbe ick gegeuen den smeden tho Roskildt, de mij hebben ghemaket, wes ick tho der munte bedarff hebbe ghehad, groeth vnde kleyn, vnde belopt sich thom gelde 800 gulden munte.

Summa lateris 3622 gulden munte¹²⁵.

Christian

71 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch hebbe ick gegeuen mester Adam, ko. mat. kleyn smijth tho Roskildt, 117 ⷀ densch, js 46 floren 2 ⷀ densch. Noch an koelen vnde eyn tunne botter vnde 4 tunne meles belopt sich thom gelde 91 ⷀ densch, js 36 gulden 1 ⷀ. Js de summa ynn alle tho gulden gherekent 83 gulden. Dit vorgheschreuen hebbe ick em ghedaen vth beuel ko. mat., dat he dar vor arbeyden scholde. Vnde is ghestoruen vnde hefft dar nijchtes vor ghedaen.

Jtem noch ghekoft tho der munte behoeff 5 last oszemundt, dar ick van hebbe laten maken tho den smeden, wes ick hebbe bedarff ghehad tho der munte. Vnde is thom gelde 300 gulden, de last gherekent vor 150 ⷀ densch, js ydt fat $12\frac{1}{2}$ ⷀ densch¹²⁶.

Jtem noch gegeuen vor kernstael vnde huuesteen stael effte eggestaal, dat dar is ghebruket tho den penszonen vnde stempeleyn vnde vor de scheren, ambolten vnde hemeren tho leggende, wor dat noeth is ghewest, 200 gulden munte.

¹²⁵) Skrivfejl for 13622, se ogsaa Antegnelserne § 35 og Møntmesterens Svar.

¹²⁶) Et Fad Osmundjern svarede til et Skippund, Stockholmsvægt, der er beregnet til 137 kg. 12 Fade (Skippund) udgjorde altsaa en Læst. Rolf Falck-Muus: Osmundvekten. Med hammare och fackla IV (1932) 138—171.

Jtem noch gegeuen vor lunenborger solt, dat ghebruket is tho dem gelde wit tho makende, 195 gulden munte.

Jtem noch hebbe ick twie boeden vth gheszant ynn Dutschlandt na Collen vnde nha sinte Annen berch vnde ynn Jochemsdael, munter gheszellenn tho wege tho bringenn, vnde wes ick mer tho der munte bedarff hebbe ghehadt, kosten 86 gulden munte.

Summa lateris 864 gulden munte.

Christian

||

Jtem noch hebbe ick laten halen vth Dutschlandt 20 munter gheszellen vnde hebbe gegeuen eynem yderen 4 gulden tho der teringhe ynt landt. Js thom gelde 80 gulden munte.

Jtem noch hebbe ick dussze vorbemelten gheszellen moten geuen, do sze sijnt tho Roskildt ghekomen, eynem yderen 10 gulden vor eyn kleet, szo ko. mat. tho voren den anderen gegeuen hadde, de ick ynt lanth hadde. Vnde belopt sich thom gelde 200 gulden munte.

Jtem noch hebbe ick ghekrege 6 munter gheszellen vth Pruszen vnde eynem yderenn ghegeuen tho der teringe 4 gulden ynt landt vnde 4 gulden wedder vth dem lande, do ick erer nijcht mer bedarff hebbe ghehadt. Vnde is thom gelde 48 gulden.

Jtem noch hebbe ick gegeuen 40 munter gheszellen eynem yderen 6 $\frac{1}{2}$ tho eyn paer hoeszen, vnde is thom gelde 96 floren. Vnde is ene gheschencket, dat sze des tho flijtiger scolden arbeyden.

Jtem noch hebbe ick den munter gheszellen gegeuen up drie tijt 60 gulden munte, dat ene is gheschencket, vmme dat sze des tho willigher scholden sijn tho der arbeyt.

Jtem dussze vorgheschreuen schencke der gheszellen hebbe ick ghedaenn ko. mat. thom besten, dat sze des tho flijtiger scholden arbeyden, szo dat sijn gnade krijghes volck mochte ghefordert werdenn ynn der betalinghe.

Summa lateris 484 gulden munte.

Christian

72 ||

Jtem noch gegeuen Matthijs goltsmijth van Huszum, de mij hefft ghemaket de munt yszeren, dar dat gelt up ghemuntet is, 100 gulden munte, den gulden gherekent tho $2\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ densch.

Jtem noch hebbe ick ghekregeyn eyn gheszelle vth Pruszen
mijt namen Nijckels, de mij hefft de munt yszeren ghemaket
thom gelde, dem gegeuen 60 gulden munte.

Jtem noch hebbe ick ghekregeyn eyn gheszelle van Lubke
mijt namen Bartelt, de mij hefft munt yszeren ghemaket,
dem gegeuen 200 gulden munte.

Jtem noch hebbe ick gegeuen eynem boeden, den ick hebbe
vth gheszant na suluer, koper vnde kolen, war dat noedich was
tho doende, vnde is thom gelde 107 $\frac{1}{2}$ fl densch, js 43 gulden.

Jtem up dat dutsche gelt, dat mester Jasper ouerantwordet
is vann wegen ko. mat., als nomlickenn jochemdaler vnde
dubbelde holsten scellingen, hebbe ick ghearbeydet mijs 12
gheszellen 20 weken, vnde is vpghegaen ann kost vnde bier
1325 fl densch, js 530 gulden munte.

Jtem noch an koelen, hemeren vnde scheren vnde amboltenn
vnde yngeoeten, js 236 fl densch, js 104 gulden munte.

Summa lateris 1037 gulden munte.

Christian

||

Jtem noch 960 fl densch vor koper, dat tho dem holsten
gelde is komen. Des koppers was 6 schippundt 5 lijszpundt.
Js tho gulden tall 384 gulden munte. Dat schippundt ghe-
kofft vor 160 fl densch¹²⁷.

Jtem noch vor jochemdaler yszeren gegeuen tho smeden vnde
tho maken, hijr vnde Lubke 250 fl densch, js 100 gulden munte.

Jtem noch dat koper tho dem densem gelde, js 10 schip-
pundt, js 1600 fl densch, js 640 gulden munte.

Jtem noch vor oszemundt gegeuen 127 $\frac{1}{2}$ fl densch, js 51
gulden, sijn gheweszen 6 faten, ydt fat 20 fl densch. Js ghe-
bruket tho testen vnde sus anders ydt suluer tho brenden.
Anno etc. 38 ock 39.

Jtem noch gegeuen dem smede vor arbeydes loen 167 $\frac{1}{2}$ fl
densch, js 67 gulden. Anno etc. 39.

Summa lateris 1242 gulden munte.

Summa dusszes registers 35658 gulden munte.

Christian¹²⁸

73 ||

¹²⁷⁾ Antegnelserne § 24 (§ 70) betegner dette Køb som unødigt.

¹²⁸⁾ Bagsiden og de sidste 5 unummererede Blade i Bindet er ubeskrevne
og overkrydsede.

II. (A-Bogen.)

Muntzmeisters rechnung

de anno

1534

1535

1536

1537

1538

1539¹²⁹.

Register des suluers, wes ick entfanghen hebbe van wegen
ko. mat. vth ko. mat. kamer, geleuert dorch Hans Kitszer
ynt iar 39. 1 ||

Anno etc. 39.

Jtem den dinxdach nha jnuocauit [25. Febr.] entfanghen
van Hans Kitszer vth ko. mat. beuel an tenen, dat is vorgult
suluer ghewest. Vnde is ynn der wijcht 518 ℥ lodich 12 loth.

Jtem noch van Kitszer entfanghen 9 ℥ lodich 8 loth. Js
ock van dem vorgulden suluer, dar van de ℥ holt $\frac{1}{2}$ loth
goldes.

Jtem noch entfanghen van Kitszer an garnalien 26 ℥ lodich
 $9\frac{1}{2}$ loth. Vnde is ock van dem vorgulden suluer, dar van de
 ℥ holt $\frac{1}{2}$ loth goldes. Dussze vor gheschreuen garnalien is eyn
mael up denn testen ghewest, vnde ick hebbe dat moethen noch
eyn mael bernen. Szo is dusszer bouenghemelten drie porcelen,
de summa yn der wijcht 554 ℥ lodich $13\frac{1}{2}$ loth. Vnde hijr van
holt de ℥ ynt fijn $13\frac{1}{2}$ loth 1 orth. Des hefft Kitszer van
dusszem obghemelten suluer prouen by sich beholden.

Jtem dit bouengheschreuen suluer is ghebrant worden vnde
is affghegaen up denn testen 72 ℥ lodich $13\frac{1}{2}$ loth. Szo is dar
ghebleuen ann beholden suluer 472 ℥ lodich. Hijr van hefft

¹²⁹⁾ Om den misvisende Titel paa Bindet henvises til Indledning. De
første 4 Blade er unummererede, ubeskrevne og overkrydsede.

Kitszer 2 ℥ lodich tho eyner prouen. Szo is by mij ghebleuen 480 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 15 loth 1 quantijn 1 orth. Vnde is yn der ℥ $1\frac{1}{2}$ loth goldes.

Christian

2 ||

Jtem dit suluer is ghescheyden, vnde is van ghekomen an golde 15 ℥ lodich 1 loth 1 quantijn goldes. Dar van de ℥ holt 23 kraet. Szo dit vorgheschreuen golph werth affghenomenn van dem ersten summen des suluers, als 480 ℥ lodich, szo blijft dar noch an suluer ynn dem schede water 464 ℥ lodich 14 loth 3 quantijn.

Jtem dusszem suluer, als 464 ℥ lodich 14 loth 3 quantijn, is affghegaen ynn dem water, eynre ℥ $1\frac{1}{2}$ quantijn. Szo dat nw vth dem water ghekomen is, vnde is wedder tho szamenn ghesmolten, szo is der ℥ affghegaen ynn dem fure $1\frac{1}{2}$ quantijn. Szo sijnt de beydenn affgangen, als ynn dem scheyden vnde ynn dem fure 3 quantijn. Szo is de summa des affganges 21 ℥ lodich 12 loth¹³⁰.

Jtem szo de vorighe gheschreuen affganck werth affghenomenn van dem summa des suluers, als 464 ℥ lodich 14 loth 3 quantijn, wen dar de affganck, als 21 ℥ lodich 12 loth wert affghenomen, szo blijft dar noch ann suluer 443 ℥ lodich 3 loth 1 quantijn. Hijr van holt de ℥ ynt fijn $15\frac{1}{2}$ loth. Vnde is fijs ynn 419 ℥ lodich 5 loth 2 quantijn 1 orth.

Christian

||

Jtem noch entfanghen van Hans Kitszer am dinxdage nha jnuocaut [25. Febr.] vth ko. mat. beuel an suluer affschaff, was yn blij ghedrencket vnde was yn tenen ghegoeten. Vnde is yn der wijcht 141 ℥ lodich 4 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn $7\frac{1}{2}$ loth 1 orth. Hijr van is bij Kitszer eyne proue ghebleuen.

Jtem dit vorgheschreuen affschaff, als 141 ℥ lodich 4 loth, is ghebrant vnde is affghegaen up den testen 74 ℥ lodich 12 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 15 loth 1 quantijn 1 orth. Szo is yn der ℥ 2 loth 3 orth goldes. Hijr van hefft Kitszer

¹³⁰⁾ De to Afgange paatales i Antegnelserne §§ 56 og 57.

1 ℥ lodich thor prouen. Szo is bij mij ghebleuen 65 ℥ lodich 8 loth.

Jtem dit is ghescheyden, vnde is van ghekomen an golde 8 ℥ lodich 15 $\frac{1}{2}$ loth. Hijr van holt de ℥ ynt fyn 23 kraet. Szo dit vorgheschreuen golt wert affghenomen van dem ersten summen des suluers, als 65 ℥ lodich 8 loth, szo blijft dar noch an suluer yn dem schede water 56 ℥ lodich 9 $\frac{1}{2}$ loth.

Jtem dusszem suluer, als 56 ℥ lodich 9 $\frac{1}{2}$ loth, js affhegaen yn dem water, eynde ℥ 1 $\frac{1}{2}$ quantijn. Szo dat nu vth dem water ghekomen is vnde is wedder tho szamen ghesmolten, szo is der ℥ affhegaen yn dem fure 1 $\frac{1}{2}$ quantijn. Szo sijnt de beyden affgangen, als yn dem scheyden vnde yn dem fure 3 quantijn. Szo is de summa des affganges 1 ℥ lodich 5 loth 3 orth.

Jtem szo de vorighe gheschreuen affganck werth affghenomen van dem summa des suluers, als 56 ℥ lodich 9 $\frac{1}{2}$ loth, wen dar de affganck, als 1 ℥ lodich 5 loth 3 orth, werth affghenomen, szo blijft dar noch an suluer 55 ℥ lodich 2 loth 3 quantijn 1 orth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 15 $\frac{1}{2}$ loth. Vnde is fijs ynne 53 ℥ lodich 7 loth 3 orth.

Christian

3 ||

Jtem wen dat vorgheschreuen golt, dat dar is ghekomen van den 480 ℥ , als 15 ℥ lodich 1 loth 1 quantijn, vnde dat golt werth affghenomen, dat dar is ghekomen van dem affschaff, als 65 ℥ lodich 8 loth, des goldes is 8 ℥ 15 $\frac{1}{2}$ loth, dat dar is ghekomen van dem beyden obghemelten porcelen, js de summa des goldes 24 ℥ lodich 3 quantijn. Hijr van holt de ℥ 23 kraet. Van dusszem vorgheschreuen golde hebbe ick entfanghen 17 ℥ lodich na lude mijnes registers vnde hebbe dat vormuntet, vnde is vth gheworden 1500 golt gulden min 5 stucken. Szo is dar noch ghebleuen an golde 7 ℥ lodich 3 quantijn. Dit golt is ko. mat. wedder ouerantwordet, als nomlicken 7 ℥ lodich 3 quantijn.

Jtem noch entfanghen van Hans Kitszer vth ko. mat. beuel an koper affschaff, was yn bly vnde suluer tho szamen ghesmolten, vnde is yn der wijcht 172 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ 3 loth 1 $\frac{1}{2}$ orth. Hijr is bij Kitszer eyne proue van ghebleuen.

Jtem dit vorgheschreuen koper affschaff, als 172 ℥ lodich, js ghebrant, vnde is affghegaen up den testen 139 ℥ lodich. Szo is dar ghebleuen an beholden suluer 33 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ynt fijn $15\frac{1}{2}$ loth. Szo is yn der ℥ 5 loth $1\frac{1}{2}$ quentijn goldes. Hijr van hefft Kitszer 1 ℥ lodich thor prouen. Szo is bij mij ghebleuen 32 ℥ lodich.

Jtem dit is ghescheyden, vnde is van ghekomen an golde 11 ℥ lodich 7 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 22 kraet 5 greyn. Szo dit vorgheschreuen golt werth affghenomen van dem ersten summen des suluers, als 32 ℥ lodich, szo blijft dar noch an suluer ynn dem schede water 20 ℥ lodich 9 loth.

Christian

||

Jtem dusszem suluer, als 20 ℥ lodich 9 loth, js affghegaen yn dem water, eynre ℥ $1\frac{1}{2}$ quentijn. Szo dat nu vth dem water ghekomen is vnde is wedder tho szamen ghesmolten, szo is der ℥ affghegaen yn dem fure $1\frac{1}{2}$ quentijn. Szo sijnt de beyden affgangen, als ynn dem scheyden vnde ynn dem fure 3 quentijn. Szo is de summa des affganges 15 loth $1\frac{1}{2}$ quentijn.

Jtem szo de vorgheschreuen affganck werth affghenomen van dem summa des suluers, als 20 ℥ lodich 9 loth, wen dar de affganck, als 15 loth $1\frac{1}{2}$ quentijn werth affghenomen, szo blijft dar noch an suluer 19 ℥ lodich 9 loth $2\frac{1}{2}$ quentijn. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 16 loth min 1 orth. Vnde is fijns ynne 19 ℥ lodich 8 loth 1 quentijn $2\frac{1}{2}$ orth.

Jtem dit vorgheschreuen golt, dat dar is ghekomen van den 32 ℥ lodich, als 11 ℥ lodich 7 loth goldes, dar van de ℥ holt 22 kraet 5 greyn, dit vorgheschreuen golt, als 11 ℥ lodich 7 loth, js ko. mat. wedder ouerantwordet etc.

Jtem noch entfanghen am manedage nha oculi [10. *Marts*] van Hans Kitszer vann wegen ko. mat. an wittem suluer 27 ℥ lodich vnde 9 loth. Anno etc. 39.

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen yn dem smelten, als dat yn garnalien ghegoten is, 8 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van dem vorighen summen des suluers, szo blijft dar noch an garnalien 27 ℥ lodich 1 loth, des de ℥ holt 13 loth 3 quentijn. Vnde is fijns ynne 23 ℥ lodich 4 loth $1\frac{1}{2}$ orth. Dit suluer is

vormuntet thom dutschem gelde, dat mester Jasper entfanghen hefft, vnde hoert nijcht yn dussze rekenschap.

Christian

4 ||

Jtem noch entfanghen am szonauende nha Michaelis [4. Okt.] van Kitszer twee stucken koppers, wegen 21 ℥ lodich 13 loth. Js tho gheszettet an suluer 23 ℥ lodich 14 loth. Dar van de ℥ hefft ghehouden des suluers, dat tho dem koper gheszettet is, 14 loth. Vnde is fijns ghewest, dat ick thom koper gheszettet hebbe, 20 ℥ lodich 14 loth 1 quantijn.

Jtem dussze beyde porcelen, als koper vnde suluer, is tho szamen ghekomen yn dem degel, vnde is yn der wijcht 45 ℥ lodich 11 loth. Vnde is affghegaen yn dem fure 6 loth. Szo is dar ghebleuen 45 ℥ lodich 5 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn $9\frac{1}{2}$ loth $\frac{1}{2}$ orth. Hijr van is by Kitszer eyn proue ghebleuen.

Jtem dit vorgheschreuen suluer is ghebrant worden, vnde is affghegaen up den testen 20 ℥ lodich 5 loth. Szo is dar ghebleuen an beholden suluer 25 ℥ lodich. Hijr van hefft Kitszer 1 ℥ lodich thor prouen. Szo is by mij ghebleuen 24 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ynt fyn 15 loth $1\frac{1}{2}$ quantijn. Vnde is yn der ℥ $2\frac{1}{2}$ loth $1\frac{1}{2}$ orth scarp an golde.

Jtem dussze vorgheschreuen 24 ℥ lodich synt ghescheyden, vnde is van ghekomen an golde 4 ℥ lodich min 2 loth scharp. Dit vorgheschreuen golt, als 4 ℥ lodich min 2 loth, js ko. mat. wedder ouerantwordet etc.

Jtem szo dit golt vorgheschreuen werth affghenomen van dem ersten suluer, als 24 ℥ lodich, dar van dat golt werth affghenomen, als 4 ℥ min 2 loth, szo blijft dar noch an suluer yn dem schede water 20 ℥ 2 loth. Szo is der ℥ affghegaen yn dem water eyndre ℥ $1\frac{1}{2}$ quantijn. Szo dat nu vth dem water komen is, vnde is wedder tho szamen ghesmolten, szo is der ℥ affghegaen yn dem fure $1\frac{1}{2}$ quantijn. Szo sijnt de beyden affgangen yn dem water vnde yn dem fure 3 quantijn. Szo is de affganck 15 loth.

Christian

||

Jtem szo de vorgheschreuen affganck werth affghenomen van dem summa des suluers, als 20 ℥ lodich 2 loth, wen dar

de affganck, als 15 loth, werth affghenomen, szo blijfft dar noch an suluer 19 $\frac{1}{2}$ lodich 3 loth. Hijr van holt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn 16 loth min 1 quantijn. Vnde is fijns ynne 18 $\frac{1}{2}$ lodich 14 loth 3 orth.

Jtem noch entfanghen am dinxdage Katherine [25. Nov.] van Hans Kitszer vth ko. mat. beuel an suluer vnde an affschaff, was yn bly ghedrencket, 64 $\frac{1}{2}$ lodich 10 loth. Vnde is tho szamen ghesmolten yn eynem degel. Hijr van holt de $\frac{1}{2}$ lodich ynt fijn 12 loth 3 quantijn $\frac{1}{2}$ orth. Hijr van hefft Kitszer eyne proue.

Jtem dit bouengheschreuen suluer is ghebrant worden, vnde is affghegaen up den testen 13 $\frac{1}{2}$ lodich 10 loth. Szo is dar ghebleuen an beholden suluer 51 $\frac{1}{2}$ lodich. Hijr van holt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn 16 loth min 1 orth. Szo is ynn der $\frac{1}{2}$ 5 quantijn goldes.

Jtem dit bouengheschreuen suluer, als 51 $\frac{1}{2}$ lodich, is ghescheyden, vnde is van ghekomen an golde 4 $\frac{1}{2}$ lodich, welcke 4 $\frac{1}{2}$ lodich synt by mij ghebleuen vnde synt vormuntet mijt anderem golde na lude mijnes registers. Van dusszem golde holt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn $22\frac{1}{2}$ kraet 2 greyn. Szo dit bouengheschreuen golt werth affghenomen van dem ersten suluer, als 51 $\frac{1}{2}$ lodich, dar van ghenomen 4 $\frac{1}{2}$ goldes, szo blijfft dar an suluer yn dem water 47 $\frac{1}{2}$ lodich.

Jtem szo is dusszem suluer affghegaen yn dem water, eyntre $\frac{1}{2}$ quantijn. Szo dat nu vth dem water ghekomen is, vnde is wedder tho szamen ghesmolten, szo is der $\frac{1}{2}$ affghegaen yn dem fure $1\frac{1}{2}$ quantijn. Szo sijn de beyde affgangen, als yn dem schede water vnde yn dem fure 3 quantijn. Szo is de summa des affganges 2 $\frac{1}{2}$ lodich 3 loth 1 quantijn.

Christian

5 ||

Jtem szo de vorgheschreuen affganck werth affghenomen van dem summa des suluers, als 47 $\frac{1}{2}$ lodich, wen dar de affganck, als 2 $\frac{1}{2}$ lodich 3 loth 1 quantijn, werth affghenomen, szo blijfft dar noch an suluer 44 $\frac{1}{2}$ lodich 12 loth 3 quantijn. Hijr van holt de $\frac{1}{2}$ ynt fyn 16 loth min 1 orth. Vnde is fijns ynne 44 $\frac{1}{2}$ lodich 10 loth.

Jtem szo is de summa des goldes van allem, wes ick ghe-

scheyden hebbe, eyn yder nha sijnem gheholde, vnde is yn der wijcht 43 ℥ lodich 5 loth 3 quentijn.

Jtem de summa des fynen suluers, dat dar is ghekomen van dem scheyden, js yn der wijcht 565 ℥ lodich 13 loth 1 quentijn $1\frac{1}{2}$ orth.

Jtem entfanghen van wegen ko. mat. van Hans Kitszer ann witem suluer vnde was ynn tenen ghegoeten 71 ℥ lodich 4 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 14 loth. Actum am szonauende na Michaelis anno etc. 39 [4. Okt.].

Jtem van dusszem vorgheschreuen suluer, als 71 ℥ lodich 4 loth, synt affghenomen 23 ℥ lodich 14 loth, vnde synt ghebruket worden tho den twen stucken koppers. Vnde dat suluer, als 23 ℥ lodich 14 loth, sijnt manck dem schede suluer tho rekenschap ghebrocht. Szo denne de 23 ℥ lodich 14 loth sijnt affghenomen van der ersten wijcht, als 71 ℥ lodich 4 loth, szo blijft dar an suluer 47 ℥ lodich vnde 6 loth. Vnde is fijns ynne 41 ℥ lodich 7 loth 1 quentijn.

Christian

||

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Hans Kitszer an garnalien 53 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 14 loth min 1 orth. Vnde is fijns ynne 46 ℥ lodich $2\frac{1}{2}$ loth 3 orth. Actum am dage Luce evangeliste anno etc. 39 [18. Okt.].

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. van Hans Kitszer ann witem suluer 7 ℥ lodich 15 loth 2 quentijn. Dit is tho szamen ghesmolten, vnde is affghegaen yn dem fure $1\frac{1}{2}$ loth mijt der prouen, de by Kitszer ghebleuen is. Szo blijft by mij 7 ℥ lodich 14 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 13 loth 3 quentijn. Vnde is fijns ynne 6 ℥ lodich 12 loth 1 quentijn $\frac{1}{2}$ orth. Actum am frijdage nha Martini anno etc. 39 [14. Nov.].

Jtem szo is fijns yn alle dusszem vorgheschreuen suluer, dat nijcht vorgult is ghewest, vnde is mij gheleuert dorch Hans Kitszer vth ko. mat. kamer, vnde is yn der wijcht 117 ℥ lodich 10 loth 1 quentijn 1 orth.

Jtem szo is fijns yn dusszem register an schede suluer vnde an anderen werck suluer eyn ytlicken na synem gheholde, summa 683 ℥ lodich $7\frac{1}{2}$ loth $2\frac{1}{2}$ orth.

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen fynem suluer affghenomen 4 ℥ lodich, vnde synt ghekomen tho dem lesten

golde, szo dar ghemuntet is. Vnde is wedderumme ouerantwor-
det yn dem golde.

Jtem wen dussze vorgeschreuen 4 ℥ lodich synt affghe-
nomen van dem vorighen summen, szo blijfft dar noch 679 ℥
lodich $7\frac{1}{2}$ loth $2\frac{1}{2}$ orth.

Christian

6 ||

Jtem szo is dit vorgeschreuen fijne suluer, als nomlicken
679 ℥ lodich $7\frac{1}{2}$ loth $2\frac{1}{2}$ orth beschicket thom holsten 2 β
stucken. Vnde is ynn der wijcht 1437 ℥ lodich 12 loth. Hijr
van holt de ℥ ynt fyn $7\frac{1}{2}$ loth 1 orth. Vnde is affgegaen
ynn dem degel, szo dat ynn tenen ghegoten is, vnde is van
100 ℥ beschicket guth 1 ℥ ghewegen.

Jtem szo sijn dussze vorgeschreuen tenen affgegaen up
der smijttten vnder dem hamer vnde yn der szeetschalen van
100 ℥ ghewegen 24 loth. Szo belopen sich de beyde affgangen
thom summen 32 ℥ lodich. Vnde is fijns ynne 15 ℥ lodich 2 loth.

Jtem wen dussze vorgeschreuen affganck is affghenomen
van der ersten beschickinge des holsten geldes, szo blijfft dar
noch tho ghewegen ℥ 1405 ℥ lodich 12 loth, des de ℥ holt
 $7\frac{1}{2}$ loth 1 orth. Vnde is affghemuntet holsten 2 β stucken.
Vnde is gheschrodet up de ghewegen ℥ 59 stucken, vnde be-
lopt sich thom talle 6911 floren 14 β lubsch. Vnde is fijns
ynne 664 ℥ lodich 6 loth 3 quantijn $1\frac{1}{2}$ orth¹³¹.

Christian

||

Dit register ludet [up] allem suluer, dubbelde vnde eyntfol-
dighe marck stucken vnde klippingen, wes ick entfangen
hebbe van wegen ko. mat. van mester Jasper Brochman
ynt iar 39 ock 40 etc. 9 ||

Anno etc. 39.

Jtem szo is de summa des fynen suluers, wes mij is ghe-
leuert vth ko. mat. kamer dorch Hans Kitszer na lude mijnes

¹³¹⁾ Hertil Antegnelse § 34 (atter udstreget). — Hele dette Regnskab over
Sølv m. m., modtaget af Hans Kitscher, Blad 1—6, er resumeret Blad 10 og
indgaar i det følgende Regnskab. — Blad 7 og 8 ubeskrevne og overkrydsede.

registers, vnde belopt sich thom summen 656 ℥ lodich $3\frac{1}{2}$ loth 1 orth an schede suluer vnde an anderen ruwem suluer.

Jtem noch entfanghen van Hans Kitszer van wegen ko. mat. vth ko. mat. kamer an wittem suluer 27 ℥ lodich 9 loth. Am manedage na oculi anno etc. 39 [10. *Marts*].

Jtem szo is van dusszem vorgeschreuen suluer affghegaen ynn dem smelten, als dat ynn garnalien ghegotenn is, 8 loth.

Jtem wen dussze vorgeschreuen affganck is affghenomen van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 27 ℥ lodich 1 loth, des de ℥ holt 13 loth 3 quentijn, vnde is fijns ynne 23 ℥ lodich 4 loth $1\frac{1}{2}$ orth. Dit suluer is vormuntet thom dutschem gelde, dat mester Jasper entfangen hefft.

Jtem szo is de summa des fijnen suluers yn alle, wes mij is gheleuert vth ko. mat. kamer dorch Hans Kitszer, vnde belopt sich thom summen 679 ℥ lodich $7\frac{1}{2}$ loth $2\frac{1}{2}$ orth.

Christian

10 ||

Anno etc. 39.

Jtem entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an with norsch suluer 232 ℥ lodich. Actum am dage Nicolay anno etc. 39 [6. *Dec.*].

Jtem szo is van dusszem vorgeschreuen suluer affghegaen ynn dem smelten, als dat yn garnalien ghegoten is, $2\frac{1}{2}$ ℥ lodich.

Jtem wen dussze vorgeschreuen affganck is affghenomen van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 229 ℥ lodich 8 loth, des de ℥ holt $12\frac{1}{2}$ loth 3 orth. Vnde is fijns ynne 181 ℥ lodich 15 loth 3 quentijn.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an wit norsch suluer 262 ℥ lodich. Actum am szonauende vor Thome anno etc. 39 [20. *Dec.*].

Jtem szo is van dusszem vorgeschreuen suluer affghegaen ynn dem smelten, als dat yn garnalien ghegoten is, 3 ℥ lodich 8 loth.

Jtem wen dussze vorgeschreuen affganck is affghenomen van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 258 ℥ lodich 8 loth, des de ℥ holt 13 loth min 1 orth des ersten degels, als 141 ℥ lodich 8 loth. De ander wacht,

als 117 ℥ lodich, holt 13 loth. Vnde is fijns yn beydenn delen
209 ℥ lodich $7\frac{1}{2}$ loth, $2\frac{1}{2}$ orth.

Christian

||

Anno etc. 40.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van
wegen ko. mat. an with norsch suluer 195 ℥ lodich. Actum
am dinxdage nha wijnachten anno etc. 40 [30. Dec.].

Jtem szo is dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen yn
dem smelten, als dat ynn garnalien ghegoten is, $2\frac{1}{2}$ ℥ lodich.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen
van dem vorigenn summen des suluers, szo blijfft dar noch an
garnalien 192 ℥ lodich 8 loth, des de ℥ holt 13 loth 1 quentijn
1 orth. Vnde is fijns ynne 160 ℥ lodich $2\frac{1}{2}$ loth $2\frac{1}{2}$ orth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van
wegen ko. mat. an with norsch suluer 321 ℥ lodich. Actum
am midwekenn na nije jars dach anno etc. 40 [7. Jan.].

Jtem szo is dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen yn
dem smelten, als dat yn garnalien ghegoten is, 3 ℥ lodich.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen
van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an
garnalien 318 ℥ lodich, des de ℥ holt 13 loth 2 quentijn vann
dem ersten degel, vnde is yn der wijcht 172 ℥ lodich. Van
dem anderen degel, als 146 ℥ lodich, holt de ℥ ynt fijn 13 loth
2 quentijn 1 orth. Vnde is fijns yn beyden delen 268 ℥ lodich
14 loth 2 orth.

Christian

11 ||

Anno etc. 40.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van
wegen ko. mat. an wit norsch suluer $196\frac{1}{2}$ ℥ lodich. Actum
am midweken na trium regum anno etc. 40 [7. Jan.].

Jtem szo is dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen yn
dem smelten, als dat ynn garnalien ghegoten is, $2\frac{1}{2}$ ℥ lodich.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen
van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an
garnalien 194 ℥ lodich, des de ℥ holt $13\frac{1}{2}$ loth $2\frac{1}{2}$ orth.
Vnde is fijns ynne 165 ℥ lodich 9 loth 5 orth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van

wegen ko. mat. an wittem suluer, vnde is van der nyen schat¹³², 160 ℥ lodich. Actum am donredage na trium regum anno etc. 40 [8. Jan.].

Jtem szo is dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen yn dem smelten, als dat ynn garnalien ghegoten is, 2 ℥ lodich.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 158 ℥ lodich, des de ℥ holt 13 loth 3 orth. Vnde is fijns ynne 130 ℥ lodich $3\frac{1}{2}$ loth 2 orth.

Christian

||

Anno etc. 40.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an wittem suluer 68 ℥ lodich, vnde is van de olde schat¹³³. Actum am donredage na trium regum anno etc. 40 [8. Jan.].

Jtem szo is dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen yn dem smelten, als dat ynn garnalien ghegoten is, 8 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien $67\frac{1}{2}$ ℥ lodich, des de ℥ holt 13 loth 1 quantijn 3 orth. Vnde is fijns ynne 56 ℥ lodich 11 loth $\frac{1}{2}$ orth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an wit norsch suluer 562 ℥ lodich¹³⁴. Actum am midweken na quasi modo geniti anno etc. 40 [7. April].

Jtem szo is dusszem vorgheschreuen suluer affghegaen yn dem smelten, als dat yn garnalien ghegoten is, 7 ℥ lodich 9 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van dem vorighen summen des suluers, szo blijfft dar noch an garnalien 554 ℥ lodich 7 loth, des de ℥ holt des ersten degels $13\frac{1}{2}$ loth $1\frac{1}{2}$ quantijn, vnde is yn der wijcht 218 ℥ lodich 13 loth. De ander degel is an garnalien ghewest 201 ℥ lodich

¹³²) En almindelig Landehjælp var bevilget paa Herredagen i Odense den 5. Juni 1539. D. Mag. 3 VI 221 f. og 223 f.

¹³³) Den almindelige Sølvskat eller Landehjælp fra 1537. D. Mag. 3 VI 147—152 f., jfr. 195, 206 og 212.

¹³⁴) Jesper Brochmands Brev til Kongen af 28. Februar 1540: Sølvskatten fra Bergens Len er nu kommen og udgør 11320 Lod kølnsk Vægt. Iblandt dette og en tidligere Sending fandtes henved 2000 Daler. D. Mag. VI 38.

4 loth. Hijr van holt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn $13\frac{1}{2}$ loth $\frac{1}{2}$ quentijn. De drudde degel is an garnalien ghewest 134 $\frac{1}{2}$ lodich 6 loth. Hijr van holt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn $13\frac{1}{2}$ loth 3 orth. Vnde is fijns suluers yn dussze dren porcelen 476 $\frac{1}{2}$ lodich 1 loth 1 quentijn $\frac{1}{2}$ orth.

Christian

12 ||

Jtem szo is de summa des fijnen suluers, wes ick van mester Jasper entfanghen hebbe ynt iar 39 ock 40, vnde is yn der wijcht 1649 $\frac{1}{2}$ lodich 1 loth 1 quentijn 3 orth.

Christian

||

Anno etc. 39.

Jtem entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige $\frac{1}{2}$ stucken 5000 $\frac{1}{2}$ densch. Hijr van holt de $\frac{1}{2}$ ynt fijn $6\frac{1}{2}$ loth. Actum am daghe assumptionis Marie anno etc. 39 [15. Aug.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldighe $\frac{1}{2}$ stucken 8391 $\frac{1}{2}$ densch. Actum am dinxdage nha Marie gheborth anno etc. 39 [9. Sept.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige $\frac{1}{2}$ stucken 2147 $\frac{1}{2}$ densch. Actum am midweken vor Michaelis anno etc. 39 [24. Sept.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige $\frac{1}{2}$ stucken 10000 $\frac{1}{2}$ densch. Actum am szonauende vor Dyonisij anno etc. 39 [5. Okt.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige $\frac{1}{2}$ stuckenn 27302 $\frac{1}{2}$ densch. Actum am donredage vor omnium sanctorum anno etc. 39 [30. Okt.].

Summa lateris 52860 $\frac{1}{2}$ densch.

Christian

13 ||

Anno etc. 39.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige $\frac{1}{2}$ stucken

16060 ƒ densch. Actum am midweken nha omnium sanctorum anno etc. 39 [5. Nov.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige ƒ stucken 11000 ƒ densch. Actum am dage Cecilie virginis anno etc. 39 [22. Nov.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige ƒ stucken 4812 ƒ densch. Actum am dage Nicolay anno etc. 39 [6. Dec.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige ƒ stucken 4632 ƒ densch. Actum am manedage na Thome anno etc. 39 [22. Dec.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige ƒ stucken 3000 ƒ densch. Actum am szonauende na nije iars dach anno etc. 40 [4. Jan.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an dubbelde vnde eyntfoldige ƒ stucken 1118 ƒ densch. Actum am donredage vor Anthonij anno etc. 40 [15. Jan.].

Summa lateris 40622 ƒ densch.

Christian

||

Jtem szo is de summa der dubbelde vnde eyntfoldige ƒ stucken 93482 ƒ densch. Vnde is na ghewegenn ƒ 2804 ƒ lodich. Vnde is fijns ynne 1139 ƒ lodich 2 loth.

Christian

14 ||

Anno etc. 39.

Jtem entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. ann groete vnde klene klippingen 5803 ƒ densch. Hijr van holt de ƒ ghewegen ynt fijn 7 loth. Actum am dage assumptionis Marie anno etc. 39 [15. Aug.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen grot vnde kleyn 975 ƒ densch. Actum am dinx dage na natiuitatis Marie anno etc. 39 [9. Sept.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groet vnde kleyn 7833 ƒ densch.

Actum am midweken vor Michaelis anno etc. 39 [24. Sept.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groet vnde kleyn 12500 ƥ ensch. Actum am szonauende vor Dyonisij anno etc. 39 [4. Okt.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groet vnde kleyn 15636 ƥ ensch. Actum am donredage vor omnium sanctorum anno etc. 39 [30. Okt.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groet vnde kleyn 8500 ƥ ensch. Actum am midweken nha omnium sanctorum anno etc. 39 [5. Nov.].

Summa lateris 51247 ƥ ensch.

Christian

15 ||

Anno etc. 39.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groet vnde kleyn 8129 ƥ ensch. Actum am dage Cecilie virginis anno etc. 39 [22. Nov.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groeth vnde kleyn 6573 $\frac{1}{2}$ ƥ ensch. Actum am dage Nicolay anno etc. 39 [6. Dec.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groet vnde kleyn 8738 ƥ ensch. Actum am manedage na Thome anno etc. 39 [22. Dec.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groet vnde kleyn 4000 ƥ ensch. Actum am szonauende na nije iars dach anno etc. 40 [4. Jan.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groet vnde kleyn 184 ƥ ensch. Actum am donredage vor Anthonij anno etc. 40 [15. Jan.].

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. an klippingen groet vnde kleyn 7600 ƥ ensch¹³⁵. Actum am midweken na palm szondach anno etc. 40 [24. Marts].

Summa lateris 35224 $\frac{1}{2}$ ƥ ensch.

Christian

||

¹³⁵) Jesper Brochmands Brev til Kongen af 1. Marts 1540: — thend Achterstade aff thenne til ƥ Skatt, som nu kommer fram, kommer meste Parten vdi Klippinge och groff Mynt (Marck Støcker och dubbelte Marck Støcker),

Jtem szo is de summa der klippingen yn alle, de ick van mester Jasper entfanghen hebbe, 86471½ ℥ densch. Vnde is na ghewegen ℥ 2076 ℥ lodich. Vnde is fjns ynne 908 ℥ lodich 4 loth.

Jtem szo belopt sich dit gantsze register tho fijnem suluer, wes mij is gheleuert vth ko. mat. kamer dorch Hans Kitszer an schede suluer vnde an anderen ruwen suluer, vnde wes ick hebbe entfanghen van mester Jasper Brochman an norsch suluer vnde an dubbelde vnde eyntfoldige ℥ stucken vnde an klippingen, vnde is ynn der wijcht 4375 ℥ lodich 15 loth 1½ orth.

Christian

16 ||

Dit is dat register des beslutes.

17 ||

Jtem szo belopt sich dit gantsze register tho fijnem suluer, wes mij is gheleuert vth ko. mat. kamer dorch Hans Kitszer an schede suluer vnde an anderen ruwen suluer, vnde wes ick hebbe entfanghen van mester Jasper Brochman an norsch suluer vnde an dubbelde vnde eyntfoldige ℥ stucken vnde ann klippingen, vnde is ynn der wijcht 4375 ℥ lodich 15 loth 1½ orth.

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen fynem suluer affghenomen 3630 ℥ lodich 14 loth 1½ orth. Hijr van sijn beschicket holsten 2 β stucken¹³⁶. Vnde is yn der wijcht 7681 ℥ lodich 12 loth. Vnde is affghegaen yn dem degel, szo dat yn tenen ghegoten is. Vnde is van 100 ℥ beschicket guth 1 ℥ ghewegen.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttten vnder dem hamer vnde yn der szeetschalen van 100 ℥ ghewegen 24 loth. Szo belopen sich de beyde affgangen thom summen 192 ℥ lodich, vnde is fjns ynne 90 ℥ lodich 12 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen

och mest Klippinge, och en føige aff IIII Skill. Støcker. • Han udbeder sig nærmere Ordre; der er Trang for Penninge. D. Mag. VI 39.

¹³⁶) Udateret Udmøntningsordre (1539): •Till myntemesteren, att hand mynter 2 β stycker lyb. munte. Till mester Jesper, att hand antworder han-nom sielff. • D. Mag. 3 VI 218. — Udmøntningsskema: se Tillægget S. 184 f.

van der ersten beschickinge des holsten geldes, szo blijfft dar noch tho ghewegen 7589 ½ lodich 12 loth, des de ½ holt 7½ loth 1 orth. Vnde is affghemuntet holsten 2 β stucken. Vnde is gheschrodet up de ghewegen 59 stucken. Vnde belopt sich thom talle 37316 floren 6 β lubsch. Vnde is fijns ynne 3587 ½ lodich 5 loth 3½ orth. Gaen vth der munte 15 ½ 10 β lubsch de ½ fijnt.

Christian

18 ||

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 293 ½ lodich 5½ loth. Hijr van sijn beschicket 4 β stucken. Vnde is yn der wijcht 1173 ½ lodich 6 loth. Hijr van holt de ½ ynt fijn 4 loth. Vnde is affghegaen yn dem degel, szo dat yn tenen ghegoten is, vnde is van 100 ½ beschicket guth 1 ½ ghewegen.

Jtem szo syn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttten vnder dem hamer vnde yn der szeetschalen van 100 ½ ghewegen 2 ½ lodich. Szo belopen sich de beyde affgangen 35 ½ lodich. Vnde is fijns ynne 8 ½ lodich 12 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der 4 β stucken, szo blijfft dar noch tho ghewegen 1138 ½ lodich 6 loth, des de ½ holt 4 loth. Vnde is affghemuntet 4 β stucken. Vnde is gheschrodet up de ghewegen 75 stucken. Vnde belopt sich thom talle 8537 floren 2 ½ densch. Vnde is fijns ynne 284 ½ lodich 9½ loth. Gaen vth der munte 75 ½ densch de ½ fijns.

Jtem noch is dar affghenomen van dem vorgheschreuen fijne suluer 451 ½ lodich 11½ loth. Hijr van sijn beschicket 2 β stucken. Vnde is yn der wijcht 2409 ½ lodich 4 loth. Hijr van holt de ½ ynt fijn 3 loth. Vnde is affghegaen yn dem degel, szo ydt yn tenen ghegoten is, van 100 ½ beschicket guth 1 ½ ghewegen.

Christian

||

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttten vnder dem hamer vnde ynn der szeetschalen van 100 ½ ghewegen 2½ ½ lodich. Szo belopen sich de beyde affgangen 84 ½ lodich. Vnde is fijns ynne 15 ½ lodich 12 loth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen

Jtem noch entrichtet Hans Kitszer van wegen ko. mat. 4000 gulden holsten munte. Darup ludet syne qwitancie, datum Koppenhagen am auende Katherine anno etc. 39 [24. Nov.].

Jtem noch entrichtet mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. 2000 gulden holsten dubbelde scellingen. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am manedage na pinxten anno etc. 39 [26. Maj].

Jtem anno etc. 39 js dit nauolghende mijt dutscher munte up de scheyderie betalet.

Jnt erste vorschaffet an salpeter 7 centener, den centener kofft vor 20 floren munte lubsch gelt, js 140 floren munte.

Jtem noch 7 centener victriol, koste 25 floren munte lubsch gelt.

Jtem noch drie koperen kruken, kosten 45 floren munte lubsch gelt.

Jtem noch an gleszen vnde an stenen kruken vnde an fel-becken vnde helmen vnde gleszen becken vnde an trechteren, kosten 20 floren munte lubsch gelt.

Jtem noch ghekoft an hesszen degelen, muffelen vnde andere degelen, yn dem talle 80 stucken, kleyn vnde groth, kosten 11 floren munte.

Jtem de vnkoste, foder loen¹⁴⁰, kost vnde teringe, js 24 floren munte lubsch gelt.

Summa lateris 6265 floren munte lubsch gelt.

Christian

||

Jtem dit nauolgende is noch vor handen.

Jtem noch twie centener salpeter, kosten van Luneborch beth tho Koppenhagen 50 gulden dutsch gelt. Vnde is noch nicht vorbruket.

Jtem noch 2 centener victriol vnde eyne groue tunne mijt gleszen, kosten yn alle 15 ½ lubsch, js 10 gulden lubsch gelt. Js ock nicht vorbruket, js summa beyden delen 60 gulden.

Jtem noch gegeuen 26 munter gheszellen, de weke 1 gulden dutsch gelt eynem yderen, er sze tho der arbeyt kemen, vnde was 17 weken, belopt sich 400 gulden.

Jtem noch den gheszellen gegeuen tho eynem gheschencke 26 gulden dutsch gelt.

¹⁴⁰) Skrivfejl for: boeden loen.

Jtem noch den 16 gheszellen gegeuen, de teringe yn dem lande vnde vth dem lande, eynem yderen 4 gulden, js de summa 64 gulden dutsch gelt.

Jtem noch dem boeden, den ick na den gheszellen gheszant hebbe, koste 26 gulden dutsch gelt.

Dussze bouen gheschreuen vnkoste is up der munte ghegaen, er sze tho der arbeyt sijn ghekomen, vnde is ghescheen vth des marschalckes beuele.

Summa lateris 576 gulden dutsch gelt.

Christian

22 ||

Jtem noch den gheszellen gegeuen tho loene van dem dutschen gelde 400 gulden dutsch gelt.

Jtem noch is ghegaen up dat dutsche gelt tho vnkoste, degel, wynsteen, solt, hemeren, tangen, scheren, munt yszeren 210 gulden 1 fl lubsch.

Jtem noch dem smelter, de de testen ghesmolten hefft, gegeuen 10 gulden dutsch gelt vor sijn arbeydes loen.

Jtem noch twie blaeszbalgen mijt der formen, kosten 24 gulden dutsch gelt vnde 1 fl lubsch.

Summa lateris 645 gulden 8 β lubsch.

Summa des registers, wes mijt dutschem gelde entrichtet is, belopt sich thom summen 36591 floren 8 β lubsch.

Jtem szo is vpboringhe vnde vthghyfft, dat ene yeghen dat ander affghekortet, szo bliue ick ko. mat. sculdich 724 floren 22 β lubsch¹⁴¹.

Christian

||

Jtem dit nauolghende hebbe ick mester Jasper Brochman entrichtet an denscher munte van wegen ko. mat. up dat suluer vnde paymente, dat ick vor hen van em an suluer vnde paymente entfanghen hebbe.

Jtem jnt erste mester Jasper ouerantwordet am denscher munte 10000 fl densch, 5000 an twie β stucken vnde 5000 fl an 4 β stucken, js yn alle 4000 gulden munte.

Jtem noch ouerantwordet des renthemesters schriuer 12000 fl densch an 4 β stucken, js tho gulden tall 4800 floren.

¹⁴¹) Se hertil Antegnelserne § 47.

Jtem noch mester Jasper ouerantwordeth an 4 β stucken 4750 fl densch, js tho gulden tall 1900 gulden munte.

Jtem noch entrichtet van wegen ko. mat. 4827 floren denscher munte, dat ick hebbe vth ghelecht vor der kroninge vnde yn der kroninge vnde na der kroninge vth beuel ko. mat. vnde des marschalckes vnde des kenszelers na lude mijnre qwijtancien vnde registers.

Jtem noch gegeuen vor blij vnde vor 5 groete schalen tho maken, darne yn fellet, vnde drie helszen tho den schede krukken vnde dem scheduler sulfs ander mijt kost vnde bier vnde arbeydes loen vnde noch 12 munter gheszellen ghehouden tho der munte behoeft van Michaelis beth up pinxten [29. Sept. 1538—25. Maj 1539] vnde mer ander dinck, dat tho de scheyderie nodich was, vnde belopt sich thom summen 1226 floren 24 β densch na lude mijnes registers.

Summa lateris 16753 gulden 24 β densch.

Christian

23 ||

Jtem anno etc. 39 am donredage vor Johannis [19. Juni] hebbe ick ghekrege vth Dutschlandt 16 munter gheszellen, de vorschreuen weren vp frijer teringe yn dem lande vnde vth dem lande; dar hebbe ick 10 gheszellen vnde twie jungen tho ghehadt, js 28 perszonen, kosten mij yn keller vnde koecken de weke 160 fl densch, hebbe ick ghehouden beth up den donredach vor Martini [6. Nov.], er dat sze tho der arbeyt sijn ghekomen, vnde belopt sich thom summen denscher munte 3500 fl densch, js 1400 gulden munte.

Jtem mit dussze vorgheschreuen gheszellen hebbe ick ghearbeydet 10 weken. Js up ghegaen tho vnkoste yn keller vnde koecken 1750 fl densch, js 700 gulden munte.

Jtem noch gegeuen vor koper, dat tho dem dutschen vnde denschen gelde ghekomen is, vnde vor kolen vnde vor holt vnde der gheszellen loen up dat densche gelt vnde dem smelter sijn loen vnde vor kost vnde bier yn keller vnde koecken up dat densche gelt, belopt sich ynn alle thom summen 2069 gulden na lude mijnes registers¹⁴².

Summa lateris 4169 floren munte.

¹⁴²) I Marginen med anden Haand: »Des kupfers ist gewesenn 8 schip-punt minus 2 lispunt.« — Se Antegnelserne § 32.

Summa des registers, wes mijt denschem gelde entrichtet is, belopt sich thom summen 20922 floren munte 24 β densch.

Jtem szo is vp boringhe vnde vthghyfft dat ene yeghen dat ander affghekortet, szo bliue ick ko. mat. schuldich 1565 floren 8 β densch¹⁴³.

Christian

||

¹⁴³) Antegnelserne § 48. — Bindet slutter med 5 unummererede, ubeskrevne og overkrydsede Blade.

III. (Møntregnskab 1540.)

Anno etc. 40 am manedage vor Margarete [*12. Juli*] entfanghen van mester Jasper Brochman an myszeschsen suluer 7 stucken vnde wegen 501 ℥ lodich 1 loth 3 quantijn. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 16 loth min 2 orth, vnde is fijns ynne 497 ℥ lodich 3 loth $\frac{1}{2}$ quantijn.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman an witten ruwem suluer 22 ℥ lodich 5 loth 3 quantijn, vnde is van de olde schat.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman an with norsch suluer 15 ℥ lodich $12\frac{1}{2}$ loth. Dussze beyde delen syn yn eynem degel thoszamen ghesmolten, dar van hefft mester Jasper eyne proue. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 13 loth 3 orth. Vnde is fijns ynn beyden delen 31 ℥ lodich 6 loth 3 quantijn $3\frac{1}{2}$ orth. Actum am manedage vor Margarete anno etc. 40 [*12. Juli*].

Jtem noch entfanghen van Jochem Beck renthemester an witterm suluer 32 ℥ lodich. Am szonauende vor Michaelis anno etc. 40 [*25. Sept.*]. Dit suluer is yn eynem degel ghesmolten vnde is affghegaen 6 loth. Szo blijfft dar noch 31 ℥ lodich 10 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 13 loth 2 quantijn 1 orth. Vnde is fijns ynne 26 ℥ lodich 12 loth 3 quantijn $2\frac{1}{2}$ orth.

||

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman an klippingen $1847\frac{1}{2}$ ℥ densch. Vnde is nha ghewegen ℥ 46 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 7 loth. Vnde is fijns ynne 20 ℥ lodich 2 loth.

Jtem noch entfanghen van mester Jasper Brochman an boesze klippingen 106 ℥ densch. Vnde is na ghewegen ℥ 2 ℥ lodich 6 loth. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 3 loth 1 orth. Vnde is fijns ynne 7 loth 1 quantijn. Hijr van is bij mester Jasper eyne proue.

Jtem szo is fijns suluers yn alle an koecken suluer vnde an denschen ruwen suluer vnde ann klippingen, guth vnde boesze, vnde is ynn der wijcht 576 ℥ lodich 1 quantijn. ||

Jtem szo is dit vorgheschreuen fijne suluer, als nomlicken 576 ℥ lodich 1 quantijn beschicket tho denschen 2 β stucken, vnde is ynn der wijcht 3072 ℥ lodich. Hijr van holt de ℥ ynt fijn 3 loth. Vnde is affghegaen yn dem degel, szo ydt ynn tenen ghegoten is, van 100 ℥ beschicket gudes 1 ℥ ghewegenn.

Jtem szo sijn dussze vorgheschreuen tenen affghegaen up der smijttē vnder dem hamer vnde yn der szeetschalen van 100 ℥ ghewegen $2\frac{1}{2}$ ℥ lodich. Szo belopen sich de beyde affgangen $107\frac{1}{2}$ ℥ ghewegen.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck is affghenomen van der ersten beschickinge der 2 β stucken, szo blijfft dar noch tho ghewegen ℥ 2964 ℥ lodich 10 loth, des de ℥ holt 3 loth. Vnde sijn affghemuntet 2 β stucken. Vnde is gheschrodet up de ghewegen ℥ 120 stuckenn. Vnde belopt sich thom talle 44469 ℥ densch. Vnde is fijns ynne 555 ℥ lodich 13 loth $2\frac{1}{2}$ quantijn. Szo is de ℥ fijns vth der munte ghegaen 80 ℥ densch¹⁴⁴. ||

Jtem hijr na volghet de vnkoste, de up dit vorgheschreuen gelt ghegaen is, als nomlicken twee scelling stuckenn.

Jtem jnt erste dat koper, dat tho den 2 β stucken ghekomen is, js yn der wijcht $3\frac{1}{2}$ schippundt 2 lijszpundt, vnde kosten ynt gelt 1060 ℥ densch.

Jtem noch der gheszellen loen van dit bouengheschreuen gelt, js 750 ℥ densch.

Jtem koelen, wijnsteen, degel, hemeren, tangen, scheren, munt yszeren, kost vnde bier, wes tho keller vnde koecken ghehoeret, js de vnkoste yn alle, de up de bouengheschreuen gelt ghegaen is yn 10 weken mijs 12 personen, 900 ℥ densch. Js de summa yn alle 2860 ℥ densch.

Jtem noch gheholden vth beuel ko. mat. (mij angheszecht dorch dem kentzeler) 10 personen tho der munte behoeff 10 weken lanck, kosten ynn keller vnde koecken 481 ℥ densch vnde 4 β .

¹⁴⁴) Udmøntningsskema, se Tillægget S. 184 f.

Jtem noch hefft de koninghynne laten halenn dorch Otto Meler 200 ʒ densch tho behoeff erer maghet Anneke Reyneken, de Hans Snijtker kreech ynn der Knochenhouwerstrate^{144a} anno etc. 40. ||

Jtem noch affghenomen 1000 ʒ densch tho des munthemesters betalinge van wegen des vorszeghelden breues vth beuel ko. mat. dorch den kentszeler angheszecht.

Jtem noch entrichtet mester Jasper Brochman van wegen ko. mat. 16000 ʒ densch, darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen logendagen na vincula Petri anno etc. 40 [7. Aug.].

Jtem noch entrichtet Anders Knutszen, borchschriuer, van wegen ko. mat. 2000 ʒ densch, darup ludet sijne qwijtancie, datum up Koppenhagens slot am frijdage na exaltationis crucis anno etc. 40 [17. Sept.].

Jtem noch entrichtet Jochem Beck, ko. mat. renthemester, van wegen ko. mat. 22000 ʒ densch, darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am dinxdage vor Martini anno etc. 40 [9. Nov.].

Jtem szo is vpboringe vnde vthghijfft dat ene yegen dat ander affghekortet, szo hebbe ick vth der munte szo vele entrichtet, als vth dem suluer gheworden is, als nomlicken 44469 ʒ densch, na lude mijnes registers vnde qwijtancienn etc. ||

^{144a}) Kjødmangergade (Købmagergade).

IV. (Guldregnskab.)

Register des goides, wes ick tho Gottorp vnde tho Roskildt vnde tho Koppenhagen entfangen hebbe van weghenn ko. mat. anno etc. 34 ock 36, 37 vnde ock 39. ||

Anno etc. 34.

Jtem entfanghen tho Gottorp van wegen mijns gnedichster heren van dem marschalck Melchior Rantszow vnde Hinricus Schultenn, renthemester, an fijnem golde 10 ℥ lodich 1 quentijn. Vnde is vnsmijdich ghewest, js affghegaen 1 quentijn, blijfft 10 ℥ lodich. Vnde is fijns ynne 9 ℥ lodich 9 loth 1 quentijn $1\frac{1}{2}$ greyn. Actum Gottorp anno etc. 34.

Jtem noch entfanghen tho Gottorp van wegen mijns g. h. an fijnem golde van der koninghynnen vnde Jasper Rantszow vnde Hinricus Schulten 46 ℥ lodich 8 loth. Js vnsmijdich ghewest, js 8 loth affghegaen, blijfft 46 ℥ lodich, vnde is fijns ynne 44 ℥ lodich 1 loth 1 quentijn $1\frac{1}{2}$ greyn. Actum Gottorp anno etc. 34.

Jtem noch entfanghen tho Gottorp eynen gulden kede, woech 80 ℥ lodich vnde 12 loth 2 quentijn 2 orth, vnde is fijns ynne 77 ℥ lodich 6 loth $3\frac{1}{2}$ quentijn. Actum Gottorp anno etc. 34.

Jtem noch ock do suluest entfanghen 2 ℥ goides vnde 5 loth. Js affghegaen 1 loth, blijfft 2 ℥ lodich 4 loth, vnde is fijns ynne 2 ℥ lodich $3\frac{1}{2}$ loth. Actum Gottorp anno etc. 34¹⁴⁵.

Jtem van dussze 4 porcelen goides holt de ℥ gheweghen ynt fijn 23 kraet. Vnde is fijns ynne 133 ℥ lodich 5 loth $\frac{1}{2}$ greyn. ||

¹⁴⁵) For disse 4 Poster Guld har Reynold Junge kvitteret den 23. Maj, 21. Juni og 20. Juli 1534. D. Mag. 4 III 130 (26 Mark er sikkert Trykfejl for 46 Mark). Dette Guld er straks blevet udmøntet. Den 17. Juli udbetaler saaledes Henrik Schulte 3000 ℥ lybsk i rhinsk Guld af Hertug Karsten til Holstens egen Mønt, en Gylden til 29 β lybsk. D. Mag. 4 III 103. Se iøvrigt Udmøntningskema, Tillægget S. 184 f. — Derefter tilbageholdt Kongen alt indkommet Guld lige til Efteraaret 1536 (se Anm. 48).

Anno etc. 36.

Jtem den dach Andree [30. Nov.] hebbe ick entfanghen van ko. mat. up Koppenhaghens sloth an golde 48 ℥ lodich 9 loth. Vnde is vormuntet tho Roskilde. Hijr van holt de ghewegen ℥ ynt fijn 20 kraet 6 greyn. Hijr manck is ghewest 12 ℥ lodich 6 loth postulats golt vnde 2 ℥ lodich $3\frac{1}{2}$ loth rijnsch golt vnde 15 ℥ lodich schede golt. Js vnsmijlich ghewest, vnde ist affghegaen 9 loth. Szo blijfft 48 ℥ lodich, vnde is fijns ynne 41 ℥ lodich.

Jtem anno etc. 37 am midweken vor palm szondach [21. *Marts*] hebbe ick entfanghen van wegen ko. mat. dorch Jurgen Stapel 44 ℥ lodich $7\frac{1}{2}$ loth an schede golt. Hijr van holt de gheweghen ℥ ynt fijn 20 kraet 10 greyn. Vnde is affghegaen $7\frac{1}{2}$ loth. Szo blijfft 44 ℥ lodich, vnde is fijns ynne 38 ℥ lodich.

Jtem anno etc. 39 am donredage vor pinxten [22. *Maj*] hebbe ick entfanghen van wegen ko. mat. van Peter goltsmijth dem scheyder yn Hans Kitszers bij weszen 17 ℥ lodich schede golt. Dar van holt de ghewegen ℥ ynt fijn 23 kraet. Vnde is affghegaen 4 loth. Szo blijfft dar 16 ℥ lodich 12 loth. Vnde is fijns ynne 16 ℥ lodich 1 loth $1\frac{1}{2}$ greyn.

Summa lateris ydt fijne van dussze drie bouengheschreuen porcelen 95 ℥ lodich 1 loth $1\frac{1}{2}$ greyn. ||

Jtem anno etc. 39 am manedage vor Vrsule [20. *Okt.*] hebbe ick entfanghen van ko. mat. ann golde 23 ℥ lodich $10\frac{1}{2}$ loth. Dar van holt de ℥ ynt fijn 22 kraet 5 greyn. Js affghegaen $4\frac{1}{2}$ loth. Szo blijfft dar 23 ℥ lodich vnde 6 loth. Vnde is fijns ynne 21 ℥ lodich 13 loth 1 quantijn $1\frac{1}{2}$ greyn.

Jtem noch entfanghen van wegen ko. mat. vann Hans Kitszer 2 golt thenen vnde eyen runth stucke, wijcht yn alle 9 ℥ lodich 9 loth 1 quantijn. Eyn $\frac{1}{2}$ quantijn was dar bij vnde is wedder ouerantwordet tho der prouen. Dit golt holt de marck ynt fijn 19 kraet 5 greyn. Vnde is fijns ynne 7 ℥ lodich 11 loth 1 quantijn 1 greyn.

Jtem noch is bij mij an schede golt 4 ℥ lodich. Vnde is van dem lesten suluer, dat dar ghescheden is. Vnde holt de ℥ van dit golt $22\frac{1}{2}$ kraet 2 greyn. Vnde is affghegaen 1 loth. Szo blijfft dar 3 ℥ lodich 15 loth. Vnde is fijns ynne 3 ℥ lodich

12 loth. Actum am manedage nha omnium sanctorum anno etc. 39 [3. Nov.].

Summa lateris ydt fijne van dussze drie porcelen 23 fl lodich 4 loth 2 quantijn $2\frac{1}{2}$ greyn. ||

Jtem szo is fijns yn alle dusszem golde, wes ick tho Gottorp, Roskildt vnde Koppenhagen entfanghen hebbe, eyn yder nha sijnem gheholde 261 fl lodich 10 loth 3 quantijn.

Jtem szo is dit vorgheschreuen fijne golt beschicket thom rijnschem golde. Vnde is nha gewegen fl 342 fl lodich 8 loth $2\frac{1}{2}$ quantijn. Dar van de fl gheweghen holt 18 kraet 4 greyn.

Jtem szo is van dusszem vorgheschreuen golde affghegaen yn dem fure vnde up der smijtte van eynre fl lodich 2 orth. Vnde is de affganck 2 fl lodich vnde 10 loth 3 quantijn 1 orth.

Jtem wen dussze vorgheschreuen affganck des goldes is affghenomen van dem summa des goldes, szo blijfft dar noch an rijnschem golde 339 fl lodich 13 loth 3 quantijn 1 orth. Hijr van sijn ghemuntet golt gulden, vnde is gheschrodet up de gheweghenn fl 72 stucken. Vnde is ym talle 24470 golt gulden.

Jtem szo hebbe ick ko. mat. wedder ouerantwordet van dusszem vorgheschreuen rijnschem golde vnde is ym talle 24470 golt gulden na lude mijnre qwijtancien. ||

Jtem szo is vpboringhe vnde vthghijfft des goldes dat ene yeghen dat ander affghekortet, szo is ko. mat. szo vele ouerantwordet, als vth dem golde ghemuntet is nha lude mijnre qwijtancienn.

Jtem tho dusszem golde tho beschicken thom rijnschem golde is ghekomen 35 fl lodich fijns suluers vnde is ko. mat. ouerantwordet ynn dem golde. ||

huszen, der ersten er affteken is up beyden syden des schildes
twie o, hebbenn vnder dem bilde dem iar tall vnde holden
5 loth¹⁵².

Jtem de ander 4 β synt ghemuntet tho Aarhuszen, er aff-
teken is eyn slicht kleuer blat bouen dem schilde mijt twen
ciferen up beyde sijden des schildes, holden 4 loth¹⁵³.

Christian

||

Jtem de drudde slach der 4 β , szo tho Aarhuszen ghemuntet
sijn, de hebben keyn kleuerlat bouen dem schilde, welck is
er affteken, vnde holden $3\frac{1}{2}$ loth¹⁵⁴.

Christian

||

¹⁵²⁾ Schou 1535, 65—68. 3,40—3,82 g.

¹⁵³⁾ Schou 1535, 69—99. 2,27—3,35 g.

¹⁵⁴⁾ Ingen Exemplarer synes mærkeligt nok at være bevaret.

VI. (»Quittansbogen«.)

Muntzmeisters rechnung.

Register des Gottorpszen rekenschap, wes ick furstliche gnade ouerantwortet hebbe ynt iar 34, szo de qwyntancienn dat myt bringhen. a 1 ||

Anno etc. 34.

Jtem jnt erste hebbe ick entrichtet Hinricus Schulten, f. g. renthemester, am daghe corporis Christi [4. Juni] 300 gulden ynn munte, den gulden tho 24 β lubsch gherekent. Hijr up ludet Hinricus Schulte syne eghenn bekantenissze, anno etc. 34. Js 450 & lubsch¹⁵⁵.

Jtem noch entrichtet thom anderen male Hinrico Schulten vorbemelt am midtwekenn nha corporis Christi [10. Juni] 2300 & lubsch vp Jasper Rantszouwen des amptmans tho Gottorp synre kamer. Dit gelt wordt furstlicke gnade tho gheschicket by Georgio Rugen am szondage vor Viti [14. Juni] nha dem leger tho Pansztorp yn eynen ferndeale. Hijr up ludet Hinricus Schulte syn eghen bekantenissze, anno etc. 34.

Jtem noch ouerantwortet Georgio Rugen vth beuel Hinrici Schulten 500 & lubsch, de he mijn g. h. ynt leger dar suluest ock ghebracht hefft¹⁵⁶. Hijr up ludet Hinricus Schulte sijn eghen bekantenissze, anno etc. 34.

Summa lateris 3250 & lubsch.

a 2 ||

Anno etc. 34.

Jtem noch twee gulden Hintze Wyngardener dorch vorgunnen Melchior Rantszow. Hijr up ludet Hinricus Schulte syne eghen bekantenissze, anno etc. 34.

Jtem noch entrichtet Hinricus Schulten am vrijdaghe nha

¹⁵⁵) Sendt til Hertugen i Neumünster. D. Mag. 4 III 97 f. Nr. 19—20.

¹⁵⁶) D. Mag. 4 III 98 Nr. 21. — Pansdorf ligger 10 km Vest for Travemünde og 10 km Nord for Lybæk.

aller hillighen daghe [6. Nov.] vth Jasper Rantszouwenn beuele 5000 fl lubsch ynn dubbelde schellingen. Hijr up ludet Hinricus Schulte sijne eghen bekantenissze anno, etc. 34.

Jtem noch hebbe ick entrichtet Hinricus Schulte am donre-daghe nha Andree [3. Dec.] 4000 fl lubsch. Darup ludet Hinricus Schulte sijne bekantenissze, anno etc. 34.

Jtem noch entrichtet Laurens Jntelman van weghenn furstlicher gnaden 100 fl lubsch. Darup ludet furstlicher gnaden eyghen schrijffte, datum Gottorp frijdages nha misericordia domini anno etc. 34 [24. April].

Summa lateris 9103 fl lubsch. ||

Anno etc. 34.

Jtem noch entrichtet f. g. 100 fl lubsch dorch dem erbaren Otto Ratelouwen, die er dem munthemester schuldich gheswesen is. Darup ludet ko. mat. bekantenissze, datum Tramunde am dage Johannis anno etc. 34 [24. Juni].

Jtem noch entrichtet Moritz van Harlingen 60 gulden muntz, js 90 fl lubsch. Darup ludet sijne qwijtancie, datum am dinx-dage na Marie gebort anno etc. 34 [15. Sept.].

Jtem noch entrichtet dem erbaren vnde festen Jasper Rantszow, amptman tho Gottorp, van wegen mijns g. h. up erforderent Wodiszlaff Vobitszer 1830 fl lubsch, js 1220 floren munte, kam tho Koldingen. Hijr up ludet sijne qwijtancie, datum Gottorp manedages nha Lamberti anno etc. 34 [21. Sept.].

Jtem noch entrichtet Hieronimus Khuene van wegen f. g. 1500 fl lubsch, js 1000 gulden munte, van dem silber, szo Thomas golthsmijth mij tho Huszum ouerantwordet hefft. Noch 110 gulden nachmals van mij entfangen. Hijr up ludet sijne qwijtancie, datum Gottorp am dinx-dage nha Dyonisij anno etc. 34 [13. Okt.].

Summa lateris 3685 fl lubsch.

a 3 ||

Anno etc. 34.

Jtem noch entrichtet Jasper Rantszouwen, amptman tho Gottorp, van wegen mijns g. h. 3500 fl lubsch, js 2333 gulden munte 8 β lubsch, van wegen des kercken suluers, dat ick van em vnde Thomas goltsmijth up der munte entfinck. Darup

ludet sijne qwijtancie, datum Gottorp am dage Luce evangeliste anno etc. 34 [18. Okt.].

Jtem noch entrichtet Ghijsze Kluuer van wegen f. g. tho teringe na Pruszen 20 floren. Darup ludet sijne qwijtancie anno etc. 34.

Jtem noch entrichtet Lange Hermen vth beuel mijns g. h. 100 fl lubsch, js 66 $\frac{1}{2}$ floren 4 β lubsch. Darup ludet sijne qwijtancie anno etc. 34.

Jtem noch vthghedaen 30 fl lubsch. Noch vthghedaen 9 fl lubsch, krech Cordt harnszwischer anno etc. 34.

Jtem noch 30 gulden, de de beyden pomerschen eddel luden kregen. Noch 200 gulden, de Gheuert Schencke krech. Hijrup is Hinricus Schulte eghen handt vnde bekantenissze anno etc. 34.

Summa lateris 4014 fl lubsch. ||

¹⁵⁷Anno etc. 38.

Jtem noch entrichtet Jochem Beck, ko. mat. renthemester, 13000 gulden munte an dubbelde holsten schellingen¹⁵⁸. Noch 10 gulden munte tho der teringhe. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am dinxdage vor palm szondach anno etc. 38 [9. April].

Jtem noch entrichtet mester Jasper Brochman, ko. mat. secretarius, an dubbelde holsten schellingen 8500 gulden munte. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am frijdage na vnszer frouwen natiuitas anno etc. 38 [13. Sept.].

Jtem noch entrichtet mester Jasper Brochman, ko. mat. secretarius, an dubbelde holsten schellingen 7200 gulden munte. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am donredage nha sinte Lucie virginis anno etc. 38 [19. Dec.].

Jtem noch entrichtet mester Jasper Brochman, ko. mat. secretarius, an dubbelde holsten scellingen 5000 gulden munte. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am szondage quasi modo geniti anno etc. 39 [13. April].

Summa lateris 50565 fl lubsch.

a 4 ||

¹⁵⁷⁾ Her savnes en ny Overskrift, for saa vidt som Regnskabet springer frem til 1538, da Udbetalingerne atter sker i *lybsk* Mønt. I de mellem-liggende Aar betales med dansk Mønt, se det følgende Regnskab.

¹⁵⁸⁾ Jesper Brochmands Brev af 17. April 1538. D. Mag. VI 35. — Om Udmøntningen af holstenske Toskillinger 1538 se ovenfor S. 61 f.

Anno etc. 38.

Jtem noch de vnkoste des dutschen geldes, welck tho Gottorp up der munte ghegaen is, belopt sich ym talle 392 gulden munte 8 β lubsch na lude mijnes registers.

Jtem noch de vnkoste, de dar is ghegaen up degel, wijnsteen vnde boede loen vnde dat den yszer snijder gegeuen is, belopt sich thom summen na lude mijnes registers 1800 floren 14 β lubsch. Dit is mijt dutscher munte betalet.

Jtem der gheszellen loen, de up dat dutsche gelt ghegaen is, als holsten dubbelde schellingen vnde jochemdaler, js van 100 ghewegen ƥ 5 gulden. Szo belopt sich de summa des loens 606 gulden 1 orth, vnde is mijt dutscher munte betalet.

Summa lateris 3010 ƥ 12 β lubsch.

Js tho gulden tall 2007 gulden 4 β lubsch. ||

Anno etc. 38.

Jtem noch entrichtet mester Jasper Brochman an jochemdaler 17570 daler. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Kopenhagen am szonauende na trium regum anno etc. 38 [12. Jan.].

Jtem van dussze bouengheschreuen jochemdaler holt de ƥ lodich ynt fijn 14 $\frac{1}{2}$ loth. Vnde is fijs yne 1990 ƥ lodich 5 loth 2 $\frac{1}{2}$ quentijn¹⁵⁹. ||

Dit nauolghende register ludet up allem gelde, wes ick entrichtet hebbe van wegen ko. mat. tho Dennemarcken dem kryges volcke vann dem iare 34 etc. beth up dem iare 37. b 1 ||

Anno etc. 34.

Jtem entrichtet van wegen furstlicher gnaden her Johan Rantszow an klippen, de tho Gottorp ghemuntet syn, 14800 floren denscher munte, 2 $\frac{1}{2}$ ƥ densch vor den gulden gherekent. Hijrup ludet Hinricus Schulte sijne bekantenissze, datum Gottorp anno etc. 34.

Jtem noch entrichtet Hieronimus Khuene 5000 gulden munte van wegen f. g. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen denn manedach nha nye jars dach anno etc. 35 [4. Jan.].

¹⁵⁹) Jesper Brochmands Brev af 12. Januar 1538. D. Mag. VI 23. — Om Udmøntningen af Jochemdaler 1537 se ovenfor S. 61. — Blad 6 ubeskrevet.

Jtem noch entrichtet Oloff Peterszen 3000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen vnszer frouwen auendt lichtmis anno etc. 35 [1. Febr.].

Jtem noch entrichtet Hieronimus Khuene 10800 floren an klippingen. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am dinxdage na jnuocauit anno etc. 35 [16. Febr.].

Jtem noch entrichtet Bastian van Heilbron, Cordt van Honsteins lutenant, Hans Francken, Kilian van Wimfen, ambassaten, 2016 gulden 12 β densch. Noch Wolff van Roszenberg 845 gulden. Hijrup ludet mester Christen Hwidt sijne schriffte anno etc. 35.

Summa lateris 36461 floren 12 β densch.

b 2 ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Bessel van Heylbron, lutenant, vnde Greger Hoichriche, wachtmester, van wegen des biscops tho Roskildt 465 floren. Darup ludet ere qwijtancie, datum Aarhuszen am midweken na lichtmissze anno etc. 35 [3. Febr.].

Jtem noch entrichtet mester Christen Hwidt, ko. mat. renthemester, 3300 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Grindw am szonauende na jnuocauit anno etc. 35 [20. Febr.].

Jtem noch entrichtet Nes Mommessen 300 floren de boetszluden tho frede tho stellen na lude sijne qwijtancien, datum Aarhuszen am dinxdage ym vastelauende anno etc. 35 [9. Febr.].

Jtem noch entrichtet mester Christen Hwidt 9400 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am frijdage nha jnuocauit anno etc. 35 [19. Febr.].

Jtem noch entrichtet Hans Eichtel, hoptman, 600 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am dage cathedre Petri anno etc. 35 [22. Febr.].

Jtem noch entrichtet Szam van Tricht vth Jurgen Herber vorschriuen dorch beuel Melchior Rantszow 4844 floren. Darup ludet Jurgen Herber munsterschreyber sijne schrijffte, anno etc. 35.

Summa lateris 18909 floren munte.

||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet mester Christen Hwidt, ko. mat. renthemester, 11100 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, da-

tum Aarhuszen am dage Matthie apostel anno etc. 35 [24. *Febr.*].

Jtem noch entrichtet Peter van Vtrecht 500 floren tho Szam van Trichts knechten. Darup ludet mester Christen sijn vor-schriuen anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet dat gelt, dat Cordt Penning ghelenet hadde tho Coldinge van de koepluden 2223 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Coldinge am manedage nha Matthie apostel anno etc. 35 [1. *Marts*].

Jtem noch entrichtet dem profoes 216 floren. Darup ludet mester Christen sijne eghen handt effte bekantenissze anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Galle van Lindaw, profoes, szampt Bastian van Heylbron, lutenant, vnde Kilian van Wimpfen, gherichts weybel, ambasszaten van Cordt van Honsteins regi-mente, tho Aarhuszen ym iare 35 6810 floren. Hijrup hefft mij mester Christen nijcht gheqwijteret, hijrup ludet Galle van Lindaw sijne bekantenissze, datum Koppenhagen denn 6ten dach augusti anno etc. 36.

Summa lateris 20849 floren munte.

b 3 ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Hieronimus Khuene vth beuel her Detleff Reuentlouwen 500 ŷ lubsch, js na denschem ghelde 340 gulden munte¹⁶⁰. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am donredage na oculi anno etc. 35 [4. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Joest Jngghenhuszen 12500 ŷ densch, js 5000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am frijdage nha oculi anno etc. 35 [5. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 300 floren munte an klippenen tho beszoldinge Brun Bock. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am dinxdage na letare anno etc. 35 [9. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Gheert Honrich, Johan Zwaken lute-nant, 3000 floren munte. Noch 125 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am dinxdage nha Gregorij anno etc. 35 [16. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Hans Eichtel 4337 floren munte.

¹⁶⁰) D. Mag. 4 III 144. — Efter den i Møntregnskaberne almindelige Omregning skulde man vente 500 ŷ lybsk = 333 $\frac{1}{3}$ Gylden dansk.

Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am frijdage vor palm anno etc. 35 [19. *Marts*].

Summa lateris 13102 floren munte.

||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Gheert Honrich 1000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am palm auende anno etc. 35 [20. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Jurgen Herber, munsterschreyber, vth beuel her Johan Rantszow vnde Melchior Rantszow 64 floren twen busszen schutten. Noch 53 floren ses knechten. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am palm szondage anno etc. 35 [21. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Bernhart van Oxenfut, lutenant Jacop Vnghewaschen hoptman, 3263 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am stillen frijdage anno 35 [26. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Hieronimus Khuene 14000 floren munte ann klippingen. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am paschen auende anno etc. 35 [27. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Matthijs van Aken, hoptman, 1000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen nha annunciationis Marie anno etc. 35 [after 25. *Marts*].

Summa lateris 19380 floren munte.

b 4 ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Jurgen schriuer tho Sunderborch vth beuel ko. mat. 1000 ℥ lubsch an klippingen tho bezzoldinge der landtszknechten tho Sunderborch, js 676 $\frac{1}{2}$ gulden 10 β densch¹⁶¹. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am szonauende na misericordia domini anno etc. 35 [17. *April*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 36000 floren ann klippingen. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am frijdage nha cantate [30. *April*] mijt Joest Bocks pitzier vor-szeghelt anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Joest Bock 50 floren an klippingen.

¹⁶¹) Man skulde vente 1000 ℥ lybsk = 666 $\frac{2}{3}$ Gylden dansk, se ogsaa Quittansregistret S. 141.

Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am frijdag vor der crutce weken anno etc. 35 [30. April].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 34726 floren 16 β densch¹⁶². Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am midweken na Bonifacij anno etc. 35 [9. Juni].

Jtem noch entrichtet Hermen Kroger tho Gheuert Schencke sijne reysighers bezoldinge 1000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am szondage vor sinte Johans den doeper anno etc. 35 [20. Juni].

Summa lateris 72453 gulden 6 β densch. ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 6600 floren an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum in Assens szonauendes na Johannis anno etc. 35 [26. Juni].

Jtem noch entrichtet Claws Daue 300 z densch, js 120 floren densch, de Detleff Brockdorp van em ghelenet hadde vth beuel ko. mat. Darup ludet Detleff Brockdorp sijne qwijtancie, datum den achten dach na Petri vnde Pauli anno etc. 35 [6. Juli].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 4800 floren an runder munte 4 β stucken vnde 200 floren an klippingen, js 5000 floren. Darup ludet Engels qwijtancie, datum Nuborch szonauendes na Kiliani anno etc. 35 [10. Juli].

Jtem noch entrichtet Jurgen Herber, munsterschreyber, dorch Pouwel mijn broder, 978 floren an 4 β stucken tho vnderholdinge der knechten tho Swijneborch. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Swijneborch den szondach na Kiliani anno etc. 35 [11. Juli].

Jtem noch entrichtet Jurgen Stapel, borger tho Haderscleue, 150 floren an runder munte, dat he ko. mat. ghelenet hadde an klippingen. Darup ludet Engels qwijtancie, datum Koge am auende Marie Magdalene [21. Juli], ock sijn eghen qwijtancie, datum Roskildt am szondage vor Andree anno etc. 35 [28. Nov.].

Summa lateris 12848 floren munte.

b 5 ||

¹⁶²) D. Mag. 3 V 47: Engel Lantwer skal føre Penge til Lejren. — D. Mag. 4 III 166 og 170—177: Udbetalinger i Lejren ved Assens.

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Matthijs Perszen, Hermen Walen knecht tho Odensze, 1000 floren munte¹⁶³. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Aarhuszen am dinxdage na Jacobi anno etc. 35 [27. *Juli*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 9000 floren an 4 β stucken. Noch 500 floren an grote klippingen. Darup ludet sijne qwijtancie, datum vor Koppenhagen am frijdage na Jacobi anno etc. 35 [30. *Juli*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 5000 floren an runder munte 4 β densch. Noch 3800 floren an klene klippingen. Js yn alle 8800 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum vor Koppenhagen am donredage na assumptionis Marie anno etc. 35 [19. *Aug.*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer, szo Goszen van Foerden krech tho den knechten, de up de schepen weren, 650 floren an 4 β stucken, datum vor Koppenhagen den achten dach na assumptionis Marie anno etc. 35 [22. *Aug.*].

Jtem noch entrichtet Jurgen Herber, munsterschreyber, 10000 floren tho betalinge Hans Zwaken fenle yn Funen. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am donredage nha Egidij abbatis anno etc. 35 [2. *Sept.*].

Summa lateris 29950 floren munte.

||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 4100 floren an runder munte. Noch an klippingen 7300 floren. Js yn alle 11400 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum vor Koppenhagen am frijdage na natiuitatis Marie anno etc. 35 [10. *Sept.*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 9600 floren an runder munte. Noch 10400 floren an klippingen. Js yn alle 20000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am szondage na Matthei anno etc. 35 [26. *Sept.*].

Jtem noch entrichtet Hans Bere hoptman 10000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am manedage nha sinte Gallen anno etc. 35 [18. *Okt.*].

Jtem noch entrichtet Jan van Wenszdzorp 20 floren vth ko.

¹⁶³) Udbetalingsordre: D. Mag. 3 V 57.

mat. beuele. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Matthijs van Aken hoptman 3000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am dinx-dage nha Galli anno etc. 35 [19. Okt.].

Summa lateris 44420 floren munte.

||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Joest van Glabeeck 700 floren munte. Noch 100 floren. Js 800 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am dage Seuerini anno etc. 35 [23. Okt.].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 23450 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am dinx-dage nha Seuerini anno etc. 35 [26. Okt.].

Jtem noch entrichtet Wolff van Roszenberg hoptman 11815 $\frac{1}{2}$ floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am frijdage na Sijmonis & Iude anno etc. 35 [29. Okt.].

Jtem noch entrichtet Jurgen Kregel, Schram van Brunswijcks schriuer, 554 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am szondage na Sijmonis & Iude anno etc. 35 [31. Okt.].

Jtem noch entrichtet Reynolth Peterszen, borger thom Kiele, 110 floren, den gulden tho vijff orden¹⁶⁴ tho vollernoeye entfangen. Js 137 $\frac{1}{2}$ floren densch. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am szonauende na omnium sanctorum anno etc. 35 [6. Nov.].

Summa lateris 36757 floren munte.

||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 25200 floren an runder munte, tho twee $\frac{1}{2}$, tho eyner $\frac{1}{2}$ vnde tho 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am dage Martini anno etc. 35 [11. Nov.].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 15040 floren an twee $\frac{1}{2}$, an eyn $\frac{1}{2}$ vnde an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am szonauende nha Elyzabeth anno etc. 35 [20. Nov.].

¹⁶⁴) Ort = $\frac{1}{4}$, altsaa 1 Guldgylden = $\frac{5}{4}$ Gylden Mønt.

Jtem noch entrichtet Melchior Zweick hoptman 5659 $\frac{1}{2}$ floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am frij-dage nha Andree anno etc. 35 [3. Dec.].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 18100 floren tho twee fl , tho eyn fl , tho 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am dage Nicolay anno etc. 35 [6. Dec.].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer tho ko. mat. schip volck 1957 floren an klippingen. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am dage Nicolay anno etc. 35 [6. Dec.]¹⁶⁵.

Summa lateris 65956 $\frac{1}{2}$ floren munte. ||

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 5000 floren munte an twee fl , an eyn fl , an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am szonauende na conceptionis Marie anno etc. 35 [11. Dec.].

Jtem noch entrichtet Matthijs van Aken, hoptman, 12756 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt den 15^{den} dach decembris anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 4000 floren an twee fl stucken tho vordelende vnder beyde regimenten. Hijr mijsijn ghewest 400 floren an 4 β stucken vnde 100 floren an fl stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am midweken na Thome anno etc. 35 [22. Dec.].

Jtem noch entrichtet Hans Eichtel, hoptman yn Schonen, 12555 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am 23ten dage decembris anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Wolff Kreutsze, hoptman yn Schonen, 11584 floren¹⁶⁶. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am donredage na sinte Annen anno etc. 35 [16. Dec.].

Jtem noch entrichtet Albrecht van Peltzigck, ouerste yn Schonen, 684 floren up de knechten tho Warbarch. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am hilligen Christ auende anno etc. 35 [24. Dec.].

Summa lateris 46572 floren munte. ||

¹⁶⁵) Udbetalte til Skibsfolkene 3. Januar. D. Mag. 4 III 344 f.

¹⁶⁶) Skrivfejl for 11577 floren, jfr. Summa lateris og Quittansregistret.

Anno etc. 35.

Jtem noch entrichtet Albrecht van Peltzigck, hoptman, 13711 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am hilligen Christ auende anno etc. 35 [24. Dec.].

Jtem noch entrichtet Hans Bere, hoptman, 500 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am dage Johannis apostel anno etc. 36 [27. Dec.].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 11576 floren an twee $\frac{1}{2}$ stucken. Noch 8824 floren an $\frac{1}{2}$ stucken vnde 4 β stucken. Js yn alle 20400 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am manedage na circumcisonis domini anno etc. 36 [3. Jan.].

Jtem noch entrichtet Albert van Hoerden, borger thom Kiele, 2000 floren, dat he ko. mat. ghelenet hadde tho behoeff der landszknechten. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am frijdage nha trium regum anno etc. 36 [7. Jan.].

Jtem noch entrichtet mester Christen Hwidt, ko. mat. renthemester, van wegen ko. mat. 3000 $\frac{1}{2}$ densch, js 1200 floren, szo sijne deners Hans vnde Christen woll bewust is, hijr bin ick nijcht up gheqwijteret. Actum circa trium regum anno etc. 36 [c. 6. Jan.].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 9400 floren an $\frac{1}{2}$ stucken. Noch 600 floren an 4 β stucken, js yn alle 10000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen achte dage na trium regum anno etc. 36 [13. Jan.].

Summa lateris 47811 floren munte. ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 14000 floren an twee $\frac{1}{2}$, an $\frac{1}{2}$, an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am szondage na purificationis Marie anno etc. 36 [6. Febr.].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 12600 floren an 2 $\frac{1}{2}$, an $\frac{1}{2}$ vnde an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am szonauende na Scolastice anno etc. 36 [12. Febr.].

Jtem noch entrichtet Joest van Glabeeck 100 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am dinxdage cathedre Petri anno etc. 36 [22. Febr.].

Jtem noch entrichtet Christoffer van Poeck van wegen Joest van Glabeeck vth beuel Christoffer van Felten 300 floren munte. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am dinx-dage nha jnuocaut anno etc. 36 [7. *Marts*].

Jtem noch entrichtet her Tuge Krabben dener Anthonio 1500 ƒ densch, js 600 floren munte tho bezoldinge der boetsz-luden. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am donre-dage ym vastelauende anno etc. 36 [2. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Johan Peyn, pruscher ammirael, tho behoeff synre schip luden 2600 floren munte. Noch 4000 floren. Js yn alle 6600 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt den 26ten dach februarij anno etc. 36.

Summa lateris 34200 floren munte.

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Matthijs van Aken, hoptman yn Scho-nen, 2000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt den szondach ym vastelauende anno etc. 36 [27. *Febr.*].

Jtem noch entrichtet mester Wolff, artelgiemester, 750 floren vnde $23\frac{1}{2}$ floren. Noch 150 floren. Darup ludet sijne qwij-tancie, datum Roskildt am midweken vor jnuocaut anno etc. 36 [1. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Hans Bere, hoptman, 1800 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am mid-weken ynn der vasten anno etc. 36 [1. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer erstlicken 28800 floren an dubbelde ƒ stucken. Noch 10900 floren an ƒ stucken. Noch 7400 floren an 4 β stucken. Js yn alle 47100 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am manedage na reminiscere anno etc. 36 [13. *Marts*].

Jtem noch Hans Bere, hoptman, entrichtet 1000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt den 24 dach Marcij anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 3000 floren an twee ƒ stucken. Noch 1000 floren an ƒ stucken. Noch 1000 floren an 4 β stucken. Js yn alle 5000 floren. Darup ludet sijne qwij-tancie, datum ym leger vor Koppenhagen am auende letare anno etc. 36 [25. *Marts*].

Summa lateris 57823 $\frac{1}{2}$ floren munte.

c 1 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet ko. mat. tho Kalenborch 196 floren munte 8 β densch. Darup ludet ko. mat. qwijtancie, datum up vnszem slote Kalenborch am manedage na letare anno etc. 36 [27. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 16000 floren an twee $\frac{1}{2}$ stucken. Noch 2000 floren an $\frac{1}{2}$ stucken vnde 2000 floren an 4 β stucken. Is yn alle 20000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am szondage judica anno etc. 36 [2. *April*].

Jtem noch entrichtet Joest van Glabeeck vth beuel Christoffer van Felten 500 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am szondage judica anno etc. 36 [2. *April*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 8000 floren an $\frac{1}{2}$ stucken. Noch 2500 floren an twee $\frac{1}{2}$ stucken vnde 2000 floren an 4 β stucken. Js yn alle 12500 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am paschen dage anno etc. 36 [16. *April*].

Jtem noch entrichtet Matthijs van Aken, hoptman, 3000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am frijdaghe nha paschen anno etc. 36 [21. *April*].

Jtem noch entrichtet Hans Bere, hoptman, 1000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym kloster tho Anderschow am 22ten dage aprilis anno etc. 36.

Summa lateris 37196 floren 8 β densch.

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet ko. mat. 337 floren 1 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ densch. Darup ludet ko. mat. qwijtancie, datum Helskenore am manedage na quasi modo geniti anno etc. 36 [24. *April*].

Jtem noch entrichtet Wolff van Kreutszen, hoptman, 970 floren tho betalinge der twee roth knechten, de up de schepe kemen yn Norwegen. Noch darna 200 floren. Darup ludet syne qwijtancie, datum den 12ten dach aprilis anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Hans Yngherhardt, roror¹⁶⁷, van wegen sijnes hoptmannes Albrecht van Peltzick 6000 floren. Darup ludet syne qwijtancie, datum ym Ellembogen den 13. dach aprilis anno etc. 36.

¹⁶⁷) Skrivfejl for ruter (Rytter) eller vorir (Furér)?

Jtem noch entrichtet Matthijs van Aken dorch Pouwel Fechtel 1000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Malmogie den 14. dach aprilis anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Goszen tzu Forden, hoptman, 200 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am dinxdage na quasi modo geniti anno etc. 36 [25. April].

Jtem noch entrichtet Balthaszar van Rottenburch, Albrecht van Peltzick schriuer, 4000 gulden muntz. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt den 27. dach aprilis anno 36.

Summa lateris 12707 floren 1½ & densch. c 2 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 1300 floren an 4 β stucken. Noch 700 floren an twie & stucken. Js yn alle 2000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am frijdage na quasi modo geniti anno etc. 36 [28. April].

Jtem noch entrichtet Luder Becker 100 floren munte. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt am donredage vor misericordia domini anno etc. 36 [27. April].

Jtem noch entrichtet Balthaszar van Rottenburch, Albrecht van Peltzick schriuer, 3000 floren munte. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt am dage Philippi vnde Jacobi anno etc. 36 [1. Maj].

Jtem noch entrichtet Melchior Zweick, hoptman, 600 floren. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt am dage des hilligen crucis vindinghe anno etc. 36 [3. Maj].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 8000 floren an 2 & stucken. Noch 8000 floren an 4 β stucken. Js yn alle 16000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am frijdage na misericordia domini anno etc. 36 [5. Maj].

Jtem noch entrichtet Christoffer van Felten, ko. mat. stadtholder, 5000 floren munte tho bezoldinge sijne ruten¹⁶⁸. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt am dinxdaghe nha jubilate anno etc. 36 [9. Maj].

Summa lateris 26700 floren munte. ||

¹⁶⁸) Med denne og de to senere Udbetalinger, 28. Maj og 25. Juli, ialt 7000 floren, kan sammenholdes D. Mag. 4 III 337.

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 1610 floren an 4 β stucken. Noch 1040 floren an twie $\&$ stucken. Js yn alle 2650 floren. Darup ludet syne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am donredage na cantate anno etc. 36 [18. *Maj*].

Jtem noch entrichtet ko. mat. dorch Powel Fechtel 1080 floren¹⁶⁹. Darup ludet ko. mat. qwijtancie, datum Eszrom am manedage na vocem iocunditatis anno etc. 36 [22. *Maj*].

Jtem noch entrichtet ko. mat. drawanten¹⁷⁰ vth ko. mat. beuele 1587 $\frac{1}{2}$ floren munte, szo er register vormeldet, am frijdage na des heren hemmeluarth anno etc. 36 [26. *Maj*].

Jtem noch entrichtet Christoffer van Feltens schriuer Marten an twie mael 500 floren. Js yn alle 1000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am szondage vor pinxten anno etc. 36 [28. *Maj*].

Jtem noch entrichtet Hans Bere, hoptman, 200 floren munte. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt den drudden dach brachmaen, dat is pinxt auende anno etc. 36 [3. *Juni*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer an twie $\&$ stucken 63859 floren. Noch an 4 β stucken 13281 floren. Noch an $\&$ stucken 6860 floren. Js ynn alle 84000 floren munte. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt am frijdage na trinitatis anno etc. 36 [16. *Juni*].

Summa lateris 90517 $\frac{1}{2}$ floren munte.

c 3 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Jurgen Pothkamer 200 $\&$ densch, js 80 floren, vth beuel Melchior Rantszow. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt am donredage vor Johannis anno etc. 36 [22. *Juni*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 1000 floren an twie $\&$ stucken. Noch 2000 floren an 4 β stucken. Js 3000 floren. Darup ludet syne qwyntancie, datum ym leger vor Koppenhagen am dage Johannis baptiste anno etc. 36 [24. *Juni*].

¹⁶⁹) Dertil synes at svare en Kvittering i Quittansregistret paa 180 Gylden, hvad kan bero paa en Afskriverfejl. — I Følge D. Mag. I 163 lød Kongens Quittans til Povl Fechtel paa 1538 Gylden.

¹⁷⁰) Drabantkorpset talte 48 Mand med Hovedsmand Hans Stange. D. Mag. 4 III 149. Det udbetalte Beløb svarer til 4 Maaneders Sold.

Jtem noch vthghedaen van wegen ko. mat. dorch vorschriuen mester Jasper Brochman 1531 ½ densch, js 612 gulden 1 ½ densch vor vitalie. Darup ludet mester Jaspers schrijffte, datum Roskildt am szondage na Johannis baptiste anno etc. 36 [25. *Juni*].

Jtem noch entrichtet mester Wolff, artelgie mester, 100 floren munte. Darup ludet syne qwyntancie, datum Roskildt am dinxdage nha Johannis anno etc. 36 [27. *Juni*].

Jtem noch entrichtet Per Schram, ko. mat. ammirael, 600 floren munte. Darup ludet syne qwijntancie, datum Roskildt am dinxdaghe nha Johannis anno etc. 36 [27. *Juni*].

Jtem noch entrichtet ko. mat. drawanten 1122 floren munte¹⁷¹. Hijrup ludet Casper Fuchs vorschriuen, actum Roskildt anno etc. 36.

Summa lateris 5514 floren 1 ½ densch. ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Christoffer Rauensfoet hoptman 4172 floren munte. Darup ludet sijne qwijntancie, datum Roskildt am dinxdage na visitationis Marie anno etc. 36 [4. *Juli*].

Jtem noch entrichtet Hans Sunderhamer, Hans Beren schriuer, 100 floren munte. Darup ludet sijne qwijntancie, datum Roskildt anno etc. 36.

Jtem entrichtet Albrecht van Peltzigck ouerste 4000 floren ann dubbelde ½ stucken vnde 1000 floren an 4 β stucken. Js 5000 floren. Darup ludet sijne qwijntancie, datum Roskildt den 7. dach julij anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Hans Bere hoptman dorch Detleff Groenewoldt munsterschreyber 23022 floren. Noch 256 floren. Darup ludet syne qwijntancie, datum den 8ten dach julij anno etc. 36. Hijr mijt is ghewest 8000 gulden ghelenet gelt, vpghebracht by denn koepluden vnde kremeren, hijrup ludet er bewijs, dat sze wedder entrichtet sijn.

Jtem noch entrichtet Melchior Zweick hoptman dorch Frans Trebbow 7245 floren an runder muntz. Darup ludet sijne qwij-

¹⁷¹) I Marginen er her sat et stort Kryds. Der foreligger ingen egentlig Kvittering, men det angaar en Pengesum, hvormed Reynold Junge har forstrakt Engel Lantwer til Drabanternes Sold. D. Mag. 4 III 361 (den anførte Datering: Tirsdag efter Florentini (24. Okt.) 35 er sandsynligvis fejl).

tancie, datum ym kloster Zauram am frijdage na visitationis Marie anno etc. 36 [7. *Juli*].

Jtem noch entrichtet Galle van Lindaw profoes 200 floren muntz. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt den 13. dach julij anno etc. 36.

Summa lateris 39995 floren munte.

c 4 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer an twie $\frac{1}{2}$ stucken 11584 floren. Noch 2560 floren an $\frac{1}{2}$ stucken. Noch 2040 floren an 4 β stucken. Js yn alle 16184 floren. Hijrup ludet syne qwijtancie, datum vor Koppenhagen am szonauende na Margarete anno etc. 36 [15. *Juli*].

Jtem noch entrichtet Bastian Walwijts, Albrecht van Peltzick lutenant, 6700 floren an $\frac{1}{2}$ stucken. Noch 1300 floren an 4 β stucken. Js yn alle 8000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am donredage vor Magdalene anno etc. 36 [20. *Juli*].

Jtem noch entrichtet 1385 floren 14 β densch, dat ko. mat. tho Roskildt vorteret hefft van manedach na trinitatis beth up donredach na visitationis Marie [12. *Juni*—6. *Juli*]. Darup ludet de qwijtancie¹⁷², datum Roskildt am auende Magdalene anno etc. 36 [21. *Juli*].

Jtem noch entrichtet Bastian Walwijts, Albrecht van Peltzick lutenant, 1000 floren an 4 β stucken. Noch 2500 floren an $\frac{1}{2}$ stucken. Noch 1500 floren an dubbelde $\frac{1}{2}$ stucken. Js yn alle 5000 floren. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt am dage Jacobi anno etc. 36 [25. *Juli*].

Jtem noch entrichtet Christoffer van Feltens schriuer Marten 1000 floren tho beszoldinge synre ruterer. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt am dage Jacobi anno etc. 36 [25. *Juli*].

Jtem noch entrichtet Wolff van Kreutszen hoptman 100 floren muntz. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am szondage nha Jacobi anno etc. 36 [30. *Juli*].

Summa lateris 31669 floren 14 β densch.

||

¹⁷²) For den paagældende Sum har Oluf Hedbo og Hans Bedscher (Badskeer?) kvitteret, se Quittansregistret.

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer an twie fl. 800 floren. Noch an 4 β stucken 1200 floren. Noch an fl. stucken 6000 floren. Js yn alle 8000 floren. Darup ludet syne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am frijdage na Jacobi anno etc. 36 [28. *Juli*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 100 floren an twie fl. . Noch 2000 floren an fl. . Noch 900 floren an 4 β stucken. Js yn alle 3000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum ym leger vor Koppenhagen am szondage na Jacobi anno etc. 36 [30. *Juli*].

Jtem noch entrichtet vth ko. mat. beuele, dat dar is vor-teret ghewest, de wijle ko. mat. tho Roskildt was, den bw voghet Hans Barckeler 121 floren 2 fl. densch. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am manedage vor Laurentij anno etc. 36 [7. *Aug.*].

Jtem noch entrichtet Joest van der Scharde hoptman 400 floren munte. Hijrup ludet ko. mat. brieff, datum Koppenhagen am donredaghe nha Laurentij anno etc. 36 [17. *Aug.*].

Jtem noch entrichtet Roloff van der Nyen stadt, Claws Rantszow hoptmans lutenant, 2599 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am midweken na assumptionis Marie anno etc. 36 [16. *Aug.*].

Jtem noch entrichtet Goszen tzu Forden hoptman 6040 $\frac{1}{2}$ floren. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am midweken nha assumptionis Marie anno etc. 36 [16. *Aug.*].

Summa lateris 20161 floren 12 β densch.

c 5 ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Adolff Wighel, Goszen zu Forden schreyber, 400 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am frijdage na assumptionis Marie anno etc. 36 [18. *Aug.*].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer 10000 floren an 2 fl. . Noch 2000 floren an 4 β stucken. Js yn alle 12000 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum yn Koppenhagen am manedage na assumptionis Marie anno etc. 36 [21. *Aug.*].

Jtem noch entrichtet Erick Jenszen, Hermen Walen knecht, 1000 floren tho beszoldinge Bussze van Feltens ruterer van

wegen ko. mat. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am daghe Bartholomei anno etc. 36 [24. Aug.].

Jtem noch entrichtet Cordt Penningh, ouerste, 5212 floren munte. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Koghe am frijdage nha assumptionis Marie anno etc. 36 [18. Aug.].

Jtem noch entrichtet Dauith Draken, hoptman, 4000 floren muntz. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Koghe am frijdage nha assumptionis Marie anno etc. 36 [18. Aug.].

Jtem noch entrichtet Hans Stanghe, hoptman, tho behoeff der drawanten 1372 floren. Darup ludet syne qwijtancie ock ko. mat. brieff am frijdage na Egidij anno etc. 36¹⁷³.

Summa lateris 23984 floren munte.

||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet ko. mat. 100 floren an twie ½ stucken. Hijr up ludet ko. mat. qwyntancie, datum Roskildt am dage Egidij abbatis anno etc. 36 [1. Sept.].

Jtem noch entrichtet, dat Jurgen Swaue, ko. mat. schencke, vorteret hefft tho Laurens Fus¹⁷⁴, kleyn smijth, 23 ½ densch, js 9 floren 8 β densch. Darup ludet Laurens Fus sijne qwijtancie ock Jurgen Swaue register, datum Roskildt am dage Egidij abbatis anno etc. 36 [1. Sept.].

Jtem noch entrichtet Marten van Hofen 1000 floren, dat he Johan Peyn, pruscher ammiraal, ghelenet hadde vth beuel Engel Lantwer. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt am dage natiuitatis Marie anno etc. 36 [8. Sept.].

Jtem noch entrichtet Engel Lantwer an twie ½ stucken 6350 floren. Noch an ½ stucken 4500 floren. Noch an 4 β stucken 400 floren. Js yn alle 11250 floren munte. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am szondage na Egidij anno etc. 36 [3. Sept.].

Jtem noch entrichtet Hans Barckeler, bwfoeget tho Roskildt, 40 floren vnde 34 β, dat dar vorteret is van des koninges volck. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am frijdage na crucis vorheuinghe anno etc. 36 [15. Sept.].

Jtem noch entrichtet Wolff van Roszenberg, hoptman,

¹⁷³) Udbetalingsordre: D. Mag. 3 VI 44. — Dateringen er rimeligvis fejl for Fredag Egidii (1. September).

¹⁷⁴) Navnet er i Quittansregistret skrevet: Laurentz Friisse (se S. 144).

11232 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Nestweel am donredage vor exaltationis crucis anno etc. 36 [7. *Sept.*]¹⁷⁵.

Summa lateris 23632 floren 2 β densch. ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Hans Greymel, Cordt van Honsteins schreyber, 11278 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Nestwel den 14 dach septembris anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Hans Rotman, munsterschreyber, 8022 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am manedage na exaltationis crucis anno etc. 36 [18. *Sept.*]. Hijr mijt is ghewest 5000 gulden ghelenet gelt, vpghebracht by den koepluden. Hijr up ludet er bewijs, dat sze wedder entrichtet zijn.

Jtem noch entrichtet Hans Rotman, munsterschreyber, 1322 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am midweken nha Lamberti anno etc. 36 [20. *Sept.*].

Jtem noch entrichtet Vincentius Heyer 44 fl. densch, js 17 $\frac{1}{2}$ gulden 4 β densch, van Pouwel van Anauelde wegen. Darup ludet syne qwijtancie, datum Roskildt an szonauende vor Michaelis anno etc. 36 [23. *Sept.*].

Jtem noch entrichtet Michel Marschalck, hoptman, 1000 floren munte an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am donredage na Dionisij anno etc. 36 [12. *Okt.*].

Jtem noch entrichtet Peter van Vtrecht, hoptman, 1000 floren an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am donredage na Dyonisij anno etc. 36 [12. *Okt.*].

Summa lateris 22639 floren 1 $\frac{1}{2}$ fl. densch. ||

Anno etc. 36.

Jtem noch entrichtet Jacop van Auszpurch, hoptman, 1100 floren an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am donredage na Dyonisij anno etc. 36 [12. *Okt.*].

Jtem noch entrichtet Axel Vrne, ko. mat. secretarius, 859 $\frac{1}{2}$ floren 4 β densch an 4 β stucken. Darup ludet syne qwyntancie, datum Koppenhagen am frijdage nha Dyonisij anno etc. 36 [13. *Okt.*].

¹⁷⁵) Kan være urigtig Datering for 14. September.

Jtem noch entrichtet Axel Vrne, ko. mat. secretarius, 2000 floren an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am szonauende na Dyonisij anno etc. 36 [14. Okt.].

Jtem noch entrichtet Hans van Kadelspurgh, hoptman ouer de knechten yn Norwegen, 400 floren an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Roskildt am dinxdage na Martini anno etc. 36 [14. Nov.].

Jtem noch entrichtet Cordt Penninck, ouerste, 3000 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am szondage nha Andree anno etc. 36 [3. Dec.].

Jtem noch entrichtet Hinrick rustmester 100 fl densch, js 40 floren. Hijr up ludet ko. mat. brieff, datum Koppenhagen am dage Nicolay anno etc. 36 [6. Dec.].

Summa lateris 7399 floren $1\frac{1}{2}$ fl densch. ||

Anno etc. 36¹⁷⁶.

Jtem noch entrichtet Galle van Lindaw, hoptman ouer de knechten thom Ellemboghe, an 4 β stucken 4000 fl densch, js 1600 floren. Darup ludet sijne qwijtancie, datum thom Ellemboghe am szondage na lichtmissze etc. 37 [4. Febr.].

Jtem noch entrichtet Axel Vrne, ko. mat. secretarius, 2218 floren 1 fl densch. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am szonauende nha quasi modo geniti anno etc. 37 [14. April].

Summa lateris 3818 floren 1 fl densch^{176a}. ||

Dit register ludet up alle dem denschem ghelde, wes ick entrichtet hebbe van wegen ko. mat. up Jffwer Løcken vnde mester Jaspers suluer. d 1 ||

Anno etc. 37.

Jtem jnt erste entrichtet Jffwer Løcken 5000 gulden an 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am frydage na vincula Petri anno etc. 37 [3. Aug.].

Jtem noch entrichtet Hans van Dreszen, hoptman der dra-
wanten, 800 floren densch munte. Darup ludet sijne qwy-

¹⁷⁶) Skrivfejl for 37.

^{176a}) Blad 22 er ubeskreuet.

tancie, datum Koppenhagen am donredage na vincula Petri anno etc. 37 [2. *Aug.*].

Jtem noch entrichtet Jffwer Løcke van ko. mat. wegghen, dat sijn gnade Frans Trebow sculdich was, nomlicken 4000 ƒ densch, js 1600 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am manedage nha Marie natiuitas anno etc. 37 [10. *Sept.*].

Jtem noch entrichtet Steffen Loytsze van wegen ko. mat. 5641 floren munte, 4 β stucken. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am frijdage nha natiuitatis Marie anno etc. 37 [14. *Sept.*].

Summa lateris 13041 floren munte.

||

Anno etc. 37.

Jtem noch entrichtet mester Anders Gloeb, ko. mat. renthemester, vth beuel des cantzlers tho beszoldinge der landszknechten ynn Funen 14000 ƒ densch, js 5600 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am dage conceptionis Marie anno etc. 37 [8. *Dec.*].

Jtem noch entrichtet Reynolth Junghe, ko. mat. munthemester, van wegen ko. mat. 5000 gulden munte, welcke sijn gnade em schuldich was nha lude sijnes breues. Hijrup ludet des munthemesters qwijtancie, datum Koppenhagen am szondage letare anno etc. 38 [31. *Marts*].

Jtem noch entrichtet Jochem Beck, ko. mat. renthemester, van wegen ko. mat. tho betalinge der landszknechten 25000 ƒ densch, js 10000 gulden munte. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am dinxdage vor palm szondach anno etc. 38 [9. *April*].

Jtem noch entrichtet ko. mat., gheszant bij Jochem Beck renthemester, 1000 ƒ densch an β stucken, js 400 floren munte. Darup ludet ko. mat. brieff¹⁷⁷, vnde gheschach am dinxdage vor palm szondach anno etc. 38 [9. *April*].

Summa lateris 21000 floren munte.

||

¹⁷⁷) Brevet er indført i Georg Corpers »Gemein Cantzlei Register« Blad 79 b under Montags nach purificationis Marie 38 [7. *Febr.*]: »Dem munzmeister zu Coppenhagen beuolhen wordenn, vnngeuerlich vmb mifastenn, wenn ko. m. widder nach dem reiche ziehenn, 3 ad 4 hund. fl. jn dennischer montz, schilling stucken, vnter augenn zu schickenn. Actum vt supra. Relator dominus rex per se.«

Anno etc. 38.

Jtem noch entrichtet Anders Knutszen, borchschriuer up Koppenhaghens sloth, 1000 fl densch, js 400 gulden munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum up Koppenhaghens sloth am frijdage nha judica anno etc. 38 [12. April].

Jtem noch entrichtet mester Anders Gloeb, ko. mat. renthemester, 100 fl densch an β stucken, js 40 gulden munte, van wegen Jochem Beck renthemester. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am dinxdage nha palm szondach anno etc. 38 [16. April].

Jtem noch entrichtet Jacop Wintz, hoptman, dorch vorschriuen mester Anders Gloeb, ko. mat. renthemester, 1000 fl densch, js 400 gulden munte, tho vthdelinghe der landsz knechten. Darup ludet mester Anders Gloeb sijne qwijtancie, datum Koppenhagen langfreydag anno etc. 38 [19. April].

Jtem noch entrichtet Anders Knutszen, borchschriuer up Koppenhaghens sloth, 2000 fl densch tho betalinge slots tymmer ock boetszmenner, js 800 gulden munte. Hijrup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen am donredage nha paschen anno etc. 38 [24. April].

Summa lateris 1640 floren munte.

||

Anno etc. 38.

Jtem noch entrichtet Stijghe Pors van wegen ko. mat. 1500 fl densch, js 600 gulden munte. Darup ludet mester Jaspers qwijtancie, datum Koppenhaghen am szondaghe exaudi anno etc. 38 [2. Juni].

Jtem noch entrichtet Jochem Beck, ko. mat. renthemester, van wegen ko. mat. 7000 fl densch, js 2800 floren munte. Darup ludet sijne qwijtancie, datum Koppenhagen des heren hemmeluarts dach anno etc. 38 [30. Maj].

Jtem noch entrichtet Jochem Beck, ko. mat. renthemester, van wegen ko. mat. 7000 fl densch, js 2800 floren munte. Dit suluike gelt kam thom Ellemboge tho bouwinge des slotes¹⁷⁸. Darup ludet des renthemesters qwijtancie, datum Koppenhagen am daghe natiuitatis Marie anno etc. 38 [8. Sept.].

Jtem noch entrichtet Frans Trebbow van wegen ko. mat.

¹⁷⁸) Om Penge til Opførelse af Malmøhus (1537—40) se Iver Krabbes og Jesper Brochmands Brev af 17. April 1538. D. Mag. VI 35.

500 ⅔ densch, js 200 gulden munte, de zijn gnade em schul-
dich was, de em nastendich bleuen des breues haluen, dar
ick guth vor szede, do Jffwer Løcke den brieff entfенck van
Frans Trebow schriuer. Hijrup ludet sijne qwijtancie, actum
Kopenhagen am dage Martini anno etc. 38 [*11. Nov.*].

Summa lateris 6400 floren munte.

||

VII. (Quittansregister.)¹⁷⁹

Regiisther up allen quittandze, szoo yn des munthemi-
sters laadhe gefwnden wert. — 1541. ||

Engliche Lantweer

11400 gne. de. [10. Sept. 35].
20000 gne. de. [26. Sept. 35].
650 gne. de. [22. Aug. 35].
8800 gne. de. [19. Aug. 35].
9500 gne. de. [30. Juli 35].
5000 gne. de. [10. Juli 35].
6600 gne. de. [26. Juni 35].
34726 gne. 16 β de. [9. Juni 35].
36000 gne. de. [30. April 35].
300 gne. de. [9. Marts 35].
23450 g. de. [26. Okt. 35].
20410 g. de. [jfr. 3. Jan. 36: 20400].
10000 g. de. [13. Jan. 36].
18100 g. de. [6. Dec. 35].
14000 g. de. [6. Febr. 36].
12600 g. de. [12. Febr. 36].
1957 g. de. [6. Dec. 35].
5000 g. de. [11. Dec. 35].
20000 gne. de. [2. April 36].
12500 g. de. [16. April 36].
Summa lateris 270993 g. 1 ♂ de. ||

¹⁷⁹) I Quittansregistret er bibeholdt Forkortelserne g. og gne. de. eller lb. for Gylden danske eller lybsk. I Parenthes er vedføjet de Dateringer, hvorunder de paagældende Beløb er indført i Regnskaberne; de allerfleste findes i det foregaaende Register over Udbetalinger 1534—38, »Quittansbogen« (VI). Kun nogle faa, formentlig fra de sidste Aar, er ikke identificerede.

2650 g. de. [18. *Maj* 36].
 4000 g. de. [22. *Dec.* 35].
 5000 g. de. [25. *Marts* 36].
 16000 g. de. [5. *Maj* 36].
 47100 g. de. [13. *Marts* 36].
 15040 g. de. [20. *Nov.* 35].
 2000 g. de. [28. *April.* 36].
 25000 g. de. [*jfr.* 11. *Nov.* 35: 25200].
 3000 g. de. [30. *Juli* 36].
 8000 g. de. [28. *Juli* 36].
 11250 g. de. [3. *Sept.* 36].
 16184 g. de. [15. *Juli* 36].
 12000 g. de. [21. *Aug.* 36].
 84000 g. de. [16. *Juni* 36].
 3000 g. de. [24. *Juni* 36].
 Summa lateris 254224 g. de.

||

Mester Jasper

26750 ½ de. [*udateret* 39—40. *A-Bogen Bl.* 23].
 3913 ½ de. [*udateret* 39—40. *A-Bogen Bl.* 23 b].
 16000 ½ de. [7. *Aug.* 40. *Møntregnskab III*].
 27972 gne. lb. mynth [*udateret* 39—40. *A-Bogen Bl.* 21].
 2000 gne. lb. mynth [26. *Maj* 39. *A-Bogen Bl.* 21 b].
 612 g. 1 ½ de. — Nota: vnuorszegelt [25. *Juni* 36].
 600 g. de. [2. *Juni* 38].
 17570 daler [12. *Jan.* 38].
 5000 g. lb. mynth [13. *April* 38].
 7200 g. lb. mynth [19. *Dec.* 38].
 8500 g. lb. mynth [13. *Sept.* 38].
 Summa lateris ann daler 17570.
 Summa lateris an lb. mynth 50672 g.
 Summa lateris an densche geldhe 47875 g. 16 β de.

||

Albreth van Pelske

684 g. de. [24. *Dec.* 35].
 13711 g. de. [24. *Dec.* 35].
 6000 g. de. — Hans Engerharth [13. *April* 36].
 5000 g. de. [7. *Juli* 36].

Jehan Peynn

6600 g. de. [26. *Febr.* 36].
 1000 g. de. — Marthen van Hawe [8. *Sept.* 36].

Albreth van Hoerde van Kiell

2000 g. de. [7. Jan. 36].

Summa lateris 34995 g. de. ||

Jochym Bech

22000 g . de. [9. Nov. 40].

2800 g. de. [8. Sept. 38].

2800 g. de. [30. Maj 38].

10000 g. de. [9. April 38].

13010 g. lb mynth [9. April 38].

Mechell Marschalch

1000 g. de. [12. Okt. 36].

Summa lateris 25400 g. de.

Summa lateris 13010 g. lb. ||

Ludher Becker

100 g. de. [27. April 36].

Melcher Swiich

5658 $\frac{1}{2}$ g. de. [3. Dec. 35: 5659 $\frac{1}{2}$].

600 g. de. [3. Maj 36].

7245 g. de. [7. Juli 36].

Her Tygge Krabbenn dhener Anthoniis

600 g. de. [2. Marts 36].

Summa lateris 14204 g. de. ||

Andrees schriffuer

2000 g . de. [17. Sept. 40].

800 g. de. [24. April 38].

400 g. de. [12. April 38].

Jørghen Puthkammer

80 g. de. [22. Juni 36].

Summa lateris 3280 g. de. ||

Baltzer van Rottenberg van wegen Albreth Pelsk

4000 g. de. [27. April 36].

3000 g. de. [1. Maj 36].

Wulff van Rosenberg

11815 $\frac{1}{2}$ g. de. [29. Okt. 35].

11232 g. de. [7. Sept. 36].

Gosenn zu Foerdenn

200 g. de. [25. April 36].

6040 $\frac{1}{2}$ g. de. [16. Aug. 36].

400 g. de. — Schriffuer [18. Aug. 36].

Summa lateris 36688 g. de. ||

Hans Kiitscher

4000 g. lb. mynth [24. Nov. 39].

Peyther van Vtreeth

1000 g. de. [12. Okt. 36].

Summa lateris 4000 g. lb.

Summa lateris 1000 g. de. ||

Chresthofer van Peck van wegen Josth van Glabeck

300 g. de. [7. Marts 36].

Jørghen Kregell

554 g. de. [31. Okt. 35].

Reynolt tolner thom Kyell

137 $\frac{1}{2}$ g. de. [6. Nov. 35].Summa lateris 991 $\frac{1}{2}$ g. de. ||

Jheronimus Koene

100 golt gne.

3045 fl 1 β lb.

1400 g. de. [28. Marts 35].

500 fl lb. [4. Marts 35].

10800 gne. de. [16. Febr. 35].

5000 gne. de. [4. Jan. 35].

1010 g. lb. mynth [jfr. 13. Okt. 34: 1000 + 110].

Dauit Carneye

400 daler 21 lb. β .

Summa lateris 100 golt gne.

Summa lateris 400 daler.

Summa lateris 3374 g. 6 β lb.

Summa lateris 29800 g. de. ||

Laurentz Jnthellmann

100 fl lb. [24. April 34].66 $\frac{1}{2}$ g. 4 β lb. Nota.

Hans Barth

80 daler [*jfr. udateret 39—40. A-Bogen Bl. 21: 103 g. 8 β*].

Josth van Glabeck

800 gne. de. [*23. Okt. 35*].

500 g. de. [*2. April 36*].

100 g. de. [*22. Febr. 36*].

Mathies van Aackenn

3000 gne. de. [*21. April 36*].

1000 gne. de. [*14. April 36*].

3000 g. de. [*19. Okt. 35*].

12756 g. de. [*15. Dec. 35*].

2000 g. de. [*27. Febr. 36*].

1000 g. de. [*efter 25. Marts 35*].

Summa lateris 80 daler.

Summa lateris 123 g. 8 β lb.

Summa lateris 24156 g. de. ||

Jon van Werdenstorp

20 g. mynth de. [*18. Okt. 35*].

Niels Mogensenn

300 gne. de. — vnvorsegelt [*9. Febr. 35*].

Oluff Persenn

3000 gne. de. [*1. Febr. 35*].

Korth Penning

2223 gne. de. [*1. Marts 35*].

3000 g. de. [*3. Dec. 36*].

5212 g. de. [*18. Aug. 36*].

Summa lateris 13755 g. de. ||

Galle van Lindhen

6810 gne. de. [*Marts 35, 6. Aug. 36*].

1600 g. de. [*4. Febr. 37*].

200 g. de. [*13. Juli 36*].

Josth Segenhusenn

5000 gne. mynth de. [*5. Marts 35*].

Gierth Hónrich

3125 gne. de. [*16. Marts 35*].

1000 gne. de. [*20. Marts 35*].

Summa lateris 17735 g. de. ||

Hans Eithell

4337 gne. de. [19. *Marts* 35].

600 g. de. [22. *Febr.* 35].

12555 g. de. [23. *Dec.* 35].

700 g. de.

Jørgen Herber

117 gne. de. [21. *Marts* 35].

10000 gne. — dysse quiittandz ys nycth vórsegelt. [2. *Sept.* 35].

978 gne. de. [11. *Juli* 35].

Thies Persenn, Herman Wollen knecth

1000 gne. de. [27. *Juli* 35].

1000 g. de. — Erich Kremmer [24. *Aug.* 36].

Hans Beere

10000 gne. de. [18. *Okt.* 35].

500 g. de. [27. *Dec.* 35].

1000 g. de. [24. *Marts* 36].

1800 g. de. [1. *Marts* 36].

1000 g. de. [22. *April* 36].

23278 g. de. [8. *Juli* 36].

100 g. de. [udateret, indført mellem 4. og 7. *Juli* 36].

200 g. de. [3. *Juni* 36].

Summa lateris 69165 g. de.

||

Herman Krøger

1000 gne. [20. *Juni* 35].

Bernth Oxenvoth

3263 g. de. [27. *Marts* 35].

Josth Buch

50 g. de. [30. *April* 35].

Jørgenn schriffuer

1000 Å lb. vnvorsegelt [17. *April* 35].

Summa lateris 666 g. 16 β lb.

Summa lateris 4313 g. de.

||

Szam van Tricth dorch Jurgen Herbers vnvórsegelt vór-
schriuuent

4844 g. de. [udateret, indført mellem 22. og 24. *Febr.* 35].

Jørgenn Stabell

150 g. de. [21. *Juli* og 28. *Nov.* 35].

Detloeff Broctrup

120 g. de. [6. *Juli* 35].

Jochym Rønnow van Roschyldt

465 g. de. [3. *Febr.* 35].

Summa lateris 5579 g. de.

||

Hinricus Schult

14800 g. de. [udateret 34, *Quittansbogen Bl.* 8].

8168 g. lb. 1 $\frac{1}{2}$ lb. [4., 10., 14. *Juni*, udateret, 6. *Nov.* og
3. *Dec.* 34].

230 g. lb. [udateret (sidst indført) 34].

Wulff Krytzer

1170 g. de. [12. *April* 36].

11577 g. de. [16. *Dec.* 35].

100 g. de. [30. *Juli* 36].

Mesther Wulff alchlimeister

923 $\frac{1}{2}$ g. de. [1. *Marts* 36].

100 g. de. [27. *Juni* 36].

Summa lateris 8398 g. 16 β lb.

Summa lateris 28670 $\frac{1}{2}$ g. de.

||

Mesther Chrestern Hwiith

11100 g. de. [24. *Febr.* 35].

3300 g. de. [20. *Febr.* 35].

9400 g. de. vnvorsegelt [19. *Febr.* 35].

500 g. vnvorsegelt [udateret, efter 24. *Febr.* 35].

216 g. vnuorsegelt [udateret, efter 1. *Marts* 35].

2861 g. 14 β vnvorsegelt [udateret, *Febr.* 35: 2861 g. 12 β].

1200 g. de. Nota: des mynthemesters schriiffuers egenn
hantschrift [c. 6. *Jan.* 36].

Summa lateris 28577 g. 14 β de.

||

Chresthofer van Velthwm

5000 g. de. [9. *Maj* 36].

1000 g. de. [28. *Maj* 36].

1000 g. de. [25. *Juli* 36].

Hans Stanghe, hoptmann dher drawanthenn

1372 g. de. [1. *Sept.* 36].

1587 $\frac{1}{2}$ g. de. [26. Maj 36].

1122 g. de. Nota: vnvorsegelt [*udateret, efter 27. Juni 36*].

Hans van Dressen

800 g. de. [2. Aug. 37].

Summa lateris 11881 $\frac{1}{2}$ g. de. ||

Ko. mat.

196 g. 2 β [27. Marts 36: 196 g. 8 β].

180 g. [*jfr. 22. Maj 36: 1080*].

337 g. 1 $\frac{1}{2}$ Å de. [24. April 36].

100 g. [1. Sept. 36].

Summa lateris 813 g. 26 β de. ||

Hans Rotthemann, munsthercriffuer

8022 g. de. [18. Sept. 36].

1322 g. de. [20. Sept. 36].

Dauit Dracke

4000 g. de. [18. Aug. 36].

Axell Vrne

2000 g. de. [14. Okt. 36].

2218 g. 1 Å de. [14. April 37].

859 $\frac{1}{2}$ g. 4 β de. [13. Okt. 36].

Summa lateris 18422 g. de. ||

Peyther Schram

600 g. de. [27. Juni 36].

Basthiann Wallwitz, Pellsches luthenant

8000 g. de. [20. Juli 36].

5000 g. de. [25. Juli 36].

Oluff Hedboe wnde Hans Bedscher

1385 g. de. [21. Juli 36: 1385 g. 14 β de.].

Summa lateris 13985 g. de. ||

Jacob van Owsborg

1100 g. de. [12. Okt. 36].

Hans van Kalsborg

400 g. de. [14. Nov. 36].

Vincentius van Roschyldt

17 $\frac{1}{2}$ g. 3 β de. [23. Sept. 36: 17 $\frac{1}{2}$ g. 4 β de.].

Summa lateris 15017 $\frac{1}{2}$ g. 3 β de. ||

Hans Barckleer

122 g. minus 8 β [7. *Aug.* 36].

40 g. 34 β [15. *Sept.* 36].

Laurentz Friisse

9 g. 8 β [1. *Sept.* 36].

Hans Grwell, Korth van Hansteins scriffuer

11278 g. de. [14. *Sept.* 36].

Rolloff van der Nienenstath

2599 g. de. [16. *Aug.* 36].

Summa lateris 14048 g. 34 β de. ||

Chresthofer Rawentzroth

4172 g. de. [4. *Juli* 36].

Josth van der Schoerdhe

400 g. — Nota [17. *Aug.* 36].

Hinrich Rusthmeisther

40 gne. de. [6. *Dec.* 36].

Sthefenn Lóyse

5641 g. de. [14. *Sept.* 37].

Summa lateris 10253 g. de. ||

Juer Lytke

1600 g. de. [10. *Sept.* 37].

5000 g. de. [3. *Aug.* 37].

Frantz Trebbow

200 g. de. [11. *Nov.* 38].

Reynolt Jwnghe, munthemeisther

5000 g. de. — Nota [31. *Marts* 38].

392 g. 8 β lb. — Nota.

606 g. 1 ort lb. — Nota [*jfr. udateret* 40 (*S.* 105): 1000 g d.].

1008 g. 14 β lb. — Nota.

Summa lateris 2007 g. 4 β lb.

Summa lateris 11800 g. de. ||

Meisther Andrees Glob:

400 g. de. [19. *April* 38].

40 g. de. [16. *April* 38].

5600 g. de. [8. *Dec.* 37].

Gyse Kluuer

20 g. lb. mynth [*udateret 34*].

Mowritz van Harling

60 g. lb. mynth [*15. Sept. 34*].

Summa lateris 80 g. lb.

Summa lateris 6040 g. de. ||

Jasper Rantzow

1220 g. lb. mynt [*21. Sept. 34*].

1318 golt gne.

2333 g. 8 β lb. [*18. Okt. 34*].

Hermann Hóyer

66 $\frac{1}{2}$ g. 4 β lb. [*udateret 34*].

Korth Harnskwischer

26 g. lb. [*udateret 34*].

Summa 1318 golt gne.

Summa lateris 3646 gen. lb. ||

Otthe Rotthelowen

100 Å lb. [*24. Juni 34*].

Jacob van Wintz

400 g. de. [*19. April 38*]¹⁸⁰.

Albret Schotthe

300 g. de.

Jørgenn Coerper

28 g. de. — Nota.

56 g. de. — Nota.

Summa lateris 66 g. 16 β lb.

Summa lateris 784 g. de. ||

Kathrine Peyther Kiempes¹⁸¹

137 g de.

Her Jehann predicant¹⁸²

79 g. de. — Nota.

80 g. de. — Nota.

¹⁸⁰) Denne Kvittering maa antages at være Doublet til Mester Anders Glob's Kvittering af samme Dato (se S. 134).

¹⁸¹) Maaske Enke efter Peder Kempe, Borgmester og Raadmand i København. O. Nielsen: *Kjøbenhavns Historie II* (Khn. 1879) 119.

¹⁸²) Hofprædikant Hans Albertsen. Jfr. D. Mag. 4 III 163.

Casper Fwchzs herberge¹⁸³

37 g. 8 β de. — Nota.

Anne Ambrosius¹⁸⁴

400 g. de.

Summa lateris 733 g. 8 β de.

||

Der goltsmede

63 g. de. 8 β .

Hinrich Tromslaer

500 g. de.

Johann goltsmeth¹⁸⁵

140 g. de.

Asmus van Anveldt

178 g. 1 $\frac{1}{2}$ g de.

20 g. lb. mynt.

25 g. de.

115 g. de. 8 β .

Hinrich Katthe

12 g. de.

Summa lateris 20 g. lb.

Summa lateris 1034 g. de.¹⁸⁶

Summa summarum 1003714 g. de. minus 3 β .

Summa summarum 86074 g. 18 β lb.

Summa summarum 18050 daler.

Summa summarum 1418 golt gne.

¹⁸³) Rejsegodtgørelse for Caspar Fuchs, Sekretær i tyske Cancelli. Jævnfør saaledes D. Mag. 4 III 276: Rendsborg 28. Decem̃ber 1536: Cancelliets Fortæring 4 Nætter 2 g 4 β lybsk.

¹⁸⁴) Maaske Enke efter den bekendte Borgmester i København. — Enkelte Regnskaberne uvedkommende Kvitteringer kan vel have fundet Gemmested i Brevkisten (jfr. ovenfor Kathrine Kempes og nedenfor Raadmand Henrik Trommeslager).

¹⁸⁵) Maaske et Regnskabsbilag fra Kroningsdagene. Denne Guldsm̃ed er sandsynligvis identisk med Johan Siebe, om hvem henvises til F. R. Friis: Samlinger til dansk Bygnings- og Kunsthistorie (Khn. 1872—78) 194—8 og Bering Liisberg: De ældste danske Rigsregalier. Aarb. f. nord. Oldk. 1921 S. 226.

¹⁸⁶) De sidste 5 Blade er ubeskrevne. — Summa summarum er skrevet paa et vedlagt Ark. — Paa en indstukket Seddel er skrevet med en anden, Møntmesterens Skrivers Haand: »Jtem de summa der qwijtancien yn dussze budel belopen sich 945918 gulden 14 β densch.«

VIII. (Antegnelser.)

Die gebrechenn, so ko. mayt. ann des munczmeisters jn Coppenhagen Reinolt Jungenn ann seinner vbergebbenn rechenschafft hatt¹⁸⁷.

1. Jtem weil im erstenn bueche am 2 vnd 3 blate bei keinem articul gemeldet wirdet, was ein itlich silber, so der munczmeister entpfang, die lotige $\frac{1}{2}$ ins fhein gehalten, vnd doch am 3 blate gemeltes bueches angezeigt wirdet, das die $\frac{1}{2}$ ins fheins gehald 14 loett $1\frac{1}{2}$ quentin; nun ist niet mogelich gewesen, das der munczmeister die 2525 lotige $\frac{1}{2}$ vnnd 2 loett auff ein mall in einem tigell schmelczenn hat mogen, weil es dann zu 100 vnnd zweihundert oder meher marcken geschmelczet ist wordenn, hat ein jder tigell sein eigenn kornn gehat vnd niet zu gleich haldenn konnen, dann ein tigell zu zzeitenn 1 loett, $\frac{1}{2}$ loett, 1 gren, 1 ort meher oder minder haldenn hatte muessenn; so aber ko. mt. ann des munczmeisters rechnung gezettiget sein, ist die nicht zu straffen.

2. Jtem im 4 blate befindet sich 1088 taler, das darinne solde sein 131 lotige $\frac{1}{2}$ 7 loett 1 quentin $2\frac{1}{2}$ ort fhein silber, wann schoen die $\frac{1}{2}$ an talernn 15 loet minus $\frac{1}{2}$ quentin, wie das buech hernoehmals meldet, hat. So findet sich doch in obgemelten talernn nicht meher fheins dann 126 lotige $\frac{1}{2}$ 7 loett. Was meinung dies hatt, magk der munczmeister selbst vorclarenn.

¹⁸⁷) Antegnelserne skyldes flere Revisorer (skiftende Hænder): §§ 1—37, §§ 38—45 og endelig §§ 46—73; men §§ 50—58 angaar egentlig kun en enkelt Antegnelse (§ 19) om den ubillige Afgang af Sølv ved Omsmelting, og §§ 59—72 ligesaa kun en enkelt Antegnelse (§ 32) om Kobber i det modtagne Sølv og »Pagament«. Adskillige andre Antegnelser er Gentagelser. — Bemærkninger til Antegnelserne og til Møntmesterens Svar er samlet i Tillægget S. 186 ff. Her tilknytttes kun de rent formelle Anmærkninger.

3. Jtem dieweil die entpfahung vonn dem 5 blate bies zum 35 blate beleufft sich, wann die joachims taler, so Johan Frise geliffert, vnnd das schwedisch silber abgenommen wirdet, 29673 lotige ℥ 9 loett $2\frac{1}{2}$ quentin, vnnd ist niet mogelich, das es in einem tigell kann sein gewesen, vnnd ist doch alles zu $13\frac{1}{2}$ loetten fhein die ℥ gerechent; derhalber ist es vmb dies wie vmb denn ersten articul daraus woell zu merckenn ist, das es vmb denn abgangk vonn ein hundert ℥ 1 ℥ abgangk nicht recht ist, dann ein jder tigell, so hier vann gegossenn ist, sein eigenn kornn mer oder minder gehaldenn. Kann auch niet woell mogelich sein, das vnder denn 29673 lotigen markenn 9 loett $2\frac{1}{2}$ quentin nicht meher taler, dann hernoch volget, soldenn manck gewesen sein, welches woell zuerfragenn bei denn jhennigen, so silber geliffert habenn. Vnnd werdet im 9 blate befundenn, das herr Magnus Guldensternn ann joachims talernn auff ein zzeit geliffert hat 72 ℥ vnnd 4 loett, daruonn nicht annders befundenn wirdet, sonder gerechent wie das annder silber.

4. Jtem manck denn 1353 ℥ vnd 7 loetten schwedisch silber findet sich, das Hanns Gelczenn zu Roetschilde daruonn 875 ℥ 11 loett finirt hat. Jst woell zu glaubenn, das es gehaldenn, weil es finirt gewesen, meher dann 14 loett vnnd $1\frac{1}{2}$ quentin, daruor die gancze summa angeschribenn worden, wi der articul ausweist im 34 blate.

5. Jnn dem 25 blate findet sich, das joachims taler seint entpfangenn vonn abbet Anders tho Twysch closter in Guet landt vnnd das silber doch niet hoher dann $13\frac{1}{2}$ loetten gerechent.

6. Jtem in dem 26 blate wirdet gemeldet, das der prior aus sant Kanutus kloster tho Odense geliffert hatt 250 ℥ lotigk silber, vnnd seint bilder gewesen, daruonn die ℥ nicht kann woell minder haldenn dann 15 loett vnnd niet hoher angeschlagenn dann vor $13\frac{1}{2}$ loett fheins die gewonn ℥ .

7. Jtem in dem 26 blate wirdet angezeigt, das vom Schou closter bey Nestwedell ann talernn geliffert ist 25 ℥ lodigk

silber, vnnd doch auch niet hoher dann zu $13\frac{1}{2}$ loetten angeschlagenn wordenn.

8. Jtem im 29 blate findet sich, das Juer Krabe $12\frac{1}{2}$ fl lodigk ann talernn geliffert hatt vnnd vom munczmeister niet hoher dann zu $13\frac{1}{2}$ loettern angeschlagenn.

9. Jtem im icztgemeltenn blate wirdet befundenn, das die vonn Warbergk geliffert habenn etlich bose silber ann tenen 18 fl 4 loett vnnd habenn doch sollen noech geuen 16 loett, die do nicht in der summa hatt gefunden werdenn.

10. Jtem im 30 blate findet sich, das der cantor zu Roetschilde, herr Johann Olai, ann weissem silber vnd talernn 144 fl lotigk vnnd 3 loett geliuert hatt vnnd doch niet hoher vom munczmeister dann vor $13\frac{1}{2}$ loett angeschribenn wordenn.

11. Jtem im 32 blate wirdet gemeldet, das herr Gotschalck, canonick zu Roetschilde, ann weissem silber vnnd talernn 11 fl 4 loett silber geliffert vnnd auch vom munczmeister niet hoher angeschribenn wordenn dann vor $13\frac{1}{2}$ loett.

12. Jtem im 32 blate befindet sich noch, das herr Gotschalck, canonick zu Roetschilde, geliffert dorch herr Erick 40 taler, wigenn 5 lotige fl , vnnd doch niet hoher dann vor $13\frac{1}{2}$ loett gerechent worden vom munczmeister.

13. Jtem¹⁸⁹ die 57 fl 8 loett wirdet mann findenn in der thumbhernn register, effes es ist fhein silber oder werck silber gewesen. Jst es werck silber gewesenn, ist ko. mt. vmb $2\frac{1}{2}$ loett ann einer jdernn fl zu kurz gescheenn. So aber fhein silber befunden wirdet, so ist es recht.

14¹⁹⁰. Jtem diese hieuor geschribenn gebrechenn werdenn befundenn vonn dem erstenn blate bies zum 35 blate.

¹⁸⁹) Her burde staa: im 35 blate.

¹⁹⁰) Tallet er overstregt, det betegner ingen særlig Antegnelse.

15. Jtem im 42 blate findet sich, das er 17 loett abgank gerechent vonn 60 lotige ℥ vnnd doch hiebuornn vonn 100 lotige ℥ nuer 1 ℥ lotigk zu abgangk gerechent.

16. Jtem im 46 vnnd 47 blate jst der gebrechenn, das niemants kann naech rechenn, was fheins dar inne ist, dann der munczmeister selbst, diweil bei keiner porselen angezeigt ist, was die gewegene ℥ ins fhein gehaldenn hatt. Diweil aber dieselbigenn klippenn ℥^{191} seint in der wicht gewesenn 2989 ℥ vnnd in solcher summa befindet sich naech des munczmeisters rechenschafft, das darinne ist ann fheinem silber 1303 ℥ 7 loett 3 quentin, so ist guet aus zu rechenn, das diselbigenn klippenn ℥ vber die gancze summa ein jder gewegen ℥ niet meher gehaldenn dann 7 loett. So findet sich doch, das klippenn ℥ seint gemunczet zu 10 lotten, acht lotten vnnd zu 7 loettenn, was nun ann clippen ℥ , die vber 7 loetten gehaldenn, der munczmeister nictes daruon zur rechenschafft bracht.

17. Jtem im 50 vnnd 51 blate wirdet vorlautet, das der munczmeister teutzech vnnd alt dennisch gelt entpfangen vnnd vor itliche 26 ℥ dennisch gelt eine fhein ℥ silber gerechent. So findet sich doch in der warheit, das in $25\frac{1}{2}$ ℥ dennisch 1 ℥ fhein silber ist des aldenn pagaments, vnnd in etlichen aldenn dennischem gelde in 25 ℥ 1 ℥ fheins ist.

18. Jtem in dem 55 blate wirdet befundenn im andernn vnderscheit, das der munczmeister gemunczet etliche klippenn ℥ , daruonn die ℥ gehaldenn 10 loett fheins, vnnd geschrotet die ℥ werckes 16 stueck, vnnd das er nicht meher aus der ℥ fheins gemacht dann 50 ℥ dennisch. Befindet sich doch in der warheit, diweil diselbigenn klippenn ℥ halden 10 loett vnnd 16 auff die ℥ , so hat doch der munczmeister aus itlicher ℥ fheins 19 β vnd meher¹⁹² gemunczet, dann er

¹⁹¹⁾ Indføjet: »marck vnnd doppelte marck stuck«. — 2989 i det følgende er Skrivfejl for 2979.

¹⁹²⁾ Herefter udstreget: »vonn dem schlage«. — 900 i det følgende er sikkert Skrivfejl for 850, se § 43.

die in die rechnung gebracht. Vnnd triefft sich auff diese parsell meher dann 900 ℥ denisch.

19. Jnn dem B pueche angehende an 52 blate vnnd endet sich am 59 blate, darinne vill vnpillicher abgangk befundenn wirdet, so woell als beuorn in den andern puechrenn, also, das man gerechent, wen gegarnaliet oder geschmolczenn ist wordenn, hat man so woell von dem silber vom hundert markenn eine ℥ zu abgank gerechent als vonn dem geringstenn beschicktenn guett, do die ℥ nuer $2\frac{1}{2}$ loett heldet.

20. Jtem in dem 58 blate findet sich, das der munczmeister hat gemunczet duppelte ℥ vnnd einfaltige ℥ stueck, daruonn er zur rechenschafft gebracht, das er nicht meher dann 75 ℥ dennisch aus der fheinem ℥ gemunczet, vnnd befindet sich doch naech seinem eigenn schreiben an dem schroet vnnd kornn, das er aus itlicher ℥ fheins hatt gemacht 78 ℥ 12 β dennisch vnnd meher, vnnd beleufft sich vber 70000 ℥ denisch meher dann zur rechenschafft bracht an diesenn einichem articull.

21. Jtem befindet sich in dem 59 blate im leztenn vnderheit, das der munczmeister schreibet, er habe 32023 guldenn vnd 18 β dennisch gelt meher aus gebenn, dann er von dem suluer gemunczet, dasselbige wil gesocht haben in der schrotung. Hefft doch ko. mt. ime niet anders beuolenn zu munczen oder schrotenn, dann er zur rechenschafft brengen solde.

22. Jtem in dem 65 blate hat der munczmeister sich selbst 11 floren dennisch gelt zu korcz geschribenn.

23. Jtem vom 62 blate bies zum 66 blate findet sich, das auff die muncz zu vnkost gangen ist 2243 floren 8 β dennisch gelt.

24. Jtem in dem 73 blate findet sich, das der munczmeister 384 floren dennisch vor kopper gebenn zu denn hoelsteinnischen schillingk. Diweil dann der munczmeister zur selbigenn zzeit einfaltige vnnd duppelte ℥ stueck denisch gehapt, wer die vnkoste nicht vonn notenn gewesen.

25. Item beclagt sich ko. may., das der munczmeister seine gnade in einen vnpillichen abgangk in die rechenschafft gefurt, dergestalt, das er vonn hundert gewegen marckenn 1 ℥ zu abgangk gerechent in dem garnalien von dem anbeginne bis zum ende vonn souil silbers, als er entpfangenn. Dieweil ko. mt. ime alwege das silber zuuertraut, mochte der munczmeister alwege naech grosse vnnd gelegenheit der tigell souil silber eingesocht, als er darinne beschickenn hette konnen, vnnd vom einem jdernn tigell sein sonderlich gewicht vnnd kornn haben angeschribenn vnnd furt darauff beschicket, damit solcher vnpillicher abgangk vorschonet were wordenn.

26. Item befindet sich im 54, am 55 vnnd auch am 58 blate, das der munczmeister klippenn ℥_1 gemunczet, daruonn die gewogenn ℥ gehaldenn 10 loett ins fhein, vnnd 16 stueck auff die ℥ geschrotet vnnd aus der ℥ fheins gemacht 50 ℥ dennisch; noech hat er klippenn ℥_1 zu 8 lottenn gemunczet vnnd 16 stueck auff die gewogenn ℥ , vnnd das er aus der ℥ fheins gemunczet 64 ℥ denisch; noch hatt er gemunczet klippenn ℥_1 , daruonn die gewegen ℥ ins fhein gehaldenn 7 loett, vnnd 16 stueck auff die ℥ geschrotet vnd aus der ℥ fheins gemacht $73\frac{1}{2}$ ℥ dennisch naech vormoge seiner rechenschafft. Diweil nun der munczmeister solche klippenn widder ann sich gewechselt vnnd auff die ℥ 1 β dennisch zu wechsell gelde genommen, er die ℥ fheins wieder ann sich bracht vor 46 ℥ vnnd 14 β dennisch von denn klippenn ℥_1 , welche 10 loett gehaldenn, vnnd diselbigenn wieder gemunczet in 4 β stueck, daruonn die ℥ fheins aus der muncz gangenn 75 ℥ dennisch; hier vonn genomenn die 46 ℥ 14 β dennisch, daruor er die klippen ℥_1 wieder zu sich gewechselt; so ist aus einer itlichenn ℥ fheins der klippenn ℥_1 , souil er der vormunczett hatt, blibenn behaldenn geltt 28 ℥ 2 β dennisch, daruonn ko. mt. nichts in die rechenschafft bracht. Desgleichenn die klippen ℥_1 zu 8 loettenn hat er aus der ℥ fheins gemunczet 64 ℥ vnnd wieder ann sich gewechselt das stueck vor 15 β denisch. So hat er die ℥ feins wieder ann sich bracht vor 60 ℥ dennisch vnnd auch wieder ausgemunczet ann 4 β stueck auff 75 ℥ dennisch. So bleibt behaldenn geldes 15 ℥ vonn einer ℥ fheins, dar uon ko. mt. nichts in die rechenschafft bracht ist. Des-

gleichenn die klippenn zu 7 loettenn, das er aus der fheinenn ℥ gemunczet $73\frac{1}{2}$ ℥ dennisch vnnd wieder das stueck ann sich bracht vor 15 β dennisch. Hatt er die fheine ℥ wieder ann sich bracht vor 68 ℥ $14\frac{1}{2}$ β denisch vnnd wider gemunczet in 4 β stueck, vnnd aus einer ℥ fheins gewordenn 75 ℥ . Hirab genomenn 68 ℥ $14\frac{1}{2}$ β dennisch, darvor er die klippenn ann sich bracht. So bleibt behalden geldes vonn einer ℥ fheins 6 ℥ $1\frac{1}{2}$ β dennisch, daruon er nictes in ko. mt. rechenschafft bracht.

27. Jtem noech findet sich am 80 blate¹⁹³, das der munczmeister gemunczet hatt einfaltige vnnd duppelte ℥ stueck, daruonn er aus einer ℥ fheins habe 75 ℥ denisch gemacht, welche die gewogen ℥ $6\frac{1}{2}$ loett ins fhein gehaldenn vnnd das stueck vor 15 β denisch wieder an sich bracht vnnd die ℥ fheins vor 70 ℥ 5 β dennisch vnnd wider ausgemunczt 4 β stueck 75 ℥ dennisch. Hirab genommen die 70 ℥ 5 β bleibt behaldenn geldes vonn einer jdern ℥ fheins 5 ℥ minus 5 β , daruon der munczmeister nictes in die rechenschafft bracht.

28. Jtem in dem 57 blate wirdet gemeldet, das der munczmeister vormunczet hatt $4319\frac{1}{2}$ ℥ lodich fhein silber zu 4 β stuecke, daruonn die ℥ ins fhein helt 4 loett silbers, vnnd 75 stueck auff die ℥ geschrotett, vnnd das er aus einer itlichenn ℥ fheins nicht meher dann 75 ℥ dennisch gemacht. So findet sich doch, das er aus itlicher ℥ werckes hatt geschrotett 80 stueck. Jst aus itlicher ℥ fheins 80 ℥ dennisch gemacht vnnd beleufft sich ann dieser parseleenn meher, dann er in die rechenschafft bracht hatt, $21562\frac{1}{2}$ ℥ dennisch. Desgleichen, was er vom wechselgelde gemunczet auff das schroet vnnd kornn in 4 [β] stueck, daruon auch nictes zur rechenschafft bracht.

29. Jtem beleufft sich der vnkoest auff die muncz ann teutzschem gelde im bueche A in die 1400 floren 8 β lubisch.

30. Jtem beleufft sich der vnkoest in beidenn puechern auff die muncz 43287 gulden minus 8 β an denischem gelde.

¹⁹³) Skriftejl for 158 blate. — Henvisningen i § 26 til 158 blate hører til § 27, der er udskilt som en særlig Antegnelse.

31. Jtem des fheinenn silber, so vill der munczmeister vor ko. mt. vormunczet, ist 42942 ℥ lodich 12 loett, darinne ist gewesenn 11700 ℥ kueppers.

32. Jtem so hatt der munczmeister vonn diesem vorgeschribenn fheinem silber ann allerlej muncz, souill er gerechent vnnd die rechenschafft bracht, beschicket gudes ein hundert tausent acht tausent funff hundert vnnd drei vnnd sibenzigk ℥ 12 loett. Hirab genommen das vor geschribenn fheine silber vnnd koepper, so bleibet drei vnd funffzigk tausent neun hundert vnnd ein vnnd dreissigk ℥ koppers, das der munczmeister darzu gethann vonn allem kopper, so er gekauft vnnd die rechnung gebracht. So findet sich doch, das der munczmeister in die rechenschafft meher bracht hatt dann 22325 ℥ , vnd belauft sich 35 schippunt minus $2\frac{1}{2}$ lisbunt koepper vnnd doch im pagament nicht befunden wirdet¹⁹⁴.

33. Jtem im 50 blate findet sich 2910 ℥ dennisch ann sossingenn vnnd wittenn; kann mann niet naech rechenn, was vor kopper darinne gewesenn, dann kein muncz mit jrer sonderlichen zall vnnd gewicht nicht angeschribenn wie dann im 51 blate vnnd meher befundenn.

34¹⁹⁵. Jtem in dem buech mit A gezeichnet im 6 blate wert gefundenn, das der munczmeister 59 hoellsteinische 2 β stueck auff die gewogenn ℥ gemunczet. So doch derselbigenn 60 auff die ℥ gehenn, darumme wirdet der abgangk, so der munczmeister angeschribt in der sede schalenn, bei dem gelde gefunden, vnnd nicht das der munczmeister denn abgangk gestandenn vnnd gleich woll ko. mt. abgezogenn. Desgleichenn findet mann im pueche mit B gezeichnet am 54 blate, wirdet

¹⁹⁴) I Stedet for 22325 ℥ har staaet 17429 ℥ . Dette er saaledes rettet, og det følgende: »vnnd findet sich im bueche A am 23 blate, das do ist gebenn 2069 floren dennisch noech vor kopper vnnd ander bekostung; dieweil dann solch kopper niet benommet wirdet, kan mann niet wiessenn, wie uil des meher zur muncz kommen ist,« er overkrydset, hvortil i Marginen er skrevet: »Nota. Des kupfers ist gewesenn 8 schippunt minus 2 lisbunt vnnd jst jn diesen vorgeschribenn artickel mit eingezogen.«

¹⁹⁵) §§ 34 og 35 er overkrydsede. Møntmesterens Svar er taget for godt. I Marginen til § 35 er tilføjet: »Jm buech B.«

aber befunden, wie er es in die rechenschafft bracht, hat er darane keine schult.

35¹⁹⁵. Jtem im 71 blate findet sich im lateris 10 tausent guldenn denisch zu kurz geschribenn. Warumme dies gescheen, magk der munczmeister bericht daruon thuen.

36. Jtem im buche mit B gezeichnet am 59 blate befindet sich, das der munczmeister 955375 gulden 24 β denisch gelt gemunczt hatt. Befindet sich in solchem blate ann einer summa wider ausgebenn hat 987399 guldenn vnnd 2 β denisch, daruon wir niet meher findenn in solchem buech vonn dem gedachtenn summa ausgebenn dann 41480 guldenn vnnd 28 β dennisch.

37. Jtem vonn denn cleinenn klippenn $\mathfrak{S}$ findet man gar nichts in der rechenschafft daruon, diweil ko. mt. die kleinen clippen vorpotenn nicht zunemen. Seint doch diselbigenn widerumb eingewechselt vor 2 β , 3 β vnnd $3\frac{1}{2}$ β , weil daruon nichts anders gemunczet dann 4 β , 2 β vnnd 1 β stueck, dar noch nicht ringer aus der fheinenn $\mathfrak{X}$ dann 80 $\mathfrak{X}$ denisch gemunczet ist, daruon doch der munczmeister gar keinen fortheil ko. mt. in die rechenschafft bracht.

Dis nachgeschribenn sein die offentlichen gebrechenn, so in des muntzmeisters rechenschafft befunden werden, vnnd wes vorkurzunge er nach ausweisung seiner eigenenn rechenschafft das offentlichen bufunden ausserhalbenn, wes noch darinnen vordunckelt, ko: ma: gethan; das ko: ma: zu schaddenn vnnd jme zu vorteil, alles widder seinen eidt, ehr vnnd vorpflichtunge.

38. Zum erstenn hat er ko^r: ma^t: zu kurtz gethann, jndeme das er jnn aller seiner emphahunge nicht eine gewegene $\mathfrak{X}$ jochim taller jnn die rechenschaft gebracht hat, sunder alle jochim taler, so er vonn ko^r ma^t rethenn, amptleutenn, stedtenn vnnd andern empfangenn, alle dem gemeinenn silber gleich gerechennt, darmit er ko^r: ma^t: ann einer jdenn $\mathfrak{X}$ lottich zum ringstenn ein lot zu kurtz gethann, welches sich nicht weniger belaufft dann zwey tausent gewegene $\mathfrak{X}$ silbers, thut ann denischem gelde ein hundert tausent sechzig tausent

ⷰ denisch [*i Marginen*: 160000 ⷰ], 80 ⷰ aus der ⷰ feins berechent.

39. Zum anndern find sich jnn des munczmeisters rechenschafft, das er, vonn souill suluers er empfangenn hat, vonn ein jder hundert ⷰ gewegenn ein ⷰ afganngk gerechennt hat, jnn deme das er dasselbig garnaliet hat; dieweil jm ko: mat: dasselbig alles zuuortraut ein jder parselenn nach seinem vortheyll einzusetz, were desselbigenn afganngs nicht nottigk gewesen, vnnd beleufft sich der schade 430 gwegene ⷰ vnnd mehr, jst denisch gelt 28970 ⷰ [*i Marginen*: 28970 ⷰ].

40. Zum drittenn wirt befunden jnn des munczmeisters eygen rechenschafft, das er behalff desenn vorgeschreuen afgang hat angeschribenn vor afgangk jnn dem gythenn, vff der schmittenn, jnn der sedschaln ann der wicht, dar mehr fins jnne befundenn wirt dann achthundert vnnd achtzig gewegene ⷰ. Es ist war, das das js afganng vnnd spildung jm gyssenn, vff der schmede, vnnder dem hamer vnnd jnn der seedschalnn, aber mann fint jho sum tyds etwas mer dann die helfft widder, aber jnn disser seiner rechenschafft jst gar nichts widdergefunden, derhalben ko: mat: disenn schaden rechennt vff die helfft, als mit namenn virhundert vnnd virzig ⷰ fins, jst dennisch gelt [*i Marginen*: 35200 ⷰ].

41. Zum virtenn wirt gefundenn jnn des munczmeisters seiner gegebenen rechenschafft, das er hat empfangen vonn ko: mat: wegenn drew hundert tausent zwey tausent neunhundert drey vnd neuntzig ⷰ acht schilling ann clippenpfenigenn [*tilfajet i Marginen*: Dopelden vnd einfaltigen ⷰ stuckenn], die nach ausweisung seiner rechenschafft, als er dieselbigenn gemunczt, vthgegeben vnnd ko: mt: jnn die rechenschafft gebracht hat, zwej vnnd dreissig ⷰ stuck vff ein gewegene ⷰ wercks soltenn geschrottet synn, so gepurden sich dieselbigenn genompten clippenpfenigenn zuwegenn neuntausent virhundert achtvnndsechzig gewegene ⷰ vnnd habenn doch nicht mer gewegenn nach des munczmeisters seinem eygenn schreybenn dan acht tausent ein hundert sechs vnnd virzigthalbe ⷰ gewegenn, dar in ko: mat: zu kurz geschehenn zwej vnnd virzigtausent drewhundert vnnd vir ⷰ denisch [*i Marginen*: 42304 ⷰ].

[*I Marginen:*] Nota. Dieser artickel wirt durch die leichten schrottung der klippenpfenigen, der 19 vf die gewegene ₤ sindt gemuntzt, dem munczmeister zu hulf kommen vnd an dussem summen vorringern, so dat ko. mat. dar nicht mer an dussem artickel tho korth gescheen ys dan 21976 ₤ 8 β densch.

42. Zum funfften, dieweyll der munczmeister widderumb empfangen hat clippennpfennigen, toppelte ₤ stuck vnnd annder muncz, da er aus der ₤ fein thouorn eins theyls hat gemunczt: vonn einer ₤ feins funffzigk ₤, virvndsechzigk ₤, funff vnd siebenznigk ₤ vnnd nun zum theyll widderumb gemuntzt hat zu vir schilling stuckenn, hat er aus jtzlicher ₤ achtzigk ₤ gemacht, wie beweylich jst. Desgleich alle anndre graff Christoffers, hertzogk Albrechts, konnigk Friderichs, konnigk Christiernns vnnd anndre olde muncze, so er vor-munczt hat, wellicher schade ko. mat. vnnd das reich nicht mith 100 tausennt guldenn gebueset jst, dieweyll er gar nichts daruonn zur rechennschafft bracht hatt. [*I Marginen:* 250000 ₤].

43¹⁹⁶. Zum sechstenn wirt befunden, das der munczmeister gemunczt etzliche clippennpfenning, daruonn die ₤ gehalten zehenn lot feins, vnd geschrottet auff die ₤ werckes sechtzehn stuck, vnnd das er nicht mehr aus der ₤ feins gemacht dann funffzigk ₤ dennisch. Befindet sich doch jnn der warheyt, dieweill dieselben clippenn pfeningenn haltenn zehenn loth vnnd sechzehenn auff die ₤, so hat doch der munczmeister aus jtzlicher ₤ feins neunzehenn schijlling vnnd mehr gemunczt, dann er jnn die rechnung bracht, vnnd trifft sich auff dise parsell mer dann neunthalbhundert ₤ dennisch [*i Marginen:* 850 ₤].

44¹⁹⁶. Zum sibenn denn befijndt sich jnn seiner rechnung am sieben vnd funffzigk blat, das der munczmeister vor munczt hat virtausent drewhundert vnd zweinzigste halbe ₤ lottich fein silber zu vir schilling stuckenn, dauonn die ₤ jnns fein helt vir lot silbers, vnnd funff vnd sibenzigk stuck auff die ₤ geschrottet, vnd das er aus einer jtzlichenn ₤ feins nicht mer

¹⁹⁶) §§ 43 og 44 er overkrydsede, idet de kun, næsten ordret, gentager §§ 18 og 28.

dann funff vnnd sibenzigk ℥ dennisch gemacht, so find sich doch, das er aus jtzlicher ℥ werckes hatt geschrottet achtzigk stuck, jst aus jtzlicher ℥ feins achtzigk ℥ dennisch gemacht, vnnd beleufft sich ann diser parselen mer, dann er jnn die rechenschafft bracht hat, einvndzweizigtausent funffhundert drithalben vnd sechzigk ℥ dennisch [*i Marginen: 21562 ℥ 8 β*]. Desgleichenn was er vonn wechsell geld gemunczt auff das schrott vnnd kornn jnn 4 [β] stuck, daruonn auch nichts zur rechenschafft bracht.

45. Zum achtenn hat der munczmeister ko: mat: 22325 ℥ , vnd jst 35 schippunt minus $2\frac{1}{2}$ lispunt mer kupfer, jnn die rechenschafft gebracht, dann jn deme gelde, so er ko: mat: gemunczt hat, befundenn wirt¹⁹⁷. [*I Marginen: 6000 ℥*].

Summa summarum funff hundert mall tausent virvnnd-virzig tausent 886 ℥ 8 β denisch¹⁹⁸.

46. Jtem noch ist nicht die vnnbilliche vnkostenn, so auff die muncze ganngenn, nit gerechennt oder gekoretzeth, welcher sich laufft mer dann drei vnd virzigk tausent gulden denisch geldes.

47¹⁹⁹. Jtem noch bleibt der munczmeister ko: mat: schuldig ann deuczschem holsteinisch gelde siebennhundert vir vnnd zweizig gulden zwolff schilling. [*I Marginen:*] Jtem hir hat sich der muntmeister selbst nach laut seiner rechenschafft zu kurz gerechent 491 gulden 6 β , so das ko^r. ma^t. von diesen 700 nit mer zukompt dan 233 floren munthe.

48¹⁹⁹. Noch ann dennischem geld drewtausennt annderhalb hundert dreizehenn ℥ dennisch.

¹⁹⁷) I Stedet for 22325 ℥ og det følgende har staaet: »mer dann dreizehennthalb tausent gewegenne ℥ kupfers«. Dette er saaledes rettet, og Slutningen: »vnnd belauft sich bey 20 schippund, jst ann denischenn geld sechs tausent marck« er overstreget. Derefter er Marginalvedtegnungen 6000 ℥ ogsaa overstreget.

¹⁹⁸) Summa summarum er overstreget som Følge af de forskellige Rettelser.

¹⁹⁹) Ved §§ 47 og 48 mangler Henvisninger til A-bogen Blad 22 b og 23 b.

49. Jtem hefft der munczmeister ko. mat. vill zu kurz ge-
thann jnn deme, das er alles silber zu $13\frac{1}{2}$ auch dreyzehn
loth vnnd wenniger anngeschriben, dieweyll als ko. mat. selbst
gesehenn hat, das der halbe theyll vnnd mer jochim taller
gewesenn sein, wie dann sollichs mit denn stedtenn vnnd an-
dernn amptleuten, so suluer geluert, noch woll zubeweisenn
jst. Auch jst woll beweislichenn, wer nicht gut silber gehabt
hat, es dem munczmeister musenn vfrichtenn vnnd zu gute
machenn. Derhalbenn der munczmeister jho nicht ringer ko:
mat: das werck silber hat sollenn angeschryben habenn dann
zu virzehenthalbenn lottenn ausserhalb der jochim taller. Dar-
umb der munczmeister ann einer jdenn gewegennenn $\frac{1}{2}$, so-
uill er der empfangen der jochim taller, 1 loth silber zu kurz
gethann, welichs sich belaufft nicht weniger dann zwey tau-
sennt gewegenne $\frac{1}{2}$ fins.

Silber.

50. Jtem am drittenn blatt vff der ander seitten jm drittenn
vnderscheit befindt sich funff vnnd zweinzig $\frac{1}{2}$ lodich zwey
loth afganngs, welichs nicht nottig hat gewesenn.

51. Jtem am 34 blath ann der andernn seittenn ann ander
vnderscheyt befindet sich zweyhundert sechs vnd neunzig lodig
 $\frac{1}{2}$ zwolff loth abgannkg, welichs nit vonnotten wer gewesenn.

52. Jtem am achtvnnddreissigstenn blath vff der andernn
seittenn am andernn vnderscheyt wert gefundenn sechs $\frac{1}{2}$ lot-
tigs afganng, der nicht vonn nottenn gewesenn were.

53. Jtem am virzigstenn blate am virten vnnderscheyd wirt
gefundenn afgangk vir vnnd sechzig $\frac{1}{2}$ lottigs acht loth, wel-
ichs nit vonnottenn wer gewesenn.

54. Jtem jm einvnndvirzigstenn blate jn dem virten vnder-
scheit wirt gefundenn neunthalb $\frac{1}{2}$ lottigs silber afgangk, wel-
ichs nit vonnotten gewesen were.

55. Jtem am einvnndvirzigsten blath vff der vnder seit am
andern vnderscheyt befint sich anderhalb $\frac{1}{2}$ lottigs afgangs,

das nicht wer von notten gewesen. Noch vff derselben seiten am funfften vnderscheit befint sich neun loth abgannk²⁰⁰ vnnd jnn der sedeschallenn, aber souill nicht, dann man jho zum ringstenn denn halbenn theyll vnnd mehr widderumb findet jnn dem kratzenn vnd annders.

56. Jtem jnn dem buch A jnn dem andern blat vnnd virttenn vnderscheit find sich, das der munczmeister hat vorgult silber finnet, vnnd jst affganngen vff dem test zwey vnnd siebennzick & lodig virzehennthalb loth.

57. Jtem jm anndern blat jm buch A vff der anndern seittenn jm andern vnderscheit wirt befundenn, das der munczmeister hat vonn virhundert virvndsechzick lottige & virzehenn loth drew quinte jm scheidenn gerechennt vor affgannk einvndzweinzick & lottig zwolff loth, wiewoll doch das selbige silber zuuornn zwey mall, er es jnns scheydwasser kommenn, gefinirt jst vnd nun zum drittenn mall durch das wasser finirt jst wordenn, halt doch dye & nach seinem eygenen schreibenn nicht mer dann sechzehendhalb loth.

58. Jtem vonn dem zehendenn bis vf das zwolffte blath jm buch A befint sich siebennvndzwinzick & lottig silbers abgangk. Das were nicht vonn nottenn gewesen.

Summa des silbers, daruon nicht nottigk gewesen, das der munczmeister den abgangk gerechent, dieweyll jme ko. mat. das selbst zuuertrawt nach seinem wolgefallenn zu gelegenner zeit einzusetzenn, jst virhundert dreyssig gewegenne & sechzehennthalb loth fins.

Kupffer.

59. Jtem vom annfang bis vff das dritte blat wirt gefundenn zweyhundert achtvndsechzick & kupffer.

60. Jtem vf dem virtenn blade wirt gefundenn vnnder dem silber vnd bagemente sibenvndzwenczick & kupffer.

²⁰⁰⁾ Her er udfaldet nogle Ord under Renskriften ved Overgang til et nyt Blad, vistnok: vnd spildung jm gyssenn, vff der schmede, vnnder dem hamer — se § 40.

61. Jtem vann dem funfftenn bis ann das zweyvnddreissigste blat wirt gefunden vnder dem geleuerten silber viertausent sechshundert funffvndsiebennzig & kupffer.

62. Jtem an dem achtvnddreissigsten blath wirt vnder dem silber gefunden drey vnd neunzig & kupffer.

63. Jtem am neunvnddreissigsten vnd virzigsten blate wirt gefunden vnder dem geleuerden silber zwolffhundert eyloff gewegene & kupffers.

64. Jtem jnn dem einvndvirzigsten blath wirt gefundenn vnder dem geleuerden silber neunzehenn & kupffer. Noch ann demselben blath vff der andern seyten befint sich vnnder dem gele[ue]rden suluer drew vnd dreissigk & kupffer.

65. Jtem vff dem zwejvndvirzigsten blate ann der erstenn seiten befint sich vnder dem geleuerden suluer zweivndzwenzig gewegene & kupffers. Noch ann disem blate ann der andernn [seiten] wirt gefundenn jnn dem bagemente hundert achtzigk & kupfers.

66. Jtem ann 46/47 blate wirt befunden vnnder dem geluerdenn clippenpfennigenn neunzehenhundert einvndneunzig gewegene & vier loth kupffers.

67. Jtem jm 50/51 blath wirt befundenn jnn denn geleuerdenn bagemenden duczsch vnnd dennisch gelt neunzehenhundert dreyvndneunzig gewegene & kupffer.

68. Jtem am 70 blate vff der anndern seiten am leczten vnderscheyt find sich, das der munczmeister hat gekauft neunzig schippunt kupffer zu der muncz behuff.

69. Jtem am 71 blate ann erstenn vnderscheytt findet sich, das der munczmeister funff zehen zentner kupfer zu der muncz behuff kaufft.

70. Jtem am 73 blate am erstenn vnderscheyt find sich sechs schippunt funff lispund, die der munczmeister zu behuff der muncz kaufft.

71. Jtem jnn dem boch A am 30²⁰¹ blath wert gefundenn vnder denn toppelten vnnd einfaldigen marckstucken siebenzehenn hundert funff vnd dreissigk $\frac{1}{2}$ kupffer.

72. Jtem am 15 blate jm buch A befint sich, das jnn dem bagemente ann clippenpfennigen jst gewesenn funffzehenhundert vnd zwenczigk gewegenne $\frac{1}{2}$ kupffers.

78368 $\frac{1}{2}$ kupffers.

Summa des kupffers, das der munczmeister gekauft vnnd jnn dem suluer vnnd bagemente gewesenn, jst achtvnndsiebennzigk tausent drew hundert achtvndsechzig $\frac{1}{2}$ lottigk.

Jtem die ganncz summa des finenn silbers jst vber beyde bucher zweivndvirzigk tausennt neunthalb²⁰² hundert zweivndvirzigk gewegenne $\frac{1}{2}$ zwolff loth 1 quintin.

Jtem geschickt gut jnn beiden registern jst einhundert tausent acht tausennt funffhundert virvndsiebennzigk $\frac{1}{2}$.

So find sich, das der munczmeister [zwolff tausent siebenhundert sechs vnd dreissig $\frac{1}{2}$ zwolff lot *overstreget og i Marginen rettet til.*] 22325 $\frac{1}{2}$, beleufft sich 35 schippunt kupffer minus 2 $\frac{1}{2}$ lispunt, mer kupffer jn di rechenschafft bracht, dann jn beiden buchern jn der muncz befunden wirt.

73. Jtem ko. mat. hat selbst in uegenn marcken nicht mer dann 1 $\frac{1}{2}$ lot fein gefunden, vnnd das es alles so befunden, so were aus jtzlicher $\frac{1}{2}$ feins 96 $\frac{1}{2}$ denisch gemacht, vnnd were also aus jtzlicher $\frac{1}{2}$ feins 21 $\frac{1}{2}$ denisch mer gemacht, dann ko. mat. in die rechenschafft bracht²⁰³.

²⁰¹) Skrivfejl for 13.

²⁰²) Skrivfejl for neun, se § 31.

²⁰³) Der mangler en nærmere Henvisning. Der hentydes vel til Firskilinger eller Markstykker, som opgives udmøntede til 75 $\frac{1}{2}$ dansk af Marken fin, men da disse skal holde 4 og 6 $\frac{1}{2}$ Lod, vil Forskellen ved en Lødighed af kun 1 $\frac{1}{2}$ Lod blive langt større end 21 $\frac{1}{2}$ dansk.

IX. (Møntmesterens Svar.)

1. Jtem thom ersten artickel, dat dat suluer all tho szamen vnder eyynn korn gheszettet is, dat hefft de orszake, dat ick nijcht szo vele degelen ghehadt hebbe, dat ick eyne yder leueringe allene smelten konde, szo dat ick dar mochte eyne prouen van hebben, szo dat gheleuert is bij 5 Ń , bij 10 Ń , bij 60, bij 100 marcken; wen ick eynen degel mijt suluer yn szettet hadde vnde szette dar dan koper tho vnde goet dat vth ynn tenen, szo dorst ick dar keyn suluer mer ynn szetten vmme des beschickeden gudes willen, dat ick fruchte, dar mochte wat ynn bliuen van dem beschickeden gude, vnde dat den de proue falsch worde, szo hebbe ick dat ynn der bester meyninge ghedaen; wen ick suluer krech, szo smelte ick dat alle na eyn ander, vnde van eyn yder degel is eyne proue van ghenomen.

2. Thom anderen artickel, der jochemdaler, dar is ynn vorseen, my tho schaden, vnde ko. mat. nijcht.

3. Thom drudden artickel antworth de munthemester als thom ersten, dat manck dem ruwen suluer keyn daler gherekent sijn ynn dat fijne besunder, hadden de daler nijcht gewest, szo hadde dat ruwe suluer szo hoch ynt fijne nijcht belopenn als tho $13\frac{1}{2}$ loth.

4. Thom vierden artickel antworth de munthemester also: de 4 porcelen des swedeschen suluers hefft de munthemester ann gheschreuen dat fijne, als he dat erstmall entfangen hebbe, dat de Ń helt 14 loth $1\frac{1}{2}$ quentijn, unde is nijcht anders vmme gheschreuen [*i Marginen*: dat ydt fijnert worde], dan de vnkoste mede an tho schriuen, de dar up is ghegaen tho bewijszen, vnde hefft ko. mat. suluest dar prouen vann.

5. Thom vefften artickel antworth de munthemester, szo de jochemdaler nicht weren manck dem ruwen suluer ghewest, szo hadde dat suluer szo guth nijcht ghewest als tho $13\frac{1}{2}$ loth.

6. Thom szosten artickel anthworth de munthemester alszo, dat de prior van sinte Kanutus kloster ynn Funen hefft gheleuert suluer, dat nicht guth is ghewest, vnde hebben szo vele dar tho ghedan, dat ydt dem anderen suluer ghelijck is worden, wente dat erste vorgulde suluer, als de bildenn, helden man $7\frac{1}{2}$ loth, als 82 Ń lodich.

7. 8. Thom 7 artickel antworth vnde thom 8ten artickel antworth de munthemester, szo de jochemdaler nijcht weren gheweszen, szo hadde dat ruwe suluer tho $13\frac{1}{2}$ loth nijcht konnen holdenn, als thom vorighen artickel beantwordet is.

9. Thom 9den artickel antworth de munthemester alszo, dat suluer, dat van Warbarch gheleuert worth, als 18 Ń 4 loth, was nijcht guth. Dat nam ick vor voll an, vnde sze loueden mij 16 loth tho. De staen de munthemester tho, darumme dat he hefft dat suluer guth ghemaket.

10. 11. 12. Thom 10den, 11den, 12ten artickel antworth de munthemester alszo, szo de jochemdaler nijcht weren gheweszen, szo hadde dat ruwe suluer tho $13\frac{1}{2}$ loth nijcht konnen holdenn, als thom vorigen artickel beantwordet is.

13. Thom 13ten artickel antworth de munthemester, dat doemheren suluer, als $57\frac{1}{2}$ Ń lodich, is fijn suluer gheweszen, dat tho der kremeren betalinge is gekomen.

15. Thom 15den artickel antworth de munthemester alszo, dat de 60 Ń , de mester Jasper leuerde, is affgegaen 17 loth. Js mester Jasper suluest bij ghewest.

16. Thom 16den artickel antworth de munthemester alszo, dat he keyne andere klippingen entfangen hefft dan tho 7 loden.

17. Thom 17den artickel antworth de munthemester alszo, dat vnder dem denschem gelde vele is manck gewest van

norische 4 witten vnde witten vnde van Seuerijn Norbws szoslingen, szo konde ick dat nijcht anders szetenn als tho 26 fl densch.

18. Thom 18den artickel antworth de munthemester alszo, dat ynn dem schriuen vorszeen is, dat up eyn yder fl 19 sch tho korth gherekent is.

19. Thom 19den artickel antwordet de munthemester alszo, dat de munthemester mijt Melchior Rantszow eyn vordrach ghemaket hadde tho Gottorp, dat he van 100 fl lodich ruwes suluers thom affgange holden scolde 1 fl lodich, szo Thomas golthsmijth bewust is.

20. Thom 20ten artickel anthwordet de munthemester alszo, dat vnder den dubbelden vnde eyntfoldige fl stucken nijcht mer steyt gheschreuen als 75 fl , de fl fijns is vth der munte gegaen, vnde doch 78 fl vnde 12 sch ghefunden werth. Js dar vth ghescheenn, dat ick ko. mat. muntlick berichte wolde, worumme de volle talle nijcht en steyt. De dubbelde fl stucken scholden vth gan den 4 sch ghelijck 75. Dat ick dit ghedaen hebbe, is ko. mat. thom besten ghescheen vth beuel her Johan Rantszow. Hijr is ko. mat. keyne schade bij ghescheen, wente de volle summe steyt dar.

21. Thom 21ten artickel antwordet de munthemester alszo up de 32000 gulden, de dar sijn mer vthgegeuenn, als vth dem suluer ghemuntet is. Js ghescheen dorch de lichte schrodinge vth beuel her Johan Rantszow, de hefft em tho Kol-dinge beuolen, wor he mijns heren fordeel konde doen mijt der munte. Ock hefft he dat her Johan tho Koppenhagen an gheszecht.

22. Thom 22ten artickel anthwordet de munthemester alszo, dat he sich tho kort gherekent hefft, is sijne schade, vnde is ko. mat. nijcht tho kort ghescheen.

23. Jm 23 artickell anthwordet de munthemeister, dat he nicht mehr angeschreuen heft, dan he vtgegeuenn hatt.

24. Jm 24 artickell anthwordet de munthemeister also, datt datt kopper nicht jst gereckent, welckes jm gelde gewesenn js, wes jn dem fall versehen, js jm schryuenn versumett.

25. Jm 25ten artickell anthwordet de munthemeister also, dat de affganck vp dat ruhe suluer von hundertt $\frac{1}{2}$ einen $\frac{1}{2}$ js angeschreuen durch den verdracht, so er mit Melchior Ranzow gemackett heft, wo vor beanthwordet jst.

26. 27. Jm 26ten artickell anthwordet de munthemeister, dat he alwege gemeinet heft, de wessell solde ehme frij gewesenn syn, auch dat der guden klipping von denn besten nicht vele dar manck gewesenn syn.

28. Jm 28 artickell anthwordet de munthemeister, dat dat [itzige *overstreget*] geldt war lichter [*overstreget*: sey dan jdt vorhen gewesenn js] befundenn werdt dan als he jdt geschrodenn heft, ock lett sick duncken, wat jdt lichter jst, scholen de 32000 guldenn vprichtenn, de he jn de reekenschop gebracht heft mehr, also he vth der somenn gemunttett heft. Doch wes hirein mehr versehenn js, steldt he tho Gott vnnd tho ko: mat: gnadenn.

29. 30. Jm 29 vnde 30ten artickel antwordet de munthemester also, wes dar geschreuen is ynn der vthghijfft, dat is also ghescheenn, vnde hefft nijcht anders gheschreuen, als dar vth ghegeuen is na lude des registers.

31. 32. Jm 31ten artickel antwordet de munthemester also tho dem kopper, dat mer is angheschreuen an kopper, dar wijll he ko. mat. ghenoech vor doen, szo sijn gnade dat hebben wijll, vnde szette dat tho ko. mat. sijn gnade. [*I Marginen*:].

33. Jm 33ten artickel antwordet de munthemester also, dat he dem paymente eyen yder szo [gheszettet hefft *overstreget*] klar nicht angheschreuen hefft, is darumme ghescheen, wen dar 26 $\frac{1}{2}$ densch sijn vor de $\frac{1}{2}$ fijns gherekent, szo were dat ghenoech dar ann gheweszenn.

34. Jm 34ten artickel antwordet de munthemester alszo, dat de holsten 2 β stucken gheschrodet sijn 59 stucken vp de ghewegen fl vnde nijcht anders.

35. Jm 35ten artickel antwordet de munthemester alszo, wes dar ynn dem summa lateris vorszeen is, dat is dorch schriuen vorszeen vnde vindt sich doch ynn dem groten summen recht.

36. Jm 36ten artijckel antwordet de munthemester alszo, wes de summa nijcht bewijszen werth, szo is dat qwijtancie boeck vnde den budel mijt der qwijtancien vor handenn, dar men dat mede bewijszen kann.

37. Jm 37ten artijckel antwordet de munthemester alszo, dat de klene klippingen affgheszettet worden, dar nha dede ko. mat. mester Jasper ynn beuel ynn sijn gnade ghemack ynn bij weszen des kenszelers vnde des renthemesters, dat sze mester Jasper tho sich wesszelen scholde; dar nha do ko. mat. tho Roskildt kam, worth an den radt tho Koppenhagen gheschreuen eyne brieff, de werth up dem radthusze gheleszen, woll sulcke klippinge hedde, de scholde sze up de munte bringen vnde scolde vor dat stucke $3\frac{1}{2}$ β krijgen, szo hebbe ick etlicke tho mij ghewesszelt, bij 5000 fl densch, vnde ick hebbe nijcht ghewust, dat ick dar ko. mat. scolde rekenscap van doen; wes sijn gnade dar an doen will, stelle ick tho sijne gnade.

38. Jm 38ten artijckel antwordet de munthemester alszo, de jochemdaler, de ick entfangen hebbe manck dem ruwen suluer, hadden de nijcht ghewest, szo hadde ick dat ruwe suluer nijcht tho $13\frac{1}{2}$ loth konnen szetten vmme des boeszen suluers willen.

39. Jm 39ten artijckel antwordet de munthemester alszo, de affganck up 100 fl 1 hebbe ick mij gherichtet na dem, ick mijt Melchior eyns bin gheworden, szo vor vorantwordet is.

40. Jm 40ten artijckel antwordet de munthemester alszo, dat he den affganck mijt der helffte nijcht staen konde, als

dat ghemiddelt is, vmme der orszake willen, dat ick dem krije stedes bin nagheuolget, szo hebbe ick dat nijcht konnen szo reyne tho hope bringen, dat dar vorspillet worde, als wen ick up eyner stede alijt were ghebleuenn, ock hadde ick de veelheit des volckes, dat ick nijcht szo scarpe waren konde. Doch szette ick dat ynn ko. mat. mildheit vnde gnade.

41. Jm 41ten artijckel antwordet de munthemester alszo, [dat he hefft de wijcht der klipping penningen gheszettet *overstreget*] dat de klipping penningen sijnt lichter ghefunden, dorch de dar 19 stucke up de $\frac{1}{2}$ fl gheschrodet sijn, szo dat de schade ko. mat. is 21976 $\frac{1}{2}$ fl densch, szo vor ghewest is; dit stelle ick ko. mat. yn sijn gnade.

42. Jm 42ten artijckel antwordet de munthemester alszo, dat he nijcht hefft ghewust, dat he van der wessel scholde rekenschap doen; ock is hertoch Alberts vnde des greuen gelt nijcht vele [van em up gewesszelt *overstreget*] tho sijne handen ghekomen; szo is doch ynn der stadt eyn wesseler ghewest, de des geldes up ghewesszelt hefft van wegen borgermester vnde raedt. Vnde wes fordels van der wessel ghekomen is tho des munthemesters handen, dat is meste part ynn [dem houe vorbouwet *overstreget*] der munte vorbouwet worden [szo dat register vormeldet *overstreget*].

43. 44. Jm 43ten artijckel antwordet de munthemester alszo, [de klippingen, de tho 10 loden holden, is vor beantw *overstreget*] tho dussze twee artijckelenn hefft de munthemester vor beantwordet, wes ko. mat. dar tho kort yn ghescheen is, will he ko. mat. [voll vor doen effte *overstreget*] vprichtenn.

45. Jm 45ten artijckel antwordet de munthemester alszo, dit koper is vor henn beantwordet.

46²⁰⁴. Jm 46ten artickel antwordet de munthemester alszo, dat he sich suluest hefft tho korth gherekent [vnde blijfft mijn her dar nijcht mer van sculdich *overstreget*] 491 gulden

²⁰⁴) Henvisningerne til Antegnelserne er ombyttede; i Stedet for 46, 47 og 48 skal læses henholdsvis 47, 48 og 46.

6 β lubsch. Szo blijfft he ko. mat. sculdich 233 gulden 6 β lubsch van dem holsten dutschen gelde.

47²⁰⁴. Jm 47ten artickel antwordet de munthemester also, de reste van dem denschem gelde hefft de munthemester mester Jasper ouerantwordet [na der tijt dar he dat reg *overstreget*], als 3163 fl .

48²⁰⁴. Wie vor, he hefft nijcht anders an gheschreuen, als vth gegeuen is.

49. Jm 49ten artickel antwordet de munthemester also, als vor tho dem anderen beantwordet is, hadde de jochemdaler manck dem suluer nijcht ghewest, szo hadde dat ruwe suluer tho 13 $\frac{1}{2}$ loth nijcht konnenn komen. Ock hebben sze em vele boszes suluer geleuert manck dem summen, de nu szeggen ydt sij jochemdaler geweszen.

50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. Jtem tho dusszen artickelen alle antwordet de munthemester also, dat he mijs Melchior Rantszow also vordragen is vmme den affganck van 100 fl rw suluer 1 fl , wo vor beantwordet is.

59 beth thom 72. Antworth dem munthemester also des koppers haluen, wes ko. mat. dar an restet vnde tho kort ghescheen is, will he sijn gnade gerne vprichten.

73. Thom lesten artickel antwordet de munthemester also, dat em nijcht bewust is, dat he ydt hefft anders ghemaket ghelijck, als ynn der rekenscap steyt, ock vorszee ick mij, dat dem testen nijcht szo woll tho betruwen is als der capellen dat suluer. Ock is dar ynn der nacht gheprobiert szo woll als des dages, effte nu de schalen vorschoten weren, dat dar dorch mochte feyl ghekomen sijn, effte dat de capellen mochten ghesprongen sijn, dat dar dorch mochte feyl ghefunden werden, szo stelle ick dat ynn ko. mat. handt, mij yn gnaden mochte ghescheen.

Jtem dusse vorgheschrewen antwort hebbe jck Rejnolt Junghe gegeven vp de artetjckel, so ko mat hefft laten in enem extrackt vt mjner owerghewen rechkenschop laten vt ten; bjdde der halwen ko mat vmme Gottes wijlen, offte jck mj in dussen arttjleken wor in mochte vor sen hebben, dat mj sijn ko. mat. dorch sjne gudejch wjl mj gnedejch sijn, vnd jck wil sjner ko mat so hoch vnd so sjt sijn, alle mj sijn gnade mj hebben wjl, vnd sjne gnade wjl doch mjin ghelegt hejt an sen in gnaden. Djt js mjin eghen hantschrift²⁰⁵.

²⁰⁵) De sidste 9 Linjer, som i Modsætning til alt det øvrige i nærværende Udgave aftrykte er skrevet med Møntmesterens egen Haand, er gengivet som Skriftprøve i Indledningen S. XVII (tillige med de sidste 6 Linjer fra S. 169 som Prøve paa Møntmesterens Skrivers Haand).

X. (Ekstrakt af Regnskabet.)

Diessenn nachuolgendenn extract, wellicher aus des muntzmeisters rechenschafft getzogenn, hat er, der muntzmeister, selbsten vbberrechent vnnd zugestandenn jnn gegenwerdigkeit Joachim Beckenn, ko^r. ma^t: rentmeisternn, Peter Goskenn, amptmann, Georgenn Koch, Hansenn Johel, cantzleischreiber, vnnd Andreas schlosschreibers, vnnd hat vmb Gots willen gebetten, ko^r: ma^t: wolle jme sollichs zulassenn, er woll der selbigenn sollichenn schadenn gernn vfrichten vnnd betalen²⁰⁶.

Jtem im 18ten artickell restenn ko^r ma^t 850 fl denisch.

Jtem im 28ten artickell resten ko^r ma^t 21562 $\frac{1}{2}$ fl denisch.

Jtem jm 39 artickel resten ko^r ma^t afganck 430 fl ann rugem suluer, jst feins jnne 362 fl 13 loth.

Jtem jm 40ten artickell resten ko^r: ma^t: afgang 440 lodige fl feins silbers.

Jtem jm 41ten artickell restenn ko^r: ma^t: 21976 $\frac{1}{2}$ fl denisch von denn clippenpfennigenn.

Jtem jm 45ten artickell restenn ko: ma: 35 schippunt minus 2 $\frac{1}{2}$ lisbunt kupffer.

Jtem jm 47 artickell resten ko^r: ma^t: 233 gulden holsteischer muntz.

Jtem der vier schilling stuck, so zu Rotschilde sein gemuntzt, jst vngeuerlich bey 50 tausent gulden, 2 $\frac{1}{2}$ fl vor ein guldenn gerechent; dar jnne solte sein 1562 $\frac{1}{2}$ fl lottigk feins. Dieweil dann die fl helt vier loth minus 5 orth, belopt sich vp jtliche fl feins 6 fl 4 β , vnd resten ko^r ma^t 9000 fl denisch.

²⁰⁶) En hosliggende Concept har i Stedet for denne Indledning: »Diss hat der muntzmeister bestandenn, das er ko: ma: dar jnn zu kurtz gethann. Die gebrekenn jnn des muntzmeisters rechenschafft.« I St. f. de sidste 6 Linjer staar, men overstreget: »Als de muntmester antwort jnn denn 26 vnd 27ten artickel gegevenn, dat he nicht vele der gudenn klippenpfenninge empfangenn hefft, so hefft sich doch sint der tho befundenn, das he heft empfangen 77893 $\frac{1}{2}$ fl denisch jnn einer summa.«

Summa summarum an denischem gelde 127332 fl 12 schillinge.

Jtem hat der muntzmeyster fur kon: matt: bekandt, das er siebentzig tusent taler manck allem silluer empfangen, vnd doch von den suluen sein nicht jn die rechenschaft bracht hoger dan zu $13\frac{1}{2}$ loth, darin ko: matt mehr dan funf hundert vnd vierzig fl fins suluers zu kortz gescheen, vnd belopt sich mehr zum gelde drey vnd viertzig dusent vnd zwey hundert.

XI. (Forskrift for Forhør.)

Nach uolgender mase vnnd gese[tz] will ko^e: ma^t, das der muntzmeister soll vorhort werdenn²⁰⁷.

Zum erstenn findet ko^e ma^t gross gebrechenn, treffentlichenn vnd schwerenn schadenn, dar jnnen jrer koⁿ: ma^t: eine grosse merckliche summa gelts vnnd suluers entwendet jst, welliches ko^e: ma^t: jnn die hundert taussent golt gulden achtet, das nicht in die endenn gehenn kan. Wyll ko^e: ma^t: vonn jme, dem muntmeister, entlichenn wissenn, wo sollich entwendet suluer vnd gelt bliebenn ist, vnnd auch widder hebbenn.

Zum andernn wollenn ko^e: ma^t: entlichenn wissenn we
wechsellers vnnd af sindt gewesen. ||

Jtem zufragenn, ob nicht Christiern Etyges, burger zu Alborch, muntze vor jne gewechselt.

Jtem zufragenn, ob Hans Friese kein gelt vor jne gewechselt.

Jtem zufragenn, ob Erigk Jensen tho Coppenhagenn kein gelt gewechselt.

Jtem, ob Moritz schriuer vnnd sein weyb Lumba nicht seine wechsellers gewesen.

Jtem Nyels Stempe hat jme mannich taussent & [gewechselt *overstreget*] gelieuert.

Jtem ko^e: ma^t: will entlichen wissenn, ob sunst keine jnn stettenn vnd flecken mer sint gewesen, so vor dich habenn gewechselt. ||

Jtem als sich die stadt Ell[*enbogenn*] vfgegebenn, jst graff Ch[*ris*]toffers vnnd hertzog Albrecht[s] muntz souiel vorhanden gewese[*nn*], das sie ko: ma: gebettenn, [*das*] sollich gelt jnn seinnenn wirdenn bleibenn mochte, wellichs ko: ma: nicht m

²⁰⁷) Dette Forhør slutter sig til Antegnelserne §§ 26, 27 og 42 om Møntmesterens Veksellerervirksomhed. — Desværre foreligger Møntmesterens Svar ikke mere.

gebenn wollenn, sundernn jnen zu[g]esagt, dieselbigenn muntz
aufwechsselfn zulassen. Derhalbenn denn muntzmeister zu-
fragenn, ob er vonn sollicher muntz nichts gewechselt oder
wechselenn lassen darfur nein sagenn
. weysenn.

XII. (Møntmesterens Bekendelse om sine Pengeanbringelser.)

Bekentnus des muntzmeisters²⁰⁸.

- 10000 thaller tho Lubeck bey Hanns Muell.
 10000 $\frac{1}{2}$ lubisch bej Reynolt Wernigke tho Lubeck.
 6000 taller tho Danntzigk bey Adriann Rosenberch²⁰⁹.
 12000 taller tho Ryge bey einem rathmann.
 10000 taller jnn Ditmarschenn bey Thomas Stylligke.
 9000 taller tho Reuell bey [einem *overstreget*] Andreas Heinrichsen vth Ditmarschenn gebornn. ||
 10000 taller tho Meldorp inn Ditmarschen bey Ditleff Petterssenn.
 10000 taler tho Reuell bey Heyse Boettinn²¹⁰.
 15000 guldenn lubische muntz. Dis jst vom kupffer kommen, vnnd will morgenn weiter dauonn berichtenn.
 20000 guldenn lubische muntz tho Meldorp bey Petter Heinrichsen.
 12000 guldenn lubische muntz tho Reuell bey Thonies vonn Werdenn²¹¹.

²⁰⁸) Paa et Ark, der tjener til Omslag for 3 deri indlagte Ark, staar: „Muntzmeisters bekentnus“. — Til de første 9 Poster (indtil „vnnd will morgenn weiter dauonn berichtenn“) vedligger nu en Genpart, der dog i den 6. Post har 7500 i Stedet for 9000 taller. Paa den modstaaende Side af denne Genpart er senere skrevet (formentlig med den tyske Kancelliembedsmand Anders Barbys Haand): „Alte chammergerichts hendel, dorus zu befinden, das auch konigk Friderich etzlich reichsanschlege erlegen lassen, vnd ist wenig vorw (?) zum rechten gethan worden.“

²⁰⁹) Statsarkivet i Danzig har velvilligst meddelt denne Købmands Levneddata. Adrian Rosenberg var født ca. 1500 og døde 1564.

²¹⁰) Heise Pattiner, Borger 1500, Raadmand 1508, Borgmester 1515 (Testamente 1536) i Følge velvillig Meddelelse fra Stadsarkivar P. Johansen, Reval. — Den ovennævnte Andreas Heinrichsen er derimod ukendt.

²¹¹) Anthonies (Tönnies) v. W. forekommer efter 1498, Raadmand 1510 (Testamente 1512), samme Meddelelse.

10000 guldenn lubische muntz thor Heyde jnn Ditmarschen
bey Hans Heynricksenn. ||

30000 guldenn lubische muntz tho Meldorp jnn Ditmarschenn
bey Cort Heinrichsenn.

Summa summarum ann thalernn 1 hundert tausent neun
vnd dreyssigk tausent vnnd 11 β lubisch.

87000 floren

72000 taler ||

²¹²Die 15000 taller bey den beden burgern zu Lubeck, als
Hans Muelenn vnnd Reynolt Wernigke, sagt der muntzmeister,
das er jnenn allerley wahr gesant, aber doch das meiste sey
gelt gewesenn. Vnnd wiewol er keine hant schrifftenn daruf
habe, so sey doch dasselbe gewis genug, also wann er dar-
nach schreibet, das er es bekommen kann.

Die 6000 taller bey Adriann Rosenbergk, als er sagt, bericht
sein auch gewys, dem hab er auch etzliche wahr, aber doch
das meiste teil sey gelt, geschicket bey dem jungen Christopher.

Das gelt zu Ryga vnnd Reuel, so bey Jaspar Spenckhau-
senn²¹³, Andres Henricksen, Heyse Boettin vnnd Thonies vonn
Werdenn stehet, wellichs sich leufft bey 40290 taller, hat er
auch bey dem jungenn Christopher hinein geschickt, jst zum
teil ann wahr gewesen, aber das meiste ann talernn. Jst alles
gewis genug, die hantschriefften daruber ligen bey dem rath.

Das gelt zu Husum, als 2600 taller, sey auch gewis genug.

²¹²) Det følgende er skrevet paa et vedlagt Ark, hvor Skriveren er be-
gyndt med: »Die 10000 taller bey Hanns Mulen zu Lubeck sagt der muntz-
meister, das sie gewis genuch sein«. Dette er opgivet, og Skriveren er atter
begyndt her, paa Arkets modstaaende Side.

²¹³) Jaspar Spenckhausen maa være den ovennævnte Raadmand i Riga.
Stadsarkivar Dr. Feuereisen i Riga har velvilligst meddelt om denne Jasper
Spenckhusen, at han 1535 blev Raadmand, 1543 Borgmester i Riga og
døde 1548. Hans store Købmandsbog fra Aarene 1527—38, som opbevares
i Stadsbibliotheket i Riga, synes ikke at have nogen Konto for Reynold Junge.
— De nævnte Obligationer, som Kongen rimeligvis har overtaget, har ikke
været saa sikre, som Møntmesteren paastod. Derom vidner et Brev til Kon-
gen fra Borgmestere og Raadmænd i Staden Reval af 3. Juli 1543, aftrykt
nedenfor S. 198 f.

XIII. (Møntmesterens Quittans.)

Reinolt Jungen quitantz²¹⁴

Jck Rienholt Junge, ko. mat. tho Dennemargkenn etc. muntemeister, bekenne vnnd betuge mit dessem minem apenem breue, dat ick hebbe gewesenn mit siner ko. mat. auer ein fruntlich rekenschopp vnnd vorlickinngē jnn der gestalt, dat jck syner ko. m. will tho dancke geldenn vnnd betallenn allennt, wes ick siner gnade schuldich bliue vnnd to gesecht hebbe nha lude der vorlickinge, zwischen siner ko. mat. vnnd my geschenn js durch handelengenn her Johann Fresenn, ko. m. canntzeler, Jachim Beck, siner gnade renntemeister, Peter Godtsche, amptmann vpp Coppenhagenn slote, vnnd Jurgenn Koch tho Ellennbogenn. Dar auer late jck siner ko. mat., siner gnade hoggebaren kinder vnnd eruenn vnnd nochkamenn-den koningke qwit, frig, leddich vnnd los vor my, mynenn eruenn vnnd alle mynnenn mit crafft diesses mynes breues, doth vnnd macht los macke allennt, wes ko. mat. my muntlichenn edder schrifftlichenn tho geschecht hefft, vnnd war siner gnade breue by my edder mynen eruen gefundenn werdenn, schollenn sie niene macht hebbenn siner ko. mat. effte siner gnade hochgeboren kinder, eruenn etc. edder nochkamennndenn koningke etwas mede af tho mannenn, sunder doth vnnd machtlos synn jnn aller mathe. Des tho merer thuchnissenn der warheit henngē jck mine gewonlich singenith myt mynnenn guden fry willen vnnd weten hir neddenn vor diessen mynem apenem breue vnnd eigener hanndt hir vnnder geschreuenn. Datum Coppennhagen des fridags negest nach presenntionnes Marien anno domini etc. 40 [26. Nov.].

Jck Rejnolt Junghe mjt mj eghen
hant vnderschrewen.

²¹⁴) Dette staar som Udskrift paa Pergamentbrevet. — Kun Underskriften er skrevet med Møntmesterens egen Haand. — Seglet mangler nu.

Tillæg.

Tillæg til Anm. 25: Sølvskat i Skaane 1535—1536.

Sølvskat i Skaane udskreves den 24. August 1535 at udrede inden den 29. September: hver Sognekirke 10 Lod Sølv, hver Sognepræst 10 Lod, hver Sognedegn 3 Lod, hver 20 Bønder og Landboer 80 Lod, hver 20 Ugedagsmænd 40 Lod, hver Gaardmand og Pebersvend 1 Lod (Møllere efter Formue), hver Købstadborger 4 Lod (D. Mag. 3 V 252 ff.). — I Foraaret (ca. 14. April) 1536 udskreves atter Sølvskat: hver 20 Mand 40 Lod Sølv (D. Mag. 3 V 303 ff.). Skatterne indgik til Mønten med følgende Beløb (Lod Sølv) for henholdsvis den gamle og den nye Skat:

•Biskoppens Kansler•.....	22663½	2592	(29. Sept., 29. Nov., 5. Jan., 18. April—16. Juli, 5. Aug.)
Næsbyholm. Biskoppens Foged			
Jeppe Jensen Falck.....		934	(27. Juli)
Helsingborg. Herr Tyge Krabbe	14752¼	5116	(29. Sept., 9. Okt., 10. Okt., 12. Nov., 29. Nov., 18. Dec., 23. Jan., 2. Marts—8. Maj, 28. Juni, 28. Juni, 3. Aug., 4. Aug., 10. Sept., 27. Sept., 19. Okt., 31. Okt.)
Villands Herred. Gert Jensen			
Ulfstand.....	1840	642	(16. Dec.—24. Juli, 6. Nov.)
Gers Herred. Herr Joachim (Ja- cob) Trolle.....	3267	1373¼	(5. Nov.—25. Juni, 1. Sept., 15. Nov.)
Lindholm. Herr Mogens Gylden- stjerne.....	7943	2048	(Okt., 9. Dec., 30. Marts— 30. Maj, 27. Juli, 20. Aug., 29. Okt.)
Gladsakse. Herr Knud Bille ..	1950	691½	(5. Nov., 4. Dec.—21. Juli, 17. Aug.)
Froste Herred. Herr Axel Brahe	6207	130½	(Okt., 12. April—12. Sept., 6. Nov.)

Fers Herred. Maurits Jepsen			
Sparre (død), Jacob Sparre.	2735	1126	(21. Dec.—19. Juli)
Sønderhalland. Herr Holger			
Ulfstand.....	3953	2519	(14. Dec.—14. Juli, 14. Juli, 14. Juli, 27. Nov.)
Snedstrup. Joseph Falster		14	(27. Okt.)
Bleking (Sølvesborg). Herr Axel			
Urup.....	1248	506	(29. Nov.—1. Nov.)
Lykaa. Herr Maurits Olufsen			
Krognes.....		103	(30. Okt.)

Ialt 66558 $\frac{3}{4}$ og 17895 $\frac{1}{4}$ Lod Sølv

Nogle senere indbetalte Smaabeløb fra Mogens Gyldenstjerne (5. Juli og 28. Juli 1537) og Holger Ulfstand (7. Juli 1537) angaar næppe disse Sølvskatter.

Tillæg til Anm. 29 og 41: Sølvskat af Købstæderne (1535—)1536.

Sølvskat udskreves af Købstæderne den 14. April 1536 at udrede 14 Dage efter Kundgørelsen med 4 Lod Sølv af hver Borger.

I Skaane skulde Skatten opkræves og indsendes til Møntmesteren af Erik Krummedige, enkelte Købstæder har dog sendt Sølv direkte:

Skaanske Købstæder. Herr Erik Krummedige.....	4083 $\frac{1}{2}$	(16. Juni)
Malmø. Søren Sørensen.....	5707	(19. Juli, 7. Sept., 11. Sept., 31. Okt.)
Landskrone.....	1411	(6. Sept., 25. Okt.)
Engelholm.....	268	(24. Maj)
Halmstad.....	304 $\frac{1}{2}$	(7. Maj)
Varberg i Halland (skulde betale 308)	292	(12. Sept.)
Avaskær i Bleking. Borgmester		
Jon Hake.....	20	(30. Okt.)

Ialt: 12086 Lod Sølv

De øvrige i D. Mag. 3 V 301 f. nævnte Stæder: Helsingborg, Lund, Falsterbo, Skanør, Lykaa, Væ, Trelleborg, Aahus, Ystad, Simrishavn, Ronneby og Sølvesborg forekommer ikke direkte opført i Røgnskaberne ligesaa lidt som Bornholms Købstæder, der tilhørte Erkebiskoppen.

I Sjælland var der allerede i Efteraaret 1535 udskrevet Sølvskat af Købstæderne, der har indsendt direkte til Mønten følgende Beløb (Lod Sølv) for henholdsvis den gamle og den nye Skat:

Køge.....	1902	700	(14. Jan., 30. Marts—5. Sept.)
Præstø.....	299	120	(9. Jan., 27. Febr.—29. Juni)
Vordingborg.....	400	480	(9. Jan., 23. Febr.—3. Juni, 7. Juni)
Roskilde. Borgmester Niels Stempe.....	2000	608	(20. Jan., 14. Marts—14. Aug.)
Hedinge. Niels Hansen.....	100	200	(15. Jan.—5. Juni)
Stege.....	1169		(25. Jan., 1. April)
Næstved.....	1484	944	(13. Jan.—22. Juni, 29. Aug.)
Kalundborg.....		315	(20. Maj)
Skelskør.....	996	150	(2. Jan., 26. Febr.—13. Juni)
Korsør.....	100	71	(8. April—2. Juni)
Slagelse.....	1700	120	(2. Jan., 27. Febr., 19. April—29. Maj)
Ringsted.....	200	180	(3. Jan., 28. Febr.—22. Maj)
Holbæk. Mikkel Lavesen.....	120	56	(6. Jan., 21. Febr.—27. Maj)
Slangstrup. Borgmestrene.....	100	121	(6. Dec. 1535—13. Juni)
Helsingør. Poul Fechtel og Borgmester Sander Leyel.....	500	781	(13. Dec. 1535—20. Juni, 8. Juli, 17. Dec.)
Søborg. Peder Orscherer.....		80	(1. Juni)
Nykøbing, Odsherred.....	80	89	(4. Jan.—9. Juni)

Ialt 11150 og 5015 Lod Sølv

København har senere indbetalt 6004 Lod (23. Aug., 10. Sept.)

Sølvs-katten af Købstæderne i Smaalandene skulde opkræves af Hans Urne, Lensmanden paa Vordingborg; men dette Forhold spores ikke i Regnskabet, der nævner Købstæderne:

Nykøbing, Falster.....	600	230	(14. Jan., 29. Marts—22. Juni)
Stubbekøbing. Borgmesteren	440	300	(30. Jan., 29. Marts—22. Juni)
Maribo.....	400	118	(5. Febr., 29. Marts—22. Juni)
Nakskov.....	1993	594	(23. Jan., 29. Marts—26. Maj, 5. Nov.)
Nysted.....	550	200	(1. Febr., 29. Marts—13. Juni)
Sakskøbing.....	280	80	(5. Febr., 29. Marts—16. Juni)

Ialt 4263 og 1522 Lod Sølv.

Sølvskatten af Købstæderne paa Fyen og Langeland skulde opkræves af Christopher Ottesen Huitfeldt, Lensmand paa Nyborg, men det fremgaar ikke af Regnskabet, hvilke af de Beløb, han indsender, der hidrører fra Købstæderne. Regnskabet nævner:

Bogense. Hans Pedersen og Seger Jensen.....	151	(23. Maj)
Svenborg.....	350	(25. Maj)
Faaborg.....	160	(19. Juni)
Rudkøbing.....	158	(16. Juni)

Ialt 819 Lod Sølv.

Skatten fra de øvrige Stæder: Odense, Assens, Middelfart, Nyborg og Kerteminde er altsaa indbetalt af Christopher Huitfeldt, der saaledes indsender 1676 Lod Sølv den 25. Juni.

Sølvskatten af Købstæderne i Jylland skulde opkræves af Axel Juul; men det fremgaar ikke af Regnskabet, hvilke af de indsendte Beløb der hidrører fra Købstæderne. Han indsender 22. Maj, 30. Juni, 3. Juli, 20. Aug. og 5. Nov. ialt 46,529 Lod Sølv »fra Jylland«, der dog kun tildels kan være fra Købstæderne.

*Tillæg til Anm. 30: Sølvskat i Sjælland og Smaalandene
1535—1536.*

Sølvskat i Sjælland og Smaalandene af samme Størrelse som før i Skaane udskreves den 4. November 1535 at udrede inden 14 Dage efter Kundgørelsen (D. Mag. 3 V 256 og 269). Den 17. Marts 1536 udskreves atter en Sølvskat af Bønder og menige Almue: hver 20 Mand 20 Lod Sølv og 40 $\frac{1}{2}$ i Mønt, hver Pebersvend 1 Lod Sølv (D. Mag. 3 V 290). Skatterne indgik til Mønten med følgende Beløb (Lod Sølv) for henholdsvis den gamle og den nye Skat:

Korsør. Herr Knud Rud.....	5476	946	(5. Febr., 8. April—8. Maj)
Skjoldnæs. Melchior Rantzau, Foged Laurens Pasche.....	2964	634	(13. Dec., 8. Febr.—8. Maj, 10. Juni, 14. Juni)
Holbæk. Markvard Tidemand..	5585	1413	(17. Dec., 1. Febr., 21. Febr.—9. Maj, 24. Okt.)
Harritsborg. Biskop Joachim Rønnow, Foged Claus Eriksen Ravensberg.....	4555	1001	(10. Dec., 18. Dec., 21. Jan., 29. Jan.—24. April, 5. Juli)

Abrahamstrup. Herr Oluf Rosenkrantz, Fru Ide Munk.....	1416	400	(13. Dec., 13. Jan.—9. April)
Tryggevælde. Sivard Grubbe...	4392	959	(21. Jan., 7. Marts—9. Maj, 28. Aug.)
Vordingborg. Hans Urne.....	4354	1354	(16. Dec., 10. Febr., 15. Febr.—20. April, 3. Juni)
Kalundborg. Herr Mogens Gjõe	7530	1596	(24. Jan., 15. Febr., 4. Marts—10. Maj, 5. Juni)
Ramløse. Lars Jensen Baden ..	6717	39	(22. Dec., 1. Jan., 24. Jan., 16. Marts—25. Maj, 6. April 1537)
Krogen. Foged Jacob Rantzau.		1274	(16. April, 7. Maj, 13. Juli)
København. Iver Krabbe.....	1912	1428	(18. Jan., 8. Marts—11. Maj, 10. Sept., 7. Okt.)
Møen. Albert Gjõe.....	1216	848	(25. Jan.—5. April, 22. Juni, 3. Okt.)
Nykøbing, Falster. Schack Rantzau	4686	1846	(24. Jan., 27. Marts—22. Juni, 10. Okt.)
Aalholm. Skriver Oluf Pedersen	5364 ½	1560	(1. Febr., 29. Marts—3. Juli, 10. Okt.)
Ravnsborg. Fru Mette Gjõe, Herr Johan Oxes Efterleverske....	5570	2608 ½	(14. Marts, 26. Juni, 28. Okt., 23. Marts 37)

Ialt 61737 ½ 17906 ½ Lod Sølv.

Det er at formode, at det store Beløb, som indbetales af Lars Jensen, Ramløse, som den gamle Skat, hovedsageligt hidrører fra Krogen Len, der var forlenet til Johan Rantzau. — I flere Tilfælde lader det sig ikke afgøre, hvad der er gammel, og hvad der er ny Skat. Saaledes betaler Fru Mette stadig Restancer af den gamle Skat.

Tilsvarende Sølvskat indsendes fra Fyen af Christopher Huitfeldt, Lensmand paa Nyborg, og Claus Daa, Lensmand paa Næsbyhoved, uden at det dog er specificeret. Det samme gælder de store Beløb, som indsendes fra Jylland af Axel Juul.

Tillæg til Anm. 47: Sølvskat af Klostrene 1536.

Sølvskat af Klostrene, at give Søndag før Guds Legemsdag [11. Juni] 1536 i Roskilde (D. Mag. 3 V 313 f.), blev udskrevet

med de efterfølgende i første Kolonne angivne Beløb (Lod Sølv); i Følge Regnskaberne indbetaltes kun de i anden Kolonne opførte Beløb (Lod Sølv).

<i>Skaane:</i>	Skulde betale. Har betalt.	
	Lod	Lod
Herrisvad. Abbed Niels Jespersen	4000	3900 (8. Juli, 3. Aug., 21. Aug., 30. Sept.)
Dalby. Provst Henrik Jensen ..	4000	1676 $\frac{1}{2}$ (25. Juli, 13. Aug., 6. Nov.)
Helnekirke. Abbed Christen....	2000	1800 (25. Juli, 20. Aug., 28. Sept.)
Bækkeskov. Abbed Peder Tuesen	2000	966 (21. Juli, 31. Okt.)
do. Gert Jensen Ulfstand		642 (24. Juli, 6. Nov.)
Øved. Abbed Laurens Thomsen	1000	512 (5. Aug.)
Aas i Halland. Tage Ottesen Thott	1000	714 (24. Juli)
Tommerup. Abbed Jeppe Olufsen	1000	434 (24. Juli)
<i>Sjælland:</i>		
Esrom. Abbed Peder Ingemersen	4000	3850 (3. Aug., 14. Sept., 31. Okt.)
Æbelholt. Abbed Magnus.....	2000	1383 (14. Juli, 17. Aug.)
Knardrup. Abbed Jens.....	1000	774 (5. Juli, 20. Juli, 9. Aug., 11. Okt.)
Ringsted. Abbed Niels Hansen	4000	2855 (7. Juli, 24. Juli, 16. Aug., 17. Aug.)
Skovkloster. Abbed Christopher Hansen.....	2000	1420 (10. Juli, 14. Aug.)
Antvorskov. Prior Niels Andersen Fos.....	6000	3044 (1. Juli, 12. Aug., 18. Aug., 28. Aug.)
Sorø. Abbed Henrik Christiernsen Tornekrans.....	6000	4160 (8. Juli, 24. Juli, 24. Juli, 25. Juli, 27. Juli, 1. Aug., 16. Aug.)
<i>Laaland:</i>		
Halsted. Abbed Knud Fro.....	1000	66 (8. Juli)
<i>Fyen:</i>		
Odense, S. Knud. Prior Christiern Poulsen.....	4000	4000 (1. Aug.)
Odense, S. Hans. Herr Erik Krummedige.....	1000	1000 (28. Okt.)
Holme. ? (1527 Abbed Thomas Laurensen).....	1000	?
Dalum. Kansler Johan Friis...	?	422 $\frac{1}{8}$ (7. Okt.)
<i>Jylland:</i>		
Vestervig. Provst Sven Mogensen.....	2000	291 (25. Juli)

[Fortættles S. 186]

Udmøntningsskema, *Tillæg til*

I Kolonne 1 anføres Møntnavnene, hvorved maa bemærkes, at mindre Nominaler af samme Mønt Sølvsinge og Klippinge til 8 β og 4 β. I Kolonne 2—3 anføres det »beskikkede Gods» saaledes, at Raavægten, der er af meget forskellig Fihned, saaledes som det fremgaar af Kolonne 9. Afgangen af den færdigprægede Mønt. Udmøntningernes Omfang er i Kolonne 10 angivet i Gylden. Det enden lodige Mark. Kolonne 13 oplyser, hvor mange Penge (lybsk eller dansk) der er udmøntet

Anm. 93, 136, 144 og 145.

Ikke er specificeret, men indregnet i Hovedmønten; det gælder halve Jochemdalere, holstenske Møntmesteren bestandig først nævner Finvægten, der tillader en samlet Opgørelse i Modsætning til i Kolonne 4—7 fradrages Vægten i Kolonne 2—3, hvoraf udkommer Vægtene i Kolonne 8 og 12 kette Møntstykkets Vægt fremgaar af Kolonne 11, der angiver, hvor mange Stykker der gaar paa af en lodig Mark fint Sølv, — De kursiverede Tal er ikke udregnede af Møntmesteren.

[illegible]

¹⁾ Saaledes efter Antegnelserne § 18 og Møntmesterens Svar. .

²⁾ $17318 : 4 = 4329 \frac{1}{2}$. Fejlen er ikke bemærket i Antegnelserne.

³⁾ Som bemærket i Antegnelserne § 28 er $\frac{1}{2}$ fin udmøntet til 80 $\frac{1}{2}$ dansk.

4) I Følge Antegnelserne § 20 er $\frac{1}{2}$ fin udmøntet til 78 $\frac{1}{2}$ 12 β dansk og mere.

⁵⁾ Sammentællingen er urigtig, skal være 982030³/₅ Gylden, se Anm. 97.

Udmøntningsskema, Tillæg til

I Kolonne 1 anføres Møntnavnene, hvorved maa bemærkes, at mindre Nominaler af samme Mønt Søslinge og Klippinge til 8 β og 4 β . I Kolonne 2—3 anføres det beskikkede Gods saaledes, at Raavægten, der er af meget forskellig Finhed, saaledes som det fremgaar af Kolonne 9. Afgangen af den færdigprægede Mønt. Udmøntningernes Omfang er i Kolonne 10 angivet i Gylden. Det enden lødige Mark. Kolonne 13 oplyser, hvor mange Penge (lybsk eller dansk) der er udmøntet

1	2				3				4 5		6			
	Finvægt				Raavægt				Afgang		Raavægt			
									i Dig- len	i Smed- jen				
	ⷞ	Lød	Qu.	Ort	ⷞ	Lød	Qu.	Ort	%	%	ⷞ	Lød	Qu.	Ort
1534—39:														
Jochemdaaler....	1997	10			2204	8			³ / ₁₆	³ / ₁₆	8	4		
Holstenske 2 β.	4836	4	3	2	10232	3			1	1 ¹ / ₂	300	10		
Klippinge (2 ⷞ).	737		2		1179	4			1	1	23			
—	1067	14			2135	12			1	1	42			
—	2091	14	2		4781	8			1	1	96			
—	488	2	1		1115	12			1	1	22			
—	2642	4	3	3	6039	9			1	1	121	8		
4 β.....	363	7			1163				1	2	34	8		
—.....	4463	6			17853	8			1	2	535	8		
—.....	308	14			1412				1	2	42			
2 og 1 ⷞ.....	19214	4		1 ¹ / ₂	47296	10			1	1 ¹ / ₄	1064	4		
2 β.....	258	10	2		1374	8			1	2 ¹ / ₂	48	2		
β.....	97		2		621				1	2 ¹ / ₂	21			
Summa.....	38566	13		2 ¹ / ₂	97409	2								
1539—40:														
Holstenske 2 β.	3630	14		1 ¹ / ₂	7681	12			1	1 ¹ / ₂	192	12		
4 β.....	293	5	2		1173	6			1	2	35			
2 β.....	451	11	2		2409	4			1	2 ¹ / ₂	84			
Summa.....	4375	15		1 ¹ / ₂	11264	6								
1540: 2 β.....	576		1		3072				1	2 ¹ / ₂	107	8		
1534—39:														
Rhinske Gylden	261	10	3		342	8	2	2	²⁵ / ₃₂		2	10	3	1

1) Saaledes efter Antegnelserne § 18 og Møntmesterens Svar. .

2) $17318 : 4 = 4329\frac{1}{2}$. Fejlen er ikke bemærket i Antegnelserne.

3) Som bemærket i Antegnelserne § 28 er ⷞ fin udmøntet til 80 ⷞ dansk.

Anm. 93, 136, 144 og 145.

ikke er specificeret, men indregnet i Hovedmønten; det gælder halve Jochemdalere, holstenske Møntmesteren bestandig først nævner Finvægten, der tillader en samlet Opgørelse i Modsætning til i Kolonne 4—7 fradrages Vægten i Kolonne 2—3, hvoraf udkommer Vægtene i Kolonne 8 og 12 kelte Møntstykkets Vægt fremgaar af Kolonne 11, der angiver, hvor mange Stykker der gaar paa af en lødig Mark fint Sølv, — De kursiverede Tal er ikke udregnede af Møntmesteren.

7 Afgang Finvægt				8 Raavægt				9 Lødighed	10 Udmøn- tet Gylden	11 Stk. paa ⌘	12 Finvægt				13 Af ⌘ fin			
⌘	Lød	Qu.	Ørt	⌘	Lød	Qu.	Ørt				⌘	Lød	Qu.	Ørt	⌘	β	γ	
7	7	2	2	2196	4			14 ¹ / ₂	17570	8	1990	5	2	2	17	1	7	lybsk
142	2	3 ¹ / ₂		9931	9			7 ⁹ / ₁₆	49085	59	4694	2	2	3 ¹ / ₂	15	10		—
14	6			1156	4			10	14800	16	722	10	2		51	3 ¹)		dansk
21	4			2093	12			8	26800	16	1046	10			64			—
42				4685	8			7	60000	16	2049	14	2		73	8		—
9	10			1093	12			7	14000	16	478	8	1		73	8		—
52	15			5918	9			7	90000	19	2590	7	1	3	86	13	6	—
10	10	2		1128	8			5	7000	62	352	12			50			—
133	14			17318				4	130000	75	4319	8	2)		75	3)		—
9	3			1370				3 ¹ / ₂	10000	73	299	11			83	6	6	—
432	5	2	2	46232	6			6 ¹ / ₂	591775 ³ / ₅	{ ¹⁶ / ₃₂ }	18781	14	2		75	4)		—
8	11	2		1326	6			3	8000	120	249	15			80			—
3	4	2		600				2 ¹ / ₂	3000	200	93	12			80			—
887	13	3	3 ¹ / ₂	94450	14				955375 ³ / ₅	5)	37670	4		1 ¹ / ₂				
90	12			7589	12			7 ⁹ / ₁₆	37316 ¹ / ₄	59	3587	5		3 ¹ / ₂	15	10		lybsk
8	12			1138	6			4	8537 ⁴ / ₅	75	284	9	2		75			dansk
15	12			2325	4			3	13950	120	435	15	3		80			—
115	4			11053	6				59804 ¹ / ₂₀		4307	14	1	3 ¹ / ₂				
20	2	1	1	2964	10			3	17787 ³ / ₅	120	555	13	2	2	80			dansk
				339	13	3	1	17 ¹ / ₃ Karat	24470	72								lybsk

4) I Folge Antegnelserne § 20 er ⌘ fin udmøntet til 78 ⌘ 12 β dansk »og mere«.

5) Sammentællingen er urigtig, skal være 982030³/₅ Gylden, se Anm. 97.

Børglum. Biskop Stygge Krum-			
pen.....	3000		?
Vitskøl. Abbed Oluf.....	1000	1000	(16. Aug.)
Tvis. Abbed Anders Andersen..	500	500	(25. Juli)
Alling. ?.....	?		?
Essenbæk. ?.....	500		?
Horsens, S. Hans. Prior Anders			
Krock.....	500	200	(24. Juli)
Vor. Abbed Morten.....	1000	576	(25. Juli, 21. Aug.)
Øm. Abbed Peder Sørensen....	2000	1300	(27. Juli)
Viborg, S. Hans. M. Poul Kempe	500	450	(16. Juli)
Dueholm. Prior M. Jacob Jensen	1000	644 ½	(25. Juli).

Ialt udskrevet Lod 59000. 38580 ¼ Lod indbetalt.

Tillæg til Anm. 187 (Antegnelserne).

1. I første Bog (B-Bogen) Blad 2—3 er Lødigheden af hver af de (16) forskellige Poster modtaget Sølv ikke angivet; kun summarisk er Lødigheden opført til 14 Lod 1½ Quintin. Møntmesteren kan umuligt have smeltet 2525 Ø lødig 2 Lod paa en Gang i een Digel. Men eftersom Kongen er tilfredsstillet med Møntmesterens Regning, er denne ikke at dadle.

Svar: Har ikke haft saa mange Digler, at hver Levering kunde smeltes for sig selv. Sølvet er smeltet alt efterhaanden, og af hver Digel er taget en Prøve.

2. Blad 4: 1088 Daler skal holde 131 Ø lødig 7 Lod 1 Quintin 2½ Ort fint Sølv. Da Dalerne, som Bogen senere melder, holder ½ Quintin mindre end 15 Lod, indeholder de 1088 Daler kun 126 Ø lødig 7 Lod.

Svar: Forseelsen er til Møntmesterens, ikke til Kongens Skade.

(Da der jo gaar 8 Daler paa en Ø lødig, er Regningen 1088: $8 \times 14\frac{3}{4} : 16 = 126\frac{7}{16}$. Møntmesteren har regnet 1 Daler = 29 β lybsk og 15 Ø lybsk = 1 Ø lødig fint Sølv, altsaa $1088 \times 29 : 16 : 15 = 131\frac{7}{15}$).

3. Blad 5—35: Der er, med Fradrag af de Dalere, som Johan Friis har leveret, og det svenske Sølv, ialt modtaget 29673 Ø lødig 9 Lod 2½ Quintin, der alt er regnet til 13½-lødigt. Det kan umuligt have været i een Digel, og hver Digel har mer eller mindre holdt sit eget Korn. Det er heller ikke

muligt, at der ikke har været flere Daler imellem, hvorom man vel kan spørge dem, der har leveret Sølv. Saaledes findes Blad 9, at Herr Magnus Gyldenstjerne har leveret Dalere, som kun er regnet som det andet Sølv.

Svar: Ingen Daler er særlig regnet i Raasølv, men havde Dalerne ikke været imellem, var Sølvet ikke blevet saa godt som $13\frac{1}{2}$ -lødigt.

(Flere af de følgende Antegnelser kommer tilbage til dette Spørgsmaal, og Møntmesterens Svar er ikke taget til Følge. Se §§ 5 (Blad 25: 25. Juli 36), 7 (Blad 26: 14. Aug.), 8 (Blad 29: 10. Sept.), 10 (Blad 30: 6. Okt.), 11 (Blad 32: 11. Jan. 37), 12 (Blad 32: 15. Maj). — Derimod har Revisionen overset Jochemdalerne Blad 21: 16. Juni og Blad 26: 12. Aug. 36).

4. Blad 9 b: Af de 1353 Å 7 Lod svensk Sølv har Hans Keldsen i Roskilde finbrændt 875 Å 11 Lod, der følgelig maa have holdt mere end de 14 Lod $1\frac{1}{2}$ Quintin, som hele Summen opføres til Blad 34.

Svar: De 4 Poster svensk Sølv er opført til den Lødighed, som de havde ved første Modtagelse: 14 Lod $1\frac{1}{2}$ Quintin; Kongen har selv faaet en Prøve deraf. Bemærkningen om Finbrændingen skal kun tjene til at bevise de paaløbne Omkostninger derved.

(Blad 62 betaler Møntmesteren Hans Keldsen 50 Gylden for dette Arbejde).

5. Se ad § 3.

6. Blad 26: De af Prioren i St. Knuds Kloster leverede 250 Å lødig har været Billeder, der vel ikke har været mindre end 15-lødige, men dog ikke er anslaaet højere end $13\frac{1}{2}$ -lødige.

Svar: Det af Prioren leverede Sølv var ikke godt, hvorfor der blev lagt saa meget til, at det blev lige saa godt som det andet Sølv. Det første leverede forgyldte Sølv, nemlig Billederne, holdt kun $7\frac{1}{2}$ Lod, ialt 82 Å .

(I Følge Christiørn IIs Skraa for Guldsmedene af 1515 maatte de ikke forarbejde ringere Sølv end 15-lødigt, se D. Mag. III 220 ff. — Maaske har dette foresvævet Revisionen, men selvsagt kan dette ikke gælde de gamle Billeder fra Helgen-skrinet).

7 og 8. Se ad § 3.

9. Blad 29 b: Borgerne i Varberg skulde for leveret daar-

ligt Sølv endnu give 16 Lod, som ikke er opført i Regnskabet.

Svar: De 16 Lod tilkommer Møntmesteren, som »har gjort Sølv et godt«.

10, 11 og 12. Se ad § 3.

13. Blad 35: Møntmesterens Tilskud paa $57\frac{1}{2}$ Ø lødig til Betaling af Kræmmere skal findes i Domherrernes Regnskab. Spørgsmaalet er, om det er fint Sølv eller Værksølv. Er det Værksølv, er der regnet Kongen $2\frac{1}{2}$ Lod for lidt paa hver Mark, men er det fint Sølv, er det rigtigt.

Svar: Det var fint Sølv.

(Det nævnte Værksølv maa altsaa være $13\frac{1}{2}$ -lødigt, medens fint Sølv jo er 16-lødigt).

14. Udgaar. Tallet er overstreget; det betegner ingen Antegnelse.

15. Blad 42: Der er regnet 17 Lod Afgang af 60 Ø lødig, medens Afgangen ellers regnes til 1 %.

Svar: Mester Jesper (Brochmand), som leverede de 60 Ø Sølv, har selv overværet, at Afgangen (her virkelig) var 17 Lod.

16. Blad 46 og 47: De modtagne Klippinge er summarisk kun regnet for 7-lødige, men der er jo ogsaa udmøntet 10- og 8-lødige Klippinge, hvoraf Møntmesteren intet har bragt til Regnskab.

Svar: Har ikke modtaget andre Klippinge end 7-lødige.

17. Blad 50 og 51: Den modtagne gamle danske Mønt er kun regnet for 26 Ø dansk paa en Ø fint Sølv, skønt der i Virkeligheden i $25\frac{1}{2}$ Ø dansk af den gamle Mønt er 1 Ø fint Sølv, ja, i nogen gammel dansk Mønt endogsaa 25 Ø dansk i 1 Ø fint Sølv.

Svar: Mellem den danske Mønt har været saa mange (ringholdige) norske Firehvide og Hvide og Søren Norbys Søslinge, at det ikke kunde sættes anderledes end til 26 Ø dansk (paa 1 Ø fint Sølv).

18. Blad 55 Punkt 2: De 10-lødige (Tomarks) Klippinge opgives udmøntet til 50 Ø dansk af 1 Ø fint Sølv; men i Virkeligheden maa de være udmøntet med over 19 β mere af Marken fin, end der er bragt i Regning. Forskellen paa denne Post udgør mere end 900 (850?) Ø dansk.

Svar: Det er en Skrivfejl, at der er regnet 19 β for lidt paa hver Ø (fint Sølv).

(Regningen er $16 \times 16 : 10 : 2 = 51,2$  dansk = 51  3 β $2\frac{1}{5}$  dansk. De udmøntede $14,800$ Gylden = $37,000$  dansk : $50 \times 1,2 = 888$  dansk. I den endelige Opgørelse, »Ekstrakten« S. 171, sættes Møntmesterens Skyld til Kongen paa denne Post dog til 850  dansk).

19. Blad 52—59: Det er ubilligt, at Afgangen ved Smeltning er regnet til 1% saa vel af (godt) Sølv som af det ringeste beskikkede Gods, der kun holder $2\frac{1}{2}$ Lod.

Svar: Møntmesteren har i Overværelse af Thomas Guldsmid sluttet en Overenskomst med Melchior Rantzau paa Gottorp, at han skulde have 1% af Raasølvet til Afgang.

(Private Guldsmide i vore Dage kan efter Sigende have et lignende Svind ved Omsmeltning. Financscassedirectionens Skrivelse til den kgl. Mønt af 24. Dec. 1784, der henviste til kgl. Resolutioner af 1737 og 1768, fastsatte som Maksimum $\frac{3}{4}\%$ af finere end 9-lødigt Sølv, $1\frac{3}{8}\%$ af 8 og 24 β og 2% af 2 og 1 β . I Nutiden er Afgangen mindre, i de sidst prægede Sølvtkroner (1923) kun $\frac{1}{4}\%$).

20. Blad 58: De dobbelte og enkelte Markstykker opgives udmøntede til 75  dansk af den fine  Sølv, men efter det opgivne Skrot og Korn maa der være udmøntet 78  12 β dansk af hver  fint Sølv. Forskellen beløber sig til over $70,000$  dansk mere, end der er bragt til Regnskab.

Svar: Vilde mundtlig berette Kongen, hvorfor der ikke staar det fulde Tal. Det er sket Kongen til bedste efter Herr Johan Rantzaus Befaling. Her er ikke sket Kongen nogen Skade, eftersom den fulde Sum staar opført.

(Regningen er $32 \times 16 : 6\frac{1}{2} = 78\frac{10}{13} = 78$  12 β $3\frac{7}{13}$  dansk. Det udmøntede $19214,25$  fint Sølv $\times 75 = 1441068,75$  dansk og $19214,25 \times 3\frac{10}{13} = 72422,94$  dansk. Denne Ekstrafortjeneste har Møntmesteren aabenbart delt mellem sig og Kongen, naar han opgiver det udmøntede Beløb til $591775,6$ Gylden = 1479439  dansk, og hans Svar, at det er sket Kongen til bedste, er kun halvvejs rigtigt: kun $38370\frac{1}{4}$  dansk indgaar i Regnskabet (jfr. dog næste §). Det er betegnende, at man har ladet denne Antegnelse falde; Landsknægte og Menigmand er her kommet til kort).

21. Blad 59 sidste Punkt: Der er udgivet 32023 Gylden 18 β dansk mere, end Sølvet skulde udmøntes til; det er indvundet

i Skrodingen (ved at gøre Mønten lettere). Men Kongen har ikke befalet ham at mønte eller skrode anderledes, end han skulde føre til Regnskab.

Svar: Det er sket efter Herr Johan Rantzaus Befaling i Kolding, og han har i København sagt det til Herr Johan.

(En Del af denne Gevinst, der udgør 80058 R 10 β dansk, hidrører vel fra Finansoperationen, som paatales i forrige Post, og en saadan Afvigelse fra den i Forvejen uforsvarlige Møntordning maa betegnes som Falskmøntneri. Herr Johan Rantzaus, som her har Ansvaret, havde ingen Bemyndigelse til at give Møntmesteren Ordre til at forringe Mønten yderlig).

22. Blad 65: Møntmesteren har her skrevet sig selv 11 Gylden dansk for lidt.

Svar: Det er hans, og ikke Kongens Skade.

(Der maa sigtes til Udgiften til Tøjet til Møntpersonalet i Ribe, der skal være 300 R = 120 Gylden dansk, hvorefter Fejlen dog er 10 Gylden 16 β dansk).

23. Blad 62—66: Omkostningerne paa Mønten er opført til 2243 Gylden 8 β dansk.

Svar: Der er ikke skrevet mere end udgivet.

(Naar man sammentæller de Udgiftsposter, for hvilke ingen særlig Ordre foreligger, udkommer kun 2051 Gylden 32 β dansk, men nogle af de andre Poster kan være helt eller delvis medregnet).

24. Blad 73: Udgiften til Kobber, 384 Gylden dansk, til de holstenske Skillinger, har været unødvendig, da Møntmesteren samtidig har haft (kobberholdige) danske, enkelte og dobbelte Markstykker til Raadighed.

Svar: Det er en Skrivfejl, at Kobberet i Mønten ikke er medregnet.

(Som man kan vente, kommer senere Antegnelser tilbage til denne »Skrivfejl«).

25 er Gentagelse af § 19 (samme Svar).

26. Blad 54 og 55: Der er udmøntet 10-, 8- og 7-lødige Klippinge til henholdsvis 50, 64 og $73\frac{1}{2}$ R dansk af Marken fin. Disse har Møntmesteren atter indvekslet mod 1 β dansk i Vekselpenge for hver 1 R dansk, d. v. s. for henholdsvis 46 R 14 β , 60 R og 68 R $14\frac{1}{2}$ β dansk. Derved har han tjent henholdsvis 28 R 2 β , 25 R og 6 R $1\frac{1}{2}$ β dansk paa hver Mark

fin, idet han atter (for egen Regning) har udmøntet disse Klippinge til Firskillinger til 75 Ø dansk paa Marken fin. Deraf har han intet ført i Regnskab.

Svar: Har altid ment, at Veksling skulde være ham fri (være hans private Forretning). Iøvrigt har der ikke været mange af de bedste Klippinge imellem de indvekslede.

(Det er rigtigt, at Møntmestrene altid har haft Vekselforretning knyttet til Møntvirksomheden; det var hovedsageligt derved, at de fik Sølv til Udmøntning, men de ekstraordinære Forhold med den stærke Forringelse af Mønten har her givet Lejlighed til overordentlig stor Fortjeneste, — hvor stor kan som nævnt ikke ses af Regnskabet. Det kan bemærkes, at de Klippinge, som officielt er indleveret paa Mønten (se Blad 47 b nederst) er regnet til over 86 Ø dansk af Marken fint: 113276 Ø dansk holder 1303 Ø lødig $7\frac{3}{4}$ Lod).

27. Blad 58: Der er udmøntet $6\frac{1}{2}$ -lødige Markstykker, enkelte og dobbelte, til 75 Ø dansk af Marken fin. Disse har Møntmesteren atter indvekslet paa samme Maade, d. v. s. for 70 Ø 5 β dansk og derved tjent 4 Ø 11 β dansk paa hver Ø fin, idet han atter har udmøntet dem til Firskillinger til 75 Ø dansk paa Marken fin. Deraf har han intet ført i Regnskab.

(Svaret er inddraget i Svaret til forrige Antegnelse; det er samme Forhold, der paatales).

28. Blad 57: Der er af 4319 $\frac{1}{2}$ Ø lødig fint Sølv udmøntet 4-lødige Firskillinger til (opgivet) 75 Ø dansk paa Marken fin. Men i Virkeligheden er de udmøntede til 80 Ø dansk paa Marken fin, og beløber denne Post sig til 21562 $\frac{1}{2}$ Ø dansk mere, end der er ført til Regnskab, — foruden, hvad Møntmesteren har ommøntet af indvekslet Mønt til Firskillinger uden for Regnskabet.

Svar: Formentlig kan de 32000 Gylden, som han har bragt i Regnskab ud over den møntede Sum, oprette, hvad der er skrodet lettere. Hvad han heri mere har forset sig, henstiller han til Gud og Kongens Naade.

(Revisionen har ikke bemærket, at det 4-lødige Raasølv: 17318 Ø holder 4329 $\frac{1}{2}$ og ikke 4319 $\frac{1}{2}$ Ø fint Sølv. Bortset herfra skulde de 75 Ø dansk, som Møntmesteren regner med, give $4319\frac{1}{2} \times 75 = 323962\frac{1}{2}$ Ø dansk, medens han opfører et rundt Tal 130000 Gylden = 325000 Ø dansk. Derimod giver

4319 $\frac{1}{2}$ × 80 til Resultat 345560 $\frac{1}{2}$ dansk, hvorefter Forskellen maa blive 20560 $\frac{1}{2}$ dansk og ikke, som Antegnelsen har, 21562 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ dansk. — Denne Antegnelse gentages ordret i § 44, og Beløbet opføres som Møntmesterens Skyld i »Ekstrakten« S. 171).

29. A-Bogen Blad 21—22: Omkostninger til Udmøntning af tysk Mønt beløber sig til 1400 Gylden 8 β lybsk.

Svar: Har ikke skrevet andet end, hvad der er udgivet.

(En Sammentælling af Udgifterne (Blad 21 b) 225 Gylden, (Blad 22) 576 Gylden og (Blad 22 b) 645 Gylden 8 β lybsk giver dog 1446 Gylden 8 β lybsk).

30. B-Bogen Blad 62—66, 69—72 og A-Bogen Blad 23. Omkostninger til Udmøntning af dansk Mønt beløber sig til 43286 Gylden 32 β dansk.

Svar som til forrige §.

(En Sammentælling af Udgifterne (B-Bogen Blad 62—66, jfr. dog § 23) 2243 Gylden 8 β , (Blad 73) 35658 Gylden og (A-Bogen Blad 23) 5395 Gylden 24 β dansk giver dog 43296 Gylden 32 β dansk).

31. Det fine Sølv, som Møntmesteren har formøntet for Kongen, er 42942 $\frac{1}{2}$ lødig 12 Lod, hvori har været 11700 $\frac{1}{2}$ Kobber.

Svar: Det tilskrevne Kobber vil han gøre Kongen Fyldest for, saaledes som han vil have det, og henstiller han det til Kongens Naade.

(En Sammentælling af det formøntede fine Sølv udgør dog 42534 $\frac{1}{2}$ lødig 2 Ort, se Skemaet S. 185, Kolonne 12. — Møntmesteren har imidlertid modtaget det i Raasølv af forskellig Finhed, som han oftest har omregnet til 13 $\frac{1}{2}$ -lødigt hvidt Sølv. — Det fremgaar ikke af Regnskaberne, hvorledes Revisionen er kommet til det anførte Kvantum Kobber. 2 $\frac{1}{2}$ Lod Kobber til hver $\frac{1}{2}$ fint Sølv skulde give 6710 $\frac{1}{2}$ Kobber).

32. Det beskikkede Gods er 108573 $\frac{1}{2}$ lødig 12 Lod. Herfra draget det førnævnte fine Sølv og Kobber (42942 $\frac{1}{2}$ 12 Lod + 11700 $\frac{1}{2}$) udkommer 53931 $\frac{1}{2}$ lødig Kobber, som Møntmesteren har tillagt af indkøbt Kobber og bragt i Regning. Han har dog bragt 22325 $\frac{1}{2}$ lødig (34 Skippund 17 $\frac{1}{2}$ Lispund) Kobber mere i Regning.

Svar som til § 31.

(Det beskikkede Gods er 111745 $\frac{1}{2}$ $\text{\textit{skilling}}$ eller, naar Afgangen fradrages, 108468 $\text{\textit{skilling}}$ 14 Lod, se Skemaet S. 184 Rubrik 3 og 8; men Afgangen er jo omtvistet. — I Følge B-Bogen Blad 70—71 er indkøbt 90 Skippund og 45 Centner Kobber og i Følge A-Bogen Blad 23 (og Antegnelsens Marginalnote) 7 Skippund 18 Lispund Kobber. Det giver tilsammen 71656 $\text{\textit{skilling}}$; naar herfra drages de nævnte 53931 $\text{\textit{skilling}}$, skulde Forskellen blive 17725 $\text{\textit{skilling}}$ Kobber. — Antegnelsen § 45 gentager dog de nævnte 22325 $\text{\textit{skilling}}$, der optages i »Ekstrakten« S. 171).

33. Blad 50: 2910 $\text{\textit{skilling}}$ dansk i Søslinge og Hvide; — man kan ikke efterregne, hvad Kobber der har været deri, ligesaa lidt som paa Blad 51 og flere Steder.

Svar: Naar hver Møntsort ikke er saa klart angivet, er det, fordi det er tilstrækkeligt, naar 26 $\text{\textit{skilling}}$ dansk er regnet til 1 $\text{\textit{mark}}$ fint Sølv.

(Denne Møntmesterens Regning er paataalt i § 17).

34. B-Bogen Blad 54 og A-Bogen Blad 6: Møntmesteren har møntet holstenske Toskillinger, 59 Stykker paa Marken vejjet. Der gaar dog 60 paa Marken, hvorfor den Afgang, som han opfører i Sydeskaalene, findes ved (de udmøntede) Penge. Men er det rigtigt, som han har bragt til Regnskab, har han ingen Skyld.

Svar: De holstenske Toskillinger er skrodet 59 Stykker paa Marken vejen og ikke anderledes.

(Antegnelsen har været ugrundet og er derefter overstreget).

35. B-Bogen Blad 71. Summa lateris har 10000 Gylden dansk for lidt.

Svar: Skrivfejl. Det er rigtigt i Hovedsummen [Blad 73].

(Antegnelsen er derefter overstreget).

36. Blad 59: Møntmesteren har udmøntet 955375 Gylden 24 β dansk og atter udbetalt 987399 Gylden 2 β dansk, men i samme Bog er kun ført til Udgift 41480 Gylden 28 β dansk.

Svar: Quittansbogen og Tasken med Quittanser er for Haanden og kan bevise Udgiftssummen.

(Den nævnte Udgift i B-Bogen findes Blad 66 b + Blad 73. — Quittansbogen og Quittanserne maa altsaa ikke straks være forelagt Revisionen, hvad ogsaa Aarstallet »1541« paa Quittansfortegnelsen kan tyde paa. Naar den af Quittanserne op-

rindelig sammentalte Sum 945918 Gylden 14 β dansk lægges til, stemmer Regnskabet).

37. Der er slet ingen smaa Klippinge opført i Regnskabet, skønt Kongen ikke har forbudt at modtage dem. De er dog indvekslet for 2, 3 og $3\frac{1}{2}$ β og igen udmøntede til 4, 2 og 1 β til ikke mindre end 80 Ø dansk af Marken fin. Deraf har Møntmesteren ikke bragt noget til Regnskab til Fordel for Kongen.

Svar: Da de smaa Klippinge blev afsat (sat ud af Kurs), befalede Kongen Mester Jesper i hans Naades Gemak i Nærværelse af Kansleren og Rentemesteren, at Mester Jesper skulde indveksle dem til sig; dernæst, da Kongen kom til Roskilde, blev til Raadet i København skrevet et Brev, som blev læst paa Raadhuset, at hvo, som havde saadanne Klippinge, skulde bringe dem op paa Mønten og faa $3\frac{1}{2}$ β for Stykket, »saa har jeg tilvekslet mig nogle, omved 5000 Ø dansk, og jeg har ikke vidst, at jeg skulde gøre Kongen Regnskab deraf; hvad hans Naade vil gøre derved, henstiller jeg til hans Naade«.

(De smaa Klippinge, som var udmøntet til 8 og 4 β , maa være nedsat til mindre end Halvdelen af deres Navneværdi kort efter Københavns Overgivelse. Antegnelsen hænger nøje sammen med §§ 26 og 27).

— Herefter tager en ny Revisor fat. —

38. Møntmesteren har regnet alle de modtagne Jochemdalere lige med det almindelige Sølv og har derved regnet mindst et Lod paa hver Ø lødig for lidt, hvilket beløber sig til ikke mindre end 2000 Ø lødigt (fint) Sølv, udgør i danske Penge 160000 Ø dansk, 80 Ø af Marken fin beregnet.

Svar: Som til § 3.

(Gentagelse af §§ 3, 5, 7, 8, 10—12, men Beløbet er her nærmere fastsat. — Møntmesteren har dog hævdet sin Paastand, siden Antegnelsen ikke er optaget i »Ekstrakten« S. 171).

39. Der er af alt det modtagne Sølv regnet 1 % Afgang ved Omsmeltningen (»Garnaleringen«), hvilket ikke har været nødvendigt, og beløber Skaden sig til 430 Ø lødig, er 28970 Ø dansk.

Svar: Som til § 19.

(Gentagelse af §§ 19 og 25, men Beløbet er her nærmere fastsat. Da det modtagne Raasølv ialt udgør $111745\frac{1}{2}$ Ø lødig, har Revisor altsaa langt fra regnet den hele pro cent Afgang unødvendig, uden at man dog kan se, hvorledes han er kommen til det paastaaede Beløb. Det optages i »Ekstrakten«, hvor det beregnes til 362 Ø 13 Lod fint Sølv).

40. Foruden den nævnte Afgang har Møntmesteren beregnet Afgang i Støbningen, i Smedjen og i Sydeskaalene, ialt mere end 880 Ø fint Sølv. Det er sandt, at der herved er Afgang og Spild, men man finder altid mere end Halvdelen igen, derfor tilkommer Kongen her 440 Ø fint Sølv, er 35200 Ø dansk.

Svar: Da han har fulgt efter Krigsskuepladsen, har han ikke kunnet tilvejebringe det spildte saa fuldstændigt igen, som hvis han altid var blevet paa samme Sted, og han har haft saa mange Folk, at han ikke kunde føre saa skarpt Tilsyn. Henstiller det til Kongens Mildhed og Naade.

(En Sammentælling af Afgangen i Finvægt giver 1023 Ø 4 Lod 1 Quintin $\frac{1}{2}$ Ort fint Sølv, se Skemaet S. 185 Kolonne 7. De her krævede 440 Ø fint Sølv er optaget i »Ekstrakten« S. 171).

41. Møntmesteren har modtaget $302993\frac{1}{2}$ Ø dansk i Klippinge, 32 Markstykker skrodet paa 1 Ø lødig Værksølv, de burde derfor veje 9468 Ø lødig, men har efter Møntmesterens egen Skrivelse kun vejjet $8145\frac{1}{2}$ Ø lødig; derved er beregnet Kongen 42304 Ø dansk for lidt.

Svar: Som før vist er Klippingene fundet lettere, skrodet til 19 Stykker paa Marken, hvorefter det Kongen skyldige Beløb er $21976\frac{1}{2}$ Ø dansk. — Henstiller det til Kongens Naade.

(Her synes at være en Ufuldstændighed i Regnskaberne; thi de Beløb, der opføres som modtagne i Klippinge, nemlig i B-Bogen Blad 47 b, A-Bogen Blad 16 og Regnskabet 1540, udgør tilsammen kun 201701 Ø dansk, som vejer 5103 Ø 6 Lod og holder 2232 Ø 5 Lod fint Sølv. — Hvordan denne Udregning end skal forstaas, har man taget Møntmesterens Svar til Følge, som Marginalnoten til Antegnelsen og »Ekstrakten« S. 171 viser).

42 genoptager Antegnelserne §§ 26 og 27 om Møntmesterens Indveksling og Udmøntning for egen Regning. Til de før

nævnte ommøntede Mønter føjes her »alle andre Grev Christoffers, Hertug Albrechts, Kong Frederiks, Kong Christierns og andre gamle Mønter«, og den Kongen og Riget tilføjede Skade sættes til ikke mindre end 100000 Gylden, er 250000 R dansk.

Svar: (Som før:) Har ikke vidst, at han skulde gøre Regnskab for Vekslingen, og er ikke mange af Hertugens og Grevens Penge kommen ham i Hænde, saasom der i Staden har været en Vekselerer, der har vekslet Penge paa Borgmesters og Raads Vegne. Fortjenesten er for Størstedelen gaaet med til Møntbygningen.

(Den paastaaede Skade, som vel kun bygger paa et løst Skøn, maa sikkert være overdreven; ellers maatte Møntmesterens Udmøntning af Firskillinger for egen Regning have været langt større end hans Udmøntning for Kongens Regning. Det synes at fremgaa af Møntmesterens Svar, at Mønten i København er bygget eller indrettet til Brug paa hans egen Bekostning).

43 og 44 er kun Gentagelse af §§ 18 og 28; de er derfor overstreget.

45 gentager § 32 og værdsætter det paagældende Kvantum Kobber til 6000 R dansk. (Det er mere end den højeste Pris i B-Bogen Blad 70, der er 150 R dansk pr. Skippund).

— Her er den anden Revisor standset og har sammentalt sine 8 Antegnelser til $544886\frac{1}{2}$ R dansk, inden § 41 er blevet rettet, hvorefter det her sammentalte Beløb er overstreget. —

46 gentager § 30 (samme Svar, urigtigt henført til § 48).

47. A-Bogen Blad 22 b: Møntmesteren er Kongen skyldig $724\frac{1}{2}$ Gylden holstensk Mønt.

Svar: Har regnet sig 491 Gylden 6 β lybsk for lidt, hvorefter han bliver Kongen 233 Gylden 6 β lybsk skyldig.

(Dette Svar (urigtigt henført til § 46) er taget for godt, som Marginalnoten til Antegnelsen og »Ekstrakten« viser. Den nævnte Regnefejl synes ikke at fremgaa af det foreliggende Regnskab).

48. A-Bogen Blad 23 b: Møntmesteren er Kongen skyldig 3163 R dansk.

Svar (urigtigt henført til § 47): Restbeholdningen af dansk Mønt har Møntmesteren afleveret til Mester Jesper (den Gang da han afleverede Regnskabet?).

(Det paagældende Sted i A-Bogen har 1565 Gylden 8 β dansk, er 3913 Ø d., hvilket Beløb ganske rigtigt opføres paa en af Jesper Brochmands Quittanser. Det i Antegnelsen krævede Tilgodehavende er altsaa urigtigt).

49. Møntmesteren har opført alt det modtagne Sølv som $13\frac{1}{2}$ -lødigt, 13-lødigt og mindre, skønt, som Kongen selv har set, over Halvdelen har været Jochemdalere, og det ogsaa er bevisligt, at hver, som ikke har haft godt Sølv, har maattet godtgøre Møntmesteren det. For saa vidt han har modtaget Sølv i Jochemdalere, er beregnet 1 Lod Sølv for lidt, hvilket beløber sig ialt til ikke mindre end 2000 Ø fint Sølv.

Svar: Som før svaret (til § 3): havde Jochemdalerne ikke været mellem det ringholdige Sølv, var dette ikke kommet op paa $13\frac{1}{2}$ Lod.

(Det er de gamle Antegnelser § 3 m. fl., som fremsættes igen. Man har aabenbart ved Skattepaalægene forsømt at præcisere Finholdigheden af »hvidt Sølv«. — Hvis det her stillede Krav var berettiget, skulde Møntmesteren have modtaget $2000 \times 8 \times 16 = 256000$ Jochemdalere. Derimod tilstaar han i »Ekstrakten« at have modtaget 70000 Dalere, der anslaaes til 540 Ø fint Sølv eller 43200 Ø dansk mere, end der er ført i Regnskab).

50—58. Unødig Afgang af Sølv: 430 Ø $15\frac{1}{2}$ Lod fint Sølv.

Svar: Som før svaret (til §§ 19 og 25): Overenskomst med Melchior Rantzaus.

(En Sammentælling af de nævnte Tal giver 524 Ø $8\frac{1}{2}$ Lod fint Sølv. Afgangen i A-Bogen Blad 10—12 er ikke som anført i § 58 27 Ø , men 24 Ø 9 Lod. — Den Forskel, der er mellem Sammentællingen og det paakrævede Beløb, skal maaske være Udtryk for, at nogen Afgang nødvendigvis maa finde Sted).

59—72. Summen af indkøbt Kobber og Kobber i Sølv og »Pagament« er 78368 Ø lødigt. Summen af fint Sølv i begge Bøger (A og B) er 42942 Ø $12\frac{1}{4}$ Lod. Det beskikkede Gods er 108574 Ø lødigt. Deraf følger, at Møntmesteren har ført 12736 Ø 12 Lod Kobber for meget i Regnskab. Dette rettes til 22325 Ø .

Svar: Vil godtgøre, hvad han skylder Kongen for Kobberet.

(Regningen er: $108574 - 42942\frac{3}{4} + 12736\frac{3}{4} = 78368 \text{ Ø}$).

Derimod fremgaar Rettelsen ikke af det her fremførte, se herom § 32. — En Sammentælling af de nævnte Tal giver iøvrigt $78267\frac{1}{4}$  Kobber. Summen af det fine Sølv er 42942  $12\frac{1}{4}$ Lod, se Skemaet S. 184 Kolonne 2).

Tillæg til Anm. 213.

Durchluchtigester grothmechtigester koninck, gnedigester here, vnsere gudtwillige vnuordratene denste syn j. ko. mt. alwege vngespartes vlits beuorn. Gnedigester koninck vnd here, j. ko. mt. vthgegangene schriuent in sachen ohres munte-meisters Reynolt Jungenn van wegen einer summa geldes, so er by vnserm medeborger Tonnies van Werne vnd andern liggende, wor van er ock de handtschrift tho trwer handt, synem gedanen borichte nha, by vns jn bewaringe solde gelecht hebben, ist vns in Reual in ipso die visitationis Marie [2. Juli] presentert, hebbens mith geburlicher reuerentienn entfangenn, lesende ferners jnholts to guder matenn woll vorstandenn. Geben j. ko. mt. densthlich andtworts wise dar vp wedderumb to erkennende, dat vns nicht wenich, dan tom hogesten, des Reynolt Jungen synes milden anbringendes befrombdet, nach dem Tonnies van Werne, ein vnmundich kindt, jn den tiden vthe vnd nicht jnheimisch gewesen, vnd syn zeliger vater nemlich her Tonnies van Werne, so er sich syner wider gedechte toberopende, lange vor der tit vth dessem bedroueden jammerdale entwekenn, er zelige Arndt Prale vnser stadt Reuall vor einen muntemeister gedenet, wor by Reinolt Junge synen entholt nur slicht vor einen smidt mester in den tiden gehabt, jdoch nicht ouer lange, des hefft ergedachter Tonnies van Werne, des er sich beropt, alhir by vns vor iij jaren de borgerschop vor erst gewonnen, weth sich derhaluenn na eigenthlicher voreschinge vnnd vorhoringe mit nichte to erjnrende, dat er des berurten Reinolt Jungenn kundtschafft synn leuelanck gehabt, geschweige noch dat er einen summen geldes by sich solde liggende hebben, bemeltem Reinolde tokamende. Wes wider bottrefft de handtschrift vp den summen sprekende, so er by vns einen erber radt jn bewaringe solde

gelecht, hebbenn wy vnser stadt kemenern vnd den verordenten muntehernn to mherer vorseckeringe vpgelecht vnnd beualen, dar nha mit dem besten to sehende, vnd so solchs, wo nicht vormothlich, vorhanden, vptosokende, dem se allenthaluen dem vperlechten vnnd gegeuenen bouel nha, mit allem vlite also vortgestalt vnd gedan, ouerst mit alle keine schrifte syner persone oder der sache belangende gefunden ock nicht finden konen oder mogen. Sollichs hebben wy j. ko. mt. densthlicher wolmeninge ohrem gnedigen ansinnende nha, andtworts wise vnangezeigt nicht mucht laten, wur nha sich die twiuels vrigh wol wider jn allen gnaden vorweten tho richtende etc. J. ko. mt. frunthliche angenehme wilferige denste der gebor nha to erweckende synn wy to einer ideren tit mher dan boreit willich, de wy hir mede dem aller hogestenn schutz godes densthlich donn entphelen. Datum donstages post visitationis Marie anno etc. xliij [5. Juli].

J. ko. mt.

gudtwillige

vnuordratene

burgermeistere vnd radtmanne
der stadt Reuall.

Original i Rigsarkivet (Indk. Br. t. D. Kanc. 5/7 1543) med paatrykt Segl.

I Følge velvillig Meddelelse af Herr Stadsarkivar P. Johansen, Reval, er dette Brev kort indført i Stadens Raads-protokol under Dato »Anno xliij donnersdages nha visitationis Mariae« [5. Juli]: »Zelige Arndt Prale muntzemeister tho Reual gewesen, si en smet mester gewesen, esz befrembt vnns desz losen gesellen. Die vader in den tieden dot gewesen, vnd die szone is in den tieden buten landes gewesen. Die kernerer hebben alle olde schrifte«. — Arndt Prale blev i Følge samme Protokol i 1515 antaget til Møntmester i Raadets Tjeneste og nævnes som død 1530.

Tillæg til S. XXIII: Paatænknt Møntreduktion af 21. Oktober 1537.

Vij Christian etc. giore alle vittherlighth, at epther thij at vore vndersotte offuer alt vort riige Danmark thennem hordeligen

och mangffolleligen fore os beclaget haue then store bryst oc
 besuering, som the haue aff thenne ny mynt, som vij nu haffue
 ladhet slaa oc mynthe vdi thenne forgangne fegde, siiden vij
 ere kommen til riighens regementhe, saa at ther aff er kommen
 slig en vseduonnelig dur tiid ydermere, end noger tiid tiilfforn
 her [i] riighet verith hauer, huilket vij met vore elskelige D. r.
 raad haffue aluorligen offuerueghet oc besindhet, och haue
 ther fore met for^{ne} vore elskelige D. r. raatz raad paa thet, at
 alle riighens indbyggere oc tiisligeste then menige saa vell
 vdlendiske som indlendiske køpman som andre riighens ind-
 uonnere mwe oc kunde tetz bedre bliffue ved theris nering oc
 biering, saa beuilget, ordineret oc sambytygt, at all then mynt,
 som vij haue ladhet mynte tiil thenne dag, siiden vij ere kom-
 men tiil riighens regemente, skal her effter aff seth vere vdi
 saa maade, at thend icke skall gelde ydermere end halff delen
 saa møget, som then her tiill dags gullet haue. Huilket saa
 skall forstaaes, at then mynt, som vij haue ladhet slaa oc mynthe
 oc her tiill dags hauer gullet ij mark, skal her effter icke gelle
 vden j $\frac{1}{2}$, oc thet stycke, som vij haue ladhet slaa oc mynte
 oc her tiil hauer gullet j $\frac{1}{2}$, skal her effter icke gelle vden viij β ,
 oc thet stycke, som vij haue ladhet slaa oc mynte paa iiij β ,
 skal her effter icke gelle vden ij β , oc ij skellinges stycke skall
 her epter gelle en β , oc eth skellinges stycke skal her effter gelle
 vj pende. Oc viille vij her effter met thet allerffurste lade slaa
 oc mynthe danske huide oc danske smaa pende paa thet at
 altingest skall komme i then skiick met køb oc saal, som thet
 hauer verit vdi gamell tiid her vdi riighet. Oc skall en rinsk
 gyllen eller en iacopsdall[er] icke dyrere vesles, bruges, vdgies
 eller indtages vdi køb eller saell eller betaling end for iij $\frac{1}{2}$
 danske. Sameledes skulle alle riddere, mend, kop-
 mend, embetzmend, bynder oc borgere oc alle andre indlen-
 diske og vdlendiske, gestelige oc vertzlige, ehuem som helst the
 ere, som kobe oc selie her i riighet, ehuaad som helst vore thet
 er, sette theres vore epter, som thenne mynt nu aff settes. Tiis-
 ligeste skulle oc alle tieneste folch, arbeit folch, temermend,
 muremestere, grauere oc alle andre, som arbeithe for dagløn
 eller aarss tieniste, icke tage yder mere til dagløn eller aarss-
 løn aff thennem end, som seduon vor vdi hogborne furstes kon-
 ningh Hanses tiid oc andre framffarne kongers tider, ther ingen

anden mynt end danske huide oc syslinge vore genge och geue her i riighet. Tiisligeste viilie vij och, ath ingen skall selie eller kobe fersk siild paa noger aff vore fiskeleyere her vdj righet for andhen mynt end for danske pend^e. Oc skal thenne vor ordinantze oc skich paa gaa nu st. Bartholomej dag [24. Aug.] furst komende. Fordrister sig nogher siiden her e mod at gøre nogre tiisse for^{ne} artikele, tha skall thend haue forbrodth thet gotz och vore, som hand handler om, oc ther till xl mark, halffdelen til oss och kronen oc andhen halffdelen tiil then, hand handler meth. Huilket vij icke vilde vndholde offuenbare at lade forkynde paa thet, huer maa vidhe sig ther effter at retthe. Giufft paa vort slot Kopenhagen, sondagen nest effter sti. Luce euangeliste anno 1537 [21. Okt.].

D. Kanc. Koncepter til aabne Breve (1523—58) 1537 21/10.
Kansler Johan Friis' Haand.

Ordliste.

Affganck (Abgang): Svind, dels ved Smeltning, dels ved Udhæmning af Sølv og endelig ved Hvidkogning af Mønterne.

Affschaff: Guld, skavet (skrabet) af forgyldt Sølv, eller Sølv, skavet af forsølvet Kobber. Se *schauen*.

Affteken: Møntmærke (109).

Bagement (160 ff.) se *payment*.

Balyun: (fransk) Billon: kobberblandet Sølv. S. 3 9-lødigt, men oftest ringere.

Beschicken: legere: blande Guld med Sølv eller Sølv med Kobber efter den foreskrevne Møntfod. — Deraf: *beschicket gudes*: legeret Gods: Metal til Udmøntning. *Beschicking* (Beschickung): Legering.

Blaeszbälgen (Blasbälge): Blæsebælge.

Brenden: finbrænde (Sølv).

Capellen (Kupellen af fransk Coupe): smaa Kar af Træ eller Benaske, hvori Prøver af Guld og Sølv tages (169).

Centener: 100 Pund (Handelsvægt).

Daler se *jochemdaler*.

Degel (Tiegel af latinsk tegula): Digel.

Delen (Dielen): Brædder (77 — norske).

Drencken (tränken) in bly (Blei): tilsætte Bly (for at afdrive Sølv, 83).

Dubbelde marck stucken: Tomark, dansk Mønt.

Dubbelde schellingen: Toskillinger, dansk eller holstensk (tysk) Mønt.

Dunne tho slaen dat suluer: slaa, hamre Sølv tyndt til Mønternes Tykkelse.

Eyntfoldige march stucken: Enkelte, i Modsætning til dobbelte Mark, dansk Mønt.

Eszen, darne gloyet: Glødeesser (76). — Sølv maatte glødes gentagne Gange for at kunne hamres tyndt.

Fat (Fass): Fad, se S. 79 Anm. 126.

Fellen (fällen): fælde. Jfr. *scheden*. — Deraf *Felbecken* (99) = Schalen, darne in fellet (101).

Floren = gulden. Navnet stammer fra Guldmonnten, der fra 1252 prægedes i Florens.

Garnalien (fransk grenaille): egentlig om Sølv, der smeltet gydes i Vand, hvorved det danner smaa runde Korn; bruges her almindeligvis om omsmeltet Sølv. — Jfr. *gegarnaliet* oder *geschmolzen* (151).

Gehold (Gehalt): Holdighed (52).

Gewegen marck = marck lodich.

Gloyepanne: Glødepande (af Jern, hvorpaa Sølvtenene bliver glødede gentagne Gange under Udhamringen; 75).

Golt gulden = Rijnsches golt, udmøntet til $18\frac{1}{3}$ Karat (108), medens den rigtige rhinske Gylden efter 1500 holdt $18\frac{1}{2}$ Karat. Den værdsattes til $1\frac{1}{4}$ Gylden i Mønt (120) = 29 β lybsk (4) = 2 Lod Sølv (32) = 1 Jochemdaler. — Se til-lige *gulden* og *postulatsgolt*.

Gren eller *Greyn* (Grän af latinsk granum): $\frac{1}{12}$ Karat (Guld). — I det tyske Riges Møntordning af 1524 indførtes Grän tillige som Betegnelse for $\frac{1}{18}$ Lod Sølv, men denne Regning kendes endnu ikke i disse Regnskaber; naar Antegnelserne § 1 stiller »gren« mellem $\frac{1}{2}$ Lod og 1 Ort, er det rimeligvis en Misforstaaelse for »Quintin«.

Greues ghelt: Grev Christophers Mønt, specielt Firskillings-stykker (57).

Gulden = Floren uden særlig Betegnelse er den almindelige Regningsmønt: »gulden in munte« = 24 β lybsk = 40 β dansk. — Se *golt gulden*.

Gythen eller *gyssen* (giessen): gyde i Støbeform, Støbning (156).

Hamer. »Under dem hamer«: under Udhamringen af Tenene.

Helm: »Hjelm«, Hat paa Destillerkolbe (99).

Hessen degelen: hessiske Digler af hvidt eller graat Ler (99).

Holsten munte: holstensk Mønt, specielt Toskillinger, der i Regnskaberne regnes lige god med lybsk Mønt.

Huuesteen stael = Eggstaal, til Stempler m. m. (79).

Yngoeten (Ingüsse): Jernstøbeforme, hvori Tenene støbtes (81).

Yser (Eisen): Møntstempel (81). — Deraf *Ysersnijder*: Stem-pelskærer (114). — *Yser werck*: Jern (Materiale til Digler, 70).

Jacobsdaler, særlig dansk Betegnelse for Jochemdaler, idet

- man urigtigt identificerede Navnene Jacob og Joachim, jfr. Jacob/Joachim Trolle, Rønnow og flere (200).
- Jochemdaler* (Joachimstaler), oprindelig Navn paa de Sølv-gylden (Guldengroschen), som fra 1519 udmøntedes i Joachimstal i Böhmen, og som i Sølv skulde svare til en rhinsk Gylden. Det blev hurtigt et Fællesnavn for de tyske og nordiske Efterligninger og forkortedes tidligt til Daler. De vejede en Unce = 2 Lod = 29 g. De tyske og svenske Jochemdalere opføres i Regnskabet som $14\frac{7}{8}$ -lødige. Denne Lødighed nedsattes 1534 i Saksen og i Joachimstal til $14\frac{4}{9}$ -lødige. De dansk-holstenske Dalere udmøntedes 1537 som $14\frac{1}{2}$ -lødige.
- Kelck mit patene*: Kalk og Disk (30).
- Klippingen*. Groethe kl. til 2 $\frac{1}{2}$ dansk (55) i Modsætning til klene kl. til 8 og 4 β dansk, se deres »Affteken« S. 109.
- Koecken* (Kuchen): Kager d. v. s. Barrer (104, men koecken (Küche): Køkken (76 f.).
- Koele* (Kohle): Kul, specielt Trækul (69).
- Korn*: Finholdighed (147) efter Karat og Lod.
- Kraet*: Karat = 12 Gren = $\frac{1}{24}$ Mark Guld (83).
- Kratzen* (Krätze): Affald (160).
- Last*: Læst = 12 Tønder (Trækul, 79), svarede til en »Mile«.
- Lyn oly* vnde blij wit: Linolie og Blyhvidt (98).
- Lijspunt*: Lispund = 16 Pund (Handelsvægt), se Anm. 122.
- Lodich*: lødig, se *marck*.
- Loth*: Lod = $\frac{1}{16}$ Mark = ca. $14\frac{1}{2}$ g.
- Lubsche munte*: lybsk Mønt, specielt Markstykker (58).
- Lunenborger salt*: Lyneborg Salt (til Hvidkogning) (80).
- Marck lodich*: Mark lødig, d. v. s. vejen Mark, ca. 230 g, = 16 Lod = 64 Quintin = 256 Ort. Ved Bestemmelse af Guldets Finhed deltes en Mark lødig i 24 Karat = 288 Gren.
- Marck* i Mønt = 16 Skilling = 192 Penninge. Det udmøntede Markstykke var mere værd end det Paalydende i Smaamønt; der maatte derfor betales Opgæld, saaledes at et lybsk Markstykke var = 19 β lybsk (3). Jfr. Forholdet ved Gylden. Tegnet $\frac{1}{2}$ er oprindeligt Bogstavet *m* med en Forkortelse for *marca*.
- Muffel* (fransk moufle), halvcylindrisk Apparat af ildfast Ler eller Jern med flad Bund, lukket bagtil, indsættes i en

- Ovn (Muffelovn), bruges til Smeltning af Metalprøver (99).
Munt yseren: Møntstempler (80).
Ort: Fjerdedel, specielt $\frac{1}{4}$ Quintin og $\frac{1}{4}$ Gylden (120 og 144).
Oszemundt: Osmundjern, svensk Jern (79).
Payment (fransk payement, latinsk pagamentum): Penge.
Penning, dels Mønt i Almindelighed, dels især $\frac{1}{12}$ Skilling.
 Tegnet $\mathfrak{S}$ er Forkortelse af denarius, saaledes endnu i engelsk d = penny.
Penszon (fransk poinçon): Punsel med Bogstaver eller Billeder til Indslagning i det uhardede Stempel (79).
Postulats golt, Gylden af sølvblandet Guld (107). Navnet stammer fra den »postulerede« Biskop Rudolf af Utrecht (1426—55), men disse slette Mønter efterlignedes flere Steder og langt senere.
Preech balyen: Prægebølge? (76 f.).
Probier schalen (75) se »Capellen«.
Proue (italiensk prova): Prøve (af Guld eller Sølv), afgivet til Kontrol (82).
Provand (italiensk provianda): Proviant (75 nævnes Mel, Laks, Flæsk og Oksekød).
Quentijn (Quintin): $\frac{1}{4}$ Lod, ca. 3,6 g. Betegner oprindelig $\frac{1}{6}$ (af en karolingisk Solidus?). Jfr. siden et dansk Kvint = $\frac{1}{100}$ Pund.
Rijnsch gold se *golt gulden*.
Rund muntz i Modsætning til Klippinge.
Salpeter til Fremstilling af Salpetersyre (Skedevand) (99).
Scellen (Zellen?): Kamre? (77).
Schauen: skave, skrabe Guld af forgyldt Sølv eller Sølv af forsølvet Kobber (69). Se *affschaff*.
Scheden (scheiden): udskille Guld og Sølv af Legeringer. — Deraf *Scheder* (Scheider) (101 og 107). — *Scheyderie* (99). — *Schede water* eller blot *water*: Skedevand, d. v. s. Salpetersyre (83 f.).
Schere: Saks til at skære Møntblanketterne til med (79).
Schilling, $\frac{1}{16}$ Mark. Tegnet β = s, Forkortelse af solidus.
Schippundt, 320 Pund (Handelsvægt), se S. 78 Anm. 122.
Schiuen kopper: Skivekobber, rensat Kobber, i runde Skiver, fra Sverige eller Ungarn (78).
Schrickebarger (Schreckenberger), ogsaa kaldet »Engelgroschen«.

saksiske Groschen, prægede siden 1498 i Schreckenbergh, der fra 1501 kaldtes St. Annaberg, til Værdi af $\frac{1}{7}$ Guldgylden (4).
Schroden (schroten): udklippe et vist Antal Møntstykker paa en vejen Mark. Deraf *schroding* (68), *schrotung* (151): Skrot, Raavægt.

Sedeschalle (160), *Szeetschale*: Sydeskaal (til Hvidkogning).

Szeeszen: Feltesser? (76 f.).

Szosling (Sechsling): Søsling = 6 Penninge eller $\frac{1}{2}$ Skilling (58 ff.). — Søren Norbys Søslinge (165) var prægede i Ronneby 1525.

Suluer. Boeses s.: daarligt Sølv (40). — Fynes s.: fint S., 16-lødigt. — Gemenes s. = wittes s. (48). — Myseschies s.: Meissener S. ($\frac{157}{8}$ lødigt, 103). — Norsch s. (varierende, ca. 13-lødigt, 90 f.). — Ruwes s.: Raasølv = wittes s. — Swedesches s. ($\frac{143}{8}$ -lødigt, 47). — Vorgult s. (S. 82: $\frac{1}{2}$ Lod Guld af Marken). — Werck s. se Werck. — Wittes s. = ruwes s. (varierende fra $12\frac{15}{16}$ til $\frac{143}{8}$ -lødigt).

Ten (Zain), flad Metalstang, der udhamredes og udklippedes til Møntblanketter. Egl. Stängel, jfr. Mistelten. Bruges ogsaa = Barre (39 f.). — Derimod *ten* (170) = ziehen.

Test (latinsk testa: Lerkar): Digel til Finbrænding (52), var ellers af Ler eller afslemmet, faststampet Aske, men her af Jern, se S. 81 og 100.

Tigell se *degel*.

Tuun (Zaun): Hegn (om Møntgaarden, 77).

Uncij golt: Unzeguld, Guldtraad (76).

Unsmidich (106), »usmidigt« og uegnet til Møntprægning kan Guld og Sølv, der er iblandet Loddetin, Jern og lignende, være; det maa da omsmeltes og renses.

Werck = werck suluer = beschicket gudes (157). S. 149 om $13\frac{1}{2}$ -lødigt Sølv.

Victriol: Vitriol til Fremstilling af Salpetersyre, Skedevand, opbevarede i en Tønde med Glas (99).

Wijnsteen: Vinsten til Hvidkogning af Sølvmonter (75).

Witten: Hvide, ringholdig dansk Mønt (se S. 58). — Den lybske Witte, som oprindeligt var en hvid og god Sølvmønt, forekommer ikke i Regnskaberne.

Navneregister.

Tegnet * betegner Personer, der findes i C. F. Bricka: Dansk biografisk Lexikon, Tegnet * Personer, om hvilke der gives Oplysning i Noterne i Danske Magazin 4. Række III Bind. Christian III og Reynold Junge er forbigaet.

- *v. Aachen (Aken), Matthias, Høvedsmand, 117, 120 f., 123 ff., 140.
 Aahus Købstad 179.
 Aalborg Købstad 5, 173. — Slot 4 f.
 — Aalborg Bøjert 75.
 Aalholm Len 18, 21, 30, 41, 46, 180, 182.
 Aarhus Købstad I ff., XV, XXI, XXIII f., 4—10, 47, 76 ff., 109 f.
 — Biskoppens Foged se Keld Krabbe. — Kapitlet 7, 9. — S. Olufs Sogn 7. — Sortebrødrene 7.
 — Vor Frue Kirke 7.
 Aas (Aars) Kloster 33, 183.
 Abrahamstrup Len XIII, 13, 182.
 Adam, Kongens Kleinsmed, XV, 79.
 v. Ahlefeldt (Anauelde, Anveldt), hollandsk Adelsslægt, XI. — *Asmus, Hofsinde, 146. — *Poul, Hofsinde, 131.
 Aken se Aachen.
 Akershus XXIV.
 Albert (Albrecht) VII den Smukke, Hertug af Meklenborg, XXV, 78, 157, 168, 173, 196.
 Al-Chwarzami, arabisk Mathematiker, VII.
 Alling Kloster 186.
 Ambrosius, Anne, 146.
 Anauelde se Ahlefeldt.
 Anders, Andreas, Melchior Rantzaus Skriver, 70. — Andersen, Abbed i Tvis, 34, 148, 186. — Heinrichsen, Borger i Reval, 175 f. — Knudsen, Slotsskriver paa København, 105, 134, 138, 171.
 Antonius, Tyge Krabbes Tjener, 11 f., 15, 17, 20, 29, 42, 123, 138.
 Antvorskov Kloster XIII f., 29, 37 ff., 183. Prior se Niels Andersen Fos.
 Anveldt se Ahlefeldt.
 Asmus se Rasmus.
 Assens Købstad 118, 181.
 Augsburg Rigsstad, X XIV.
 *v. Augsburg (Auszpurch, Owsborg), Jacob, Høvedsmand, 131, 143.
 Avaskær (Ouerscher) Købstad 43, 179.
 Borgmester se Jon Hake.
 Baden, Laurids (Las) Jensen, 15, 17, 20, 25, 45, 182.
 Bager, Mads, Borger i Nyborg, XXVII.
 *Banner, Erik Eriksen, 4 f.
 *Barby, Anders, Cancelliembedsmand, 175.
 Barckeler (Bokeler), Hans, Byfoged i Roskilde, 38, 129 f., 144.
 Bartelt, Stempelskærersvend fra Lybæk, XV, 81.
 Barth (Berth), Hans, Bogtrykker i Roskilde, 98, 139.
 Baumgarten, Didrik, Møntmester i Schauenborg, IX.
 *Beck, Joachim, Rentemester, I, IX, 55, 103, 105, 113, 133 f., 138, 171, 177.

- Becker, Luder, (Bager?) i Roskilde, 68, 125, 138.
- Bedscher, Hans, (Badskeer?) i Roskilde, 128, 143.
- Beere se Bere.
- Bekeschow se Bækkeskov.
- *v. Belzig (Peltzigck, Pelske), Albrecht, Oberst, 121 f., 124 f., 127 f., 137 f., 143.
- *Bere (Beere), Hans (v. Bern), Høvedsmand, 71, 119, 122 ff., 126 f., 141.
- Bergen Købstad XXIV, 74 f.
- Berlin Stad XV.
- Berth se Barth.
- *Bertran, Domherre i Slesvig?, Reynold Junges Broder, XXVIII.
- Bille, *Anders, V, XXVI. — *Knud 11, 13, 32, 38, 178.
- Bleking (Bleken) Len (d. e. Sølvborg) 43, 179.
- Blicher, Dines, Møntmester i Malmø, VI, VIII.
- Bloede se Ploed.
- Bock, *Brun, 116. — (Buch), *Jost, 117, 141.
- v. Boeck (Poeck, Peck), Christoffer, 123, 139.
- Boettin se Pattiner.
- Bogense (Boons) Købstad 25, 181.
- Bokeler se Barckeler.
- *Borchardes, Hinricus, Sølvpop, 2.
- Bornholm 179.
- *Brahe (Bragde), Axel, 11, 23, 44, 178.
- *Brochmand, Jesper, kgl. Sekretær, I f., XIII, 10, 49—55, 73, 81, 89—96, 98—101, 103, 105, 113 f., 127, 132, 134, 137, 164, 166, 169, 188, 194, 196 f.
- Brockdorff, holstensk Adelsslægt, XI. — *(Broctrup), Ditlev, 69, 73, 118, 142.
- *Brockenhus, Jacob, 12.
- *v. Brunsvig (Brunswijck), Schram, Høvedsmand, 120.
- Buckholm se Bygholm.
- Burgkmair, Hans, Kunstner i Augsburg, XV.
- *Bussart, Morten, Bygmester, XI, 98.
- Bækkeskov (Bekeschow) Kloster 32, 43, 183. Abbed se Peder Tuesen.
- Bygholm (Buckholm) Len 10.
- Børglum Kloster XXVII, 186.
- Carneye, David, 139.
- Christen, Abbed i Helnekirke Kloster, 34, 41, 185. —, Rentemester Christen Hvids Tjener, 22, 122. — *Poulsen, Prior i Odense, 35, 148, 164, 183, 187.
- *Christiern I, Konge, IX. — *II, Konge, VI, VIII f., XXV, 157, 187.
- Christine, g. m. Reynold Junge, XXVII f.
- *Christopher af Bayern, Konge, IX. — *af Oldenburg, Greve, XII, XXV, 6, 57, 157, 168, 173, 196.
- Christopher, Møntersvend, 176. — Hansen, Abbed i Skovkloster, 183.
- Cimblær, Hans, saksisk Bjergmester, 73.
- Claus Skriver paa Kalundborg 25. — se Ravensberg og Rosengaard.
- *Clement, Skipper, 4.
- Comhaer, Møntmesterslægt, IX. — Rolaf, Møntmester og Bankholder, IX.
- Cort Harnischwischer (Harnszwischer) 113, 145. — Heinrichsen, Borger i Meldorf, 176.
- Cöln (Collen) Rigsstad 80.
- *Cörper, Jørgen (Georg), kgl. Sekretær, Borgmester i Kiel, XXIII, 133, 145.
- Daa (Daue), Claus, 13, 22, 42, 118, 182.
- Dalby (Dalbw) Kloster 34, 37, 44, 183. Prior (Provst) se Henrik.
- Dalum (Dalem) Kloster 41, 183.
- Danzig, Hansestad, XIV, 78, 175.

- Dauc se Daa.
- Degener, Jørgen, Møntmester i Flensborg, VI, XXVII.
- *Demstrup (Doemszdorp), Johan, Lensmand, 57.
- *Ditlev, Rebslager i Flensborg, 70. — Petersen, Borger i Meldorf, 175.
- Ditmarsken XI, 175 f.
- *Dorothea, Dronning, 75 f., 104.
- *Drake, David, Hovedsmand, 130, 143.
- v. Dresden (Dresze), Hans, Drabant-hovedsmand, 132, 143.
- Drewes, Jørgen, Møntmester i Husum, V, XI, XXVII.
- Dringenberg, Henrik, Møntmester i Malmø, IX.
- Drontheym se Throndhjem.
- Dueholm (Dwholm) Kloster 34, 186. Prior se Jacob Jensen.
- Dutschlandt se Tyskland.
- Ebelholdt se Æbelholt.
- Eem se Øm.
- Eichtel, Hans, Hovedsmand, 115 f., 121, 141.
- Ellenbogen se Malmø.
- Elskenborch se Helsingborg.
- Engelholm Købstad 25, 179.
- Engerharth (Yngherhardt), Hans, Furer (?), 124, 137.
- *Erik af Pommern, Konge, IX.
- Erik, Kannik (?) i Roskilde, 45, 149. — Eriksen se Banner. — Hansen, Cancelliskriver, XXVII. — Jensen se Kremer.
- Ermitagen, Leningrad XXI.
- Esrom Kloster XIII f., 35, 40, 43, 126, 183. Abbed se Peder Ingemersen.
- Essenbæk Kloster 186.
- Etyges, Christiern, Borger i Aalborg, 173.
- Faaborg (Foborch) Købstad 28, 181.
- Falck, Jeppe Jensen, Foged i Skaane, 34, 178.
- Falster XXV. Se Nykøbing, Stubbe-købing.
- Falster, Joseph, 42, 179.
- Falsterbo Købstad 179.
- *Fechtel, Poul, Borger i Helsingør, Møntmester, IX, XXVII, 14, 125 f., 180.
- Felten se Veltheim.
- Fers Herred i Skaane 15, 179.
- Flemynck, Lamert, Møntmester i Os-nabrück, X.
- Flensborg Købstad VI, XXVII f., 2, 6, 70.
- Foborch se Faaborg.
- Foerde se Voerden.
- Fos, Niels Andersen, Prior i Antvor-skov, XIII f., 29, 38, 183.
- Francke, Hans, 115.
- Frankfurt a. M., Rigsstad, VII.
- *Frederik I, Konge, V f., VIII f., XI, XXIII, 1, 157, 175, 196.
- *Friis, Johan, Kongens Kansler, VI, XII, 12, 41, 98 f., 104, 133, 148, 166, 177, 183, 186, 201.
- *Friis, Niels, Cantor i Viborg, V, 9.
- Friis, Hans, 173. — (Fus), Laurens, Kleinsmed, 130, 144.
- Fro, Knud, Abbed i Halsted, 31, 183.
- Froste Herred i Skaane, 40, 178.
- *Fuchs, Caspar, Cancellisekretær, 70, 127, 146.
- Fugger, Købmandsslægt i Augsburg, XIV.
- Fugl, Jens, Abbed i Halsted, 31.
- Fus se Friis.
- Fyen (Funen) 13, 21, 25, 28, 35, 56, 119, 133, 164, 181 ff. Biskop se Knud Gyldenstjerne.
- *Gaas, Hans, Præst i Svenborg, 16, 56.
- *Galt, Peder Ebbesen, 5, 7 f., 59 f.
- Gerhard, Møntmester i København, XXV.
- Gers Herred i Skaane 178.
- Gert se Ulfstand.
- Gjøe (Goye), *Albert, 17, 22, 28, 41, 182. — *Mogens (Magnus), Rigs-

- hofmester, 6, 9, 17, 19 f., 57, 182.
— Mette se Johan Oxe.
- *v. Glabeck, Jost, Ritmester, 120, 122 ff., 139 f.
- Gladsakse Len i Skaane 32, 38, 178.
- ×Glob, Anders, Rentemester, VIII, 133 f., 144.
- ×Godske, Peder, 171, 177.
- Godtschalck se Wedzell.
- Golthsmijth se Guldsmede.
- v. Gottingen, Hans, 68.
- Gottorp Slot I, III, XI ff., XXIII, XXVIII, 1—4, 76 f., 106, 108 f., 111—4, 165, 189.
- Goye se Gjøe.
- *Greymel (Grwell), Hans, Skriver, 131, 144.
- Grenaa (Grindw) Købstad 115.
- Grobbe se Grubbe.
- *Groenewoldt, Detlev, Mønsterskriver, 127.
- Groepe, Michel, 72.
- Grubbe (Grobbe), Sivert, 16, 20, 24, 39, 182.
- Grwell se Greymel.
- Guldenstern se Gyldenstjerne.
- Guldsmede se Hans Keldsen, Heyn, Johan (Siebe?), Matthias, Peder, Sebald, Thomas.
- Gustav Vasa, Konge, XXIV, 5, 10, 69.
- Gyldenstjerne (Guldenstern), ×Erik XXIV. — ×*Knud, udvalgt Biskop i Fyen, 7 ff., 21. — ×*Mogens (Magnus) 11, 13, 21, 26, 35, 38, 42, 46, 148, 178, 187. — Otto 10, 20, 22.
- Haderslev Købstad 118.
- Hake, Jon, Borgmester i Avaskær, 43, 179.
- Halland 31, 179.
- Halmstad (Helmsted) Købstad 24, 42, 179.
- Halsted (Holste) Kloster 31, 183.
Abbed se Knud Fro og Jens Fugl.
- Hamborg Stad XI.
- v. Hamen, Hinrick, Bøsseskytte, 72.
Hannover Stad II.
- ×Hans, Konge, VI, VIII f., XXIII.
- Hans, Rentemester Christen Hvids Tjener, 122. — ×*Albertsen (Jehan predikant) 145. — Heynricksen, Borger i Heide, 176. — *Keldsen (Kelszen, Gelczen), Guldsmid i Roskilde, 12, 69, 72, 148, 187. — ×Lauridsen (Johannes Laurentii), Kannik i Roskilde, 36, 39. — Olufsen (Johannes Olau), Cantor i Roskilde, 36, 41, 45, 149. — Pedersen, Borger i Børgense, 25, 181. — Se Johannes.
- Hanstein se Honstein.
- *v. Harlingen, Moritz, Hofsinde, 112, 145.
- Harnszwischer se Cort.
- Harritsborg Len 181. Se Roskilde Len.
- Hawe se Hofen.
- Hedbo, Oluf, 128, 143.
- Heddinge Købstad 16, 27, 180.
- v. Heilbronn, Bastian, Lieutenant, 107 f. — Bessel, Lieutenant, 115.
- Helmsted se Halmstad.
- Helnekirke (Heluingh) Kloster 34, 38, 41, 183. Abbed se Christen.
- Helsingborg (Elskenborch) Købstad 179. — Len 29, 40, 178.
- Helsingør Købstad 14, 28, 31, 44, 70, 98, 124, 180. Borgmester se Sander Leyel.
- *Henrik, Rustmester, 132, 144. — Jensen, Provst i Dalby, 34, 37, 183. — Se Borchardes og Tornekran.
- *Herber, Jørgen, Mønsterskriver, 115, 117 ff., 141.
- Heresfoeth se Herrisvad.
- *Herman, Lange, Grev Christophers Lensmand, 6. — Se Hoyer.
- Herrisvad (Heresfoeth) Kloster 31, 35, 38, 41, 183. Abbed se Niels Jespersen.
- Hessen, Landgrevskab, 99, 203.
- Heyde, Flække i Ditmarsken, 176.

- Heyer, Vincentius, Borger i Roskilde, 131, 143.
- Heyn, Guldsmid i Roskilde, 72 f.
- Hinrick se Henrik.
- *v. Hoerden, Albert, Borger i Kiel, 122, 138.
- Hoern, Rondes, 69.
- v. Hofen (Hawe), Marten, 130, 137.
- *Hoichrich, Greger, Vagtmester, 115.
- Holbæk Købstad 15, 26, 180. — Len 14, 18 f., 24, 42, 181.
- Holgert se Ulfstand.
- Holme Kloster 183.
- Holste se Halsted.
- Holsten, Hertugdømme, XII.
- Honrich, Gert, Lieutenant, 116 f., 140.
- *v. Honstein (Hanstein), Cort, Oberst, 70, 115 f., 131, 144.
- Horsens, St. Hans Kloster, 33, 186. Prior se Anders Krock.
- *Hoyer, »Lange Harmen«, Oberst, 113, 145.
- Huge, Hans, 76.
- *v. Huse, Christopher, Rytter, 69.
- Hustedt se Schotte.
- Husum Købstad XI f., XV, XXVII, 112, 176. — Se Matthias Guldsmid og Thomas Guldsmid.
- *Hvid (Hwidt), Christen, Rentemester, XIV, 5 f., 9, 22, 59 f., 68, 115 f., 122, 142.
- Hvidøre Kongsgaard 72.
- *Huitfeldt (Hwidtfeldt), Christoffer Ottesen, 13 f., 16, 29, 57, 180, 181.
- *Ingenhus (Segenhusen), Jost, Provst i Uetersen, 69, 116, 140.
- *Intelmann, Laurens, 112, 139.
- Jacob, Møntmester i Visby, XXIV. — Ridesmaasvend 21, 23, 39, 41 f., 45. — Jensen, Prior i Dueholm, 34, 186. — (Jep, Ype) Olufsen, Abbed i Tommerup, 33, 183.
- Jehan predikant se Hans Albertsen.
- Jens, Abbed i Knardrup, 30, 183. — Skriver paa Kalø 5, 9. — Mortensen, Abbed i Ringsted, 30.
- *Jeronimus Proberer XII.
- Jesper (Jasper) Skriver i Ringsted 33.
- Joachimstal (Jochemsdael), Bjergværk i Böhmen, 80, 204.
- Johan (Siebe?) Guldsmid 52, 146.
- Johannes Organist 41. — Jfr. Hans, Jon.
- Johel, Hans, Cancelliskriver, 171.
- Jon se v. Wernsdorf.
- Jude se Jyde. Jutlandt se Jylland.
- *Juel, Jens, 7.
- *Juel, Axel, kgl. Sekretær, 5, 8 ff., 16, 25, 29 f., 38, 43, 55—60, 181 f.
- Jyde, Lars, Foged paa Laholm, 14. — Poul 35.
- Jylland (Jutlandt) XXV, 4, 7, 20, 25, 29 f., 38, 43, 181 f.
- Jørgen, Mogens Gyldenstjernes Skriver, 21, 35. — Skriver paa Sønderborg 8, 117, 141. — Pedersen, Rentemester, XXIV, 74.
- v. Kadelburg (Kadelspurg, Kalsborg), Hans, Høvedsmand, 132, 143.
- Kalundborg Købstad 25, 180. — Slot og Len 6, 17, 19 f., 25 f., 56 f., 124, 182.
- Kalø Len 4 f., 9.
- Kapelgaard i Tune Herred 21.
- Kantzow, Thomas, Krønikeskriver, X.
- *Katthe, Hinrich, Drabant, 146.
- *Kempe, Poul Pedersen, 32, 186.
- Kempes, Kathrine Peder, 145.
- Kerteminde Købstad 181.
- Khuene se Kuene.
- Kiel Købstad XI, 120, 122, 139.
- *Kitscher (Kitszer), Hans, I, 70, 82—90, 96, 99, 107, 139.
- *Kluuer, Gise, Hofsinde, 113, 145.
- Knardrup Kloster 30, 32, 36, 41, 183. Abbed se Jens.
- Knop, Laurits, Foged paa Aalholm, 18.

- Knoph, Hans Schierven, Møntdirektør, XIII.
- *Knud d. Hellige, Konge, VII, 35. — *Lavard, Hertug, VII.
- **Kock, Jørgen, Møntmester og Borgmester i Malmø, V f., VIII f., XXV f., 171, 177. — d. Y., Møntmester i Flensborg, XXVIII.
- Koghe se Køge.
- Kolding Købstad og Slot 6, 112, 116, 165.
- Kopenhagen se København.
- Korsør Købstad 23, 26, 180. — Len 18, 22, 24, 181.
- Korth se Cort.
- *Krabbe, Iver, 16, 20, 25, 40 f., 46, 57, 149, 182. — Keld, Foged i Aarhus, 68. — *Tyge, Marsk, 11 f., 15, 17, 20, 24, 29, 35 f., 40, 42 f., 123, 138, 178.
- Kraken se Krogen.
- Kreckelman, Johan, Møntmester i Osnabrück, X.
- Kregel, Jørgen, Skriver, 120, 139.
- Kremer, Erik Jensen, (Kræmmer?) i Khn., 75, 129, 141, 173.
- *v. Kreuzen (Kreutsze, Krytzer), Wolf, Hovedsmand, 121, 124, 128, 142.
- Krock, Anders, Prior i St. Hans Kloster i Horsens, 33, 186.
- Krogen (Kraken) Len 23 f., 26, 182.
- *Kroger, Herman, 118, 141.
- *Krogno, Maurits Olufsen, 43, 179.
- *Krummedige (Krommedijck), Erik Clausen, 13, 27 f., 42, 179, 183.
- *Krumpen, Stygge Jørgensen, Biskop i Vendsyssel, XXVII, 8, 186.
- Krytzer se Kreuzen.
- *Kuene (Khuene), Hieronimus, Rentemester, 2, 6, 58, 98, 112, 114 ff., 117, 139.
- København (Kopenhagen) Stad I ff., XI, XIII, XXI, XXIII, XXV, XXVII, 4, 39 f., 76 ff., 106, 108, 165, 168, 180, 196. — Kødmandergade (Knokenhouwerstrate) 105. — Møntbygning XXIII, XXVII, 168, 196. — Raadhus 167, 194. — Vingaarden XXVII. — St. Klara Kloster XXIII, XXVII. — Vor Frue Kirke, Kapitelhus V. — Slot og Len 20, 25, 40 f., 46, 57, 98, 106, 134, 177, 182.
- Køge (Koghe) Købstad 16, 21, 39, 118, 130, 180.
- Kølle, Ole Peter, Committeret i Rentekammeret, VI.
- Laaland (Lalandt) 17, 19, 21 f., 26 ff., 42, 44, 46, 183.
- Laholm i Halland 14.
- Landskrone Købstad 40, 42, 179.
- *Langebek, Geheimearchivar, III, VI.
- Langeland 27 f., 181.
- Langhe se Lunge.
- *Lantwer, Engel, Mønsterskriver, 55 ff., 116—30, 136.
- Las Jensen se Baden.
- Laurens Skriver paa Holbæk 46. — Thomsen, Abbed i Øved, 36, 183.
- Lemme, Niels, 46.
- *Leyel, Sander, Borgmester i Helsingør, 44, 98, 180.
- *v. Lindaw (Lindhen), Galle, Profos, 116, 128, 132, 140.
- Lindholm i Skaane 178.
- Louwenbalck se Løvenbalk.
- *Loytsze (Loyse) Steffen, 133, 144.
- Lubek se Lybæk.
- Lucht, Nicolaus, Tolder paa Gottorp, XXVIII.
- Ludvig XII, fransk Konge, X.
- Lumba, g. m. Moritz Skriver, 173.
- Lund Købstad 179.
- Luneborch se Lyneborg.
- *Lunge (Langhe), Ove Vincentsen, 7—10, 27. — *Vincents XXIV.
- Luther, Martin, X.
- *Luxdorph, Bolle Villum, Geheimeraad, VI.
- Lybæk Rigsstad IX, XV, 81, 98, 175 f., 204.
- Lykaa Købstad 179. — Len 43, 179.

- Lykke (Løkke, Lytke), Iver, kgl. Sekretær, I, III, 49, 132 f., 135, 144. — *Peder Hansen 14.
- Lyneborg (Luneborch) Stad 99, 204.
- ×Løvenbalk (Louwenbalck), Mogens (Magnus), 10.
- Machiavelli, Niccolo, florentinsk Politiker, X.
- Mads Ovesen, Provst i Randers, 9, 59 f.
- Magnus, Abbed i Æbelholt, 31, 183.
- Malmø (Ellemboghe, Ellenbogen) Købstad V f., VIII f., XXII, XXV, 29, 32, 39 f., 43, 124, 132, 173, 179. — Slot 134.
- Maribo Købstad 19, 22, 28, 180.
- *Marschalck, Michel, Høvedsmand, 131, 138.
- Marten Skriver 126, 128. — Se Morten og Bussart.
- Matthias, Guldsmed og Stempelskærer i Husum, XV, 80. — Pedersen, Knægt, 119, 141.
- Maximilian I, Kejser, XXVI. — II, Kejser, II.
- Meissen, Markgrevskaab, 206.
- *Meklenborg (Mekelenborch), Oluf, 7.
- Meldorf Købstad 175 f.
- Meler, Otto, 75 f., 105.
- Meyer, Gert, meklenborgsk Fribytter, 72, 78. — Marcus, lybsk Høvedsmand, 72.
- Middelfart Købstad 181.
- Mikkel Johansson, Møntmester i Stockholm, VIII. — (Michel) Lavesen, Borgmester (?) i Holbæk, 15, 180.
- Monck se Munk.
- Moen se Møen.
- Mors (Morszø) se Dueholm.
- Moritz Skriver 173.
- Morten (Marten), Abbed i Vor, 33, 186. — Se Marten.
- Muell, Hans, Borger i Lybæk, 175 f.
- Munk, Ide, g. m. Oluf Rosenkrantz, 13, 16, 23, 182. — *(Monck), Oluf, udvalgt Biskop i Ribe, 6, 8.
- Munter se Mynter.
- München Stad XXII.
- Myndel, Hans, Møntmester i Malmø, IX.
- Mynter (Munter), Henrik, Borger i Khn., 75 f.
- Møen (Moen) XXV, 17, 22, 28, 41, 182.
- Nakskov (Naschow, Naskaw) Købstad, 17, 22, 26, 44, 180.
- Nes se Næs.
- Neumünster Kloster 111.
- Niels Hansen, Abbed i Ringsted, 30, 33, 183. — Hansen, Borgmester(?) i Heddinge, 16. — Jespersen, Abbed i Herrisvad, 31, 35, 38, 183. — *Mogensen (Nes Mommesen), Skipper, 115, 140. — Se Fos.
- Nijckels, Stempelskærersvend fra Prøjsen, XV, 81.
- *v. d. Nienstädt (Nieenstath, Nyenstadt), Rolof, Lieutenant, 129, 144.
- ×Norby, Søren, 165, 188, 206.
- Nordstrand (Strand) 2.
- Norge (Norwegen) XXIV, 53, 73 ff., 124, 132.
- Nyborg (Nuborch) Købstad XXVII, 118. — Len 13, 16, 57, 181 f.
- Nyen stadt se Nienstädt.
- Nykøbing (Nijkoping), Falster, Købstad 16, 21, 28, 180. — Slot og Len 17 f., 21, 28, 41, 45, 182.
- , Odsherred, Købstad 15, 27, 180.
- Nyrnberg (Nurenberch) Rigsstad XI, 46, 98.
- Nysted (Nustadt, Nwstadt) Købstad 18, 21, 27.
- Næs (Nes), Onsjø Herred i Skaane, 33.
- Næsbyholm (Nesbwholm) Len 34, 178.
- Næsbyhoved Len 13, 182.
- Næstved (Nestwedell, Nestweel) Købstad 16, 20, 28, 31, 37, 39, 78, 148, 180.
- Odense Købstad VIII, 56, 119, 181. — St. Hans Kloster 42, 183. — St.

- Knuds Kloster 35, 148, 164, 183, 187. Prior se Christen Poulsen.
- Odens (Onsøj) Herred i Skaane 40.
- Oewit se Øved.
- Oluf (Oloff), Abbed i Vitskøl, 37, 186.
— Skrifer (?) paa Skanderborg 9. — Pedersen, Skrifer paa Aalholm, 18, 41, 115, 140, 182.
- Orscherer, Peder, Borgmester (?) i Søborg, 26, 180.
- Oslo Købstad IX, XXIV.
- Osnabrück Stad X.
- Ouerscher se Avaskær.
- Owsborg se Augsburg.
- *Oxe, Johan Johansens Enke, Mette Gjõe, 20, 29, 42, 44, 182.
- *Oxenfut (Oxenvoth), Bernhard, Lieutenant, 117, 141.
- Pansdorf (Pansztorp) ved Lybæk 111.
- Pasche, Laurens, Foged paa Skjoldnæs, 27, 181.
- Peck se Boeck.
- Peder (Per, Peter), Guldsmied og »Scheider«, 107. — Skrifer hos Axel Urup 12. — Skrifer paa Nykøbing 21, 41. — Skrifer i Sorø 34 f., 37. — Heinrichsen, Borger i Meldorf, 175. — Ingersmensen, Abbed i Esrom, 35, 40, 183. — Sørensen, Abbed i Øm, 34, 186. — Tuesen, Abbed i Bækkeskov, 32, 183.
- *Pein, Johan, præjsisk Admiral, 123, 130, 137.
- Pelske, Peltzig, se Belzig.
- *Penning, Cort, Oberst, 116, 130, 132, 140.
- Ploed (Bloede), Christopher, Juvelerer og Købmand i Nyrnberg, 46, 98.
- Poeck se Boeck.
- Pommerske Adelsmænd 113.
- *Pors, Stig, 134.
- Pothkamer se Puttkammer.
- Poul, Reynold Junges Broder, XXVIII, 118.
- Prale, Arndt, Møntmester i Reval, 198 f.
- Præstø Købstad 16, 19, 29, 180.
- Prøjsen (Pruszen), Hertugdømme, XV, 80 f., 113.
- Puttkammer (Pothkamer), Jørgen, 126, 138.
- Ramløse (Ramlos) Len 15, 17, 20, 25, 45, 182.
- Randers (Randerhusz). Provst se Mads Ovesen.
- Rantzau, Slægt, XI. — *Claus, Høvedsmand, 129. — Jacob, Slotsfoged, 23 f., 31, 182. — *Jesper, Lensmand, XXVIII, 2 f., 106, 111 f., 145. — *Johan, Feltøverst, XXIII, 5, 23, 58, 66, 114, 117, 165, 182, 189 f. — *Melchior, Landmarskalk, I, XII, 2, 13, 19, 24, 27, 68—72, 99, 101, 106, 111, 115, 117, 126, 165 ff., 169, 181, 189, 197. — *Schack, Lensmand, 28, 45, 57, 182.
- Rasmus (Asmus) Lavesen, Foged paa Laholm, 14.
- *Rathlow (Ratelouw, Rotthelow), Otto, 112, 145.
- *Rauensfoet (Rawensroth), Christopher, Høvedsmand, 127, 144.
- *Ravensberg, Claus Eriksen, Slotsfoged og Lensmand i Roskilde, 13 f., 17 f., 23, 30, 181.
- Ravnsborg Len 182.
- Reval Stad XI, 175 f., 198 f.
- *Reventlow, Ditlev, 116.
- Reyneke, Anneke, Dronningens Pige, 105.
- *Reynold Petersen, Tolder i Kiel, 120, 139.
- Ribe Købstad XXIII f., 74, 190. — Biskop se Oluf Munk.
- Richert Nielsen 40.
- Riga (Ryge) Stad 175 f.
- Ringsted Købstad 15, 20, 25, 69, 72 f., 180. — Kloster XIII f., 30, 33, 37 f., 183. Abbed se Niels Hansen.

- Ronneby Købstad 179, 206.
 Rosenberg, Adrian, Købmand i Danzig, 175 f.
 *v. Rosenberg, Wolf, Hovedsmand, 115, 120, 130, 138.
 *Rosengaard, Claus, Kannik i Roskilde, 46.
 *Rosenkrantz, Christopher Eilersen, 10. — *Oluf Nielsen, V, 13, 16, 23, 182; g. m. Ide Munk (s. d.).
 Roskilde Købstad I ff., XIII, XV, XXI, XXIII, 4, 10 f., 16, 20, 37, 47, 72, 76 ff., 106 ff., 143, 180, 194. Borgmester se Niels Stempe. Byfoged se Hans Barckeler. Bogtrykker se Hans Barth. Guldsmede se Hans Keldsen og Heyn. — Len (Harritsborg) 13 f., 17 f., 23, 30, 181. — Biskop se Joachim Rønnow. Cantor se Hans Olufsen. Kanniker se Hans Lauridsen, Claus Rosengaard, Godskalk Wedzell. Kapitel 45. Official 46. — St. Luciigilde 12.
 Rostok Stad 78.
 *Rotman (Rotthemann), Hans, Mønsterskriver, 131, 143.
 *v. Rothenborg (Rottenburch, Rottenberg), Balthasar (Baltzer), Skriver, 125, 138.
 *Rud, Knud Jørgensen, 18, 22, 24, 181.
 Rudkøbing (Rukoping) Købstad 27, 181.
 Rudolf, Biskop af Utrecht, 205.
 *Ruge, Georg, kgl. Sekretær, 111.
 Ryge se Riga.
 *Rønnow, Joachim, Biskop, V, 115, 142, 181, 204.
 Saksen, Kurfyrstendømme og Hertugdømme, 204.
 Saksøbing (Saxkoping) Købstad 19, 21, 28, 180.
 Sala, Bjergværk i Vestmanland, 5, 12.
 Samsø 6.
 St. Annaberg, Bjergværk i Saksen, 80, 206.
 Sc-, Sch- se tillige Sk-.
 v. d. Scharde (Schoerde), Jost, Hovedsmand, 129, 144.
 Schauenborg, Grevskab, IX.
 *Schenck, Gevert, Ritmester, 113, 118.
 Schone, Hans, 46.
 Schotte, Albert, 145. — *Karl v. Hustedt, Skipper, 75.
 Schouwer, Jørgen, 39.
 Schreckenborg, Bjergværk i Saksen, 206.
 *Schulte, Henrik, Rentemester, 4, 106, 111—4, 142.
 Sebald, *Der klene Szebaldt*, Guldsmed (?), 76.
 Segenhusen se Ingenhus.
 Seger Jensen, Borger i Bogense, 25, 181.
 Sehested, Klaus, Foged paa Riberhus, XXIII, 74.
 Semler, Hans, 72 f.
 Sever, Hans, Møntmester i Malmø, IX, 29. — Peder Hansen, Cantor i Lund, 29, 35, 43.
 Siebe se Johan Guldsmid.
 Simon Skriver 45.
 Simrishavn Købstad 179.
 Sjælland XXV, 180 f. Domherrer 45, 48, 149, 164, 188.
 Skaane (Schonen) XXIV f., 14, 24, 28, 39 f., 43 f., 121, 123, 178 f., 181. — Biskop (Thorbern Bille) 23. — Biskoppens Kansler 11 f., 15, 32, 36, 178. — Biskoppens Foged se Jeppe Falck.
 Skanderborg Len 9.
 Skanør Købstad 179.
 Skelskør (Selschoer) Købstad 15, 19, 27, 180.
 Skjoldnæs Len 13, 19, 24, 27, 72, 181.
 Skov Kloster 31, 37, 148, 183. Abbed se Christopher Hansen.
 *Skram, Peder, Admiral, 127, 143. — Tymme 71.
 Skrivere se Christopher, Claus, Jesper,

- Jens, Jørgen, Laurens, Moritz, Oluf, Peder, Simon, Vincentius. Slagelse Købstad 15, 20, 23, 26, 180. Slangerup (Slangszdorp) Købstad 13, 27, 70, 180. Borgmester se Villum Jensen.
- Slesvig Købstad XXI.
- Smaalandene, Laaland og Falster, 180 f.
- Snedstrup Len i Sønderhalland 42, 179.
- Snijtke, Hans, (Snedker?) i Khn., 105.
- *Sophia, Enkedronning, 2, 18, 106.
- Sorø (Zauram) Kloster XIII f., 31—5, 37 f., 128, 183. Abbed se Henrik Tornekrans.
- Soron se Søren.
- *Sparre, Jacob Mauritsen, 15, 32, 179. — Knud 26. — *Maurits Jepsen 15, 179.
- Spengkhusen (Spencckhausen), Jaspar, Raadmand i Riga, 176.
- *Stanghe, Hans, Drabantthøvedsmand, 126, 130, 142.
- *Stapel (Stabell), Jørgen, Borger i Haderslev, 107, 118, 141.
- Stege (Steeck) Købstad 17, 22, 180.
- *Stempe, Niels, Borgmester i Roskilde, 39, 173, 180.
- Stockholm Stad VII, XXIV.
- Stralsund Stad X.
- Strand se Nordstrand.
- Stubbekøbing Købstad 18, 21, 28, 180.
- Stylligke, Thomas, i Ditmarsken, 175.
- Suborch se Søborg.
- Suder Halland se Sønderhalland.
- *Suhm, Peter Frederik, Historiker, VI.
- Sunderborch se Sønderborg.
- *Sunderhamer, Hans, Skriver, 127.
- *Svave, Jørgen, Kongens Skænk, 130.
- Svanholm (Swaenszholm) i Skaane 32.
- Sven Mogensen, Provst i Vestervig, 183.
- Svenborg (Swijneborch) Købstad 25, 56, 118, 181.
- Sverige (Sweden) XIV, 5, 10, 12, 71. Swiich se Zweck.
- Sz- se S-.
- Søborg (Suborch) Købstad 26, 180.
- Søholm i Stevns Herred V.
- Sølvesborg Købstad og Len 179.
- Sønderborg (Sunderborch) Slot 8, 117.
- Sønderhalland (Suder Hallandt) 31, 179.
- Søren Sørensen (Soron Szoronszen) 43, 179.
- Taasinge 28.
- Thomas, Guldsmid i Husum, XII, 1 f., 112, 165, 189. — Laurensen, Abbed i Holme Kloster, 183.
- Thomrup se Tommerup.
- *Thorkelin, Grímur Jónsson, Geheimearchivar, I.
- *Thott, Tage Ottesen, 33, 183.
- Throndhjem (Drontheym) Købstad 74 f.
- *Tidemand (Tijmenn), Markvard, 14, 18, 24, 181.
- Tommerup (Thomrup) Kloster 33, 183. Abbed se Jep Olufsen.
- *Tornekrans, Henrik Christiernsen, Abbed i Sorø, VI, 31—4, 183.
- Travemünde (Tramunde) ved Lybæk 111 f.
- *Trebbow, Frans, kgl. Sekretær, 5, 72, 78, 127, 133 ff., 144.
- Trelleborg Købstad 179.
- *v. Tricht, Szam, Høvedsmand, 115 f., 141.
- *Trolle, Joachim (Jacob), 11, 29, 39, 44, 178, 204.
- Trommeslager (Tromslaer), Henrik, Raadmand i Khn., 146.
- Trude se Ulfstand.
- Tryggevalde (Truggefeldt) Len 17, 20, 24, 39, 182.
- Tune Herred 21.
- Tvis (Twijisch) Kloster 34, 148, 186. Abbed se Anders Andersen.
- Tyskland (Dutschlandt) 80, 101.
- Tøndersø (Tundersche) Herred 31.
- Tørning Len 6.

- Uetersen Kloster 69. Provst se Jost Ingenhus.
- *v. Uhlenborst (Vlenborst), Wolf, Arkelimester, 123, 127, 142.
- ×Ulfstand (Wolffstann), Gert Jensen, 14, 33, 44, 178, 183. — **Holger(t) Gregersen 14, 31 f., 44, 46, 179. — **Truid (Trude) Gregersen, 36.
- *Ungewaschen, Jacob, Høvedsmd, 117. Ungarn XIV, 205.
- Urne (Vrenn, Vrne), Axel, kgl. Sekretær, 25, 56, 131 f., 143. — Erik 72. — Hans (Johan) 19, 23, 26, 180, 182.
- ×*Urup (Vgrup), Axel, 12, 43, 179.
- Utrecht, Bispedømme, 205.
- *v. Utrecht, Peter, Høvedsmand, 116, 131, 139.
- Wale (Wolle), Herman, 119, 129, 141.
- Walwits, Bastian, Lieutenant, 128, 143.
- Varberg (Warbarch) Købstad 40, 121, 148, 164, 179, 187. — Len 36.
- Warneborch se Vordingborg.
- Varnstrup se Wernsdorf.
- Wedzell, Godskalk, Kannik i Roskilde, 44 f., 149.
- *v. Veltheim (Feltenn), Busso, Ritmester, 129. — *(Velthwm), Christoffer, øverste Feltherre, 70, 123—6, 128, 142.
- Vendsyssel (Wenszhuszel) 8.
- v. Werden (Werne), Thonies, Raadmand i Reval, 175 f., 198. — d. Y. 198.
- Wernicke, Reynold, Borger i Lybæk, 175 f.
- *v. Wernsdorf (Varnstrup, Wensz-dorp, Werdenstorp), Jon, Hofsinde, 33, 55, 69, 71 f., 119, 140.
- Vestervig Kloster 33, 183. Provst se Sven Mogensen.
- Viborg 9. — St. Hans Kloster 32, 186.
- *Wighel, Adolf, Skriver, 129, 139.
- v. d. Viidhe, Hans, Møntmester i Aarhus, XXIV.
- Wijngardener, Hintze, 111.
- Villands Herred 33, 44, 178.
- Villum Jensen, Borgmester i Slangerup, 13.
- v. Wimpfen (Wimfenn), Kilian, *Gerichtsweibel, 115 f.
- Vincentius, Skriver paa Kalundborg, 26, 56. — Se Heyer.
- v. Wintz (Winctz), Jacob, Høvedsmand, 134, 145.
- *v. Winzeln (Winzenn), Fabian, Hofsinde, 69.
- Visby Købstad XXIV.
- *v. d. Wisch, Jørgen, Skipper, 70.
- Vismar Stad 78.
- Vitskøl (Witschloff) Kloster 37, 186. Abbed se Oluf.
- ×*Wobitzer (Vobitszer), Wladislav (Wodislaw), kgl. Raad, 10, 112.
- *v. Voerden (tho Foerde), Goszenn, Høvedsmd, 72, 119, 125, 129, 139.
- Wolff se Uhlenhorst.
- Wolffstan se Ulfstand.
- Wolle se Wale.
- Vor Kloster 33, 38, 186. Abbed se Morten.
- Vordingborg (Warneborch) Købstad 16, 19, 26 f., 180. — Slot og Len 19, 23, 25 f., 180, 182.
- Væ Købstad 179.
- Zauram se Sorø.
- Zellerfeld Stad II.
- Zwake, Johan, Høvedsmand, 116.
- *Zweck (Zweick, Swiich), Melchior, Høvedsmand, 121, 125, 127, 138.
- Yngherhardt se Engerharth.
- Ype se Jacob.
- Ystad Købstad 179.
- Æbelholt (Ebelholdt) Kloster XIII, 31, 37, 183. Abbed se Magnus.
- Øm (Eem) Kloster 34, 186. Abbed se Peder Sørensen.
- Øved (Oewits) Kloster 36, 183. Abbed se Laurens.